

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการพัฒนาเกษตรธุรกิจพิเศษ
การค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ

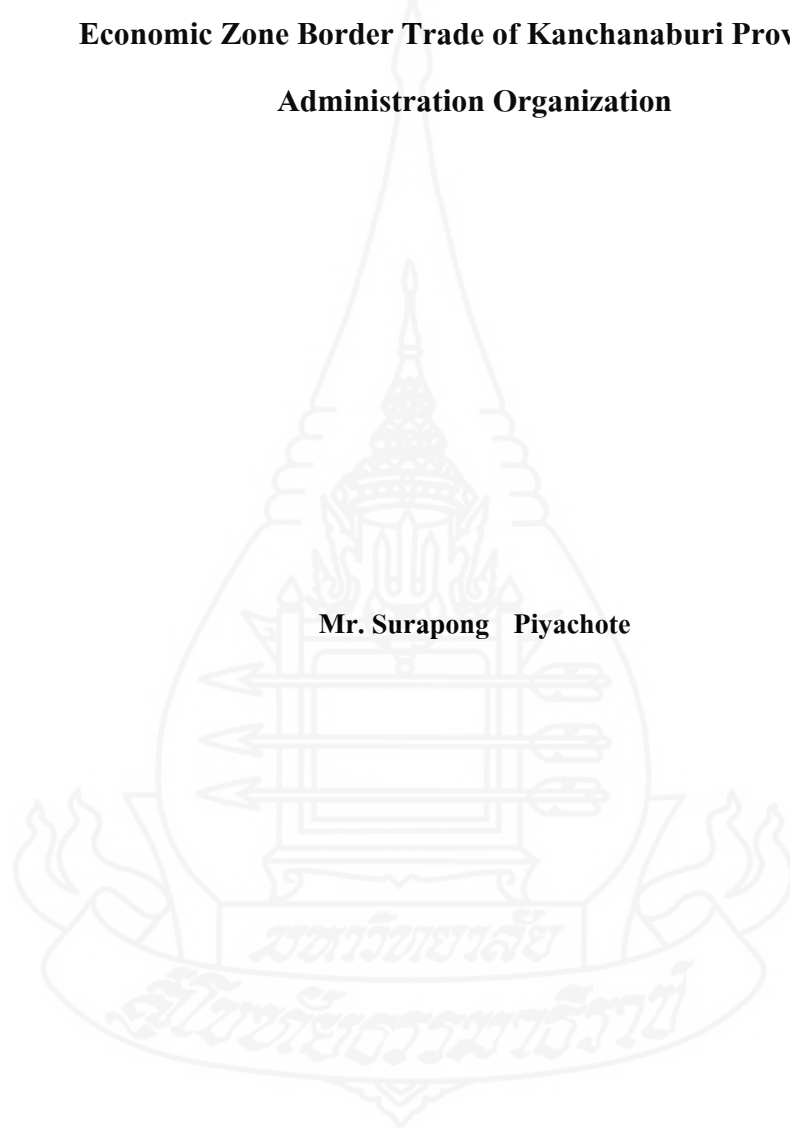

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2554

**The Role of Local Interest Groups to Promoting Development of Special
Economic Zone Border Trade of Kanchanaburi Provincial
Administration Organization**

Mr. Surapong Piyachote

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirath Open University

2011

หัวข้อการศึกษาค้นคว้าอิสระ	บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมการพัฒนา เขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
ชื่อและนามสกุล	นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ
แขนงวิชา	การเมืองการปกครอง
สาขาวิชา	รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 25 พฤศจิกายน 2554

คณะกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)

..... กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. ปราน สุวรรณมงคล)

.....
(รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชารัฐศาสตร์

ชื่อการศึกษา คำนวณอิสระ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการส่งเสริมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

ผู้ศึกษา นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ รหัสนักศึกษ 2518002700 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** รองศาสตราจารย์ยุทธพร อิศรชัย **ปีการศึกษา** 2554

บทคัดย่อ

การศึกษานี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี (2) แนวโน้มปัญหาและผลที่คาดว่าจะเกิดจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

การศึกษานี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน หน่วยงานท้องถิ่น จำนวน 4 คน หน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน 4 คน และกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 คน โดยการเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือในการศึกษาใช้แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง การวิเคราะห์ข้อมูลใช้การวิเคราะห์เชิงพรรณนา

การศึกษาพบว่า (1) หน่วยงานท้องถิ่นมีบทบาทในการวางแผนการทำงานให้ข้อมูลสนับสนุนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชี้แจงและเยียวยาผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับภาครัฐ หน่วยงานส่วนภูมิภาคมีบทบาทในการรับแผนจากรัฐบาลมากำหนดเป็นแผนในระดับปฏิบัติการสร้างความเข้าใจและเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ ส่วนกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นมีบทบาทในการเป็นสื่อกลางและรับฟังข้อคิดเห็น เพื่อนำเสนอไปสู่ภาครัฐ (2) แนวโน้มปัญหาและผลที่คาดว่าจะเกิดขึ้นจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ได้แก่ ปัญหาด้านที่ดินที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของความมั่นคงปัญหาด้านการทำงานของหน่วยงานของรัฐในการประสานงานและเชื่อมโยงกันอย่างเป็นระบบปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ในการส่งเสริมทางด้านเศรษฐกิจควบคู่กับการอนุรักษ์สภาพแวดล้อมปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาล โดยเฉพาะความต่อเนื่องของนโยบายเปิดประตูการค้าฝั่งตะวันตกและปัญหาด้านองค์ความรู้ และข้อมูลสนับสนุนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

คำสำคัญ บทบาท เขตเศรษฐกิจพิเศษ กลุ่มผลประโยชน์ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี
จังหวัดกาญจนบุรี

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยความเมตตาช่วยเหลืออย่างดียิ่งของท่าน นายกองค้การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ท่านปลัดค้การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี และ ท่านผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ในการสนับสนุนและให้ข้อมูล รวมทั้งการประสานความร่วมมือ ในการอำนวยความสะดวกในการสัมภาษณ์ รวมทั้งคณะบุคคลและหน่วยงานต่างๆ อาทิเช่น ท่านประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี นายกองค้การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า ประธานสภาหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี พาณิชยจังหวัดกาญจนบุรี สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี พี่ๆน้องๆทหารพล ร.9 และน้องๆ นักหนังสือพิมพ์มติกาญจน์ และผู้ร่วมให้ข้อมูลอื่นๆ ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูล คำแนะนำและข้อคิดเห็นต่างๆ มาโดยตลอด จึงขอขอบพระคุณ ทุก ๆ ท่านที่ได้สนับสนุนการทำงาน และให้กำลังใจแก่ผู้ศึกษาเสมอมา กระทั่งการศึกษาค้นคว้า ครั้งนี้สำเร็จลุล่วงด้วยดี และความดีอันเกิดจากการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาขอมอบแต่บิดา มารดา ครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่าน ผู้ศึกษามีความซาบซึ้งในความกรุณาอันดียิ่งจากทุกท่าน ที่ได้กล่าวนามมา และขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

สุรพงษ์ ปิยะโชติ

ตุลาคม 2554

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
กิตติกรรมประกาศ	จ
สารบัญภาพ	ซ
บทที่ 1 บทนำ	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษา	3
กรอบแนวคิดในการวิจัย	3
ขอบเขตในการศึกษา	4
ระเบียบวิธีการศึกษา	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	5
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	6
แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ	6
แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ	11
แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน	27
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์	31
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	36
งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	55
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย	58
วิธีการวิจัย	58
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	59
การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล	60

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	62
การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัด	62
บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจ พิเศษการค้าชายแดน	75
บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน	89
แนวโน้มปัญหาและผลที่จะเกิดจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน	100
ทิศทางและนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน	105
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	108
สรุปการวิจัย	108
อภิปรายผล	112
ข้อเสนอแนะ	116
บรรณานุกรม	118
ภาคผนวก	122
ก สรุปภาวะการค้าชายแดนด้านจังหวัดกาญจนบุรี	123
ข ความเห็นและข้อเสนอแนะ เรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนด้านตะวันตกของ ประเทศ”	139
ค ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี	170
ง แบบสัมภาษณ์	178
ประวัติผู้ศึกษา	184

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 4.1 โครงข่ายทางหลวงเชื่อม โยงท่าเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือทวาย.....	72
ภาพที่ 4.2 เครื่องข่ายการเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวายกับท่าเรืออื่น ๆ	74

บทที่ 1

บทนำ

1. ที่มาและความสำคัญของปัญหา

องค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะ โดยภาพรวมของจังหวัด และเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจภายในจังหวัด ที่สำคัญการพัฒนาพื้นที่ที่มีการดำเนินเศรษฐกิจแบบเสรีนิยมโดยเป้าหมายส่วนใหญ่เพื่อส่งเสริมการค้าและการลงทุนจากต่างประเทศ โดยมีพื้นที่ครอบคลุมทั้งจังหวัดมีจุดประสงค์เพื่อการส่งเสริมการลงทุนของภาคเอกชนและการสนับสนุนกิจกรรมทางเศรษฐกิจแบบเสรีทั้งอุตสาหกรรมและการบริการ

ความสัมพันธ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับหน่วยงานอื่นนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างหลากหลายและเชื่อมโยงกับหน่วยงานทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการในคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่แล้วและมีหน้าที่บูรณาการแผนงานของจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษนอกจากความสัมพันธ์กับหน่วยงานในระดับจังหวัดแล้วในระดับท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีส่วนสำคัญมาก สำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องกันหลายประการเช่นการจัดการพื้นที่ในกรณีที่ดินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทับซ้อนกับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจปกครองและจัดการสาธารณะเหนือเขตของตนตามปกติ ในขณะที่การจัดการสาธารณูปโภคในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษก็เป็นหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษไป นอกจากนี้ กรณีผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยและการบริหารจัดการ สำหรับการบริหารจัดการอำนาจในการอนุมัติหรืออนุญาต การรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งใดๆให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นให้ถือว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจเช่นนั้นด้วยโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีอำนาจบริหารจัดการเช่นเดียวกัน

ดังนั้น จึงเสมือนเป็นทางเลือกของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าจะเลือกใช้บริการของ หน่วยงานใดอย่างไรก็ตามในส่วนค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้ทำการจัดเก็บมาจะ ต้องนำบางส่วนส่งคืนให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยไม่สามารถเก็บไว้เอง

ทั้งหมด อย่างไรก็ตามการที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้จะทำให้ท้องถิ่นสามารถมีรายได้จากภาษีอากรค่าธรรมเนียมและค่าบริการและยิ่งไปกว่านั้นในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดเงื่อนไขแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภค การดำเนินการต่างๆเป็นไปได้อย่างดีสาธารณูปโภคใน ท้องที่ดังกล่าวจะได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ประกอบการและเป็นประโยชน์ทางอ้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยของค์การปกครองท้องถิ่นประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดทำสาธารณูปโภคอีกด้วย นอกจากนี้หน่วยงานส่วนจังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นยังมีหน่วยงานอื่นอีกมากมายที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องเกี่ยวข้องกับไม่ว่าจะเป็น BOI หรือหน่วยงานท้องถิ่น

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่ 1) คณะกรรมการนโยบายกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ 2) สำนักงานคณะกรรมการนโยบายจะหาพื้นที่ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ความเป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจผลกระทบและความคุ้มค่าพร้อมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับทุนประเดิมวิธีบริหารจัดการสิทธิพิเศษที่จะให้แก่ผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมทั้งความสัมพันธ์กับจังหวัดและองค์การปกครองท้องถิ่นเพื่อเสนอแก่คณะกรรมการนโยบาย 3) เสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการและตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจังหวัดที่มีเขตพื้นที่ที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจหลายด้าน เช่น 1) มีแหล่งท่องเที่ยวหลากหลายเชิงนิเวศ ธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรมและศาสนา 2) อยู่ใกล้กรุงเทพมหานคร ทำให้การคมนาคมสะดวก 3) มีพื้นที่มากเป็นอันดับ 3 ของประเทศ เนื้อที่ 12.17 ล้านไร่ เป็นแหล่งผลิตสินค้าเกษตรอุตสาหกรรม เช่น อ้อย มันสำปะหลัง ข้าวโพดหวานและข้าวโพดอ่อน 4) มีโรงงานแปรรูปสินค้าเกษตร ที่มีความสามารถและกำลังการผลิตสูง 5) มีแหล่งน้ำมาก ทั้งเขื่อนและแหล่งน้ำธรรมชาติ 6) มีพื้นที่ติดชายแดนทางตะวันตกกับพม่า ยาว 370 กิโลเมตร 7) มีป่าไม้อุดมสมบูรณ์ติด 1 ในเอเชีย (ทุ่งใหญ่นเรศวร) 8) แนวท่อก๊าซธรรมชาติผ่านมีศักยภาพในการก่อสร้างสถานีแรงดันต่ำ เพื่อนำมาใช้เป็นพลังงานราคาถูกในภาคอุตสาหกรรม

ดังนั้น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีถือว่าเป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมและสนับสนุนการพัฒนาเศรษฐกิจที่เป็นภาพรวมของจังหวัดรวมทั้งพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ และแนวทางการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนจึงเป็นสิ่งสำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดโดยรวม นอกจากนี้ กลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นที่เป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการจัดทำนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีก็เป็นกลุ่มหนึ่งที่สำคัญในการพัฒนานโยบายและความเป็นไปได้ เพื่อให้ทุกภาค

ส่วนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาและส่งเสริมประเด็นเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ตลอดจนถึงกลุ่มภาคประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

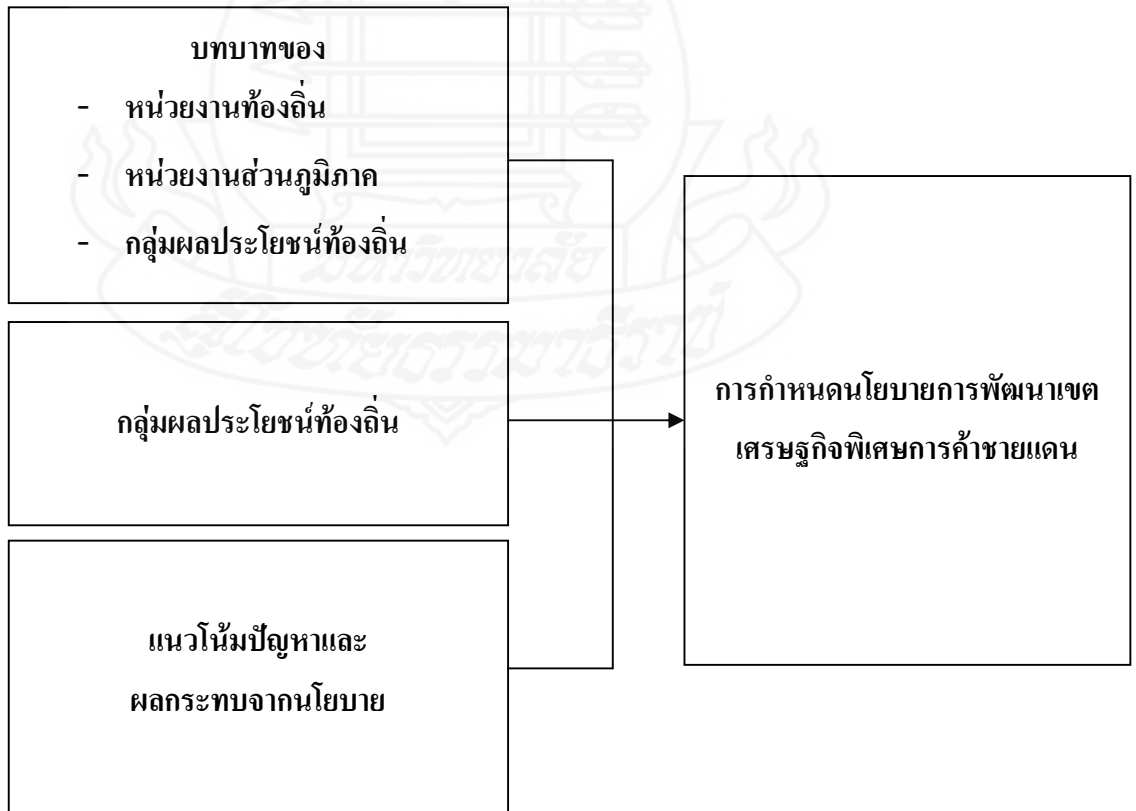
2. วัตถุประสงค์ของการศึกษา

2.1 เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

2.2 เพื่อศึกษาแนวโน้มปัญหาและผลที่คาดว่าจะเกิดจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

3. กรอบแนวคิดในการวิจัย

การศึกษาเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีนั้น ผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ดังนี้

4. ขอบเขตในการศึกษา

4.1 ขอบเขตเชิงพื้นที่

ศึกษาเฉพาะเขตพื้นที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

4.2 ขอบเขตเชิงเนื้อหา

4.2.1 ศึกษาบริบท ภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

4.2.2 ศึกษากลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นในการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี

4.2.3 ศึกษาปัญหาอุปสรรคในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

5. ระเบียบวิธีการศึกษา

การศึกษารุ่นนี้เป็นการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยการใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกับผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด, สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ข้าราชการส่วนท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตัวแทน หอการค้าจังหวัด พาณิชย์จังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 องค์การบริหารส่วนจังหวัด หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นระดับบน (Upper Tier) ที่มีภารกิจอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะให้กับท้องถิ่นที่เป็นภาพรวมของจังหวัด

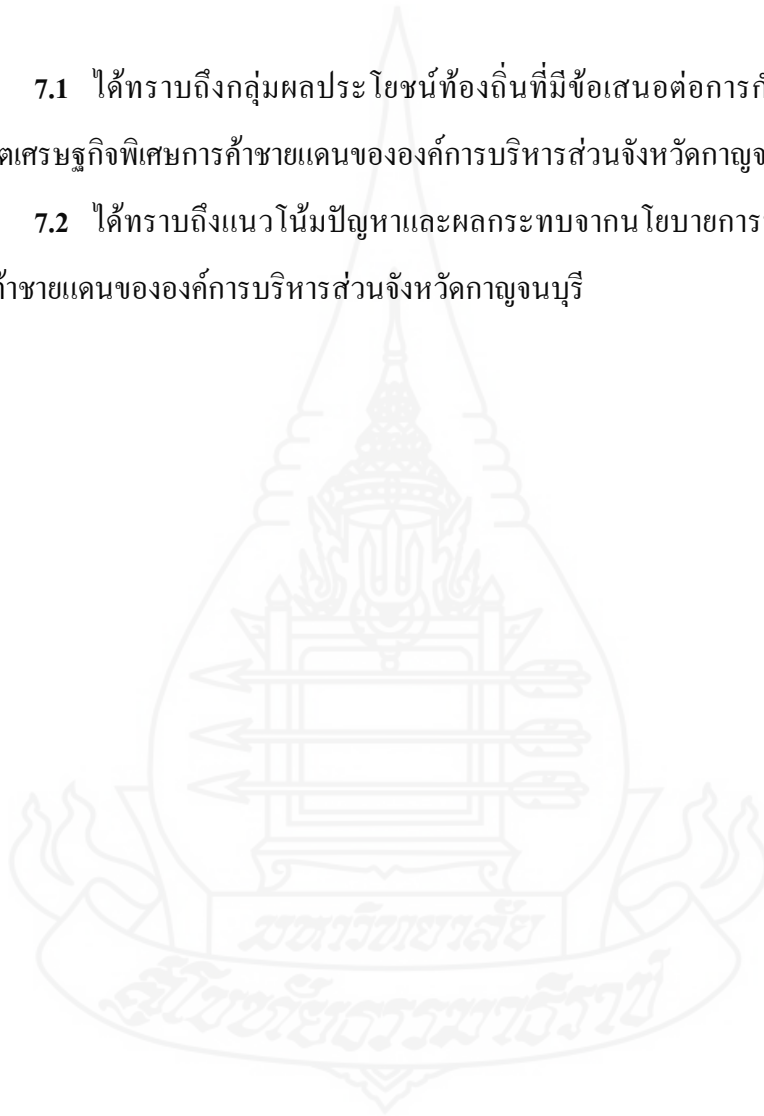
6.2 เขตเศรษฐกิจพิเศษ หมายถึง พื้นที่ที่จัดตั้งขึ้นเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริม สนับสนุนและอำนวยความสะดวก รวมทั้งให้สิทธิพิเศษบางประการในการดำเนินกิจกรรมต่างๆ เช่น การอุตสาหกรรม เกษตรกรรม พาณิชยกรรม การท่องเที่ยว การบริการหรือการอื่นใด รวมทั้งเพื่อประโยชน์ในการพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดีหรือเพื่อประกอบการเสรี

6.3 กลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่น ได้แก่ กลุ่ม องค์กร ภาคประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นผู้มีส่วนได้เสียโดยตรงกับการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

7. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

7.1 ได้ทราบถึงกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นที่มีข้อเสนอต่อการกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

7.2 ได้ทราบถึงแนวโน้มปัญหาและผลกระทบจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีนั้นผู้ศึกษาได้นำแนวคิด ทฤษฎีและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องมาประกอบใช้ในการศึกษา ดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ
2. แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ
3. แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน
4. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์
5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
6. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดเกี่ยวกับการปกครองท้องถิ่นและการกระจายอำนาจ

ความหมายของการปกครองท้องถิ่น

ความหมายของการปกครองท้องถิ่นนั้น ได้มีผู้ให้ความหมายหรือคำนิยามไว้มากมาย ส่วนใหญ่แล้วคำนิยามเหล่านั้นต่างมีหลักฐานที่สำคัญคล้ายคลึงกัน ดังนี้

ประธาน คงฤทธิศึกษากร (2524, น. 15) นิยามไว้ว่า การปกครองท้องถิ่นเป็นระบบการปกครองที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการกระจายอำนาจทางการปกครองของรัฐและโดยนัยนี้จะเกิดองค์การทำหน้าที่ปกครองท้องถิ่นโดยคนในท้องถิ่นนั้น ๆ องค์การนี้จัดตั้งและถูกควบคุมโดยรัฐบาล แต่ก็มีอำนาจในการกำหนดนโยบายและควบคุมให้มีการปฏิบัติให้เป็นไปตามนโยบายของตนเอง

อุทัย หิรัญโต (2523, น. 2) ได้นิยามไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลมอบอำนาจให้ประชาชนในท้องถิ่นใดท้องถิ่นหนึ่งจัดการปกครอง และการดำเนินการบางอย่าง โดยดำเนินการกันเองเพื่อบำบัดความต้องการของตนเอง การบริหารงานของท้องถิ่นมีการจัดเป็นองค์การ มีเจ้าหน้าที่ซึ่งประชาชนเลือกตั้งขึ้นมาทั้งหมด หรือบางส่วน ทั้งนี้มีความเป็นอิสระ

ในการบริหารงาน แต่รัฐบาลต้องควบคุมด้วยวิธีการต่าง ๆ ตามความเหมาะสม จะปราศจากการควบคุมของรัฐหาได้ไม่ เพราะการปกครองท้องถิ่นเป็นสิ่งที่รัฐทำให้เกิดขึ้น

สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547, น. 4-5) นิยามว่า การปกครองส่วนท้องถิ่น คือ การให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง กล่าวอีกนัยหนึ่ง คือ การปกครองตนเองโดยประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งแนวคิดดังกล่าวมีพื้นฐานจากหลักการกระจายอำนาจการปกครอง (Decentralization) หมายถึง การที่รัฐบาลมอบอำนาจการปกครองให้องค์กรอื่น ๆ ที่ไม่ใช่องค์กรส่วนกลางจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

วุฒิสาร ตันไชย (2547, น. 1) ได้นิยามไว้ว่า การปกครองท้องถิ่น คือ การปกครองที่รัฐบาลกลางหรือส่วนกลางได้กระจายอำนาจไปให้หน่วยการปกครองท้องถิ่น ซึ่งเป็นองค์กรที่มีสิทธิตามกฎหมาย มีพื้นที่และประชากรเป็นของตนเอง ประการสำคัญขององค์กรดังกล่าวต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติอย่างเหมาะสม การมอบอำนาจจากส่วนกลางมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ในระบอบประชาธิปไตย ไม่ว่าจะเป็นการมีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาการตัดสินใจ การตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่าง ๆ อย่างไรก็ตาม แม้ว่าการปกครองท้องถิ่นจะมีอิสระในการดำเนินงาน แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐบาลกลาง

โกวิท พวงงาม (2548, น. 29) ได้สรุปหลักการปกครองท้องถิ่นในสาระสำคัญมีดังนี้

1. การปกครองของชุมชนหนึ่ง ซึ่งชุมชนเหล่านั้นอาจมีความแตกต่างกันในด้านความเจริญ จำนวนประชากรหรือขนาดของพื้นที่ เช่น หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่น ของไทยจัดเป็นกรุงเทพมหานคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล และเมืองพัทยาตามเหตุผลดังกล่าว

2. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจอิสระ (Autonomy) ในการปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสม กล่าวคือ อำนาจของหน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีขอบเขตพอควร เพื่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นอย่างแท้จริง หากมีอำนาจมากเกินไปไม่มีขอบเขต หน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ก็จะกลายสภาพเป็นรัฐอธิปไตยเอง เป็นผลเสียต่อความมั่นคงของรัฐบาล อำนาจของท้องถิ่นนี้มีขอบเขตที่แตกต่างกันออกไปตามลักษณะความเจริญและความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้น เป็นสำคัญ รวมทั้งนโยบายของรัฐบาลในการพิจารณาการกระจายอำนาจให้หน่วยการปกครองท้องถิ่นระดับใด จึงจะเหมาะสม

3. หน่วยการปกครองท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) ที่จะดำเนินการ ปกครองตนเอง สิทธิตามกฎหมายแบ่งได้เป็น 2 ประเภท คือ

3.1 หน่วยการปกครองท้องถิ่นมีสิทธิที่จะตรากฎหมายหรือระเบียบข้อบังคับต่าง ๆ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ในการบริหารตามหน้าที่และเพื่อใช้บังคับประชาชนในท้องถิ่นนั้น ๆ เช่น เทศบัญญัติ เป็นต้น

3.2 สิทธิที่เป็นหลักในการดำเนินการบริหารท้องถิ่น คือ อำนาจในการกำหนดงบประมาณ เพื่อบริหารกิจการตามอำนาจหน้าที่ของหน่วยการปกครองท้องถิ่นนั้น ๆ

4. มืองค์กรที่จำเป็นในการบริหารและการปกครองตนเอง องค์กรที่จำเป็นของท้องถิ่น จัดแบ่งเป็นสองฝ่าย คือ องค์กรฝ่ายบริหารและองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ เช่น การปกครองท้องถิ่นแบบเทศบาลจะมีคณะเทศมนตรีเป็นฝ่ายบริหารและสภาเทศบาล เป็นฝ่ายนิติบัญญัติ หรือในแบบ มหานคร คือ กรุงเทพมหานครจะมีผู้ว่าราชการกรุงเทพมหานครเป็นฝ่ายบริหาร สภากรุงเทพมหานครจะเป็นฝ่ายนิติบัญญัติ เป็นต้น

5. ประชาชนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกครองท้องถิ่น จากแนวคิดที่ว่าประชาชนในท้องถิ่นเท่านั้นที่จะรู้ปัญหาและวิถีแก้ไขของตนเองอย่างแท้จริง หน่วยการปกครองท้องถิ่นจึงจำเป็นต้องมีคนในท้องถิ่นมาบริหารงานเพื่อให้สมเจตนาธรรมและความต้องการของชุมชนและอยู่ภายใต้การควบคุมของประชาชนในท้องถิ่น นอกจากนี้ยังเป็นการฝึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเข้าใจในระบบและกลไกของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงอีกด้วย

ปธาน สุวรรณมงคล (2543, น. 164) ได้กล่าวถึง การมีส่วนร่วมของประชาชนในท้องถิ่นว่าเป็นเงื่อนไขที่สำคัญที่สุดที่จะทำให้การบริหารจัดการท้องถิ่นเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดกฎระเบียบเนื่องจากผู้บริหารท้องถิ่นต้องคำนึงถึงเสียงเรียกร้อง และการถูกตรวจสอบจากประชาชนผู้ที่เลือกตนเองเข้ามาบริหารท้องถิ่น ตามที่กฎหมายได้เปิดช่องให้ประชาชนสามารถดำเนินการได้แล้วในขณะนี้ ดังนั้น การบริหารงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จะต้องเปิดโอกาสให้ประชาคมท้องถิ่นได้มีส่วนร่วมคิด ร่วมรับรู้ ร่วมตัดสินใจ ในขั้นตอนที่สำคัญของการทำงาน เช่น การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดทำแผนงาน โครงการเพื่อจัดทำเป็นข้อบัญญัติงบประมาณของท้องถิ่นนั้นได้ และได้กล่าวว่า องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเป็นองค์กรที่เปิด โดยที่เปิดให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม และกระบวนการของการปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องเปิดให้ฝ่ายต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมด้วยทั้งในแง่ของการรับฟังความคิดเห็น ร่วมตัดสินใจ ร่วมดำเนินการ และร่วมติดตามประเมินผล ซึ่งเป็นการบริหารจัดการท้องถิ่นที่ดีได้ทางหนึ่ง

สรุปได้ว่า การปกครองท้องถิ่นนั้น เป็นรากฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งมีแนวความคิดที่จะให้คนในท้องถิ่นมีอิสระในการปกครองตนเอง รวมทั้งต้องมีองค์ประกอบที่สำคัญคือ พื้นที่ชัดเจน ถูกต้องตามหลักกฎหมาย มีการเลือกตั้งจากประชาชนใน

ท้องถิ่นและมีความเป็นอิสระในการบริหารทั้งงาน คน และงบประมาณ แต่ยังคงอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของรัฐ

ความหมายของการกระจายอำนาจ

แนวคิดที่ว่าด้วย “การกระจายอำนาจ” (Decentralization) เป็นแนวคิดที่มีการศึกษากันมาอย่างยาวนานและมีผู้ให้ความหมายของการกระจายอำนาจไว้อย่างน่าสนใจ นักวิชาการไทยหลายท่านได้พยายามอธิบายความหมายของการกระจายอำนาจไว้ ดังนี้ คือ

ธนสาร เจริญเมือง (2540, น. 60-61) ได้เขียนไว้ในบทความเรื่อง การกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น โดยมีแนวความคิดหรือทัศนคติการกระจายอำนาจไว้น่าสนใจอย่างยิ่งว่า ...การกระจายอำนาจ (Decentralization) หมายถึง ระบบการบริหารประเทศที่เปิดโอกาสให้ท้องถิ่นต่าง ๆ มีอำนาจในการจัดการดูแลกิจการหลาย ๆ ด้านของตนเอง ไม่ใช่ปล่อยให้รัฐบาลกลางรวมศูนย์อำนาจในการจัดการกิจการแทบทุกอย่างของท้องถิ่น กิจการที่ท้องถิ่นมีสิทธิจัดการดูแลมักจะ ได้แก่ ระบบสาธารณสุข โภค การศึกษาและศิลปวัฒนธรรม การดูแลชีวิตทรัพย์สิน และการดูแลรักษาสิ่งแวดล้อม ส่วนกิจการใหญ่ ๆ 2 อย่างที่รัฐบาลกลางควบคุมไว้เด็ดขาดก็คือการทหารและการต่างประเทศ...

ปรัชญา เวสารัชช์ (อ้างถึงใน ตระกูล มิชัย, 2538, น. 19-20) ได้ให้ความหมายไว้ว่า การกระจายอำนาจในมิติหนึ่ง หมายถึง ความพยายามที่จะมอบหมายอำนาจหน้าที่และความสามารถดำเนินการให้หน่วยงานระดับล่างหรือหน่วยงานอื่น ส่วนอีกมิติหนึ่งการกระจายอำนาจหมายถึง การมอบอำนาจให้ผู้รับมอบอำนาจกระทำการได้ เช่น ให้อำนาจตัดสินใจสั่งการให้อำนาจบริหารงานบุคคลเพิ่มขึ้น ให้สามารถใช้จ่ายเงินได้เองภายในขอบเขตที่กว้างขวางขึ้น โดยได้แบ่งการกระจายอำนาจออกเป็น การกระจายอำนาจทางการเมืองกับการกระจายอำนาจทางการบริหาร

การกระจายอำนาจทางการเมือง หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการในเชิงระบบ ซึ่งกระทบโครงสร้างและอำนาจสัมพันธ์ของหน่วยการเมืองการปกครองที่เป็นตัวอย่างในประเด็นนี้ คือ การกระจายอำนาจจากส่วนราชการต่าง ๆ ในระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน โดยเฉพาะอย่างยิ่งการกระจายอำนาจที่รัฐดำเนินการเองไปสู่องค์กรประชาชนมากขึ้น เช่น นโยบายรัฐบาลซึ่งมุ่งให้มีการเลือกตั้งผู้บริหารท้องถิ่นทุกระดับแทนที่ข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งดังกล่าวหรือยกฐานะสภาตำบลขึ้นเป็นนิติบุคคลมีขอบเขตอำนาจหน้าที่มากขึ้นกว่าเดิม เป็นต้น

ส่วนการกระจายอำนาจทางการบริหาร หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการให้แก่หน่วยงานระดับรอง ๆ ลงไป ทั้งนี้ โดยมีจุดมุ่งหมายสำคัญที่จะให้

หน่วยงานแต่ละระดับมีขีดความสามารถตัดสินใจและดำเนินการที่จะเป็นได้อย่างมีประสิทธิภาพสูงสุด เช่น หน่วยงานบริการประชาชนควรมีระดับความสามารถและอำนาจในการให้บริการแก่ประชาชนได้เบ็ดเสร็จสมบูรณ์ด้วยตนเองไม่จำเป็นต้องขอคำวินิจฉัย อนุมัติหรือการสนับสนุนจากหน่วยงานหรือผู้บังคับบัญชาจนก่อปัญหาการเสียเวลาโดยใช้เหตุ เป็นต้น อำนาจเชิงบริหารที่จัดให้มีการกระจายอำนาจที่สำคัญ ได้แก่ อำนาจการบริหารงานบุคคล อำนาจบริหารการเงินและงบประมาณ รวมทั้งอำนาจการใช้ดุลพินิจตัดสินใจสั่งการ

ประเวศ วะสี (2537, น. 12-15) เสนอความคิดว่า วัฒนธรรมเป็นเครื่องมือสำคัญของการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่น สังคมไทยมีการรวมศูนย์อำนาจทางการเมืองการปกครอง เศรษฐกิจและวัฒนธรรม ทำให้เกิดความขึงตึงและความเครียดในสังคม ปิดทางออกอันหลากหลายของชุมชนท้องถิ่น วัฒนธรรมหมายถึง วิถีชีวิตทั้งหมดของชุมชนท้องถิ่น ซึ่งมีความหลากหลายแตกต่างกันไปในแต่ละกลุ่มและแต่ละท้องถิ่น ทุกชุมชนมีวัฒนธรรมเป็นศักดิ์ศรีของตนเอง ถ้าส่งเสริมวัฒนธรรมของชุมชนท้องถิ่น ชุมชนท้องถิ่นก็จะมีศักดิ์ศรี มีพลังและมีทางออกของตนเอง ถ้าเข้าใจวัฒนธรรมจริง ๆ วัฒนธรรมจึงเป็นเรื่องของการกระจายอำนาจไปสู่ชุมชนท้องถิ่น การกระจายสิทธิไปสู่ชุมชน และความเข้มแข็งของชุมชน จะช่วยแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ได้อย่างบูรณาการ เช่น ปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรในชนบท การทำลายสิ่งแวดล้อม โสเภณี โรคเอดส์ ยาเสพติด เป็นต้น

สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย (2543, น. 9) ได้ให้ความหมายของคำว่า การกระจายอำนาจ ว่าหมายถึง การที่รัฐส่วนกลางพยายามที่จะมอบหมายอำนาจหน้าที่และความสามารถดำเนินการให้หน่วยงานระดับล่าง คือ ภูมิภาคและท้องถิ่นมีอำนาจดำเนินกิจการต่าง ๆ ของรัฐ รวมทั้งอำนาจตัดสินใจวินิจฉัยสั่งการได้ด้วยตนเอง โดย “การกระจายอำนาจ” ในที่นี้มีความหมายทั้งมิติในทางบริหาร และมิติในการปกครองในทางบริหาร หมายถึง การมอบหมายหน้าที่ความรับผิดชอบและอำนาจดำเนินการให้แก่หน่วยงานระดับรอง ๆ ลงไป หรือหน่วยงานอื่นที่มีอำนาจตัดสินใจและดำเนินการได้เบ็ดเสร็จด้วยตนเอง ส่วนในทางการปกครอง หมายถึง การโอนกิจการบริการสาธารณะบางอย่างของรัฐหรือองค์กรปกครองในส่วนกลางไปให้ท้องถิ่นหรือชุมชนเป็นผู้ปฏิบัติจัดทำแทนโดยอิสระโดยอยู่ภายใต้การควบคุม กำกับ ดูแลของส่วนกลาง

ดังนั้น การที่มีนักวิชาการหลายท่านได้ให้คำนิยามไว้นั้น สรุปได้ว่า การกระจายอำนาจเป็นวิธีการที่รัฐบาลมอบอำนาจปกครองบางส่วนให้องค์กรอื่น คือ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีฐานะเป็นนิติบุคคลเพื่อจัดทำบริการสาธารณะบางอย่างและเป็นกิจกรรมที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีบทบาทในภารกิจอำนาจหน้าที่บางประการจากรัฐบาลกลางและประชาชนได้เข้าไปมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การตัดสินใจในการกำหนดนโยบาย การ

วางแผนการดำเนินการ การติดตามประเมินผล เพื่อให้กิจกรรมต่าง ๆ ตรงกับความต้องการของประชาชนในท้องถิ่นมากที่สุด

2. แนวคิดเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความเบื้องต้นเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เป็นลักษณะของเขตพื้นที่ในการประกอบอุตสาหกรรมและการค้าที่มีเงื่อนไขและสิทธิพิเศษบางประการแตกต่างจากการประกอบธุรกิจโดยทั่วไปเพื่อประโยชน์ในการส่งเสริมการลงทุนและพัฒนาประเทศโดยมีรูปแบบและเรียกชื่อแตกต่างกันเช่นในประเทศจีนเรียกว่า “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” (Special Economic Zone) ประเทศมาเลเซียเรียกว่า “เขตการค้าเสรี” (Free Trade Zone) ประเทศเกาหลีเรียกว่า “เขตส่งออกเสรี” (Free Export Zone) ซึ่งในปัจจุบันเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอยู่ในประเทศต่างๆทั่วโลกโดยเฉพาะประเทศกำลังพัฒนาทั้งในยุโรปตะวันออกตะวันออกเฉียงกลางลาตินอเมริกา รวมทั้งภูมิภาคเอเชียโดยจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นให้ครอบคลุมวัตถุประสงค์ต่างๆเช่นการอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวการพาณิชย์และเป็นแหล่งการเงินโดยการพัฒนาระบบการเหล่านี้มาจากทั้งประเทศทุนนิยมและประเทศคอมมิวนิสต์สำหรับประเทศคอมมิวนิสต์ได้นำแนวความคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมาใช้เพื่อพัฒนาระบบเศรษฐกิจเสรีเนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่ที่กำหนดไว้โดยเฉพาะเพื่อทดลองใช้ระบบเศรษฐกิจเสรีซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของประเทศเช่นการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษเส้นเงินของประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีน จนทำให้ GDP ในช่วงปีค.ศ.1970-1980 เพิ่มขึ้นถึงร้อยละ 3.12 ต่อปีโดยในระยะเริ่มแรกอยู่ภายใต้การบริหารของ “คณะกรรมการมณฑลกว่างตุ้งเพื่อพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ” จากนั้นก็ถ่ายโอนอำนาจการบริหารไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอันได้แก่เทศบาลเมืองเส้นเงินหลังจากนั้นภายในเวลาไม่ถึง 20 ปีก็ได้เห็นผลของความสำเร็จอย่างเด่นชัดโดยมีผลผลิตเพิ่มขึ้นมากกว่า

จากการศึกษาพบว่าการพัฒนาพื้นที่พิเศษขึ้นในประเทศต่างๆ เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขัน โดยเฉพาะประเทศที่มีระบบการให้บริการของภาครัฐขาดความเป็นเอกภาพการบริการล่าช้าไม่มีประสิทธิภาพอันเป็นอุปสรรคที่ทำให้นักลงทุนจากต่างชาติไม่เข้ามาลงทุนรวมทั้งยังเป็นอุปสรรคทำให้การพัฒนาการลงทุนของนักลงทุนภายในประเทศไม่สามารถทำให้ดีขึ้นพัฒนาการ

แนวคิดในการพัฒนาพื้นที่พิเศษขึ้นนี้เริ่มมาจากเขตนิคมอุตสาหกรรม (Industrial Zone) ในช่วงปีค.ศ.1948-1950 ซึ่งต่อมาพัฒนาเป็นเขตอุตสาหกรรมส่งออก (Export Processing Zone) ในช่วงทศวรรษที่ 1970 อย่างไรก็ตามหลักการของเขตเศรษฐกิจพิเศษ “ผู้ขอ

จัดตั้ง” จะต้องระบุเงื่อนไขต่างๆในการจัดตั้งเช่นต้องเป็นเมืองท่าพร้อมแหล่งสนับสนุนชุมชนแหล่งการศึกษาและแหล่งสันตนาการหรือเป็นเขตอุตสาหกรรมต่างๆโดยต้องให้ความเคารพต่อกฎหมายกฎเกณฑ์และข้อกำหนดของท้องถิ่นทั้งในแง่การวางผังเมืองการจัดระบบการระบายน้ำเสียระบบการควบคุมมลพิษโดยเขตเศรษฐกิจพิเศษควรที่จะปฏิบัติภายใต้กฎหมายแรงงานและกฎหมายอุตสาหกรรมเหมือนพื้นที่ท้องถิ่นนั้นๆนอกจากนี้พื้นที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีพื้นที่ไม่ต่ำกว่า 1,000 เฮกเตอร์หากต่ำกว่าจะไม่มีสิทธิ์สร้างสนามบินแลท่าเรือภายในพื้นที่นั้นๆ

นโยบายหลักประเทศต่างๆนิยมใช้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นมาตรการคือเพื่อเพิ่มปริมาณการค้าสร้างโอกาสในการทำงานและนำเทคนิคการผลิตใหม่ๆเข้ามาดั่งนั้นหลักสำคัญในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษคือมุ่งหวังที่จะดึงนักลงทุนในต่างประเทศเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยสร้างแรงจูงใจให้นักลงทุนจากต่างประเทศเข้ามาดำเนินการในด้านคุณภาพของแรงงานและค่าจ้างที่เหมาะสมการคมนาคมโดยเฉพาะท่าอากาศยานและท่าเรือการมีกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่มีความชัดเจนการอำนวยความสะดวกต่างๆเช่นศุลกากรการขนถ่ายการตรวจคนเข้าเมือง เป็นต้น

ประเทศสาธารณรัฐประชาชนจีนได้พัฒนาแนวคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) ขึ้นในค.ศ. 1978 แนวคิดนี้ทำให้สาธารณรัฐประชาชนจีนประสบความสำเร็จในการพัฒนาเศรษฐกิจมากที่สุดในโลกในขณะที่จีนซึ่งมีระบอบปกครองแบบคอมมิวนิสต์แต่ได้นำระบบเศรษฐกิจแบบเสรีมาใช้บางส่วนตั้งแต่ช่วงค.ศ.1990 และได้พัฒนาเขตเศรษฐกิจอย่างจริงจังเพื่อกระตุ้นการเติบโตทางเศรษฐกิจของตัวเองในหลายพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษโด่งดังที่สุดของจีนคือ“เขตเศรษฐกิจพิเศษเสิ่นเจิ้น” จัดตั้งขึ้นในปีค.ศ.1980 โดยกำหนดให้เป็นเขตพัฒนาด้านอุตสาหกรรมหลักๆ 4 ประเภทได้แก่อุตสาหกรรมทางการเงินอุตสาหกรรมไฮเทคอุตสาหกรรมทางทหารแลด้านวัฒนธรรมและเมื่อเร็ว ๆ นี้รัฐบาลเมืองเสิ่นเจิ้นได้ประกาศมาตรการพัฒนา“อุตสาหกรรมวัฒนธรรม” โดยกำหนดเป้าหมายเพื่อช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษนี้เป็น 100 เปอร์เซ็นต์ ก่อนค.ศ.2010 (สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ (25 กุมภาพันธ์ – 3 มีนาคม 2548))ซึ่งมาตรการเหล่านี้มีวัตถุประสงค์ในการสนับสนุนการปฏิรูปกลุ่มวัฒนธรรมอาชีพ เช่น จิววงออเครสตราประจำเมืองและการสร้างระบบบริการสาธารณะด้านวัฒนธรรมในรูปแบบอื่นๆให้คงไว้ต่อไป

เขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยได้จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในรูปแบบของ “นิคมอุตสาหกรรม” โดยการพัฒนาอุตสาหกรรมในประเทศไทยได้เริ่มอย่างจริงจังในสมัยจอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์เป็นนายกรัฐมนตรีโดยจัดทำแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรก (พ.ศ. 2504-2509) โดยกำหนดนโยบายการพัฒนาอุตสาหกรรมภายในประเทศเป็นอันดับแรก

โดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้วัตถุดิบภายในประเทศและอุตสาหกรรมทดแทนการนำเข้าเพื่อช่วยปรับดุลชำระเงินของประเทศให้ดีขึ้นอย่างไรก็ตามรัฐบาลในสมัยนั้นก็ยังไม่กล้าตัดสินใจให้แน่ชัดว่ารัฐควรเป็นผู้ลงทุนจัดพื้นที่ให้เป็นนิคมอุตสาหกรรมสมควรส่งเสริมอุตสาหกรรมเป็นกรณีๆ ไปแต่ก็ได้ประกาศเขตส่งเสริมการลงทุนขึ้นเพื่อให้ผู้ลงทุนตั้งกิจการในพื้นที่ที่กำหนดไว้

ในระแวกเวลานับตั้งแต่เริ่มใช้แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับแรกจนถึงสิ้นสุดแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 2 อุตสาหกรรมได้เจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว โดยเฉพาะในย่านรังสิตปทุมเจ้าสมิงพรายสุขสวัสดิ์ราษฎร์บูรณะพระประแดงสมุทรปราการอ้อมน้อยและนนทบุรีได้มีการจัดตั้งโรงงานต่างๆ ขึ้นอย่างมากมาก่อให้เกิดปัญหาเรื่องสิ่งแวดล้อมเป็นพิษปัญหาแหล่งสลัมปัญหาเรื่องการค้าผิดนัดในระบบการจราจรและปัญหาความไม่มีระเบียบเรียบร้อยในการขยายตัวของอุตสาหกรรมซึ่งทำให้รัฐบาลไม่สามารถควบคุมและให้บริการได้อย่างทั่งถึงรัฐบาลจึงเริ่มมองเห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องนิคมอุตสาหกรรมโดยมอบให้กรมโรงงานอุตสาหกรรมกระทรวงอุตสาหกรรมเป็นผู้พิจารณาจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมแห่งแรกขึ้นคือ“นิคมอุตสาหกรรมบางชัน” ได้รับงบประมาณก่อสร้างตั้งแต่ปีพ.ศ. 2512-2517 เป็นเงิน 30 ล้านบาทและเพื่อเร่งรัดให้มีการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมให้รวดเร็วยิ่งขึ้นประกอบกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515-2519) เน้นการพัฒนาอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกเพื่อแก้ปัญหาการขาดดุลการค้าและส่งเสริมการใช้แรงงานภายในประเทศจึงได้มีการจัดตั้งเขตอุตสาหกรรมส่งออกขึ้นโดยรวมอยู่ในหน่วยงานเดียวกันและกรณีที่ให้ทางราชการโดยกรมโรงงานอุตสาหกรรมดำเนินการนิคมอุตสาหกรรมในรูปแบบของทางราชการทำให้ขาดความคล่องตัวในการบริหารจึงได้จัดตั้งการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย (กนอ.) ขึ้นให้มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจสังกัดกระทรวงอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกเมื่อวันที่ 13 ธันวาคม 2515 ตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 399 โดยให้รับโอนทรัพย์สินหนี้สินความรับผิดชอบตลอดจนธุรกิจของนิคมอุตสาหกรรมบางชันมาดำเนินการและให้มีขอบเขตการดำเนินงานเกี่ยวกับพื้นที่อุตสาหกรรม 2 ลักษณะคือนิคมอุตสาหกรรมทั่วไปอันเป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็น ประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมและเขตอุตสาหกรรมส่งออกอันเป็นเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับประกอบอุตสาหกรรมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมเพื่อส่งผลิตภัณฑ์ออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศทรัพย์สินดังกล่าวเมื่อหักหนี้ออกแล้วให้ถือเป็นทุนของ กนอ. และเพื่อให้เกิดความคล่องตัวในการดำเนินการต่างๆ มากยิ่งขึ้น กนอ. ได้ขอให้ยกเลิกประกาศคณะปฏิวัติดังกล่าวและขอให้ใช้พระราชบัญญัติการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 แทน (ราชกิจจานุเบกษาวันที่ 24 มีนาคม 2522)

ในปัจจุบันประเทศไทยมีเขตนิคมอุตสาหกรรมที่ค่อนข้างประสบความสำเร็จและเป็นที่รู้จัก เช่นเขตนิคมอุตสาหกรรม EASTERN SEABOARD INDUSTRIAL ESTATE (ESTE) เขตนิคมอุตสาหกรรม SIAM EASTERN INDUSTRIAL PARK นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุดและนิคมอุตสาหกรรมและท่าเรือพาณิชย์แหลมฉบังแต่อย่างไรก็ตามนิคมอุตสาหกรรมอีกหลายแห่งในประเทศไทยก็ยังไม่เป็นที่รู้จักและ จำเป็นต้องได้รับการปรับปรุงแก้ไขโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาการจัดการบริหารแบบเบ็ดเสร็จหรือที่รู้จักกันในชื่อ one stop service ซึ่งทำให้เกิดความคิดที่จะจัดทำร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเพื่อแก้ไข ปัญหาจากการจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมเดิม

ความหมายของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

เขตเศรษฐกิจพิเศษหมายถึงพื้นที่แห่งหนึ่งแห่งใดที่ได้รับการกำหนดและพัฒนาขึ้นมาภายใต้กฎหมายและการบริหารกิจการในลักษณะเฉพาะซึ่งภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้จะมีมีการปรับปรุงลักษณะทางกายภาพของอสังหาริมทรัพย์เพื่อให้เกิดความพร้อมที่จะรองรับการลงทุนจากต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมีการเสนอสิทธิพิเศษต่างๆมากมายเพื่อเป็นการดึงดูดการลงทุนจากต่างชาติเช่นการให้สิทธิประโยชน์ทางภาษี การอำนวยความสะดวกในการดำเนินกิจการและบริการขั้นพื้นฐานต่างๆตั้งแต่ระบบขนส่งระบบไฟฟ้าระบบประปา นอกจากนี้ยังจัดให้มีกิจการสนับสนุนและกิจการต่อเนื่องได้แก่การจัดให้มีระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการ การจัดการด้านสิ่งแวดล้อมสุขอนามัยและพัฒนาคุณภาพชีวิตชุมชนเป็นต้นซึ่งการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนี้ถือเป็นการพัฒนาเศรษฐกิจควบคู่ไปกับการพัฒนาสังคมท้องถิ่นนั้นให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น(รายงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรมวุฒิสภาพิจารณา, น. 3)

ในแต่ละประเทศแต่ละพื้นที่จะมีคำเรียกเขตเศรษฐกิจพิเศษที่แตกต่างกันออกไปเช่นเขตเศรษฐกิจพิเศษ (Special Economic Zone) เขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก (Export Processing Zone) และคลังสินค้าทัณฑ์บน (Bonded Warehouse) ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับว่าจะให้ความสำคัญกับการประกอบกิจกรรมประเภทใดหรือคำใดจะเป็นชื่อที่น่าดึงดูดนักลงทุนมากที่สุดเช่นการประกอบกิจกรรมในลักษณะของการนำชิ้นส่วนสำเร็จรูปมาประกอบแล้วส่งออกจะใช้คำว่าเขตอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออกส่วนการนำผลิตภัณฑ์มาบรรจุกล่องแล้วส่งออกอาจจะใช้คำว่า “คลังสินค้าทัณฑ์บน” และที่สำคัญเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่ได้จำกัดเฉพาะประเภทของเขตประกอบการอุตสาหกรรมเท่านั้นแต่จะครอบคลุมไปถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษทางการค้าการบริการการท่องเที่ยวหรือการเกษตร(ศิริเพ็ญ แดปรเมสสมัย, 2549 น.9)

วัตถุประสงค์ของการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจให้มีการลงทุนภายในประเทศโดยมีรูปแบบการบริหารและให้สิทธิพิเศษแก่ผู้ลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยมีกฎเกณฑ์แตกต่างไปจากกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับปกติเพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศด้วยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูการค้าในฐานการผลิตและระบายสินค้าของนักลงทุนทั้งในและต่างประเทศโดยอาศัยวัตถุดิบและแรงงานจากพื้นที่โดยรอบทั้งภายในและประเทศเพื่อนบ้านผ่อนคลายนโยบายที่กีดขวางทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศและปรับปรุงกฎหมายนโยบายสนับสนุนการลงทุนในประเทศทั้งด้านสิทธิประโยชน์จัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ (One-Stop Service) การผ่อนปรนใช้แรงงานต่างด้าวและการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศส่งเสริมชุมชนในฐานรากให้มีสภาพความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการเพิ่มปริมาณการค้าการลงทุนการผลิต โดยเฉพาะการเชื่อมโยงอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อมเข้าสู่ตลาดระดับภาคและประเทศนำไปสู่การจ้างงานลดปัญหาการว่างงานและเพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆจะช่วยให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตสภาพแวดล้อมชุมชนดีขึ้น

นอกจากนี้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นเป็นการเพิ่มขีดความสามารถการแข่งขันของประเทศให้สูงขึ้น ย่อมส่งผลให้เศรษฐกิจขยายตัวสนับสนุนความมั่นคงและแก้ปัญหาสังคมได้ แก่ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานยาเสพติดรวมทั้งสนองการปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจของประเทศ โดยเฉพาะด้านอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานและด้านวัตถุดิบ (หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, 2553 น.13.)

รูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอาจจัดตั้งได้หลายรูปแบบเพื่อสร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุน โดยการให้สิทธิประโยชน์และกำหนดเงื่อนไขในการประกอบการเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศรูปแบบของเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ประเทศต่าง ๆ นำมาใช้ได้แก่เขตการค้าเสรีเขตอุตสาหกรรมเสรีเขตปลอดภาษีเขตการค้าชายแดนเสรี เป็นต้น

เขตการค้าเสรี

เขตการค้าเสรี (Free Trade Area: FTA) หมายถึงการรวมกลุ่มเศรษฐกิจโดยมีเป้าหมายในการลดภาษีศุลกากรระหว่างกันภายในกลุ่มลงให้เหลือน้อยสุดหรือเป็น 0 % และใช้อัตราภาษีปกติที่สูงกว่ากับนอกกลุ่มรวมทั้งการลดมาตรการการทำเขตการค้าเสรีในอนาคตมุ่งในด้านการเปิดเสรีด้านสินค้า (Goods) โดยการลดภาษีที่มีใช้อยู่เป็นหลักแต่เขตการค้าเสรีในระยะหลังๆนั้นรวมไปถึงการเปิดเสรีด้านบริการ (Services) ด้วยเขตการค้าเสรีที่สำคัญในปัจจุบันได้แก่ NAFTA และ AFTA

เขตอุตสาหกรรมเสรี

เขตอุตสาหกรรมเสรี (Free Industrial Zone) หมายถึง พื้นที่ที่บริษัทภายในประเทศหรือบริษัทต่างประเทศจัดตั้งขึ้นเพื่อผลิตสินค้าหรือบริการเพื่อแข่งขันกับตลาดในต่างประเทศ โดยมีมาตรการจูงใจเกี่ยวกับสิทธิประโยชน์ต่างๆทางด้านภาษีในการเข้ามาเป็นแรงจูงใจในการลงทุนในเขตอุตสาหกรรมเสรี

เขตปลอดภาษี

เขตปลอดภาษี (Free Trade Zone) หมายถึงอาณาบริเวณที่อยู่ใกล้ท่าเรือหรือท่าอากาศยานที่อนุญาตให้นำเข้าโดยไม่ต้องเสียภาษีเป็นการนำเข้าเพื่อส่งไปยังประเทศที่สามหรือนำเข้าเพื่อใช้ในการผลิตสินค้าสำหรับส่งออกจัดตั้งขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มศักยภาพในการผลิตสินค้าของประเทศนั้นเพื่อส่งไปขายแข่งกับตลาดโลกได้มากขึ้น (วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์, 2538 น. 95-96.)

เขตการค้าชายแดนเสรี

เขตการค้าชายแดนเสรีหมายถึงเขตพื้นที่ที่กำหนดไว้สำหรับการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปหรืออุตสาหกรรมส่งเสริมและกิจการอื่นที่เป็นประโยชน์หรือเกี่ยวเนื่องกับการประกอบอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปหรืออุตสาหกรรมส่งเสริม (วิบูลย์ ตั้งกิตติภากรณ์, 2538 น. 95-113.)

สำหรับประเทศไทยในปัจจุบันมีโครงการนำร่อง 3 พื้นที่เกี่ยวกับการค้าชายแดนเสรีได้แก่อำเภอแม่สายและอำเภอเชียงแสนจังหวัดเชียงรายและอำเภอสะเดาจังหวัดสงขลา

เขตพัฒนาการส่งออก (แปรรูป)

เขตพัฒนาการส่งออก (แปรรูป) ในประเทศไทยมีตัวอย่างเช่นอุตสาหกรรมเกษตรแปรรูปหมายถึง 1) อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบด้านการเกษตรการประมงจากต่างประเทศเข้ามาสู่ประเทศไทยเพื่อทำการแปรรูปในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ในประเทศไทยหรือส่งออกไปยังต่างประเทศและ 2) อุตสาหกรรมเกี่ยวกับการนำวัตถุดิบด้านการเกษตรภายในประเทศมาทำการแปรรูปในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อส่งออกจำหน่ายผลิตภัณฑ์ไปยังต่างประเทศ (ศิริเพ็ญ แดปรเมศวย์, 2549 น.10-11.)

หลักกฎหมายเกี่ยวกับเขตเศรษฐกิจพิเศษ

หลักการพื้นฐานของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษคือการตรากฎหมายขึ้นเพื่อนำมาใช้บังคับกับเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งการตรากฎหมายดังกล่าวจะรวมถึงกฎเกณฑ์ที่จะใช้เป็นหลักในการปฏิบัติสำหรับการดำเนินกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งหลักการพื้นฐานของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษจะประกอบไปด้วยหลักการรักษาอธิปไตยของชาติหลักความเสมอภาคและรักษาประโยชน์ซึ่งกันและกันหลักการดูแลและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ขอบด้วยกฎหมายของนักลงทุนและหลักความสอดคล้องกับระเบียบประเพณีการค้าระหว่างประเทศ

หลักการรักษาอธิปไตยของชาติ

คือหลักการที่ดำเนินความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศโดยแต่ละประเทศจะต้องยึดถือและเคารพอธิปไตยซึ่งกันและกันถือเป็นหลักการที่สำคัญสำหรับกฎหมายเศรษฐกิจระหว่างประเทศ ดังนั้นบทบัญญัติเกี่ยวกับอธิปไตยของชาติจะต้องกำหนดไว้ในกฎหมายพิเศษนี้เช่นนิติบุคคลบุคคลสถานประกอบการใดภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องอยู่ภายใต้และต้องปฏิบัติตามกฎหมายกฎระเบียบต่างๆของประเทศไทยทรัพย์สินต่างๆสิทธิประโยชน์และกิจกรรมที่ขอบด้วยกฎหมายของชาวต่างชาติจะต้องได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายไทยนิติกรรมใดๆที่ฝ่าฝืนกฎหมายหรือขัดต่อความสงบของประชาชนหรือศีลธรรมอันดีของประชาชนหรือกระทบกระเทือนถึงอำนาจอธิปไตยของชาติไทยย่อมตกเป็นโมฆะและไม่มีผลบังคับใช้ตามกฎหมาย

หลักความเสมอภาคและรักษาประโยชน์ซึ่งกันและกัน

เป็นหลักการที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและหน้าที่ของนิติบุคคลหรือนุคคลธรรมดาซึ่งมีนิติสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจต่อกันนั้นจะต้องเสมอภาคเท่าเทียมกันอีกทั้งต่างก็มีอิสระในการเข้าทำนิติกรรมโดยปราศจากแรงกดดันหรืออำนาจบังคับใดๆการทำนิติกรรมใดๆที่ฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งเสียเปรียบหรือมีหน้าที่เพียงฝ่ายเดียวจะต้องได้รับการดูแลและกำกับจากรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมดังนั้น บทบัญญัติเกี่ยวกับการป้องกันการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรมการป้องกันการผูกขาดหรือการจำกัดทางการค้าหรือการป้องกันการทำสัญญาที่ไม่เป็นธรรมจะต้องเป็นส่วนหนึ่งของกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษดังนั้นหลักความเสมอภาคและรักษาประโยชน์ซึ่งกันและกันถือเป็นหลักการสำคัญของกฎหมายระหว่างประเทศอีกหลักหนึ่ง

หลักการดูแลและคุ้มครองสิทธิประโยชน์ที่ขอบด้วยกฎหมายของนักลงทุน

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นโดยมีเป้าหมายเพื่อดึงดูดการลงทุนจากต่างประเทศรวมถึงความต้องการที่จะได้รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีที่มีประโยชน์และการจัดการบริหารที่ทันสมัยจากต่างประเทศเหล่านั้นเพื่อให้บรรลุเป้าหมายจึงจำเป็นต้องมีนโยบายเศรษฐกิจพิเศษเพื่อจูง

ใจชาวต่างชาติและเพื่อ เป็นหลักประกันว่าเมื่อลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแล้วสามารถทำกำไรได้ ดังนั้นนโยบายพิเศษจึงหมายความรวมถึงสิทธิพิเศษต่างๆที่นักลงทุนจะได้รับและหลักการในการคุ้มครองสิทธิผลประโยชน์ที่ชอบด้วยกฎหมายของนักลงทุนอันได้แก่

- 1) สิทธิลดหย่อนหรือยกเว้นด้านภาษีอากร
- 2) สิทธิพิเศษในการครอบครองหรือถือครองกรรมสิทธิ์อสังหาริมทรัพย์
- 3) หลักประกันในการนำเงินเข้ามาลงทุนและการส่งผลกำไรออกนอกประเทศ
- 4) การมีสิทธิเด็ดขาดในการบริหารกิจการของตนเองอย่างอิสระโดยปราศจากการ

แทรกแซงของรัฐ

- 5) ผลกระทบบางส่วนสามารถขายในตลาดภายในประเทศได้
- 6) ระยะเวลาประกอบการสามารถขยายหรือร่นได้
- 7) การเข้าออกประเทศสะดวกขึ้นตอนไม่ยุ่งยาก

หลักการสอดคล้องกับระเบียบประเพณีการค้าระหว่างประเทศ

เนื่องจากเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความสัมพันธ์กับการนำเงินทุนต่างประเทศการค้าขายทอดเทคโนโลยีระหว่างประเทศและผลิตภัณฑ์ที่ผลิตได้มุ่งเน้นส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศ ดังนั้นประเพณีปฏิบัติทางการค้าระหว่างประเทศซึ่งยึดถือกันมานานจะต้องเป็นหลักการหนึ่งของกฎหมายเศรษฐกิจสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่ไม่อาจขัดแย้งได้ (ศิริเพ็ญ แต่ปรเมศามัย, 2549 น. 12-15)

ประโยชน์ของกฎหมายในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

กฎหมายเศรษฐกิจพิเศษสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นเป็นเครื่องมือในการรักษาอธิปไตยและผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจของชาติเป็นเงื่อนไขที่จำเป็นสำหรับการสร้างสภาพแวดล้อมการลงทุนที่ดีและเป็นวิธีปรับระบบความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจและส่งเสริมการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจที่สำคัญอีกทั้ง เป็นหลักประกันในการรักษาระเบียบกติกาของเศรษฐกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษและหลักประกันการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับต่างประเทศและส่งเสริมความทันสมัยแก่เศรษฐกิจภายในประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐและผู้ที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับผู้ประกอบการ รัฐจะต้องมีมาตรการจูงใจมาตรการอำนวยความสะดวกและมาตรการหลักประกันและคุ้มครองแก่ผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

มาตรการจูงใจ

ก. สิทธิประโยชน์ด้านภาษีเงินได้นิติบุคคล

(1) ผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลสำหรับกำไรสุทธิที่ได้จากการประกอบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนมีกำหนดระยะเวลา 8 ปีนับแต่วันที่เริ่มมีรายได้จากการประกอบกิจการนั้นและให้ลดหย่อนภาษีเงินได้นิติบุคคลร้อยละ 50 ของอัตราปกติเป็นระยะเวลา 5 ปีนับจากวันที่พ้นกำหนดระยะเวลาการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล

(2) ผู้ประกอบการที่ประกอบกิจการขาดทุนในระหว่างที่ได้รับสิทธิยกเว้นภาษีเงินได้สามารถนำผลขาดทุนประจำปีที่เกิดขึ้นในระหว่างนั้นไปหักออกจากกำไรสุทธิที่เกิดขึ้นภายหลังระยะเวลาที่ได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลมีกำหนดเวลาไม่เกิน 5 ปีนับแต่พ้นกำหนดเวลานั้น โดยจะเลือกหักกำไรสุทธิของปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้

(3) เมื่อพ้นกำหนดระยะเวลายกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลหากผู้ประกอบการนำผลกำไรเป็นส่วนเพิ่มทุนหรือขยายกิจการเกินกว่าร้อยละ 50 ของทุนของกิจการเดิมหรือหากผู้ประกอบการมียอดส่งออกผลิตภัณฑ์เกินกว่าร้อยละ 80 ของผลผลิตทั้งหมดสามารถขอรับสิทธิลดหย่อนภาษีเงินได้ นิติบุคคลอีกร้อยละ 25 ของภาษีเงินได้นิติบุคคล

(4) คนต่างด้าวที่ได้รับอนุญาตให้ทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีเงินได้บุคคลหักเหที่จ่ายมีกำหนดระยะเวลาและอัตราตามที่คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนด

(5) ผู้ประกอบการต่างด้าวที่นำเงินเข้ามาลงทุนในกิจการภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับยกเว้นเงินปันผลจากกิจการที่ประกอบการ ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อมีการส่งเงินปันผลดังกล่าวออกนอกประเทศไทย

(6) ผู้ประกอบการที่รับการถ่ายทอดเทคโนโลยีเกี่ยวกับการส่งเสริมรักษาสิ่งแวดล้อมเข้ามาใช้ในกิจการที่ประกอบในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีสิทธิขอรับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีหัก หนี้ที่ จ่ายสำหรับการโอนค่าตอบแทนสิทธิในการรับโอนเทคโนโลยีจากต่างประเทศจากคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษได้

(7) สถาบันการเงินการประกันภัยที่ประกอบกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้รับยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคลประเภทกำไรจากอุตสาหกรรมที่ประกอบในเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อมีการส่งกำไรดังกล่าวออกนอกประเทศไทย

ข. สิทธิพิเศษด้านค่าธรรมเนียมมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิต

(1) ผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมอากรขาเข้าภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตสำหรับเครื่องจักรอุปกรณ์ เครื่องมือและเครื่องใช้รวมทั้งส่วนประกอบของสิ่ง

ดังกล่าวที่ จำเป็น ต้องใช้ในการผลิตสินค้าและของที่ต้องใช้ฝนการก่อสร้างประกอบหรือติดตั้ง เป็นโรงงานหรืออาคารในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(2) ผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมอากรขาเข้าภาษีมูลค่าเพิ่ม และภาษีสรรพสามิตสำหรับวัตถุดิบหรือของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักรและนำเข้าในเขตเศรษฐกิจ พิเศษเพื่อใช้ในการผลิตเพื่อการส่งออกผลิตภัณฑ์ไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

(3) ผู้ประกอบการจะได้รับการยกเว้นค่าธรรมเนียมอากรขาออกภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตสำหรับผลิตภัณฑ์สิ่งพลอยได้หรือสิ่งอันใดที่ได้จากการผลิตโดยใช้ วัตถุดิบและได้ทำการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษเมื่อมีการส่งออกซึ่งผลิตภัณฑ์หรือสิ่งพลอยได้หรือ สิ่งอันใดนั้นออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ

(4) ผู้ประกอบการจะได้รับการลดหย่อนค่าธรรมเนียมอากรขาเข้าภาษีมูลค่าเพิ่มและภาษีสรรพสามิตจำนวนร้อยละ 50 สำหรับวัตถุดิบหรือของที่นำเข้ามาในราชอาณาจักร และนำเข้าไปในเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อใช้ในการผลิตและจำหน่ายในราชอาณาจักรไทย

ค. สิทธิพิเศษด้านภาษีบำรุงท้องที่หรือภาษีท้องถิ่น

ผู้ประกอบการมีสิทธิที่จะได้รับการยกเว้นหรือลดหย่อนภาษีต่างๆที่เรียกเก็บ โดยองค์กร ท้องถิ่นเมื่อประกอบการตามประเภทหรือตามหลักเกณฑ์ที่คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชายแดนกำหนดไว้สำหรับมาตรการจูงใจด้านภาษีอากรในส่วนนี้เป็นมาตรการจูงใจพื้นฐาน โดยทั่วไปที่มีการเสนอให้แก่ักลงทุนในประเทศไทยสำหรับสิทธิประโยชน์ทางภาษีที่ใช้ในปัจจุบัน สิทธิประโยชน์ทางภาษีตามร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจ

ง. สิทธิพิเศษและประโยชน์ด้านอื่น ได้แก่

(1) ผู้ประกอบการที่เป็นคนต่างด้าวสามารถถือครองกรรมสิทธิ์ที่ดินในเขต เศรษฐกิจพิเศษได้ตามจำนวนที่คณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษกำหนดหรือมีสิทธิทำการเช่าหรือ เช่าซื้ออสังหาริมทรัพย์ในเขตเศรษฐกิจพิเศษมีกำหนดระยะเวลาไม่เกิน 50 ปีจากคณะกรรมการเขต เศรษฐกิจพิเศษ

(2) ผู้ประกอบการต่างด้าวหรือคนต่างด้าวที่เป็นช่างฝีมือหรือผู้ชำนาญการ สามารถทำงานและพำนักอยู่ในประเทศไทยได้

(3) คู่สมรสหรือบุตรหรือผู้อยู่ในความอุปการะของคนต่างด้าวตาม (2) สามารถพำนักอยู่ในประเทศไทยได้เช่นเดียวกับคนต่างด้าวนั้น

(4) คนงานต่างด้าวสามารถเข้ามาทำงานในเขตเศรษฐกิจพิเศษได้เป็นการ ชั่วคราวแต่ไม่มีสิทธิพำนักในประเทศไทยเว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจ พิเศษเป็นกรณี พิเศษ

(5) ผู้ประกอบการต่างด้าวสามารถประกอบกิจการตามบัญชี ก. และ ค. ทำयประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่ 281 ได้เมื่อได้รับอนุญาตจากคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

(6) ผู้ประกอบการสามารถนำค่าขนส่งค่าไฟฟ้าค่าประปาบำรุงรักษาระบบกำจัดน้ำเสียหรืออากาศเสียหรือของเสียจำนวน 2 เท่าของจำนวนเงินที่ผู้ประกอบการได้เสียไปหักเป็นค่า ใช้จ่ายในการประกอบกิจการเพื่อประโยชน์ในการคำนวณภาษีได้

(7) ผู้ประกอบการสามารถหักเงินที่ผู้ประกอบการได้ลงทุนในการติดตั้งหรือก่อสร้างสิ่งอำนวยความสะดวกหรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในการประกอบกิจการออกจากกำไรสุทธิรวมทั้งสิ้นไม่เกินร้อยละ 25 ของเงินได้ลงทุนในการนั้นโดยจะเลือกหักจากกำไรสุทธิของปีใดปีหนึ่งหรือหลายปีก็ได้ภายใน 10 ปีนับแต่วันที่มีรายได้จากการลงทุนทั้งนี้ นอกเหนือจากการหักค่าเสื่อมราคาตามปกติ

(8) ผู้ประกอบการสามารถนำเข้าหรือส่งออกเงินตราต่างประเทศอย่างเสรี

2. มาตรการอำนวยความสะดวก

(1) รัฐจะอำนวยความสะดวกให้มีการรวมศูนย์อำนาจเกี่ยวกับการรับจดทะเบียนการออกใบอนุญาตการตรวจสอบมาตรฐานหรือการกำหนดกฎเกณฑ์เกี่ยวกับกิจการในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้อยู่ในองค์กรเดียวและสถานที่เดียวกันภายใต้การกำกับดูแลของคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(2) รัฐจะอำนวยความสะดวกเพื่อกำหนดกฎเกณฑ์เพื่อลดขั้นตอนและร่นระยะเวลาสำหรับการจดทะเบียนหรือการขออนุญาตต่างๆ รวมถึงการพิจารณาหรืออนุมัติด้วย

(3) รัฐจะอำนวยความสะดวกให้มีหน่วยงานที่จะให้บริการคำปรึกษาด้านกฎหมายระเบียบประกาศ ต่างๆ ข้อมูลสถิติข่าวสารสารสนเทศที่ทันสมัยรอบด้านอย่างทันทีแก่ผู้ประกอบการโดยไม่คิดมูลค่า

(4) รัฐจะอำนวยความสะดวกให้มีการจัดตั้งสถาบันการเงินเพื่ออำนวยความสะดวกด้านเงินทุนสินเชื่อการให้คำปรึกษาการลงทุนการบริการโอนเงินระหว่างประเทศหรือการออกหนังสือค้ำประกันแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยรัฐจะยกเว้นหรือลดหย่อนค่าธรรมเนียมภาษีต่างๆ ที่สถาบันการเงินดังกล่าวพึงต้องชำระตามกฎหมาย

(5) รัฐจะอำนวยความสะดวกให้มีการจัดตั้งสถานพยาบาลสถาบันการศึกษาถึงระดับอุดมศึกษาขึ้นในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

(6) รัฐจะจัดให้มีระบบการกำจัดน้ำเสียและของเสียในรูประบบรวมโดยคิดค่าบริการในอัตราต่ำเพื่อการรักษาคุ้มครองสิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ

(7) รัฐจะจัดสรรเงินกู้ระยะยาวดอกเบี้ยต่ำให้แก่ผู้ประกอบการกู้ยืมเพื่อใช้เป็นทุนในการประกอบกิจการเกี่ยวกับระบบรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมกิจการสถานพยาบาลกิจการสถานศึกษาในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3. มาตรการให้หลักประกันและคุ้มครอง

- (1) รัฐจะไม่โอนกิจการของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเป็นของรัฐ
- (2) รัฐจะไม่ประกอบกิจการเองในเขตเศรษฐกิจพิเศษอันเป็นการแข่งขันกับผู้ประกอบการ
- (3) รัฐจะไม่ผูกขาดการจำหน่ายผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (4) รัฐจะไม่ควบคุมราคาผลิตภัณฑ์ของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- (5) รัฐจะไม่ออกคำสั่งหรือกฎระเบียบข้อห้ามหรือข้อจำกัดการส่งผลิตภัณฑ์ที่ผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษออกไปจำหน่ายยังต่างประเทศ
- (6) รัฐจะไม่อนุญาตให้ส่วนราชการองค์กรของรัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจนำเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับผู้ประกอบการได้ทำการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาจำหน่ายภายในประเทศโดยได้รับยกเว้นอากรขาเข้า
- (7) รัฐต้องมีนโยบายห้ามการนำเข้าผลิตภัณฑ์ชนิดเดียวกันกับผู้ประกอบการผลิตได้ในเขตเศรษฐกิจพิเศษเข้ามาจำหน่ายในประเทศไทยมากกว่าผู้ประกอบการพึงได้รับในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับองค์กรของรัฐต่างประเทศหรือองค์กรระหว่างประเทศ

รัฐจะต้องจัดให้มีการทำความตกลงกับรัฐต่างประเทศเพื่อเอื้ออำนวยประโยชน์แก่ผู้ประกอบการภายในประเทศอันเป็นประโยชน์ต่อผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย เช่น

- 1) ข้อตกลงการค้าชายแดนกับประเทศที่มีเขตดินแดนติดต่อกับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เช่น พม่า ลาว
- 2) ข้อตกลงกับรัฐภาคีหลายฝ่ายที่เอื้ออำนวยต่อผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษเช่น โครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โครงการห้าเหลี่ยมเศรษฐกิจและ โครงการหกเหลี่ยมเศรษฐกิจเป็นต้น
- 3) สนธิสัญญาทวิภาคีและพหุภาคีกับประเทศต่างๆ
- 4) ข้อตกลงขององค์การการค้าระหว่างประเทศเช่น AFTA, WTO, APEC เป็นต้น
- 5) ประมวลกฎระเบียบประเพณีทางการค้าระหว่างประเทศ

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการด้วยกัน

รัฐจะต้องวางกติกาด้วยการกำหนดกฎหมายในรูปแบบของกฎหมายให้ผู้ประกอบการแข่งขันกันอย่างเสรี (Fair Competition) บนพื้นฐานที่เท่าเทียมกันโดยปราศจากการแทรกแซงของรัฐ ในขณะที่ด้วยกันรัฐจะต้องมีองค์กรและกฎหมายเพื่อคุ้มครองสิทธิประโยชน์ของผู้ประกอบการโดยจะต้องมีมาตรการทางกฎหมาย ดังนี้

1) ป้องกันไม่ให้เกิดสภาพการแข่งขันที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Competition) ซึ่งอาจเกิดจากการแข่งขันที่รุนแรงเกินไปหรือแข่งขันที่เกินขอบเขตอย่างไม่มีเหตุผลหรือไม่มีจรรยาบรรณการค้าหรือไม่สุจริตอันเป็นการกระทำของคู่แข่งรายหนึ่งที่มีเจตนามุ่งที่จะเอาเปรียบหรือประทุษร้ายก่อให้เกิดความเสียหายแก่คู่แข่งรายอื่นซึ่งผลเสียหายกระทบต่อผลประโยชน์ของผู้บริโภค เช่น

(ก) การหมิ่นประมาททางการค้า (Trade Disparagement หรือ Trade Libel)

(ข) การแสดงข้อความเท็จเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ของตนเอง (False Representation about One's Own Product)

(ค) การขโมยความลับทางการค้า (Misappropriation of Trade Secrets)

(ง) การละเมิดทางการค้า (Trade Infringements) เช่นการปลอมเลียนแบบเครื่องหมายการค้าเครื่องหมายบริการซึ่งทางการค้าสิทธิบัตรหรือการละเมิดสิทธิหรือการดัดแปลงบรรจุภัณฑ์อันเป็นการเลียนแบบให้บุคคลอื่นหลงเชื่อ

2) ป้องกันไม่ให้เกิดการปฏิบัติทางการค้าที่ไม่เป็นธรรม (Unfair Trade Practice) ซึ่งเกิดจากการกระทำของคู่แข่งที่มีเจตนาเอาเปรียบผู้บริโภคแต่ผลของมันเป็นการเอาเปรียบคู่แข่งรายอื่นเช่นการโฆษณาเท็จ (False Advertising) เป็นต้น

กฎหมายเหล่านี้หากมีความสมบูรณ์และบังคับใช้ได้ผลก็จะเป็นการจูงใจและสร้างหลักประกันให้แก่ผู้ประกอบการที่จะเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษมากขึ้นและยังเป็นการสกัดผู้ประกอบการที่ไม่สุจริตเข้ามาในเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วย

ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ประกอบการกับผู้บริโภค

รัฐจะต้องมีมาตรการด้านป้องกันการผูกขาด (Antitrust) เพื่อมิให้ผู้ประกอบการใช้สถานภาพทางเศรษฐกิจที่เหนือกว่าเอาเปรียบลูกค้าหรือผู้บริโภคที่อ่อนแอกว่าด้วยการจำกัดทางการค้า (Restraint of Trade) หรือปฏิบัติทางการค้าที่เป็นการจำกัดสิทธิ (Restrictive Trade Practice) เช่น

1) การรวมหัวกันกำหนดราคา (Price Fixing หรือ Price Control)

- 2) การรวมหัวแบ่งเขตตลาด (Division of Markets)
- 3) การรวมหัวคว่ำบาตร (Group Boycotts)
- 4) การกำหนดราคาขายปลีก (Resale Price Maintenance)
- 5) การจำกัดลูกค้าและอาณาเขตการค้า (Customer and Territorial Restriction)
- 6) การผูกมัดค้าขายเฉพาะราย (Exclusive Dealing)
- 7) การทำสัญญาผูกมัดหรือข้อตกลงผูกมัด (Tying Contract of Tying Agreement)
- 8) การรวมหัวกันในรูปการจัดการร่วม (Corporate Type of Combination) เช่นการควบบริษัท (Merger) การรวมบริษัท (Consolidation) การเข้าถือหุ้นหรือทรัพย์สินของผู้แข่งขันด้วยกัน (Stocks and Assets Acquisition) การเข้าเป็นกรรมการร่วมในบริษัทที่ทำธุรกิจแข่งขันกัน (Interlocking Directorates) รวมทั้งการรวมตัวกันในรูปของ Pool, Cartel, Syndicate หรือ Trust ซึ่งการกระทำดังกล่าวมีวัตถุประสงค์และผลแห่งพฤติกรรมก่อให้เกิดการกระจุกตัวของอำนาจเศรษฐกิจและกระทบถึงระบบการแข่งขันเสรีอัน ก่อให้ภาวะการแข่งขันน้อยลง

กฎหมายเหล่านี้หากมีความสมบูรณ์และบังคับใช้ได้ผลก็จะเป็นการป้องกันการเอารัดเอาเปรียบทางเศรษฐกิจอันเป็นต้นเหตุของการก่อให้เกิดความไม่เป็นธรรมในสังคมและทำให้ระบบเศรษฐกิจภายในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนสามารถเติบโตได้บนสังคมที่เป็นธรรมเมื่อสังคมที่มีระบบเศรษฐกิจที่เป็นระเบียบและเป็นธรรมก็จะก่อให้เกิดการใช้ทรัพยากรให้เป็นประโยชน์ได้เต็มประสิทธิภาพ (ศิริเพ็ญ แดปรเมศามัย, 2549 น.14-16)

สาระสำคัญของร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ พ.ศ. ....

หลักการ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจัดตั้งขึ้นเพื่อพัฒนาพื้นที่เฉพาะเพื่อส่งเสริมสนับสนุนและอำนวยความสะดวกและให้สิทธิประโยชน์เพื่อประโยชน์ในการดำเนินกิจการและพัฒนาต้นแบบการบริหารจัดการที่ดีหรือเพื่อประกอบการเสรี

การบริหารจัดการ

การบริหารจัดการในเขตเศรษฐกิจพิเศษจะประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารจัดการ 2 ชุดซึ่งได้แก่คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษและคณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งสามารถอธิบายหน้าที่ของคณะกรรมการทั้ง 2 ชุดดังนี้

คณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษทำหน้าที่เสนอคณะรัฐมนตรีเกี่ยวกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษและเสนอแนะคณะรัฐมนตรีในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ละแห่ง อีกทั้งทำหน้าที่กำกับดูแลการดำเนินการและการจัดตั้งสำนักงานเป็นหน่วยงานในกำกับของรัฐในฐานะองค์การมหาชนคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วยนายกรัฐมนตรีเป็น

นประธานรองนายกรัฐมนตรี เป็นรองประธานรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังกระทรวง
อุตสาหกรรม กระทรวงพาณิชย์เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
และผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 10 คนเป็นกรรมการ เลขาธิการคณะกรรมการนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษ
(ผู้ว่ากนอ.เดิม) เป็นกรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษทำหน้าที่กำหนดนโยบายและแนวทางในการ
ดำเนินการของเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งประกอบไปด้วยประธานกรรมการผู้ว่าการเขตพิเศษผู้ว่า
ราชการผู้บริหารปกครองท้องถิ่น 2 คนและผู้ทรงคุณวุฒิไม่เกิน 5 คนอย่างไรก็ตามผู้ว่าการเขต
เศรษฐกิจพิเศษนั้นจะเป็นมีอาชีพที่มีการว่าจ้างเข้ามาเพื่อบริหารจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษและ
ประธานผู้ทรงคุณวุฒิจะต้องเป็นคนนอกราชการ โดยแต่งตั้งจากผู้ที่ได้รับการสรรหา

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษประกอบด้วย 3 ขั้นตอนได้แก่

1. คณะกรรมการนโยบายกำหนดนโยบายเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
2. สำนักงานคณะกรรมการนโยบายจะทำหน้าที่ศึกษาความเหมาะสมของพื้นที่ความ
เป็นไปได้ในทางเศรษฐกิจผลกระทบและความคุ้มค่ารวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับทุนประเดิมวิธี
บริหารจัดการสิทธิพิเศษที่จะให้แก่ผู้ประกอบการหรือผู้อยู่อาศัยในเขตเศรษฐกิจพิเศษรวมทั้งความ
สัมพันธ์กับจังหวัดและองค์กรปกครองท้องถิ่นเพื่อเสนอแก่คณะกรรมการนโยบาย
3. เสนอคณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการและตราพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ
พิเศษ

อำนาจและหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษ

อำนาจหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษมีด้วยกันหลายประการและมีการให้อำนาจที่ค
อนข้างอิสระและกว้างขวางซึ่งสามารถจำแนกอำนาจหน้าที่ต่างๆของเขตเศรษฐกิจพิเศษ ได้ดังนี้

1. อำนาจในการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถพัฒนาพื้นที่ที่จะได้รับการ
จัดตั้งให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษได้หลายวิธีด้วยกันไม่ว่าจะเป็นการจัดหาที่ดินเพื่อจัดตั้งหรือขยาย
เขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งที่ดินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจะได้มานั้นอาจได้มาโดยวิธีการ 2 วิธีคือการที่เขต
เศรษฐกิจพิเศษจัดหาเองโดยการซื้อเช่าซื้อแลกเปลี่ยนหรือเวนคืนหรือแม้กระทั่งให้เอกชนร่วมทุน
โดยที่ราคาที่ดินเป็นทุนตลอดจนสามารถถมทะเลได้ อีกกรณีหนึ่งคือการได้มาโดยผลของกฎหมาย
กล่าวคือสามารถกำหนดในพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษให้มีผลเป็นการถอนสภาพ
ที่ดินสาธารณะสมบัติของแผ่นดินในเขตที่กำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษและให้ตกเป็นของเขต
เศรษฐกิจพิเศษนอกจากนี้เขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถวางผังเมืองและพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานจัดรูป
และจัดสรรที่ดินโดยอาศัยกฎหมายที่เกี่ยวข้องนอกจากนี้การพัฒนาพื้นที่ดังกล่าวนี้เขตเศรษฐกิจ

พิเศษจะดำเนินการเองหรือว่าจ้างให้เอกชนเข้ามาพัฒนาพื้นที่ให้หรือเขตเศรษฐกิจพิเศษจะร่วมกับบริษัทจำกัดหรือองค์การปกครองท้องถิ่นหน่วยงานของรัฐอื่นๆเพื่อร่วมกันพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวก็ได้

2. หน้าที่ในการให้บริการผู้อยู่อาศัยหรือผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษตามหลัก AREA-BASE-MANAGEMENT เขตเศรษฐกิจพิเศษจำเป็นต้องมีการให้บริการผู้อยู่อาศัยหรือผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษทุกเรื่องดังนั้นเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงมีอำนาจในการอนุมัติอนุญาตจดทะเบียนต่างๆตามกฎหมายกฎหมายอื่นแต่ต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์และวิธีการของกฎหมายและอยู่ในอำนาจตรวจสอบดูแลของส่วนราชการเจ้าของอำนาจนอกจากนี้การอนุญาตหรืออนุมัติใดก็ตามเขตเศรษฐกิจพิเศษมีหน้าที่เรียกเก็บค่าธรรมเนียมรวมถึงค่าบริการตามที่คณะกรรมการกำหนดและนำเงินบางส่วนคืนให้แก่องค์กรท้องถิ่นแต่อย่างไรก็ตามผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษสามารถที่จะขอเลือกดำเนินการต่างๆได้โดยตรงกับองค์กรท้องถิ่น

ความสัมพันธ์กับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ความสัมพันธ์ของเขตเศรษฐกิจพิเศษกับหน่วยงานอื่นนั้นเป็นความสัมพันธ์ที่ค่อนข้างหลากหลายและเชื่อมโยงกับหน่วยงานทุกระดับไม่ว่าจะเป็นระดับจังหวัดซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัดจะดำรงตำแหน่งเป็น กรรมการในคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่แล้วและมีหน้าที่บูรณาการแผนงานของจังหวัดเพื่อให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการเขตเศรษฐกิจพิเศษนอกจากความสัมพันธ์กับหน่วยงานในระดับจังหวัดแล้วในระดับท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือว่ามีส่วนสำคัญมากสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษเนื่องจากมีลักษณะการทำงานที่เกี่ยวข้องกันหลายประการเช่นการจัดการพื้นที่ในกรณีที่ดินที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทับซ้อนกับพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจปกครองและจัดการสาธารณะเหนือเขตของตนตามปกติในขณะที่การจัดการสาธารณูปโภคในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษก็เป็นหน้าที่ของเขตเศรษฐกิจพิเศษไป นอกจากนี้เช่นเดียวกันกับกรณีผู้ว่าราชการจังหวัด หัวหน้าคณะผู้บริหารท้องถิ่นต้องเข้าร่วมเป็นกรรมการในคณะกรรมการเขตเศรษฐกิจพิเศษด้วยและการบริหารจัดการสำหรับการบริหารจัดการอำนาจในการอนุมัติหรืออนุญาต การรับจดทะเบียนหรือรับแจ้งใดๆให้เป็นหน้าที่ขององค์กรปกครองท้องถิ่นนั้นให้ถือว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษมีอำนาจเช่นนั้นด้วยโดยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังคงมีอำนาจบริหารจัดการเช่นเดียวกัน

ดังนั้น จึงเสมือนเป็นทางเลือกของผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าจะเลือกใช้บริการของ หน่วยงานใดอย่างไรก็ตามในส่วนค่าธรรมเนียมหรือค่าบริการ ที่เขตเศรษฐกิจพิเศษได้ทำการจัดเก็บมาจะ ต้องนำบางส่วนส่งคืนให้แก่องค์กรปกครองท้องถิ่นด้วยไม่สามารถเก็บไว้เองทั้งหมดอย่างไรก็ตามการที่มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษดังกล่าวนั้นจะทำให้ท้องถิ่นสามารถมีราย

ได้จากภาษีอากรค่าธรรมเนียมและ ค่าบริการและยิ่งไปกว่านั้นในกรณีที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ กำหนดเงื่อนไขแก่ผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษในเรื่องส่งเสริมการพัฒนาสาธารณูปโภค หากการดำเนินการต่างๆเป็นไปได้ด้วยดีสาธารณูปโภคใน ท้องที่ดังกล่าวจะได้มีการจัดทำขึ้นเพื่อ ประโยชน์โดยตรงแก่ผู้ประกอบการและเป็นประโยชน์ทางอ้อมแก่ประชาชนในท้องถิ่นดังกล่าว นอกจากนี้ยังเป็นการช่วยของค์การปกครองท้องถิ่นประหยัดค่าใช้จ่ายในการจัดทำสาธารณูปโภคอีกด้วย นอกจากนี้หน่วยงานส่วนจังหวัดและหน่วยงานท้องถิ่นยังมีหน่วยงานอื่นอีกมากมายที่เขต เศรษฐกิจพิเศษจะต้องเกี่ยวข้องกับไม่ว่าจะเป็น BOI หรือหน่วยงานท้องถิ่น

3. แนวคิดเกี่ยวกับการค้าชายแดน

โดยเหตุประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้าน 4 ประเทศ คือ สหภาพพม่า สปป.ลาว กัมพูชา และมาเลเซีย โดยประเทศสหภาพพม่าเป็นประเทศที่มีพรมแดนติดต่อกันยาว ที่สุด คือ ระยะทาง 2,401 ก.ม. รองลงมา ได้แก่ สปป.ลาว ระยะทาง 1,810 ก.ม. กัมพูชา ระยะทาง 798 ก.ม. และมาเลเซีย ระยะทาง 647 ก.ม. ตามลำดับ

การค้าชายแดน ซึ่งเกี่ยวข้องกับระบบงานของศุลกากร สามารถแบ่งแยกได้เป็น 3 รูปแบบ คือนำเข้า (Import) หมายถึง นำเข้ามาใช้หรือบริโภคในราชอาณาจักรนำกลับเข้ามา (Re – Import) หมายถึง ส่งออกไปก่อนแล้วจึงนำกลับเข้ามาภายหลัง

ส่งออก (Export) หมายถึง ส่งออกไปนอกราชอาณาจักรส่งกลับออกไป (Re – Export) หมายถึง นำเข้ามาก่อนแล้วจึงส่งกลับออกไปภายหลัง

นำผ่าน หรือ ส่งผ่านประเทศ(Transit or Transshipment) หมายถึง ขนส่งสินค้าผ่าน ราชอาณาจักรโดยมิได้ใช้ประโยชน์หรือนำไปสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในประเทศ สินค้าประเภทนี้จะ ไม่มีภาระในอันที่จะต้องเสียภาษี และไม่มีภาระในอันที่จะต้องขออนุญาตนำเข้าและส่งออก

หมายเหตุ สินค้าผ่านแดน (Transit Cargo) ใช้สำหรับประเทศ Land locked Country ตามอนุสัญญาบาเซิลนา ค.ศ.1921 สินค้าถ่ายลำ (Transshipment Cargo) เป็นตาม มาตรา 58 แห่ง พ.ร.บ.ศุลกากร พ.ศ.2469)

สำหรับการถ่ายลำนั้น ปัจจุบัน กรมศุลกากรได้มีประกาศที่ 91/2547 กำหนดระเบียบ ปฏิบัติไว้เป็นการเฉพาะเรื่องแล้ว โดยใช้ชื่อเรียกว่าอีกอย่างหนึ่งว่า Multimodal Transportation นอกจากนี้ยังมี พ.ร.บ.การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ พ.ศ. 2548 ออกมาบังคับใช้เพื่อสนับสนุน การค้าระหว่างประเทศตามความผูกพันที่ประเทศไทยมีต่อนานาประเทศอีกด้วย โดยมาตรา 4 ใน

พระราชบัญญัตินี้ บัญญัติว่า “การขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบ” หมายความว่า การรับขนของโดยมีรูปแบบการขนส่งที่แตกต่างกันตั้งแต่สองรูปแบบขึ้นไปภายใต้สัญญาขนส่งต่อเนื่องหลายรูปแบบฉบับเดียว โดยขนส่งจากสถานที่ซึ่งผู้ประกอบการขนส่งต่อเนื่องได้รับมอบของในประเทศหนึ่งไปยังสถานที่ซึ่งกำหนดให้เป็นสถานที่ส่งมอบของในอีกประเทศหนึ่ง

กฎหมายที่ควบคุมการส่งผ่าน นำผ่านราชอาณาจักร

1. พ.ร.บ. กักพืช พ.ศ. 2507
2. พ.ร.บ.อาวุธปืน เครื่องกระสุนปืน วัตถุระเบิด ดอกไม้เพลิง และสิ่งเทียมอาวุธ พ.ศ. 2490
3. พ.ร.บ.โรคระบาดสัตว์ พ.ศ. 2499
4. พ.ร.บ.เชื้อโรคและพิษจากสัตว์ พ.ศ. 2525
5. พ.ร.บ.วัตถุที่ออกฤทธิ์ต่อจิตและประสาท พ.ศ. 2518
6. พ.ร.บ.ควบคุมการส่งออกไปนอกราชอาณาจักรซึ่งอาวุธยุทธภัณฑ์และสิ่งที่ใช้ในการสงคราม พ.ศ.2495
7. พ.ร.บ.ปู้ย พ.ศ. 2518
8. พ.ร.บ.วัตถุอันตราย พ.ศ. 2535
9. พ.ร.บ.ยาเสพติดให้โทษ พ.ศ. 2522
10. พ.ร.บ. สงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2535
11. พ.ร.บ. พันธุ์พืช พ.ศ. 2518
12. พ.ร.บ.ควบคุมยุทธภัณฑ์ พ.ศ. 2530

การค้าผ่านแดน

หมายถึง การค้าที่เกิดขึ้นในรูปแบบต่างๆ ที่ประชาชนหรือผู้ประกอบการค้าจากประเทศที่หนึ่งส่งผ่านประเทศที่สองไปยังประเทศที่สามหรือจากประเทศที่สามผ่านแดนประเทศที่สองมายังประเทศที่หนึ่ง ทั้งนี้ แต่ละประเทศจะต้องยินยอมให้มีการขนส่งสินค้าผ่านแดนกันได้

ตลาดการค้าประเทศใกล้เคียงกับประเทศที่อยู่ถัดไป เช่น จีน อินเดีย บังคลาเทศ และเวียดนาม ซึ่งมีประชากรรวมกันกว่าหนึ่งพันล้านคนนับว่าเป็นตลาดการค้าที่สำคัญที่น่าสนใจ การขนส่งสินค้าทางบกผ่านแดนไปยังประเทศดังกล่าวสามารถย่นระยะทางการขนส่งสินค้า เป็นการลดต้นทุนค่าขนส่งได้เป็นจำนวนมาก และยังช่วยส่งเสริมความสามารถในการแข่งขันของสินค้าไทย

จุดผ่านแดนบริเวณชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

จุดผ่านแดนถาวรมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ประชาชนทั้งสองประเทศ นักท่องเที่ยว และ ยานพาหนะ สามารถสัญจรไปมาเพื่อการค้า การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยได้รับความเห็นชอบจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ โดยในส่วนของประเทศไทย รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย เป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ตามที่คณะรัฐมนตรีเห็นชอบ และจะมีผลบังคับใช้เมื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยปกติจุดผ่านแดนถาวรนี้จะถูกกำหนดให้เป็นด่านศุลกากรเสมอ ทั้งนี้ โดยอาศัยอำนาจของรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง ออกกฎกระทรวง ตามนัยมาตรา 4 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร พ.ศ. 2469 ประกอบมาตรา 3 และมาตรา 14 แห่ง พ.ร.บ. ศุลกากร (ฉบับที่ 7) พุทธศักราช 2480 ที่บัญญัติว่า

“มาตรา 4 เพื่อความประสงค์แห่งการนำเข้าหรือส่งออก หรือนำเข้าและส่งออก และ การศุลกากร ให้รัฐมนตรีมีอำนาจออกกฎกระทรวง

(1) กำหนดท่าหรือที่ใดๆ ในราชอาณาจักรให้เป็นท่าหรือที่สำหรับการนำเข้าหรือส่งออก หรือนำเข้าและส่งออกซึ่งของประเภทใดๆ หรือทุกประเภททางทะเลหรือ ทางบก หรือให้เป็นท่าหรือที่สำหรับการส่งออกซึ่งของที่ขออนุญาตนำเข้าหรือของที่มีต้นกำเนิดในดินแดนโดยมีเงื่อนไขตามแต่จะเห็นสมควร

(2) กำหนดสนามบินใด ๆ ในราชอาณาจักรให้เป็นสนามบินศุลกากรโดยมีเงื่อนไขตามแต่จะเห็นสมควร

(3) ระบุเขตศุลกากร ณ ท่าใด หรือที่ใด หรือสนามบินใดซึ่งได้กำหนดไว้ดังกล่าวข้างต้น”

“มาตรา 3 ในพระราชบัญญัตินี้ เว้นแต่จะมีข้อความแสดงให้เป็นอย่างอื่น

“ทางอนุมัติ” ให้หมายความว่า ทางที่กำหนดโดยกฎกระทรวง ให้เป็นทางที่จะใช้ขนส่งของเข้าในหรือออกนอกราชอาณาจักรได้ หรือจากเขตแดนทางบกมายังด่าน ศุลกากร หรือจากด่านศุลกากรไปยังเขตแดนทางบกได้

“ด่านพรมแดน” ให้หมายความว่า ด่านที่ตั้งขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง ณ ทางอนุมัติ เพื่อตรวจของที่ขนส่งโดยทางนั้น

“ด่านศุลกากร” ให้หมายความว่า ด่านที่ตั้งขึ้นไว้โดยกฎกระทรวง ณ ทางอนุมัติเพื่อเก็บศุลกากรแก่ของที่ขนส่งโดยทางนั้น และเพื่อตรวจของด้วย

“การนำเข้าหรือส่งออกทางบก” ให้หมายความว่ารวมตลอดถึงการนำเข้าหรือส่งออกทางลำน้ำ ซึ่งเป็นเขตแดนทางบกหรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดนนั้น แต่ไม่รวมถึงการนำเข้า หรือส่งออกทางไปรษณีย์ หรือทางอากาศ

“เขตแดนทางบก” ให้หมายความว่า เขตแดนทางบกระหว่างราชอาณาจักรกับดินแดนต่างประเทศ และรวมตลอดถึงลำน้ำใดๆ ซึ่งเป็นเขตแดนแห่งราชอาณาจักร หรือตอนหนึ่งแห่งเขตแดนนั้น

“ผู้ควบคุมยานยนต์” หรือ “ผู้ขนส่ง” เมื่อใช้เกี่ยวกับรถไฟให้หมายความว่า พนักงานรักษา

“พนักงานหรือพนักงานสุลตากร” นอกจากพนักงานต่างๆ ที่ระบุไว้ใน มาตรา 3 แห่งพระราชบัญญัติสุลตากร (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2479 แล้ว ให้หมาย ความรวมตลอดถึงพนักงานใดๆ ซึ่งรัฐมนตรีแต่งตั้งให้กระทำการเป็นพนักงานสุลตากร ด้วย

“มาตรา 14 ให้รัฐมนตรีตราว่าการกระทรวงการคลังมีหน้าที่รักษาการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินี้ และให้มีอำนาจออกกฎกระทรวงเพื่อปฏิบัติการให้เป็นไปตามบทแห่งพระราชบัญญัตินี้ กฎกระทรวงนั้น เมื่อได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษาแล้วให้ใช้บังคับได้”

ในประเด็นการออกกฎกระทรวงเพื่อกำหนดด่านสุลตากร นั้น โดยปกติเป็นเรื่องของนโยบายของรัฐบาลประกอบกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ ทั้งนี้ โดยต้องคำนึงถึงความพร้อมในหลายๆ ด้าน เช่น ปริมาณการค้าชายแดน ณ จุดนั้น ความมั่นคงของประเทศ ความปลอดภัยของประชาชนที่ไปมาค้าขายในบริเวณดังกล่าว ความพร้อมของหน่วยงานสุลตากรเจ้าหน้าที่ตรวจคนเข้าเมือง หน่วยงานปกครองในพื้นที่ ซึ่งประเด็นที่สำคัญยิ่งก็คือความคุ้มค่าสำหรับการเปิดด่านสุลตากร และความพร้อมด้านงบประมาณก่อสร้างด่านสุลตากรและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมตลอดถึงอัตราค่าจ้างพนักงานเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องซึ่งต้องไปประจำการ ณ จุดนั้น โดยในหลักการแล้ว จะมีแนวทางหรือขั้นตอนการปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว ดังนี้

1. ตามปกจะมีขั้นตอนเริ่มต้นจากความเห็นพ้องต้องกันของฝ่ายปกครอง ฝ่ายทหาร ฝ่ายความมั่นคง ข้าราชการ พ่อค้า ประชาชน รวมถึงนักการเมืองที่เกี่ยวข้องในทุกระดับของท้องถิ่นที่จะกำหนดตั้งด่านสุลตากร ทั้งนี้ จะต้องมีข้อมูลเกี่ยวกับการประชุมหารือหรือประสานงานกับหน่วยงานของประเทศเพื่อนบ้านที่เกี่ยวข้องจนมีความเห็นพ้องด้วย ในเรื่องของการตั้งด่านสุลตากร ณ จุดนั้น

2. เมื่อได้ข้อสรุปที่ชัดเจนว่า จุดผ่านแดนถาวรดังกล่าว มีความพร้อมและเหมาะสมที่จะกำหนดตั้งด่านสุลตากรแน่นอนแล้ว ฝ่ายปกครองในสังกัดกระทรวงมหาดไทย จะเป็นผู้จัดทำเรื่องเสนอให้คณะรัฐมนตรีมีมติหรืออนุมัติให้ความเห็นชอบเสียก่อน

3. หลังจากทีคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบแล้ว ก็จะเป็นเรื่องการจัดเตรียมงบประมาณเพื่อการก่อสร้างที่ทำการด่านสุลตากร และหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง โดยในขั้นตอนนี้

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดหางบประมาณฯ ซึ่งอาจจะเป็นหน่วยราชการส่วนกลางหรือส่วนท้องถิ่น ก็ได้ หรือจะเป็นงบประมาณที่ได้จากการบริจาคจากภาคเอกชนก็ได้

4. กรมศุลกากรจะเป็นผู้รับหน้าที่ในการจัดร่างกฎกระทรวงเพื่อจัดตั้งด่านศุลกากรดังกล่าว โดยเสนอเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาถ้อยแถลงก่อนเสนอเรื่องให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังลงในกฎกระทรวง และประกาศในราชกิจจานุเบกษา ต่อไป

จุดผ่านแดนชั่วคราว เป็นการเปิดเพื่อผ่อนผันให้มีการผ่านแดนได้ เพื่อวัตถุประสงค์เฉพาะภายในช่วงเวลา ที่กำหนดไว้แน่นอนเฉพาะกิจ ไม่มีผลกระทบด้านความมั่นคงและความปลอดภัยเมื่อครบกำหนดเวลาหรือบรรลุวัตถุประสงค์แล้ว จะปิดจุดผ่านแดนทันที โดยรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเป็นผู้ลงนามในประกาศกระทรวงมหาดไทย ประกาศเปิดจุดผ่านแดนชั่วคราว ตามความเห็นชอบของคณะกรรมการ พิจารณาเปิดจุดผ่านแดนของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

จุดผ่อนปรน มีวัตถุประสงค์เพื่อช่วยเหลือประเทศเพื่อนบ้านด้านมนุษยธรรม และส่งเสริมความสัมพันธ์ของประชาชนในระดับท้องถิ่น เพื่อการผ่อนปรนให้มีการค้าขายสินค้าอุปโภคบริโภค และยารักษาโรคที่จำเป็น ซึ่งระดับท้องถิ่นของทั้งสองฝ่ายได้เห็นชอบร่วมกัน ทั้งนี้ การประกาศเปิดจุดผ่อนปรนเป็นอำนาจของผู้ว่าราชการจังหวัดและต้องได้รับความเห็นชอบจากกระทรวงมหาดไทยก่อนด้วย

4. แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

ลักษณะทั่วไปของกลุ่มผลประโยชน์ ความคิดประชาธิปไตย (Democracy) เกิดขึ้นมานานนับพัน ๆ ปี ประชาธิปไตยสามารถที่จะศึกษาในฐานะที่เป็นอุดมการณ์ในฐานะรูปการปกครอง และในฐานะวิถีทางดำเนินชีวิต สำหรับประชาธิปไตยในฐานะที่เป็นระบอบการปกครองที่ใช้อยู่ในโลกปัจจุบันนี้ ส่วนใหญ่ไม่ว่าจะเป็นประชาธิปไตยแบบเสรีนิยม ประชาธิปไตยแบบสังคมนิยมก็ตาม ต่างก็ยึดถือตามคตินิยมของอดีตประธานาธิบดีแห่งสหรัฐอเมริกา คือ ท่าน อับราฮัม ลินคอล์น (Abraham Lincoln ค.ศ. 1809-1865) ที่กล่าวไว้ว่า

“ประชาธิปไตยคือการปกครองของประชาชน โดยประชาชน เพื่อประชาชน” หมายถึงประชาชนพลเมือง (Citizen) เป็นทั้งเจ้าของอำนาจอปกครอง เป็นผู้ใช้อำนาจนั่นเอง และเพื่อผลประโยชน์ของพวกเขาเอง นอกจากนี้แล้ว ประชาธิปไตยตามแนวความคิดของ จอห์น ล็อก

(John Locke ค.ศ. 1632-1704) ปราชญ์ชาวอังกฤษ ยังหมายถึง มนุษย์เกิดมาแล้วล้วนเท่าเทียมกัน ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ตาม ในทางปฏิบัติ เพื่อให้ระบอบการปกครองระบอบประชาธิปไตย บรรลุเป้าหมายตามที่ต้องการ จำเป็นที่จะต้องอาศัยปัจจัยประกอบหลาย ๆ อย่างด้วยกัน เช่น การศึกษาดี เศรษฐกิจมั่นคง นอกจากนี้ยังมีหลักของระบอบประชาธิปไตยเท่าที่ยอมรับอยู่ในปัจจุบันมีอยู่ 5 ประการ คือ (สมภพ โทตระกิตย์, 2504 น.25-28)

1. ภาวะการเป็นพลเมือง ที่ทุกคนควรพึงมี และใช้สิทธิในการเป็นสมาชิกสังคม
2. พลเมืองทุกคนย่อมมีสิทธิลงคะแนนเสียงเมื่ออายุพอสมควรที่จะรับผิดชอบ
3. ให้มีระบบเลือกตั้งโดยเสรี คือ การลงคะแนนเสียงจะกระทำโดยเสรี
4. พรรคการเมือง เป็นองค์การที่รวมความคิดเห็นที่เหมือนกันของประชาชนที่ต้องการเข้าไปมีส่วนร่วมในการปกครอง การบริหารงานของรัฐ โดยการเสนอนโยบาย และส่งตัวแทนเข้าไปรับใช้ประชาชนในรัฐสภา

5. อิทธิพลของกลุ่มชน เพื่อที่จะให้ประชาชนพลเมืองสามารถติดต่อกับรัฐบาลของตนอย่างใกล้ชิดรวมทั้งการจูงใจรัฐบาลให้กำหนดนโยบาย และบริหารงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์

6. ของตน เครื่องมือที่สำคัญที่ขาดไม่ได้ก็คือ การจัดตั้งเป็นกลุ่มเอกชน รวมเอาผู้ที่มีความคิดหรือมีผลประโยชน์อย่างเดียว หรือหลายอย่างในทางเดียวกัน ต่างก็รวมกันเป็น หมู่ คณะ เช่นในวงการธุรกิจ กรรมกร เกษตรกร ข้าราชการเจ้าหน้าที่รัฐวิสาหกิจ หรือรวมโดยเชื้อชาติศาสนา ซึ่งจะส่งผลให้เกิดอำนาจ และอิทธิพลมากต่อการเปลี่ยนแปลง แก้ไขนโยบายของรัฐบาล

ในการศึกษาวิชารัฐศาสตร์ในปัจจุบัน ทฤษฎีพหุนิยม เป็นทฤษฎีที่กำลังได้รับความสนใจมาก ทฤษฎีหนึ่งโดยเฉพาะในสหรัฐอเมริกา ได้มีการศึกษาอย่างกว้างขวางมากกว่าแห่งใด โดยความเชื่อที่ว่า ถนนที่จะไปสู่ประชาธิปไตยจะต้องอาศัยทฤษฎีพหุนิยม นักรัฐศาสตร์อเมริกันชื่อ W.J.M. Mackenzie ได้เริ่มการศึกษาเป็นครั้งแรกในเรื่อง กลุ่มผลักดัน (Pressure Groups) เมื่อ ค.ศ. 1920

พหุนิยม (Pluralism) หมายถึง สภาพหรือลักษณะของสังคมใด ๆ ที่ยอมรับการปรากฏอยู่หรือการมีอยู่ และเสรีภาพที่จะแสดงออกซึ่งความคิดในทางการเมือง ทางเศรษฐกิจทางสังคม และทางศาสนา ตามที่เขาต้องการ ซึ่งเป็นลักษณะของ ลัทธิเสรีนิยม (Liberalism)

เอกชนหรือปัจเจกชนที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมและร่วมในผลประโยชน์โดยสมัครใจ ในอันที่จะสรรสร้างผลประโยชน์ร่วมกัน หรือการบรรลุเป้าหมายบางประการที่ตั้งไว้

- พหุนิยมทางการเมือง (Political pluralism) คือ แนวความคิดที่เสนอให้มีการจัดระเบียบของรัฐเสียใหม่ โดยให้มีสถาบัน หรือองค์การอิสระต่าง ๆ เข้ามาทำหน้าที่ควบคุม และจำกัดอำนาจของรัฐ เช่น พรรคการเมือง สหภาพแรงงาน สมาคมอาชีพ

- ทฤษฎีพหุนิยม หลักการของทฤษฎีนี้คือ ประชาธิปไตยจะมีขึ้นและมั่นคงอยู่ได้ด้วยการที่มีกลุ่ม สมาคม สันนิบาต องค์การ สหพันธ์ต่าง ๆ มากมายหลากหลายภายในรัฐ เป็นกลุ่มที่เกิดขึ้นมา และมีวิธีการดำเนินการที่เป็นไปโดยเสรีและด้วยใจสมัคร รวมถึงกลุ่มที่เรียกว่า กลุ่มผลักดัน (Pressure groups) กลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) และกลุ่มอุดมการณ์ (Ideological Groups) (บรรพต วีระสัย และคณะ, 2531)

ความหมาย

คำว่ากลุ่มผลประโยชน์ (Interest Groups) กับคำว่า กลุ่มอิทธิพล (Pressure Groups) เป็นคำที่มักจะใช้ปะปนกัน เนื่องจากมีความหมายใกล้เคียงกัน การให้ความหมายที่แตกต่างกันเป็นผลมาจากนักวิชาการแต่ละท่านที่มอง คือตามทัศนระของการมองหรือการศึกษา (Approach)

กลุ่มผลประโยชน์นั้นพิจารณาตามหลักของความเป็นจริงจากพฤติกรรมแล้วเป็นการรวมตัวของกลุ่มชนที่มีผลประโยชน์ได้ยึดถือเอาแนวอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เมื่อการรวมตัวกันดำเนินไปได้ด้วยดี มีการจัดองค์การที่ดี มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถสร้างพลังและเปลี่ยนแปลงกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (Influence) และอำนาจ (Power) เหนือรัฐบาล เหนือผู้บริหารประเทศได้ พลังอำนาจที่ว่านี้รวมไปถึงจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมในกลุ่มด้วย

กลุ่มผลประโยชน์

กลุ่มผลประโยชน์หรือ Interest Groups หมายถึงกลุ่มตัวแทนสาขา อาชีพสาขาในสังคม ซึ่งมีจำนวนมาก และตามความเชี่ยวชาญเฉพาะสาขา คำต่อไปนี้มี ความหมายที่ใกล้เคียงกัน และมักใช้ปะปนกันอยู่เสมอคือ

- Interest Groups หมายถึง กลุ่มผลประโยชน์
- Pressure Groups หมายถึง กลุ่มผลักดัน หรือ กลุ่มอิทธิพล
- Organized Groups หมายถึง การรวมกลุ่มของผู้มีผลประโยชน์ หรือผลประโยชน์ที่รวมกันในลักษณะขององค์การ
- Group interest ผลประโยชน์ของกลุ่มไม่เหมือนกันกับ Organized Groups เพราะเป็นการรวมกันเฉยๆ ไม่มีการจัดองค์การ
- Lobby หมายถึง กลุ่มแลกเปลี่ยนผลประโยชน์นอกสภาเปรียบเทียบกับสภาที่ 3 ของสหรัฐอเมริกา
- Political Groups หมายถึง กลุ่มการเมืองหรือ สโมสรการเมือง Political Clubs

- Powers Groups หมายถึง กลุ่มพลังต่างๆ ขบวนการต่างๆ

จุดหมายสำคัญของกลุ่มต่างๆ นี้คือ การป้องกันผลประโยชน์ของกลุ่มซึ่งแบ่งแยกตามสาขาของสังคมผลประโยชน์นั้นอาจหมายถึง ผลประโยชน์เฉพาะของกลุ่มหรือผลประโยชน์นอกกลุ่ม คือผลประโยชน์ทั่วไปที่เป็นสาธารณะ รวมถึงจุดหมายสุดท้ายคือ การมีอิทธิพลเหนือนโยบายสาธารณะ

ความเป็นมาของกลุ่มผลประโยชน์

ความเป็นมาของกลุ่มผลประโยชน์ หรือการก่อกำเนิดของกลุ่มผลประโยชน์นั้น เป็นผลมาจากปรากฏการณ์ธรรมชาติของสังคมของมนุษย์ที่ต้องการหรือที่ประสงค์ที่จะรวมกลุ่ม ไม่ว่าจะอยู่ในยุคใด สมัยใด และในสังคมใด ๆ การรวมกลุ่มนั้น ถูกลูกเหตุที่แตกต่างกันออกไปตามสภาพของสังคม สภาพทางเศรษฐกิจ สภาพของการเมือง ในแต่ละแห่งซึ่งไม่เหมือนกัน เราจะแยกกลุ่มออกได้เป็นกลุ่มดั้งเดิม และกลุ่มสมาชิกใหม่

กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม

ลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมหรือแบบเก่า นั้น เป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่รวมกันขึ้นได้โดยอาศัยอาชีพเดียวกันเป็นหลัก และมีมักจะอยู่ในสังคมประเทศตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศยุโรปตะวันตก กลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนี้นี้มักจะเน้นเฉพาะสาขาวิชาชีพ เช่น อาชีพแพทย์ ทนายความ นักกฎหมาย นักการศาสนา กลุ่มทางสังคม และวัฒนธรรม ซึ่งสาเหตุของการรวมกลุ่มกัน ได้ก็เนื่องมาจากความผูกพันในทางสังคม ทางวัฒนธรรม ทางประเพณี ตลอดจนความเชื่อถือต่าง ๆ นั้นเอง

ลักษณะโครงสร้างของกลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมนี้นอกจากจะเป็นกลุ่มอาชีพเก่าแก่ของมนุษย์ เช่น แพทย์ นักกฎหมายแล้ว โครงสร้างเกี่ยวกับจำนวนและผู้นำก็มีลักษณะสอดคล้องกันกับพรรคการเมืองดั้งเดิม กล่าวคือ จำนวนสมาชิกของกลุ่มมีจำนวนไม่มาก เนื่องจากผู้ประกอบอาชีพแพทย์ หรือนักกฎหมายนั้นมีไม่มาก จึงเป็นกลุ่มของชนชั้นหนึ่งของสังคม ที่มีบทบาทและความสำคัญ สำหรับผู้นำของกลุ่มนั้นเป็นผู้มีบารมีอาวุโสสูง ลักษณะก็เช่นเดียวกันกับพรรคการเมืองแบบคอร์รัปต์ หรือคณะกรรมการในพรรคการเมือง

กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่

เป็นลักษณะของกลุ่มผลประโยชน์ไปในทางเศรษฐกิจ และจะปรากฏอยู่ในประเทศอุตสาหกรรม เป็นส่วนใหญ่ สมาชิกของกลุ่มผลประโยชน์นี้สามารถรวมกัน หรือมีความผูกพันกันได้โดยเหตุผลที่ว่า มีผลประโยชน์ร่วมกันในทางเศรษฐกิจ นอกจากนี้ยังมีผลต่อกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมือง ที่รวมกันโดยเหตุผลทางการเมือง คือมีผลประโยชน์ร่วมกันในทางอุดมการณ์ทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์สมัยใหม่เมื่อพิจารณาโครงสร้างของกลุ่มในเรื่องผู้นำกลุ่ม และสมาชิก

ของกลุ่มแล้ว จะเห็นว่าสมาชิกเข้าร่วมเป็นจำนวนมาก กลุ่มผลประโยชน์แบบดั้งเดิม เป็นลักษณะที่เป็นมวลชนคล้ายกันกับพรรคการเมืองมวลชน ส่วนผู้นำของกลุ่มผลประโยชน์นี้จะได้ตำแหน่ง โดยการต่อสู้ทางการเมืองภายในกลุ่ม ทำให้กลุ่มมีลักษณะของการเป็นประชาธิปไตยมากกว่ากลุ่มอื่น

พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์

พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นลักษณะของการรวมตัวของประชาชนพลเมืองซึ่งมีเป้าหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนอาจจะเป็นด้านการเมือง หรือด้านผลประโยชน์ทางอาชีพ

ในการจัดแบ่งประเภทของกลุ่มผลประโยชน์นั้นอาจแบ่งได้เป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และกลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพกึ่งอุดมการณ์ ได้ดังนี้

กลุ่มผลประโยชน์ทางอาชีพ

1. องค์กรของนายจ้างด้านธุรกิจอุตสาหกรรม
2. องค์กรทางเกษตรกรรม
3. องค์กรของผู้ใช้แรงงานที่มีรายได้

กลุ่มผลประโยชน์กึ่งอาชีพกึ่งอุดมการณ์

1. กลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน
2. กลุ่มที่มีจุดมุ่งหมายด้านอุดมการณ์
3. กลุ่มปัญญาชน
4. สมาคมทหารผ่านศึก
5. ขบวนการเยาวชน
6. องค์กรสตรีและครอบครัว
7. กลุ่มอุดมการณ์ศาสนา
8. กลุ่มผลประโยชน์ภาคมหาชน (รัฐบาล)
9. องค์กรฝ่ายพลเรือน
10. องค์กรฝ่ายทหาร (กองทัพ)

บทสรุป กลุ่มผลประโยชน์เป็นกลุ่มของผู้ที่มีอาชีพเดียวกัน มีอุดมการณ์อันเดียวกัน มีจุดหมายเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มแต่เมื่อใดที่กลุ่มไปมีบทบาทเกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ของรัฐบาล กลุ่มนั้นจะเริ่มมีลักษณะของการมีอิทธิพล และมักจะเรียกว่า กลุ่มอิทธิพล หรือกลุ่มผลักดัน (Pressure groups)

กลุ่มผลประโยชน์มีความจำเป็นต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ดังมีตัวอย่างในประเทศสหรัฐอเมริกา และอีกหลาย ๆ ประเทศในยุโรป ในบางประเทศในช่วงที่ไม่มีพรรคการเมือง เช่น กรณีเกิดวิกฤตการณ์ต่าง ๆ กลุ่มผลประโยชน์ก็ทำหน้าที่แทนพรรคการเมืองในการรักษาผลประโยชน์และเป็นปากเสียงแทนประชาชนพลเมืองในแต่ละกลุ่ม

5. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทและภารกิจอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

โครงสร้างและองค์ประกอบขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม พ.ร.บ.องค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546

องค์การบริหารส่วนจังหวัด ประกอบด้วย สภากองการบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่ฝ่ายนิติบัญญัติ กับ นายกองการบริหารส่วนจังหวัด ทำหน้าที่หัวหน้าฝ่ายบริหาร ทั้งสองฝ่ายต่างมาจากการเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชนแยกจากกัน

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546 ได้มีรายละเอียดทั้งผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น รวมทั้งอำนาจหน้าที่ไว้ ดังนี้

1. ที่มาของนายกองการบริหารส่วนจังหวัด : นายกองการบริหารส่วนจังหวัดมาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งจังหวัด มีวาระการดำรงตำแหน่ง 4 ปี และดำรงตำแหน่งติดต่อกันเกิน 2 วาระไม่ได้ (แม้ดำรงตำแหน่งไม่ครบ 4 ปี ก็นับเป็น 1 วาระ)

2. เขตเลือกตั้ง : เขตเลือกตั้งของนายกองการบริหารส่วนจังหวัด คือเขตจังหวัด

3. คุณสมบัติของผู้สมัคร :

3.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 30 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง

3.2 จบการศึกษาไม่ต่ำกว่าปริญญาตรี หรือเทียบเท่า หรือเคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้บริหารท้องถิ่น หรือสมาชิกรัฐสภา (ส.ส. หรือ ส.ว.)

3.3 ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการ หรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา หรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง

3.4 มีสัญชาติไทยโดยการเกิด

3.5 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและ

ที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปี นับถึงวันรับสมัคร (การเสียภาษีครั้งเดียวเพื่อให้มีผลย้อนหลัง 3 ปี ไม่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวนี้)

4. คุณสมบัติต้องห้ามไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

- 4.1 ดิคาเสพตติให้โทษ
- 4.2 เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4.3 วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 4.4 เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- 4.5 อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- 4.6 ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล
- 4.7 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท
- 4.8 ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยพ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี
- 4.9 เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ
- 4.10 เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ
- 4.11 เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง
- 4.12 อยู่ในระหว่างเสียสิทธิเพราะไม่ไปทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำหน่วยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีสิทธิ หรืออยู่ในระหว่างเสียสิทธิตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา
- 4.13 เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมายังไม่ถึง 1 ปี นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการ โดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 หรือตามกฎหมาย

ว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริต

4.14 เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นอยู่

4.15 เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอยู่

4.16 เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินประจำ

4.17 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าหน้าที่อื่นของรัฐ

4.18 เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

4.19 ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

5. ทีมบริหารของนายก อบจ.

นายก อบจ. มีอำนาจในการ **แต่งตั้ง** ทีมบริหารเพื่อเป็นผู้ช่วยดำเนินงาน ซึ่งประกอบด้วยรองนายก อบจ. เลขานุการนายก อบจ. และที่ปรึกษานายก อบจ. โดย

5.1 รองนายก อบจ.

(1) จำนวนรองนายก อบจ. :

- อบจ. ที่มี สมาชิกสภา อบจ. 48 คน ให้นายก อบจ. แต่งตั้งรองนายก ได้ไม่เกิน 4 คน
- อบจ. ที่มี สมาชิกสภา อบจ. 36 คน หรือ 42 คน ให้นายก อบจ. แต่งตั้งรองนายก ได้ไม่เกิน 3 คน
- อบจ. ที่มี ส. อบจ. 24 คน หรือ 30 คน ให้นายก อบจ. แต่งตั้งรองนายก ได้ไม่เกิน 2 คน

(2) คุณสมบัติของรองนายก อบจ. กฎหมายกำหนดให้ผู้ที่จะเป็นรองนายก อบจ. ต้องไม่เป็น สมาชิกสภา อบจ. และมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามเหมือนกับผู้ที่จะมีรองนายก อบจ.

5.2 เลขานุการนายก อบจ. และที่ปรึกษานายก อบจ.

กฎหมายกำหนดให้นายก อบจ. สามารถแต่งตั้งบุคคลซึ่งไม่ได้เป็นสมาชิกสภา อบจ. ให้เป็นเลขานุการ อบจ. และที่ปรึกษานายก อบจ. รวมกันได้ไม่เกิน 5 คน ส่วนคุณสมบัติอื่น ๆ ไม่ได้กำหนดไว้ขอเพียงไม่ได้เป็น สมาชิกสภา อบจ

6. อำนาจหน้าที่นายก อบจ.

6.1 ก่อนเข้ารับหน้าที่ นายก อบจ. ต้องแถลงนโยบายต่อสภา อบจ. โดยไม่มีการลงมติ หากไม่สามารถดำเนินการได้ให้ทำเป็นหนังสือแจ้งต่อสมาชิกสภา อบจ. ทุกคน และจัดทำรายงานผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่ได้แถลงไว้ต่อสภา อบจ. เป็นประจำทุกปี

6.2 มีอำนาจหน้าที่ ตามมาตรา 35/5 ดังนี้

- (1) กำหนดนโยบายโดยไม่ขัดต่อกฎหมายและรับผิดชอบในการบริหารราชการของ อบจ. ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ ข้อบัญญัติ และนโยบาย
- (2) สั่ง อนุญาต และอนุมัติเกี่ยวกับราชการของ อบจ.
- (3) แต่งตั้งและถอดถอนรองนายก อบจ. เลขานุการนายก อบจ. และที่ปรึกษานายก อบจ.
- (4) วางระเบียบเพื่อให้งานของ อบจ. เป็นไปด้วยความเรียบร้อย
- (5) รักษาการให้เป็นไปตามข้อบัญญัติ อบจ.
- (6) ปฏิบัติหน้าที่อื่นตามที่บัญญัติไว้ในพระราชบัญญัตินี้ และกฎหมายอื่น

6.3 ควบคุมและรับผิดชอบในการบริหารราชการของ อบจ. ตามกฎหมายและเป็นผู้บังคับบัญชาข้าราชการและลูกจ้าง อบจ.

6.4 มีสิทธิเข้าประชุมสภา และมีสิทธิแถลงข้อเท็จจริง ตลอดจนแสดงความคิดเห็นเกี่ยวกับงานในหน้าที่ของตนต่อที่ประชุม แต่ไม่มีสิทธิออกเสียงลงคะแนน

6.5 ในกรณีฉุกเฉินซึ่งจะเรียกประชุมสภา อบจ. ให้ทันทั่วทั้งที่มีได้ นายก อบจ. อาจออกข้อบัญญัติชั่วคราวที่มีใช้ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมได้ เมื่อได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการสามัญประจำสภา อบจ.

6.6 กรณีที่ไม่มีผู้ดำรงตำแหน่งประธานและรองประธานสภา อบจ. หรือสภา อบจ. ถูกยุบ หากมีกรณีที่สำคัญและจำเป็นเร่งด่วนซึ่งปล่อยให้เนิ่นช้าไปจะกระทบต่อประโยชน์สำคัญของราชการหรือราษฎร นายก อบจ. จะดำเนินการไปพลางก่อนเท่าที่จำเป็นก็ได้

6.7 หากละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจ หรือประพฤติดนฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน อาจถูกรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงมหาดไทยสั่งให้พ้นจากตำแหน่งได้โดยการเสนอของผู้ว่าราชการจังหวัด

7. การพ้นจากตำแหน่งของนายก อบจ.

- (1) ถึงคราวออกตามวาระ
- (2) ตาย
- (3) ลาออกโดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (4) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 35/1 (ดูหัวข้อ 3.1 – 3.2)
- (5) กระทำการฝ่าฝืน โดย

(5.1) ดำรงตำแหน่งหรือปฏิบัติหน้าที่อื่นใดในส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เว้นแต่ตำแหน่งที่ดำรงตามบทบัญญัติแห่งกฎหมาย

(5.2) รับเงินหรือประโยชน์ใด ๆ เป็นพิเศษจากส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ นอกเหนือไปจากที่ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ ปฏิบัติกับบุคคลในธุรกิจการงานตามปกติ

- (6) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่งเพราะ

(6.1) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบจ. เป็นคู่สัญญา

(6.2) ไม่นำร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมที่ปรับปรุงแก้ไข โดยคณะกรรมการที่ตั้งโดยผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณี ที่สภา อบจ. ไม่รับหลักการไปแล้วครั้งหนึ่งเข้าสู่สภา อบจ. ภายในระยะเวลาที่กำหนด

(6.3) ละเลยไม่ปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ หรือปฏิบัติการณ์ไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่ หรือประพฤติดนฝืนต่อความสงบเรียบร้อยของประชาชน

สภา อบจ. ประกอบด้วยสมาชิกสภา อบจ. ซึ่งมาจากการเลือกตั้งของประชาชน ตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

1. จำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวนสมาชิกสภา อบจ. ขึ้นอยู่กับจำนวนประชาชนในแต่ละจังหวัด โดย

- มีประชาชนไม่เกิน 5 แสนคน มี สมาชิกสภา อบจ. ได้ 24 คน
- มีประชาชนเกิน 5 แสนคน แต่ไม่เกิน 1 ล้านคน มี สมาชิกสภา อบจ. ได้ 30 คน
- มีประชาชนเกิน 1 ล้านคน แต่ไม่เกิน 1.5 ล้านคน มี สมาชิกสภา อบจ. ได้ 36 คน

- มีประชาชนเกิน 1.5 ล้านคน แต่ไม่เกิน 2 ล้านคน มี สมาชิกสภา อบจ. ได้ 42 คน
- มีประชาชนเกิน 2 ล้านคน มี สมาชิกสภา อบจ. ได้ 48 คน

2. เขตเลือกตั้ง สมาชิกสภา อบจ.

ให้ถือเขตอำเภอเป็นเขตเลือกตั้ง แต่กรณีที่มีอำเภอใดมี สมาชิกสภา อบจ. ได้มากกว่า 1 คน ให้แบ่งเขตอำเภอให้มีเขตเลือกตั้งเท่ากับจำนวนสมาชิกที่จะพึงมีในอำเภอนั้น สรุปคือ การเลือกตั้ง สมาชิกสภา อบจ. เป็นแบบเขตละคน เขตเดียวเบอร์เดียว (มาตรา 13 กฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น)

3. คุณสมบัติของผู้สมัคร สมาชิกสภา อบจ.

- 3.1 มีอายุไม่ต่ำกว่า 25 ปีบริบูรณ์ในวันเลือกตั้ง
- 3.2 ไม่เป็นผู้ที่พ้นจากตำแหน่งสมาชิกสภาท้องถิ่น คณะผู้บริหารท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น รองผู้บริหารท้องถิ่น เลขานุการ หรือที่ปรึกษาผู้บริหารท้องถิ่น เพราะเหตุมีส่วนได้เสียไม่ว่าทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญา หรือกิจการที่กระทำกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันสมัครรับเลือกตั้ง
- 3.3 มีสัญชาติไทยโดยการเกิด
- 3.4 มีชื่ออยู่ในทะเบียนบ้านในเขตจังหวัดที่สมัครรับเลือกตั้งเป็นเวลาติดต่อกันไม่น้อยกว่า 1 ปี นับถึงวันรับสมัครรับเลือกตั้ง หรือได้เสียภาษีตามกฎหมายว่าด้วยภาษีโรงเรือนและที่ดิน หรือกฎหมายว่าด้วยภาษีบำรุงท้องที่ให้กับองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นเวลาติดต่อกัน 3 ปี นับถึงวันรับสมัคร (การเสียภาษีครั้งเดียวเพื่อให้มีผลย้อนหลัง 3 ปี ไม่เข้าเกณฑ์ดังกล่าวนี้)

4. คุณสมบัติต้องห้ามไม่มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้งเป็นนายกองค์การบริหารส่วน

จังหวัด

- 4.1 ดิคาเสพติดให้โทษ
- 4.2 เป็นบุคคลล้มละลาย
- 4.3 วิกลจริต หรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ
- 4.4 เป็นภิกษุ สามเณร นักพรต หรือนักบวช
- 4.5 อยู่ในระหว่างถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้ง
- 4.6 ต้องคำพิพากษาให้จำคุกและถูกคุมขังอยู่โดยหมายศาล

4.7 ได้รับโทษจำคุกโดยคำพิพากษาถึงที่สุดให้จำคุกตั้งแต่ 2 ปีขึ้นไป และได้พ้นโทษมายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง เว้นแต่ความผิดอันได้กระทำโดยประมาท

4.8 ต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่ากระทำความผิดตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 ไม่ว่าจะได้รับโทษหรือไม่ โดยพ้นโทษหรือต้องคำพิพากษายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง แล้วแต่กรณี

4.9 เคยถูกไล่ออก ปลดออก หรือให้ออกจากราชการ หน่วยงานของรัฐ หรือรัฐวิสาหกิจ เพราะเหตุทุจริตต่อหน้าที่หรือถือว่าการกระทำการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ

4.10 เคยต้องคำพิพากษาหรือคำสั่งของศาลให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน เพราะร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

4.11 เคยถูกถอดถอนออกจากตำแหน่ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หรือกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่น แล้วแต่กรณี มายังไม่ถึง 5 ปี นับถึงวันเลือกตั้ง

4.12 อยู่ในระหว่างเสียสิทธิเพราะไม่ไปทำหน้าที่ใช้สิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น และไม่ได้แจ้งเหตุที่ไม่สามารถไปใช้สิทธิเลือกตั้งต่อผู้อำนวยการ การเลือกตั้งประจำหน่วยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ตนเองมีสิทธิ หรืออยู่ในระหว่างเสียสิทธิตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และสมาชิกวุฒิสภา

4.13 เคยถูกคณะกรรมการการเลือกตั้งเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งมายังไม่ถึง 1 ปี นับตั้งแต่วันที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งอันเนื่องมาจากการกระทำการโดยไม่สุจริตตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. 2545 หรือตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและสมาชิกวุฒิสภา เพื่อให้ตนเองหรือผู้อื่นได้รับการเลือกตั้งหรือได้รับการเลือกตั้งโดยไม่สุจริต

4.14 เป็น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา สมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นอยู่

4.15 เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือเป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดียวกัน หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นอยู่

4.16 เป็นข้าราชการซึ่งมีตำแหน่งหรือเงินประจำ

4.17 เป็นพนักงานหรือลูกจ้างของหน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่น หรือเป็นเจ้าของที่อื่นของรัฐ

4.18 เป็นกรรมการการเลือกตั้ง กรรมการตรวจเงินแผ่นดิน กรรมการ ป.ป.ช. กรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ หรือผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา

4.19 ลักษณะอื่นที่กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกำหนด

5. อำนาจหน้าที่ของสภา อบจ.

5.1 เลือกประธานสภา อบจ. และรองประธานสภา อบจ. หรือมีมติให้ประธานสภา อบจ. หรือรองประธานสภา อบจ. พ้นจากตำแหน่ง

5.2 เลือกกรรมการสามัญและกรรมการวิสามัญของสภา อบจ. และตั้งคณะกรรมการสามัญประจำสภา อบจ.

5.3 รับทราบนโยบายของนายก อบจ. ก่อนนายก อบจ. เข้ารับหน้าที่และรับทราบรายงานแสดงผลการปฏิบัติงานตามนโยบายที่นายก อบจ. ได้แถลงไว้ต่อสภา อบจ. เป็นประจำทุกปี

5.4 อนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การ发展和แผนพัฒนา 3 ปี ของ อบจ.

5.5 ให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ อบจ. ร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมของ อบจ.

5.6 ในที่ประชุมสภา อบจ. สมาชิกสภา อบจ. มีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายก อบจ. หรือรองนายก อบจ.

5.7 เสนอญัตติขอเปิดอภิปรายทั่วไป เพื่อให้นายก อบจ. แถลงข้อเท็จจริงหรือแสดงความคิดเห็นในการบริหารราชการ อบจ. โดยไม่มีการลงมติ

5.8 เสนอข้อสอบถามต่อประธานสภา อบจ. ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนภูมิภาค และให้หัวหน้าหน่วยราชการซึ่งมาปฏิบัติหน้าที่ในเขตจังหวัดชี้แจงข้อเท็จจริงอันเกี่ยวกับงานในหน้าที่

5.9 การปรึกษาหารือในสภา อบจ. ต้องเป็นกิจการเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ของ อบจ. นั้น โดยเฉพาะ ห้ามปรึกษาหารือในเรื่องนอกเหนืออำนาจหน้าที่

6. การสิ้นสุดสมาชิกภาพของสมาชิกสภา อบจ.

(1) ถึงคราวออกตามอายุของสภา อบจ. หรือมีการยุบสภา อบจ.

(2) ตาย

(3) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด

- (4) ขาดประชุมสภา อบจ. 3 ครั้ง ติดต่อกันโดยไม่มีเหตุอันสมควร
- (5) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือทางอ้อมในสัญญาที่ อบจ. นั้นเป็นคู่สัญญาหรือในกิจการที่กระทำให้แก่ อบจ. นั้น หรือที่ อบจ. นั้นกระทำ
- (6) ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามหัวข้อ 3 และ 4 ของเอกสารเรื่องสภา อบจ. นี้
- (7) สภา อบจ. มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 เข้าชื่อเสนอให้สภา อบจ. พิจารณา และมีมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภา อบจ. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่
- (8) ราษฎรผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขต อบจ. จำนวนไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนผู้มาลงคะแนนเสียงเห็นว่าไม่สมควรดำรงตำแหน่งต่อไป ตามกฎหมายว่าด้วยการลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น

7. การดำรงตำแหน่งและการพ้นตำแหน่งของประธานสภาและรองประธานสภา อบจ.
ประธานสภาและรองประธานสภา อบจ. ดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบจ. นอกจากการพ้นจากตำแหน่งดังกล่าวแล้ว จะพ้นตำแหน่งเมื่อ

- (1) ลาออก โดยยื่นหนังสือลาออกต่อผู้ว่าราชการจังหวัด
- (2) สิ้นสุดสมาชิกสภาของสมาชิกสภา อบจ.
- (3) รัฐมนตรีสั่งให้พ้นจากตำแหน่ง
- (4) สภา อบจ. มีมติให้พ้นจากตำแหน่ง โดยสมาชิกไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 เข้าชื่อเสนอให้สภา อบจ. พิจารณาและมีมติดังกล่าวต้องมีคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภา อบจ. ทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ทั้งนี้ให้พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่สภา อบจ. มีมติ

8. สมัยประชุมของสภา อบจ.

ผู้ว่าราชการจังหวัดต้องกำหนดให้สมาชิกสภา อบจ. มาประชุมสภา อบจ. ครั้งแรกภายใน 15 วัน นับแต่วันประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกสภา อบจ. และให้ที่ประชุมมีการเลือกประธานสภา 1 คน และรองประธานสภา 2 คน ซึ่งประธานและรองประธานสภานี้จะดำรงตำแหน่งจนครบอายุของสภา อบจ.

ในกรณีที่สภา อบจ. ไม่อาจจัดให้มีการประชุมครั้งแรกได้ภายใน 15 วันดังกล่าว หรือมีการประชุมแต่ไม่อาจเลือกประธานสภาได้ ผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีคำสั่งยุบสภา อบจ.

ในปีหนึ่งให้สภา อบจ. มีสมัยประชุม 2 สมัย สมัยละ 45 วัน แต่ถ้ามีกรณีจำเป็น ให้ประธานสภาสั่งขยายสมัยประชุมสามัญออกไปอีกแต่ไม่เกิน 15 วัน

นอกจากสมัยประชุมสามัญแล้ว เมื่อมีความจำเป็นเพื่อประโยชน์แห่ง อบจ. ประธานสภาอาจเรียกประชุมสมัยวิสามัญได้ หรือนายก อบจ. หรือสมาชิกสภา อบจ. จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกสภาที่มีอยู่ อาจทำคำร้องยื่นต่อประธานสภาขอเปิดการประชุมสมัยวิสามัญได้ โดยประธานสภาต้องเรียกประชุมสมัยวิสามัญภายใน 15 วัน นับแต่ได้รับคำร้องการประชุมสมัยวิสามัญให้มีกำหนด 7 วัน แต่ถ้าจะขยายออกไปอีกต้องได้รับความเห็นชอบจากสมาชิกสภา อบจ. ด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของสมาชิกสภาที่มีอยู่ และสามารถขยายออกไปได้อีกไม่เกิน 7 วัน

อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

1. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ตาม พ.ร.บ. องค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546

1.1 มีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขต อบจ. ดังต่อไปนี้

- (1) ตราข้อบัญญัติโดยไม่ขัดหรือแย้งต่อกฎหมาย
- (2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และเป็นประธานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด
- (3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
- (4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น
- (6) อำนาจหน้าที่ของจังหวัดตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการส่วนจังหวัด พ.ศ. 2498 เฉพาะภายในเขตสภาตำบล
- (7) คุ้มครอง ดูแล และบำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- (7 ทวิ) บำรุงรักษาศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่น และวัฒนธรรมอันดีของท้องถิ่น
- (8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

(9) จัดทำกิจการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

บรรดาอำนาจหน้าที่ใดซึ่งเป็นของราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาค อาจมอบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติได้ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.2 การปฏิบัติงานตามอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องเป็นไปเพื่อประโยชน์สุขของประชาชน โดยใช้วิธีการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี และให้คำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัด การจัดทำงบประมาณ การจัดซื้อจัดจ้าง การตรวจสอบ การประเมินผลการปฏิบัติงานและการเปิดเผยข้อมูลข่าวสาร ทั้งนี้ ให้เป็นไปตามกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับว่าด้วยการนั้น และหลักเกณฑ์และวิธีการที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

1.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจจัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่อยู่นอกเขตจังหวัดได้ เมื่อได้รับความยินยอมจากราชการส่วนท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง

1.4 กิจการใดเป็นกิจการที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดพึงจัดทำตามอำนาจหน้าที่ ถ้าองค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่จัดทำ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยโดยความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี อาจมีคำสั่งให้ราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจการนั้นได้ ในกรณีที่ราชการส่วนกลาง หรือราชการส่วนภูมิภาคจัดทำกิจกรรมดังกล่าวนี้ ให้คิดค่าใช้จ่ายและค่าภาระต่าง ๆ ตามความเป็นจริงได้ตามอัตราและระยะเวลาที่เหมาะสม

1.5 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือราชการส่วนท้องถิ่นอื่น โดยเรียกค่าบริการได้ โดยตราเป็นข้อบัญญัติ

1.6 องค์การบริหารส่วนจังหวัดอาจมอบให้เอกชนกระทำการกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการหรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัดได้ แต่ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด และผู้ว่าราชการจังหวัดเสียก่อน หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการให้กระทำการดังกล่าวนี้ ให้เป็นไปตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สิทธิในการกระทำการนี้ เป็นสิทธิเฉพาะตัวจะโอนไปไม่ได้

1.7 การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีลักษณะเป็นการพาณิชย์ อาจทำได้โดยตราเป็นข้อบัญญัติ ทั้งนี้ ตามระเบียบที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด

นอกจากนี้ องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีหน้าที่ในการดำเนินกิจการภายในเขต องค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังนี้

- จัดทำแผนพัฒนาและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัด การส่งเสริมอาชีพ ความเป็นอยู่ของประชาชน การกินคืออยู่ดี

- สนับสนุนโครงการของส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น รวมถึงการประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

- ค้ำจุนดูแล บำรุงรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รวมถึงศิลปะ จารีตประเพณี ภูมิปัญญาท้องถิ่นและวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น เป็นต้น และได้มีอำนาจหน้าที่ในการจัดบริการสาธารณะตาม พ.ร.บ. กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 ซึ่งมีรายละเอียดจะกล่าวต่อไป

2. อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดตาม พ.ร.บ.กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 และประกาศคณะกรรมการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจและหน้าที่ในการจัดระเบียบบริการสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

อบจ. มีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเอง ดังนี้

(1) การจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นของตนเองและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(2) การสนับสนุนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(3) การประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น

(4) การแบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นอื่น

(5) การค้ำจุน ดูแล และบำรุงรักษาป่าไม้ ที่ดิน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(6) การจัดการศึกษา

(7) การส่งเสริมประชาธิปไตย ความเสมอภาคและสิทธิเสรีภาพของประชาชน

(8) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของราษฎรในการพัฒนาท้องถิ่น

(9) การส่งเสริมการพัฒนาเทคโนโลยีที่เหมาะสม

(10) การจัดตั้งและดูแลระบบบำบัดน้ำเสียรวม

- (11) การกำจัดมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลรวม
  - (12) การจัดการสิ่งแวดล้อมและมลพิษต่าง ๆ
  - (13) การจัดการและดูแลสถานีขนส่งทั้งทางบกและทางน้ำ
  - (14) การส่งเสริมการท่องเที่ยว
  - (15) การพาณิชย์ การส่งเสริมการลงทุน และการทำการไม่ว่าจะดำเนินการเองหรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- หรือร่วมกับบุคคลอื่นหรือจากสหการ
- (16) การสร้างและบำรุงรักษาทางบกและทางน้ำที่เชื่อมต่อระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
- (17) การจัดตั้งและดูแลตลาดกลาง
  - (18) การส่งเสริมการกีฬา จารีตประเพณี และวัฒนธรรมอันดีงามของท้องถิ่น
  - (19) การจัดให้มีโรงพยาบาลจังหวัด การรักษาพยาบาล การป้องกัน และควบคุมโรคติดต่อ
  - (20) การจัดให้มีพิพิธภัณฑ์และหอจดหมายเหตุ
  - (21) การขนส่งมวลชนและการวิศวกรรมจราจร
  - (22) การป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
  - (23) การจัดให้มีระบบรักษาความสงบเรียบร้อยในจังหวัด
  - (24) จัดทำการไต่อาณัติเป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขต และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด
  - (25) สนับสนุนหรือช่วยเหลือส่วนราชการ หรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น
  - (26) การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น
  - (27) การสังคมสงเคราะห์และการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็ก สตรี คนชรา และผู้ด้อยโอกาส
  - (28) จัดทำการอื่นใดตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ หรือกฎหมายอื่นกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ขององค์กรบริหารส่วนจังหวัด
  - (29) กิจการอื่นใดที่เป็นผลประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการประกาศกำหนด

อำนาจหน้าที่ของ อบจ. ข้างต้น เป็นการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 14 มีนาคม 2545 โดยลักษณะของการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดในการให้บริการสาธารณะในเขตจังหวัด มีดังนี้

(1) ดำเนินงานในโครงการที่มีขนาดใหญ่ที่เกินศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเขตจังหวัด

(2) เป็นการดำเนินงานที่ปรากฏถึงกิจกรรมที่เป็นภาพรวมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัด ที่มุ่งต่อประโยชน์ของท้องถิ่นหรือประชาชนเป็นส่วนรวม และไม่เข้าไปดำเนินงานที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นในจังหวัดสามารถดำเนินการได้เอง

(3) เข้าไปดำเนินงานตามแผนงานหรือโครงการในลักษณะที่มีความคาบเกี่ยวต่อเนื่อง หรือมีผู้ได้รับประโยชน์ในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากกว่า 1 แห่งขึ้นไป (โกวิท พวงงาม, 2547 น.88-89)

รายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

การดำเนินกิจการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจำเป็นต้องใช้ทรัพยากรการบริหารเป็นจำนวนมากในการดำเนินงาน พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมถึง (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) ได้กำหนดแหล่งรายได้ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดไว้ ดังนี้

- 1) ภาษีอากรตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
- 2) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
- 3) รายได้จากทรัพย์สินขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 4) รายได้จากสาธารณูปโภคขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 5) รายได้จากการพาณิชย์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด
- 6) พันธบัตร หรือเงินกู้ตามที่กฎหมายบัญญัติไว้
- 7) เงินกู้จากกระทรวง ทบวง กรม องค์กร หรือนิติบุคคลต่างๆ ซึ่งได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรี
- 8) เงินอุดหนุนหรือรายได้อื่นตามที่รัฐบาลหรือหน่วยงานของรัฐจัดสรรให้
- 9) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้
- 10) รายได้อื่นตามที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดฯ

การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด การกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัดมี 2 ลักษณะคือ การกำกับดูแลโดยการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และการกำกับดูแลองค์กรและบุคคล

1. การกำกับดูแลการกระทำขององค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีองค์กรและอำนาจหน้าที่ของตนเอง โดยเฉพาะแยกจากส่วนกลาง นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดในฐานะผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด จึงเป็นผู้กระทำในฐานะเป็นองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งการกระทำดังกล่าวย่อมอยู่ภายใต้การกำกับดูแลขององค์กรกลางตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายการกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด และการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

1.1 การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งพระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ. 2540 (แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 3) พ.ศ. 2546) กำหนดมาตรการต่างๆไว้ ดังนี้

(1) **การตั้งกระทู้ถาม** ในการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีสิทธิตั้งกระทู้ถามนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด ในเรื่องเกี่ยวกับการบริหารราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

(2) การให้ความเห็นชอบ

1) ร่างข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจให้ความเห็นชอบร่างข้อบัญญัติ ไม่ว่าจะเป็นร่างข้อบัญญัติทั่วไป หรือร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและร่างข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ก่อนที่จะส่งให้นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัดลงนาม เพื่อส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาต่อไป โดยต้องส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดภายใน 7 วัน นับตั้งแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความเห็นชอบ

2) การออกข้อบัญญัติชั่วคราว คณะกรรมการสามัญประจำสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งขึ้นจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเพื่อทำหน้าที่ให้ความเห็นชอบการออกข้อบัญญัติชั่วคราวโดยเฉพาะ

3) การยึดและขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับพิศชอบของผู้ต้องเสียภาษีอากร กฎหมายกำหนดให้ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือหัวหน้าส่วนราชการขององค์การบริหารส่วนจังหวัด มีอำนาจสั่งยึดและสั่งขายทอดตลาดทรัพย์สินของผู้ต้องรับพิศชอบของผู้ต้องเสียภาษีโดยไม่ต้องขอให้ศาลออกหมายยึดหรือมีคำสั่ง แต่ต้องยอมได้รับความเห็นชอบ

จากนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดเสียก่อน และต้องปฏิบัติตามกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยอนุโลม

4) ให้เอกชนกระทำกิจการแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด การมองให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือ ค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

5) ให้ขยายเวลาประชุมสมัยวิสามัญ การขยายเวลาการประชุมสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมัยวิสามัญออกไปไม่เกิน 7 วัน ต้องได้รับความเห็นชอบจากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดด้วยคะแนนเสียงไม่น้อยกว่า 1 ใน 3 ของจำนวนสมาชิกเท่าที่มีอยู่

(3) การอนุมัติให้ใช้ข้อบัญญัติชั่วคราว ข้อบัญญัติชั่วคราวซึ่งได้ใช้บังคับแล้วนั้น นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องเสนอต่อสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดในการประชุมคราวต่อไป เพื่อให้สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติ ซึ่งหากสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดอนุมัติ ข้อบัญญัติชั่วคราวนั้นก็ใช้เป็นข้อบัญญัติต่อไป แต่ถ้าไม่อนุมัติ ข้อบัญญัตินั้นเป็นอันตกไป แต่การใดที่ได้กระทำไปตามข้อบัญญัติชั่วคราว ถือว่าเป็นการกระทำที่ชอบด้วยกฎหมาย

1.2 การกำกับดูแลองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์กรส่วนกลางที่มีอำนาจหน้าที่ในการกำกับดูแลองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย และองค์กรส่วนกลางอื่น เช่น สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ มาตรการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 2 มาตรการด้วยกัน คือ มาตรการทั่วไป และมาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับและประกาศ

(1) มาตรการทั่วไป ได้แก่

1) การให้ความเห็นชอบ เรื่องที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดต้องได้รับความเห็นชอบจากส่วนกลางก่อนกระทำการ ได้แก่

(ก) การกู้เงิน จากกระทรวงทบวง กรม องค์กรหรือ นิติบุคคล ต่างๆต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

(ข) การมอบให้เอกชนกระทำกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่และเรียกเก็บค่าธรรมเนียม ค่าบริการ หรือค่าตอบแทนที่เกี่ยวข้องแทนองค์การบริหารส่วนจังหวัด ต้องได้รับความเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัด

2) การอนุมัติ คือ การตรวจสอบความเห็นชอบด้วยกฎหมายของเรื่องที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดตัดสินใจกระทำกร ทั้งนี้ เพื่อป้องกันไม่ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำผิดกฎหมายต้องได้รับอนุมัติจากส่วนกลางก่อน ได้แก่ การตราข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด ซึ่งผู้มีอำนาจหน้าที่เป็นผู้แทนจากส่วนกลางในการกำกับดูแลการตราข้อบัญญัติท้องถิ่นอื่นในเขตจังหวัดนั้น คือ ผู้ว่าราชการจังหวัด

ข้อบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด มี 2 ลักษณะคือ ข้อบัญญัติทั่วไป และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม

(ก) ข้อบัญญัติทั่วไป ได้แก่ ข้อบัญญัติซึ่งตราขึ้นเพื่อดำเนินกิจการในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด การให้บริการแก่เอกชน ส่วนราชการ หน่วยงานของรัฐ รัฐวิสาหกิจ หรือท้องถิ่นอื่น โดยเรียกเก็บค่าบริการดำเนินการพาณิชย์ การเก็บภาษี จากสถานค้าปลีกในเขตจังหวัดที่ค่าน้ำมันเชื้อเพลิง สำหรับภาษีธุรกิจเฉพาะตาม ประมวลรัษฎากร ค่าธรรมเนียมอนุญาตขายสุราและใบอนุญาตเล่นการพนันตามกฎหมายว่าด้วยการนั้น ในเขตจังหวัดที่อยู่นอกเขตท้องถิ่นอื่น ฯลฯ

(ข) ข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และข้อบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ซึ่งต้องแสดงสาระสำคัญของงบประมาณรายจ่าย ประมาณการรายรับ และการคลังขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

ข้อบัญญัติดังกล่าวจะใช้บังคับได้ต้องได้รับอนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัด และประกาศโดยเปิดเผย ณ ที่ทำการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดภายใน 15 วัน หากครบ 15 วันแล้ว ผู้ว่าราชการจังหวัดไม่อนุมัติและประกาศร่างข้อบัญญัติ ถือว่าผู้ว่าราชการจังหวัดไม่เห็นด้วยกับข้อบัญญัตินั้น

3) การยับยั้งการกระทำ ใช้ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือรองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำการที่อาจเป็นเหตุให้เกิดความเสียหายแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือกระทำการฝ่าฝืนกฎหมาย กฎหรือ ระเบียบข้อบังคับของทางราชการ ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจยับยั้งการกระทำนั้น ได้ชั่วคราวแล้วรายงานให้รัฐมนตรีกระทรวงมหาดไทยทราบภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ออกคำสั่ง และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยจะต้องวินิจฉัยสั่งการภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับรายงานจากผู้ว่าราชการจังหวัด

4) การสั่งเพิกถอนมติ ใช้ในกรณีที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติซึ่งไม่ใช่ข้อบัญญัติจังหวัด แต่มตินั้นฝ่าฝืนกฎหมาย กฎหรือระเบียบข้อบังคับทางราชการหรือนอกกรอบอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเพิกถอนมตินั้นได้

พร้อมกับแสดงเหตุผลที่เพิกถอนไว้ในคำสั่งด้วย โดยต้องสั่งเพิกถอนภายใน 30 วัน นับแต่วันที่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดมีมติในลักษณะนั้น

(2) มาตรการด้านกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ และประกาศ ประกอบด้วย

1) มาตรการด้านกฎหมาย เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (คณะรัฐมนตรี) ตราเป็นพระราชกฤษฎีกาก่อนออกใช้บังคับหรือประกาศใช้ ได้แก่ การแบ่งหน่วยการบริหารในสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2) มาตรการด้านกฎกระทรวง เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้กระทรวงมหาดไทยออกเป็นกฎกระทรวง ได้แก่

(ก) การทำกิจการร่วมกันของท้องถิ่นในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดและเป็นกิจการในอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นนั้น

(ข) ท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตขององค์การบริหารส่วนจังหวัดมอบกิจการในอำนาจหน้าที่ของตนให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ

(ค) ส่วนกลางมอบราชการส่วนกลางหรือราชการส่วนภูมิภาคให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติ

(ง) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกระทำกิจการอันเป็นอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นอื่น หรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นนอกเขตจังหวัด เมื่อได้รับความยินยอมจากท้องถิ่นอื่นหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัดอื่นที่เกี่ยวข้อง โดยปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ฯลฯ

3) มาตรการด้านระเบียบ เป็นเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้ส่วนกลาง (กระทรวงมหาดไทย) ออกระเบียบให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดปฏิบัติ ได้แก่

(ก) การกำหนดอัตราเงินเดือนและค่าตอบแทนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด นายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด รองนายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด เลขานุการองค์การบริหารส่วนจังหวัด ที่ปรึกษานายกององค์การบริหารส่วนจังหวัด และกรรมการสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(ข) การจัดสรรรายได้จากการเก็บภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีโรงเรือนและที่ดิน ภาษีป้าย อากรการฆ่าสัตว์และผลประโยชน์อื่นอันเกิดจากการฆ่าสัตว์ในเขตพื้นที่จังหวัด ที่อยู่นอกเขตท้องถิ่นอื่น ให้แก่สภาตำบล

(ค) การตราข้อบัญญัติเพื่อเก็บค่าธรรมเนียมใดๆ จากผู้ซึ่งใช้หรือได้รับประโยชน์จากบริการสาธารณะที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดให้มีขึ้น ฯลฯ

2. การกำกับดูแลองค์กรและบุคคล การกำกับดูแลองค์กรและบุคคลขององค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลความประพฤติและคุณสมบัติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและแก้ไขความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยแบ่งเป็น 2 ลักษณะคือ การกำกับดูแลภายในองค์กรขององค์การบริหารส่วนจังหวัดและการกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

2.1 การกำกับดูแลภายในองค์การบริหารส่วนจังหวัด เป็นการกำกับดูแลกันเองภายในสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ได้แก่ กรณีที่กฎหมายกำหนดให้อำนาจสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดวินิจฉัยให้สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดออกจากตำแหน่งโดยเห็นว่า มีความประพฤติในทางที่จะนำมาซึ่งความเสียหาย หรือก่อความไม่สงบเรียบร้อยแก่สภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด หรือกระทำการอันอาจเสื่อมเสียประโยชน์ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด และสภามีมติด้วยคะแนนเสียงไม่ต่ำกว่า 3 ใน 4 ของจำนวนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีอยู่

2.2 การกำกับดูแลโดยองค์กรภายนอกองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(1) การให้ออกหรือให้พ้นจากตำแหน่ง

1) ใช้ในการกำกับดูแลความประพฤติของสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกรณีดัง ต่อไปนี้

(ก) เป็นผู้มีส่วนได้เสียไม่ว่าโดยทางตรงหรือโดยทางอ้อมในสัญญาสัมปทานที่ทำกับองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งสอบสวนแล้ว รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยมีอำนาจสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

(ข) เป็นผู้ขาดคุณสมบัติหรือมีลักษณะต้องห้ามตามกฎหมายว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดสั่งสอบสวนแล้ว มีอำนาจสั่งให้ออกจากตำแหน่ง

2) ใช้ในการกำกับดูแลความประพฤติของนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด ในกรณีที่นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดละเลยไม่กระทำตามอำนาจหน้าที่ หรือกระทำการไม่ชอบด้วยอำนาจหน้าที่หรือกระทำการฝ่าฝืนความสงบเรียบร้อยของราษฎร ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจแต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวน หรือมีอำนาจส่งเรื่องให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ปัจจุบันเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.)) เพื่อดำเนินการสอบสวน หากพบว่าได้กระทำการดังกล่าวจริง ผู้ว่าราชการจังหวัดมีอำนาจเสนอให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยสั่งให้นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดพ้นจากตำแหน่ง โดยคำสั่งของรัฐมนตรีถือว่าเป็นที่สุด

(2) การลงคะแนนเสียงเพื่อถอดถอนสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือผู้บริหารท้องถิ่น โดยประชาชนมีสิทธิเลือกตั้งในเขตท้องถิ่นอื่นตามที่กฎหมายกำหนด

(3) การยุบสภา เป็นมาตรการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งระหว่างนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกับสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดหรือความขัดแย้งระหว่างสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด โดยผู้ว่าราชการจังหวัดเสนอคำแนะนำให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยใช้อำนาจสั่งยุบสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด เพื่อให้มีการเลือกตั้งใหม่ภายใน 45 วันนับตั้งแต่วันที่รัฐมนตรีมีคำสั่ง โดยแสดงเหตุผลและกำหนดวันเลือกตั้งไว้ด้วย

(4) การลงคะแนนเสียงถอดถอน โดยประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัดนั้น ตามวิธีที่กฎหมายกำหนด

(5) การให้ยื่นบัญชีแสดงทรัพย์สินและหนี้สิน คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติได้กำหนดให้ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่นขององค์การบริหารส่วนจังหวัดที่มีรายได้ต่ำกว่า 100 ล้านบาท เป็นผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองตามนัยมาตรา 4 วรรคสอง (9) และมีหน้าที่ต้องยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สินตามมาตรา 32 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ. 2542(สนธิจรอนันต์,2549.น.18-19)

6. งานวิจัยและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ธานีญูอาร์ชต์ ล้วสมบุรณ์ (2551,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทยในการจัดการการค้าชายแดน : กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย ผลการศึกษาพบว่า ภายหลังจากประเทศไทยได้ดำเนินนโยบายการค้าต่างประเทศจนนำไปสู่กรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคแม่น้ำโขง และความตกลงเขตการค้าเสรีอาเซียน-จีน รัฐบาลในส่วนของหน่วยราชการหลักได้มีการปรับนโยบายด้านต่าง ๆ ภายในประเทศมายังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เหมาะสมและสอดคล้องกับนโยบายการค้าต่างประเทศของไทย ซึ่งด้านศุลกากรเชียงแสนมีการนำนโยบายและมาตรการต่าง ๆ จากกรมศุลกากรมาปรับใช้ภายในหน่วยงาน เพื่อพัฒนาศักยภาพทางการค้าชายแดนให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น และพบว่า ด้านศุลกากรเชียงแสนสามารถพัฒนาองค์กรให้มีประสิทธิภาพ และรับมือกับการค้าชายแดนได้เป็นอย่างดี

ปัญหาและอุปสรรคจากการดำเนินนโยบายดังกล่าว ได้แก่ ปัญหาเกี่ยวกับการจัดเก็บรายได้ ปัญหาการประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่ได้จากการรวบรวมความคิดเห็นของผู้นำเข้า-ส่งออก และปัญหาอื่น ๆ

นุศรา ตัณลาพุฒ (2548,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย พบว่า ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะเกิดขึ้นได้ต่างก็ต้องพึ่งพาอาศัยกัน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน การคมนาคมขนส่ง การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ตลอดจนวัตถุดิบ จึงต้องอาศัยการค้าระหว่างเพื่อนบ้าน เป็นจุดเชื่อมโยงในสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ และภายในประเทศ รัฐบาลยังต้องอาศัยความร่วมมือจากทุกฝ่าย ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน องค์กรท้องถิ่น ให้เกิดการประสานความร่วมมือการทำงานให้สอดคล้องกัน ตลอดจนมีเป้าหมายพัฒนาคุณภาพการศึกษา พัฒนาคณะ เร่งเสริมงบประมาณพัฒนาท้องถิ่นให้เพิ่มขึ้น ส่งเสริมการค้าการลงทุนให้มีโอกาสแข่งขันกับประเทศเพื่อนบ้านได้ นอกจากนี้ ควรดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมควบคู่กันไป กับเรื่องการท่องเที่ยวเพื่อพัฒนาให้เป็นจุดแข็งให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อไป รัฐบาลควรเร่งเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนในพื้นที่ ที่คาดว่าจะเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อเป็นแนวทางและเตรียมความพร้อมในการรองรับกับวิถีชีวิตที่จะเปลี่ยนแปลง จากความเป็นอยู่อย่างพอเพียงเป็นแนวเศรษฐกิจที่ทันสมัยไร้พรมแดน อันเป็นความร่วมมือในการบริหารจัดการได้ง่ายยิ่งขึ้น

ปานิสรา ดาวเรือง(2545, บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัดเชียงราย พบว่า เมืองเชียงแสนมีบทบาทสำคัญโดยเป็นเมืองพาณิชย์กรรม เมืองท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ เมืองการค้าชายแดน และเขตเศรษฐกิจพิเศษในภาคเหนือตอนบนเนื่องจากความได้เปรียบทางด้านที่ตั้ง การเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ การขยายตัวของความร่วมมือทางเศรษฐกิจในระดับอนุภูมิภาคในกรอบสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจและหกเหลี่ยมเศรษฐกิจเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดเชียงราย นอกจากนี้ยังมีนโยบายภาครัฐที่สนับสนุนเศรษฐกิจของเมืองให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษฯ ทำให้เมืองเชียงแสนได้รับการสนับสนุนในเรื่องการค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการค้ากับประเทศจีนตอนใต้ ซึ่งท่าเรือเชียงแสนเป็นท่าเรือที่ใช้ติดต่อขนส่งสินค้าทางแม่น้ำโขงที่มีมูลค่าเพิ่มขึ้นและแนวโน้มที่จะขยายตัวในอัตราสูงมากขึ้น ดังนั้น เมืองเชียงแสนจำเป็นต้องมีการปรับปรุงระบบโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการเจริญเติบโตของเมือง การจัดตั้งเขตการลงทุนพิเศษ ปรับและแก้ไขกฎหมายในและระหว่างประเทศ อย่างไรก็ตาม การพัฒนาเมืองเชียงแสนจำเป็นต้องสอดคล้องกับแผนแม่บทโครงการบูรณะและอนุรักษ์เมืองประวัติศาสตร์เชียงแสน เนื่องจากเมืองเชียงแสนเป็นเมืองโบราณที่มีคุณค่าทางประวัติศาสตร์

สุชาติ ชุมแก้ว(2548,บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาเรื่อง บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาท้องถิ่น :ศึกษาเฉพาะกรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ผลของการศึกษาส่วนใหญ่เห็นด้วยอย่างยิ่งว่าการพัฒนาท้องถิ่นในคำสาธารณูปโภคขององค์การบริหาร

ส่วนจังหวัดทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญ การพัฒนาด้านทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมทำให้ประชาชนมีสุขภาพและอนามัยดีขึ้นและถ้ามีการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวหรือโบราณสถานในท้องถิ่นจะทำให้เป็นที่สนใจแก่นักท่องเที่ยว และเป็นการอนุรักษ์ทรัพยากรทางประวัติศาสตร์ไปพร้อมๆ กัน ส่วนที่เพิ่งแค่เห็นด้วยเท่านั้นก็มีเรื่องของการพัฒนาด้านแหล่งน้ำ ด้านการศึกษา ด้านสาธารณสุขจะทำให้ท้องถิ่นมีความเจริญก้าวหน้า ทำให้ผู้ด้อยโอกาสมีการศึกษาและทำให้ประชาชนมีสุขภาพอนามัยแข็งแรง รวมทั้งถ้ามีการพัฒนาในด้านการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อม เป็นสิ่งที่ปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน และได้ประโยชน์อย่างแท้จริง ส่วนเรื่องของการพัฒนาท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพควรจะต้องเลือกตั้งสมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดเป็นตัวแทนของท้องถิ่น เพราะจะทำให้ทราบปัญหาและความต้องการของท้องถิ่นโดยตรง

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีนั้น เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ ได้ทำการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษา การรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่เกี่ยวข้องในจังหวัดกาญจนบุรี โดยมีระเบียบวิธีการศึกษาวิจัย ดังนี้

1. วิธีการวิจัย

1.1 การศึกษาวิจัยจากเอกสาร (Documentary Study) เป็นการรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่ศึกษา ทั้งทางด้านเอกสาร วารสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้องรวมทั้งวิทยานิพนธ์ และหาข้อมูลจากสื่ออินเทอร์เน็ต เพื่อศึกษาข้อมูลทั่วไปของพื้นที่ที่ใช้ในการศึกษา

1.2 การวิจัยภาคสนาม (Field Research) เป็นการศึกษาวิจัยรวบรวมข้อมูลภาคสนาม โดยวิธีการต่าง ๆ เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) กับผู้บริหารท้องถิ่น ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตัวแทน หอการค้าจังหวัด พาณิชย์จังหวัด และกลุ่มองค์กรภาคประชาชน

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ผู้ศึกษาได้เลือกกลุ่มประชากรในการศึกษาเชิงคุณภาพ โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ ผู้บริหารท้องถิ่นที่มีบทบาทหน้าที่ในระดับนโยบายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และหน่วยราชการส่วนภูมิภาค ได้แก่ ผู้ว่าราชการจังหวัด หอการค้าจังหวัด พาณิชย์จังหวัด และกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นและ องค์กรภาคประชาชนที่เกี่ยวข้อง ผู้ศึกษาจึงได้เลือกการสัมภาษณ์เชิงลึกกับบุคคลที่ให้ข้อมูลหลักสำคัญ คือ

สัมภาษณ์เชิงลึก กลุ่มประชากร ดังนี้ คือ

- ผู้บริหารองค์การบริหารส่วนจังหวัด
- ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือตัวแทน
- หอการค้าจังหวัด

- พาณิชยจังหวัด
- ตัวแทนกลุ่มองค์กรภาคประชาชนและกลุ่มผลประโยชน์

โดยการศึกษาครั้งนี้ ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 คน แบ่งเป็นหน่วยงานท้องถิ่น จำนวน 4 คน ได้แก่ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด สมาชิกสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัด (อำเภอสังขละบุรี) และนายกองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า

หน่วยงานส่วนภูมิภาค จำนวน 4 คน ได้แก่ รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี รองพาณิชยจังหวัดกาญจนบุรี หัวหน้าฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี และนักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี

และกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นในจังหวัดกาญจนบุรี จำนวน 4 คน ได้แก่ ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี ตัวแทนกองพลทหารราบที่ 9 เจ้าหน้าที่สมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-พม่า สาขากาญจนบุรี นักหนังสือพิมพ์มติกาญจน์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสัมภาษณ์เชิงลึก แนวคำถามประกอบการสัมภาษณ์ ประกอบด้วยประเด็นคำถามหลักดังต่อไปนี้

3.1 บริบทเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพและมีความโดดเด่นทางด้านเศรษฐกิจเรื่องอะไรบ้าง ที่สามารถพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

3.2 กลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่น และองค์การบริหารส่วนจังหวัดควรส่งเสริมและพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี อย่างไรบ้าง

3.3 องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรมีบทบาทในการประสานความร่วมมือกลุ่มผลประโยชน์และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้าชายแดน อย่างไรบ้าง

3.4 แนวทางการพัฒนาและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี ควรมีการดำเนินการในรูปแบบใด

3.5 อะไรบ้างที่เป็นปัญหาอุปสรรคในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี

4. การวิเคราะห์และนำเสนอข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ผู้ศึกษาจะนำข้อมูลที่ได้มาจากการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มประชากรที่เกี่ยวข้อง และนำข้อมูลที่ได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารต่างๆมาวิเคราะห์ตามหลักแนวคิด ทฤษฎีที่ใช้เป็นแนวทางในการศึกษา และนำมาเขียนวิเคราะห์ เพื่ออธิบายปรากฏการณ์ทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

จังหวัดกาญจนบุรีมีความเหมาะสมในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เนื่องจากมีความพร้อมและความเหมาะสมในด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ มีปัจจัยการผลิตที่เอื้อต่อการค้าและการลงทุนทางเศรษฐกิจ มีความสมบูรณ์ทางด้านวัตถุดิบ แรงงาน โดยมีศักยภาพในการเป็นพื้นที่ชายแดนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทั้งสองประเทศ สามารถมีกิจกรรมทางเศรษฐกิจร่วมกันได้โดยง่าย เนื่องจากมีด้านชายแดนและจุดผ่อนปรนร่วมกันของทั้งฝั่งประเทศไทยกับประเทศพม่า แต่ปัจจุบันการค้าชายแดนของทั้ง 2 ประเทศนั้นยังต้องมีการพัฒนาความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและระบบโลจิสติกส์เชื่อมโยงกับประเทศพม่า และการบริหารจัดการพื้นที่ในลักษณะเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพื่อช่วยให้สะดวกในการบริหารจัดการระบบการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า

จากการศึกษา “เขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน” สามารถสรุปได้ คือ เป็นพื้นที่ที่จะได้รับสิทธิพิเศษด้านต่างๆ ที่เอื้อต่อการค้าและการลงทุนในการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน รวมทั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนยังรวมถึงการได้รับสิทธิพิเศษทางภาษีอากร ภาษีศุลกากร และภาษีอื่นๆ การได้รับการส่งเสริมการลงทุนต่างๆ จากภาครัฐ ทั้งการส่งเสริมในด้านปัจจัยการผลิต การอำนวยความสะดวกในการดำเนินธุรกรรมทางการเงิน และการพัฒนาระบบสาธารณูปโภคพื้นฐานต่างๆ ตั้งแต่ระบบคมนาคมขนส่ง ไฟฟ้า ประปา และการสื่อสาร เป็นต้น และที่สำคัญเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ยังไม่ได้จำกัดเฉพาะแต่การค้าบริเวณพื้นที่ชายแดนและการจัดตั้งอุตสาหกรรมเท่านั้น แต่ยังครอบคลุมถึงเขตเศรษฐกิจพิเศษทางการค้า การบริการ การท่องเที่ยว และการเกษตร รวมทั้งยังรวมถึงการค้าในลักษณะการขนส่งสินค้าผ่านชายแดนอีกด้วย

โดยในส่วนของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี มีพื้นที่ที่เหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนอยู่ 2 พื้นที่ด้วยกัน จุดแรก ได้แก่ บริเวณบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ที่เชื่อมโยงกับเมืองทวายและมะริด ของประเทศพม่า และ จุดที่สองบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี ที่เชื่อมโยงกับด่านพญาทองอุ ของประเทศพม่า โดยเมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบและความจำเป็นหลายปัจจัยเข้าด้วยกัน ได้แก่ การมีพื้นที่ทาง

ภูมิศาสตร์ที่เป็นเมืองติดชายแดนของทั้ง 2 พื้นที่ และการมีระบบคมนาคมขนส่งที่รองรับปัจจัยการผลิต และมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับพื้นที่ที่มีศักยภาพอื่นๆ ในลักษณะของการเกื้อหนุนกันและกันได้ โดยบริเวณบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ยังจะสามารถเชื่อมโยงกับท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายที่ทางฝั่งประเทศพม่า กำลังพัฒนาพื้นที่เป็นท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมขนาดใหญ่ รองรับการพัฒนาเศรษฐกิจในระดับภูมิภาค ทำให้บริเวณบ้านพุน้ำร้อน มีศักยภาพในการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตการค้าผ่านแดนเชื่อมโยงไปยังท่าเรือน้ำลึกทวายซึ่งจะเป็นประตูการค้าไปสู่ตลาดใหม่ๆ เช่น อินเดีย บังกลาเทศ จีน ได้อีกด้วย รวมทั้งบ้านพุน้ำร้อนยังมีศักยภาพในการเชื่อมโยงกับท่าเรือแหลมฉบัง จังหวัดชลบุรี เนื่องจากมีระยะทางไม่ไกลมากนัก และกำลังจะมีโครงการถนนเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือแหลมฉบังกับบ้านพุน้ำร้อน ซึ่งจะเป็นการเชื่อมพื้นที่ของ 2 ฝั่งมหาสมุทร ระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิกเข้าด้วยกัน ทำให้การขนส่งสินค้าต่างๆ ไม่ต้องเสียเวลาเดินทางอ้อมช่องแคบมะละกา ที่จะต้องใช้ระยะเวลาเดินทางที่มากกว่าการใช้เส้นทางผ่านแดนที่บ้านพุน้ำร้อน นอกจากนี้การกำหนดพื้นที่บ้านพุน้ำร้อนเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ยังได้พิจารณาถึงความพร้อมของปัจจัยการผลิต ได้แก่ เงินทุน วัตถุดิบ แรงงาน ระบบโครงสร้างพื้นฐาน และมีการบริหารจัดการพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนท้องถิ่นที่มีประสิทธิภาพรองรับในปัจจุบัน เมื่อพิจารณาปัจจัยอื่นๆ ในความพร้อมและศักยภาพของพื้นที่ข้างเคียงมาประกอบการพิจารณาด้วยแล้ว ก็สามารถสรุปได้ว่า บริเวณบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี เหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในลักษณะการค้าผ่านแดน ส่วนบริเวณบ้านเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี เหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษในลักษณะการค้าชายแดน เนื่องจากมีการทำการค้าชายแดนในบริเวณนั้นมาเป็นระยะเวลายาวนานมาแล้ว มีด่านการค้า ด่านศุลกากร และด่านทหารตั้งอยู่บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์เรียบร้อยแล้ว รวมทั้งมีความพร้อมในเชิงพื้นที่ ความพร้อมของประชาชนท้องถิ่น และผู้ประกอบการค้าชายแดนบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ก็มีประสบการณ์ในการค้าชายแดนมาโดยตลอด มีการจัดตั้งด่านในด้านความมั่นคงรองรับการค้าชายแดน มีชุมชนชายขอบรอบๆ บริเวณชายแดน รวมทั้งมีโรงงานอุตสาหกรรมจำนวนมากอยู่ในพื้นที่บ้านพระเจดีย์สามองค์ และเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษมีความสมบูรณ์และประสบความสำเร็จในการดำเนินงาน พื้นที่ข้างเคียงหรือในเขตจังหวัดกาญจนบุรีทั้งจังหวัด รวมทั้งพื้นที่รอบๆ จังหวัดกาญจนบุรีจะต้องสามารถทำหน้าที่สนับสนุนเขตเศรษฐกิจพิเศษนั้นๆ ให้ดำเนินกลไกได้สมบูรณ์มากยิ่งขึ้น สิ่งเหล่านี้ล้วนจำเป็นต้องได้รับการสนับสนุนจากภาครัฐทั้งจากส่วนภูมิภาคและท้องถิ่น โดยเฉพาะในเรื่องการปรับปรุงกฎระเบียบ และแรงจูงใจทางด้านภาษีอากร ความพร้อมด้านวัตถุดิบ รวมทั้งในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีมีฐานการผลิตอุตสาหกรรมดั้งเดิมหลายชนิด ที่สามารถ

พัฒนาเป็นฐานการผลิตอุตสาหกรรมของประเทศ ที่สามารถเชื่อมโยงกับกลุ่มจังหวัดอื่นรวมทั้งประเทศในกลุ่มแม่น้ำโขงได้ เช่น ประเทศลาว จีน เวียดนาม เป็นต้น และภาครัฐควรช่วยลดต้นทุนสินค้าที่จะส่งออกให้กับผู้ประกอบการ หรือนักลงทุนให้สามารถแข่งขันกับตลาดโลกได้ โดยองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ต้องมีบทบาทหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการที่เข้ามาดำเนินธุรกิจเขตเศรษฐกิจการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี เช่น การจัดตั้งศูนย์บริการและส่งเสริมการลงทุนที่สามารถให้บริการแบบครบวงจร ในลักษณะการบริการจุดเดียวเบ็ดเสร็จ (One Stop Services) ที่มีอำนาจในการตัดสินใจ การสั่งการ การดำเนินงาน และการอนุมัติแผนการต่างๆ เพื่อประโยชน์ของการค้าชายแดนได้ นอกจากนี้ควรมีการนำเทคโนโลยีใหม่ๆ มาใช้เพื่อเป็นการพัฒนาทักษะฝีมือแรงงานของคนในท้องถิ่น เพื่อช่วยเพิ่มผลผลิตและประสิทธิภาพการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษ และนำไปสู่การเป็นประตูการค้าและการลงทุนระหว่างไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน

แต่อย่างไรก็ตาม พบว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี มีจุดอ่อนที่สำคัญ ได้แก่ การมีพื้นที่ส่วนใหญ่อยู่ในเขตอนุรักษ์ เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตพื้นที่ของทหาร เป็นต้น ทำให้ยากต่อการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานที่จำเป็นต่อการพัฒนาเศรษฐกิจในด้านต่างๆ ที่จะช่วยส่งเสริมการค้าและการลงทุน ทำให้ในพื้นที่มีปัจจัยด้านโครงสร้างพื้นฐานที่จะสนับสนุนทางด้านการลงทุนในภาคอุตสาหกรรมที่ยังไม่เพียงพอ รวมทั้งการพัฒนาบุคลากรด้านอุตสาหกรรมของจังหวัดกาญจนบุรี มีข้อจำกัดทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ โดยแรงงานในภาคอุตสาหกรรมจะเป็นแรงงานไร้ฝีมือจากประเทศพม่าเป็นส่วนมาก รวมทั้งขาดการสนับสนุนจากภาครัฐในการเปลี่ยนแปลงสถานภาพแรงงานจากภาคเกษตรไปสู่ภาคอุตสาหกรรม และภาคบริการที่ดีพอ และการค้าชายแดนพม่ายังมีความเกี่ยวข้องกับเรื่องการเมืองระหว่างประเทศ ซึ่งมีความละเอียดอ่อนและการเมืองในประเทศพม่ามีความไม่แน่นอนค่อนข้างสูง เป็นต้น ในการศึกษาการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเกี่ยวข้องกับการค้าและการลงทุนกับประเทศพม่าโดยตรง จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีความรู้พื้นฐานเกี่ยวกับประเทศพม่าและความเป็นมาของการค้าชายแดนและปัญหาต่าง ๆ ในอดีตเพื่อให้สามารถเข้าใจในบริบททางการค้าชายแดนไทย-พม่ามากยิ่งขึ้น

1.1 ประวัติศาสตร์และความเป็นมาของการค้าชายแดนด้านจังหวัดกาญจนบุรี-พม่า

1.1.1 ปัญหาบริเวณบ้านเจดีย์สามองค์ เมื่อ 5 พฤษภาคม พ.ศ.2527 ทหารพม่า ประมาณ 700-800 คน เข้าโจมตีกวาดล้างกองกำลังกลุ่มกะเหรี่ยงค่ายบ้านเจดีย์สามองค์เขตประเทศพม่า ห่างจากเขตประเทศไทยไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 1.5 กม. และสามารถยึดค่าย

ดังกล่าวไว้ได้ต่อมาในวันเดียวกัน โดยทหารพม่าได้ทำการกวาดล้างกลุ่มมอญอิสระที่บริเวณตลาดบ้านเจดีย์สามองค์ในเขตประเทศพม่าและเขตประเทศไทย ทำให้บ้านเรือนราษฎรของทั้งชาวมอญและชาวไทยถูกเผาไปจำนวน 20 หลัง ทำให้มีราษฎรที่ต้องอพยพเข้ามาอยู่เขตไทยจำนวนมาก ทหารพม่าได้ยึดพื้นที่ไว้จนถึง 7 พฤษภาคม พ.ศ. 2527 จึงยอมถอนกำลังกลับพร้อมกับอ้างสิทธิเหนือบ้านเจดีย์สามองค์ทั้งหมด นับเป็นครั้งแรกที่ฝ่ายประเทศพม่าได้หยิบยกเขตแดนด้านนี้ เป็นปัญหากับฝ่ายประเทศไทย และการกวาดล้างในเขตนี้ประเทศพม่าได้กระทำพร้อมๆ กับการกวาดล้างกำลังของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระด้าน จังหวัดตาก โดยในข้อเท็จจริงพบว่า บ้านเจดีย์สามองค์ที่มีพื้นที่ครอบคลุมทั้งเขตประเทศไทย และเขตประเทศพม่าตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระ และมอญอิสระโดยกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ค่ายบ้านเจดีย์สามองค์ ส่วนกลุ่มมอญอิสระได้ตั้งด่านเก็บภาษีที่ตลาดบ้านเจดีย์สามองค์ ทั้งสองด่านอยู่ในเขตพม่าติดกับเขตไทย บริเวณบ้านเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองรู อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ทั้งกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระและมอญอิสระต่างก็ทำหน้าที่เก็บภาษีเนื่องในการขนสินค้าและเดินทางเข้า-ออก ผ่านแดนช่องเจดีย์สามองค์ และกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระและมอญอิสระยังมีรายได้จากการทำไร่กัญชา ป่าไม้ และเรียกค่าคุ้มครองจากคนไทยที่เข้าไปดำเนินการทำป่าไม้และเหมืองแร่ในเขตประเทศพม่า โดยจัดหารายได้เพื่อใช้ในการต่อต้านกับรัฐบาลพม่า กำลังในเขตนี้ประกอบด้วยมอญอิสระที่เป็นประชาชนประมาณ 3,000 คน และเป็นทหารประมาณ 120 คน ส่วนกลุ่มกะเหรี่ยงอิสระมีประชาชนจำนวนหนึ่ง และเป็นทหารประมาณ 100 คน

1.1.2 การประกาศปิดชายแดนของรัฐบาลพม่า เนื่องจากการกระทบกระทั่งระหว่างกองทัพไทยและกองทัพพม่าอยู่เป็นประจำ เกิดปรากฏการณ์ความตึงเครียดระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่าเสมอ แต่เมื่อหลังจากสถานการณ์ชายแดนได้รับการฟื้นฟูให้ดีขึ้น แต่ก็ยังเป็นรอยร้าว ซึ่งส่งผลกระทบต่อผลประโยชน์ด้านเศรษฐกิจและความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยมีเหตุการณ์ในการสร้างความตึงเครียด 2 เหตุการณ์สำคัญ ได้แก่ การบุกยึดสถานทูตพม่าประจำประเทศไทยของนักศึกษาพม่า จนทำให้รัฐบาลไทยต้องยอมปฏิบัติตามข้อเรียกร้องโดยการส่งผู้ก่อการร้ายชาวพม่ากลับสู่เขตแดนประเทศพม่า และการบุกยึดโรงพยาบาลราชบุรีของนักศึกษาพม่า โดยเหตุการณ์นี้จบลงด้วยการสังหารหมู่ผู้ก่อการร้ายจนตกเป็นข่าวทั่วโลก

1.1.3 ปัญหาเสพติดและการลักลอบขายสินค้า พื้นที่ชายแดนไทย-พม่า เป็นแหล่งผลิตและทางผ่านของขบวนการยาเสพติดจนมีชื่อเสียงโด่งดังไปทั่วโลก ซึ่งปัญหาเสพติดเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคงอย่างรุนแรงของประเทศไทย และทั่วโลกทำให้แต่ละประเทศให้ความสำคัญต่อการปราบปรามยาเสพติดในบริเวณนี้ ทำให้การค้าชายแดนบริเวณชายแดนไทย-พม่าถูกมองในภาพลักษณ์ที่ไม่ดีและเกี่ยวข้องกับของผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำ ปัญหาที่เกิดขึ้นบริเวณ

ชายแดนไทย-พม่าไม่ใช่ปัญหาความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลต่อรัฐบาลแต่เพียงอย่างเดียว แต่ยังมีสัมพันธภาพกับประชาชนของทั้ง 2 ประเทศมีทัศนคติที่ไม่ดีต่อกัน แต่ก็ยังมีการลักลอบทำการค้าขายบริเวณชายแดนอยู่เป็นประจำทั้งในลักษณะถูกกฎหมายและผิดกฎหมายมาโดยตลอด เนื่องจากประเทศพม่ามีความต้องการสินค้าอุปโภคบริโภคของคนไทยเป็นจำนวนมาก แต่ก็ติดปัญหากระทรวงพาณิชย์ของประเทศพม่าสั่งห้ามนำเข้าสินค้าบางประเภท แต่เมื่อมีความต้องการอยู่เป็นจำนวนมากจึงเกิดการลักลอบค้าขายบริเวณชายแดนบ้านเจดีย์สามองค์และบริเวณอื่นๆ ของจังหวัดกาญจนบุรีที่มีชายแดนติดประเทศพม่าทั้งแบบถูกกฎหมายและผิดกฎหมายอยู่เป็นประจำ

1.2 ยุทธศาสตร์การค้าชายแดนด้านจังหวัดกาญจนบุรี-พม่า

1.2.1 ประเทศพม่า

1) สภาพทั่วไป ประเทศพม่ามีชื่ออย่างเป็นทางการว่า “สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์” เป็นประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้และคาบสมุทรอินโดจีนที่มีขนาดใหญ่ที่สุด ภูมิประเทศตั้งอยู่ตามแนวอ่าวเบงกอลและทะเลอันดามัน มีชายฝั่งทะเลยาวถึง 2,000 ไมล์ มีหาดที่สวยงามเก่าแก่บริสุทธิหลายแห่ง มีรอยต่อระหว่างชายแดนที่มีความยาวถึง 2,400 กิโลเมตร โดยเริ่มต้นตั้งแต่สังขละบุรีถึงแม่สายโดยเป็นพื้นที่ทะเลประมาณ 700 กิโลเมตร พื้นที่รอยต่อดังกล่าวมีด่านชายแดนประมาณ 15 จุด และมีจุดผ่อนปรนซึ่งมีธุรกรรมการค้าชายแดน รวมทั้งเป็นช่องทางการส่งเสบียงอาหารและยุทธปัจจัยให้แก่ชนกลุ่มน้อยในพม่า ประเทศพม่ายังมีแนวเทือกเขาและภูเขาที่อุดมสมบูรณ์ด้วยป่าไม้มากมาย โดยพื้นที่ชายแดนทิศเหนือและตะวันออกเฉียงเหนือติดกับจีน (2,185 กม.) ทิศตะวันออกเฉียงใต้ติดกับลาว (235 กม.) และไทย (2,401 กม.) ทิศตะวันตกติดกับอินเดีย (1,463 กม.) และบังกลาเทศ (193 กม.) ทิศใต้ติดกับทะเลอันดามันและอ่าวเบงกอล โดยมีพื้นที่ 657,740 ตารางกิโลเมตร (ขนาดใหญ่ประมาณ 1.3 เท่าของไทย) จำนวนประชากรของพม่ามีประมาณ 57.4 ล้านคน ประชากรมีอาชีพหลัก คือ เกษตรกรรม มีภาษาราชการ คือ ภาษาพม่า ประชาชนส่วนใหญ่นับถือศาสนาพุทธ

2) โครงสร้างการเมืองการปกครองของพม่า มีประมุข คือ พลเอกอาวุโส ตาน ฉ่วย (Senior General Than Shwe) มีผู้นำรัฐบาล นายเต็ง เส่ง (U Thein Sein) รัฐมนตรีต่างประเทศ นาย ญาน วิน (U Nyan Win) ระบุอบการปกครองเผด็จการทางทหาร ปกครองโดยรัฐบาลทหารภายใต้สภาสันติภาพและการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council – SPDC) โดยมีประธาน SPDC เป็นประมุขประเทศ และมีนายกรัฐมนตรีเป็นหัวหน้ารัฐบาล แบ่งเขตการปกครองเป็น 7 รัฐ (state) สำหรับเขตที่ประชากรส่วนใหญ่เป็นชนกลุ่มน้อย ได้แก่ คะฉิ่น คะยาห์(คะเรนนี่) กะเหรี่ยง รัฐชิน รัฐมอญ รัฐยะไข่หรืออะระกัน และรัฐฉาน และ 7 ภาค (division) สำหรับเขตที่

ประชากรส่วนใหญ่เป็นเชื้อสายพม่า ได้แก่ สะกาย ตะนาวศรี พะโค มาก่วย มัณฑะเลย์ อีระวัต และ ย่างกุ้ง มีเมืองหลวง คือ นครเนปีดอว์ (Nay Pyi Taw) วันชาติ คือ วันที่ 4 มกราคม พ.ศ. 2491 สถาปนาความสัมพันธ์ทางการทูตกับไทยวันที่ 24 สิงหาคม พ.ศ. 2491 ในด้านความสัมพันธ์ด้านการเมืองระหว่างประเทศไทยและประเทศพม่านั้น มีกลไกความร่วมมือทวิภาคี ได้แก่

- คณะกรรมการร่วมไทย - พม่า (Thailand - Myanmar Joint Commission on Bilateral Cooperation - JC) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการต่างประเทศทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์ในภาพรวม

- คณะกรรมการเขตแดนร่วม (Joint Boundary Committee - JBC) ซึ่งรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงการต่างประเทศทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วม เพื่อแก้ไขปัญหาเขตแดนร่วมกัน

- คณะกรรมการชายแดนส่วนภูมิภาค (Regional Border Committee - RBC) มีแม่ทัพภาคที่สามของไทยและแม่ทัพภาคสามเหลี่ยมของพม่า (Triangle Commander) เป็นประธานร่วมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและแก้ไขปัญหาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดน

- คณะกรรมการชายแดนส่วนท้องถิ่น (Township Border Committee - TBC) มีทั้งหมด 5 แห่ง ได้แก่ อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย อำเภอเมืองแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอเมืองระนอง จังหวัดระนอง มีผู้บังคับการหน่วยเฉพาะกิจกรมทหารราบที่เกี่ยวข้องของไทย และผู้บังคับกองพันที่เกี่ยวข้องของพม่าเป็นประธานร่วมเพื่อส่งเสริมความร่วมมือและแก้ไขปัญหาความสงบเรียบร้อยบริเวณชายแดนในระดับท้องถิ่น โดยมีการประชุมอยู่อย่างต่อเนื่อง

3) โครงสร้างเศรษฐกิจของพม่า มีเงินสกุล จั๊ต เป็นหน่วยเงินตราของประเทศ มีผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศประมาณ 23.3 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ รายได้ประชาชาติต่อหัวประมาณ 405.7 ดอลลาร์สหรัฐ การขยายตัวทางเศรษฐกิจ ร้อยละ 4.4 สินค้านำเข้าสำคัญ เครื่องจักรกล ใยสังเคราะห์ น้ำมันสำเร็จรูป และสินค้าส่งออกสำคัญ ก๊าซธรรมชาติ สิ่งทอ และ ไม้ซุง ด้านการค้าไทยและพม่ามีกลไกความร่วมมือในกรอบคณะกรรมการร่วมทางการค้าไทย - พม่า (Joint Trade Commission - JTC) ซึ่งรัฐมนตรีว่าการกระทรวงพาณิชย์ทั้งสองประเทศเป็นประธานร่วมเพื่อส่งเสริมความสัมพันธ์และความร่วมมือทางการค้าระหว่างกัน โดยประเทศพม่ามีแผนในการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย ที่เป็นพื้นที่ที่ศักยภาพทางเศรษฐกิจค่อนข้างสูง เพราะพื้นที่ส่วนใหญ่เลียบชายฝั่งทะเลอันดามันเชื่อมต่อมหาสมุทรอินเดีย ในเชิงภูมิศาสตร์จึงถือว่าเหมาะสมสำหรับการพัฒนาพื้นที่เป็นท่าเรือ ทั้งท่าเรือน้ำลึกและท่าเรือติดต่อกับชายกับประเทศอื่นๆ เช่น ประเทศในเอเชียใต้ ได้แก่ ประเทศอินเดีย บริเวณตะวันออกกลางไปจนถึงยุโรป นอกจากนี้บริเวณ

พื้นที่ตะนาวศรียังอุดมสมบูรณ์ไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติ มีแร่ธาตุ เช่น ดีบุก ทังสแตน เหล็ก ฯลฯ จำนวนมาก พื้นที่ของประเทศพม่าเหมาะแก่การเพาะปลูกพืชหลายชนิด เช่น ยางพารา ปาล์มน้ำมัน หรือพืชที่ศักยภาพในการพัฒนาเป็นพลังงานทางเลือก ฯลฯ รวมทั้งนโยบายในการพัฒนาประเทศของพม่าสำหรับเขตนี้ก็เป็นอุตสาหกรรมที่ประเทศไทยและนักธุรกิจไทยมีความถนัด มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยี และมีเงินทุน ด้านประเทศพม่าเองก็มีความกระตือรือร้นและมีนโยบายที่ชัดเจนในการพัฒนาพื้นที่ตะนาวศรีทั้งภาครัฐและเอกชน

1.2.2 จังหวัดกาญจนบุรี

1) บริบทของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดมีศักยภาพในเรื่องการค้าชายแดน ไทย-พม่า เนื่องจากมีที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ที่มีความเหมาะสม โดยมีแนวเขตติดต่อกับประเทศพม่า และอยู่ในกลุ่มพื้นที่เป้าหมายการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันตก ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุทวีป (ไทย อินเดีย ศรีลังกา บังคลาเทศ และประเทศพม่า) โดยจังหวัดกาญจนบุรีมีชายแดนติดต่อกับประเทศพม่ายาวถึง 370 กิโลเมตร มีช่องผ่านแดนรวม 43 ช่อง โดยมีช่องผ่านแดนที่สำคัญ ได้แก่ ด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี ด่านบ้านอิต้อง อำเภอทองผาภูมิ และด่านบ้านปูนร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี อย่างไรก็ตามด่านทั้งสามแห่งเป็นเพียงลักษณะช่องผ่านแดนเท่านั้น ยังไม่มีสถานะเป็นจุดผ่านแดนถาวร ยกเว้นด่านพระเจดีย์สามองค์ ที่มีฐานะเป็นช่องผ่านแดนและจุดผ่อนปรนทางการค้า นอกจากนี้ยังขาดเมืองขนาดใหญ่ที่จะเกี่ยวเนื่องทางเศรษฐกิจ และเป็นคู่ค้าระหว่างกัน แต่อย่างไรก็ตามพื้นที่กาญจนบุรี ตั้งอยู่ตรงข้ามกับพื้นที่ของชนกลุ่มน้อยมอญอิสระและกะเหรี่ยงอิสระ ซึ่งบริเวณดังกล่าวไม่มีเมืองขนาดใหญ่ทางฝั่งประเทศพม่าตั้งอยู่

2) ความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประวัติศาสตร์วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว โดยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเมืองหน้าด่านที่มีประวัติศาสตร์มาอย่างยาวนาน โดยเฉพาะการเชื่อมโยงทางประวัติศาสตร์ของประเทศไทยและประเทศพม่า รวมทั้งประวัติศาสตร์ที่เกี่ยวข้องกับสงครามโลกครั้งที่สอง มีจุดเด่นทางวัฒนธรรมทางด้านมานุษยวิทยาชาติพันธุ์และทางด้านโบราณคดี และจังหวัดกาญจนบุรียังเป็นพื้นที่ต้นน้ำที่เป็นแหล่งกำเนิดของแม่น้ำแม่กลอง ทำให้มีศักยภาพสูงด้านการพัฒนาอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในเชิงวัฒนธรรม และประวัติศาสตร์ รวมทั้งจังหวัดกาญจนบุรียังพยายามรักษาสิ่งแวดล้อมและใช้ประโยชน์จากความสมบูรณ์ของทรัพยากรธรรมชาติ โดยส่งเสริมการลงทุนอุตสาหกรรมที่ไม่ก่อให้เกิดมลภาวะ ด้วยการกำหนดผังหลักของเขตเศรษฐกิจชายแดน ให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม และส่งเสริมการลงทุนโดยอาศัยกลไก Clean Development Mechanism (CDM) เพื่อ

สนับสนุนการพัฒนาประเทศโดยรวมมุ่งสู่ Low Carbon Economy และการที่จังหวัดกาญจนบุรีมีความอุดมสมบูรณ์ทางทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม แม่น้ำ ป่าเขา และลำธารที่เอื้อต่อการส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์อีกด้วย และที่ผ่านมามีการพัฒนาเศรษฐกิจเชื่อมโยงด้านการค้า และการท่องเที่ยวด้วยการปรับปรุงกฎระเบียบ ขอบบังคับ การนำเข้า-ส่งออกให้สะดวกขึ้น สร้างสัมพันธอันดีกับประเทศเพื่อนบ้าน และสนับสนุนการท่องเที่ยวแบบครบวงจรมาโดยตลอด

3) โครงสร้างการค้าการลงทุนของจังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมียุทธศาสตร์ในการพัฒนา ประกอบด้วย การลงทุนทางอุตสาหกรรม ได้แก่ อุตสาหกรรมอาหารและอาหารสัตว์ สิ่งทอ และเครื่องนุ่งห่ม เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์ รองเท้าและเครื่องหนัง อัญมณีและเครื่องประดับ ผลิตภัณฑ์ไม้และเครื่องเรือน และผลิตภัณฑ์พลาสติก การได้รับการส่งเสริมให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นเมืองเศรษฐกิจพิเศษชายแดนคู่แฝดของรัฐบาล ระหว่างกาญจนบุรี-ทวาย นั้น จังหวัดกาญจนบุรีได้กำหนดรูปแบบการพัฒนาในลักษณะเกื้อหนุนกัน ทั้งด้านการส่งเสริมการลงทุน การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับ กฎหมายและข้อตกลงระหว่างประเทศ ความร่วมมือด้านการวิจัยและพัฒนาการถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านการผลิตอุตสาหกรรม เกษตร การจัดการด้านสิ่งแวดล้อม และความร่วมมือด้านการจัดตั้งองค์กรความร่วมมือภาครัฐ และเอกชน ระหว่าง 2 ประเทศอยู่เป็นประจำ ทั้งนี้จะเห็นได้ว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีศักยภาพในการกำหนดเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของอำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอสังขละบุรี และอำเภอทองผาภูมิสามารถพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนได้แทบทั้งสิ้น แต่อย่างไรก็ตาม อำเภอทองผาภูมิอาจติดขัดในเรื่องของการมีชุมชนและเมือง รวมทั้งนิคมอุตสาหกรรมของฝั่งประเทศพม่ารองรับมากเหมือนกับอำเภอสังขละบุรีและอำเภอเมืองกาญจนบุรี

1.3 สถานะการค้าชายแดนไทยด้านจังหวัดกาญจนบุรี –พม่า

โดยปัจจุบันไทยเป็นประเทศคู่ค้าอันดับ 1 ของพม่า (ในขณะที่พม่าเป็นคู่ค้าอันดับที่ 23 ของไทย) โดยในปี 2552 ข้อมูลจากกองเอเชียตะวันออก 2 กรมเอเชียตะวันออก กระทรวงการต่างประเทศมีมูลค่าการค้าระหว่างประเทศรวม 4,326 ล้านดอลลาร์สหรัฐ ลดลงจากปี 2551 ร้อยละ 4.9 โดยมูลค่าของการค้าของไทยคิดเป็นร้อยละ 26.3 ของมูลค่าการค้ารวมของพม่าทั้งหมด โดยเป็นการค้าชายแดน 4,150 ล้านดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 90.67 ของมูลค่าการค้ารวมทั้งหมด ไทยขาดดุลการค้ามูลค่า 1,236.88 ล้านดอลลาร์สหรัฐ อันมีปัจจัยหลักมาจากการที่ไทยรับซื้อก๊าซธรรมชาติจากพม่าร้อยละ 91.32 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมด สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทย ได้แก่ สินค้าไขมันและน้ำมันสำเร็จรูปจากพืชและสัตว์ เครื่องดื่ม ปูนซีเมนต์ สินค้าเหล็ก เหล็กกล้าและ

ผลิตภัณฑ์ และสินค้าเคมีภัณฑ์ สินค้าเม็ดพลาสติก และสินค้าที่ไทยนำเข้าจากพม่าที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค สินค้าไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ สินค้าแร่โลหะอื่น ๆ เศษโลหะ และผักผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักผลไม้ เป็นต้น การลงทุนในปัจจุบัน ไทยเป็นประเทศที่ลงทุนในพม่าเป็นอันดับที่ 1 โดยภาคเอกชนไทยลงทุนในพม่ารวมทั้งสิ้น 61 โครงการ มีมูลค่าการลงทุนสะสมตั้งแต่ พ.ศ. 2531 - 2553 คิดเป็นมูลค่า 9,568.09 ล้านดอลลาร์สหรัฐ หรือประมาณร้อยละ 30 ของการลงทุนจากต่างประเทศในประเทศพม่าทั้งหมด ส่วนประเทศที่ลงทุนในประเทศพม่าเป็นอันดับที่ 2 คือ ประเทศจีน และอันดับที่ 3 คือฮ่องกง แต่ในปัจจุบันประเทศจีนได้ขยายการลงทุนเข้าไปในประเทศพม่าอย่างรวดเร็วและเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อการค้าระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่าได้ในอนาคต โดยการลงทุนของประเทศไทยในประเทศพม่าที่สำคัญ ได้แก่ น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ เหมืองแร่ อุตสาหกรรมก่อสร้าง อสังหาริมทรัพย์ ปศุสัตว์และประมง การแปรรูปสินค้าเกษตรกรรม และด้านการท่องเที่ยวและโรงแรม โดยประเทศไทยและประเทศพม่า ได้เริ่มเจรจาจัดทำความตกลงการค้าเสรีและคุ้มครองการลงทุนระหว่างกันมาตั้งแต่ พ.ศ. 2532 ส่วนการท่องเที่ยว ใน พ.ศ. 2552 มีนักท่องเที่ยวชาวพม่าเข้ามาท่องเที่ยวในประเทศไทยจำนวน 79,279 คน และใน พ.ศ. 2553 (มกราคม - กันยายน 2553) มีนักท่องเที่ยวพม่าเดินทางมาไทยแล้ว 79,959 คน และนักท่องเที่ยวชาวไทยเข้าไปท่องเที่ยวในประเทศพม่าจำนวน 33,048 คน

นอกจากนี้ จากงานศึกษาในประเทศพม่ามากมายก็มีความเห็นในทางเดียวกันว่า สินค้าจากประเทศไทยเป็นที่ไว้นับถือและเป็นที่นิยมของชาวพม่า โดยเฉพาะบริเวณชายแดนก็มีการนิยมในสินค้าและผลิตภัณฑ์จากประเทศไทยค่อนข้างมากกว่าสินค้าจากประเทศอื่นๆ ทั้ง จีน มาเลเซีย เป็นต้น ส่วนหนึ่งมาจากการที่มีชาวพม่าเข้ามาทำงานในไทยและส่งเงินทองกลับไปให้ครอบครัวในประเทศพม่าเป็นจำนวนมาก ทำให้มีความรู้สึกดีต่อประเทศไทย และจากการสำรวจตลาดที่ทวาย มะริด และเกาะสอง ก็พบว่าสินค้าไทยเป็นที่นิยมมากในทุกตลาด เนื่องจากชาวพม่ามองว่าสินค้าไทยเป็นสินค้าที่ดี มีคุณภาพ จึงเป็นผลดีในการที่สินค้าและผลิตภัณฑ์จากประเทศไทยจะเข้าไปทำตลาด เป็นคู่ค้าทางธุรกิจ หรือเข้าไปสร้างฐานผลิตในประเทศพม่า สำหรับศักยภาพด้านการท่องเที่ยว ในเขตตะนาวศรีโดยเฉพาะหมู่เกาะมะริด ซึ่งเต็มไปด้วยเกาะเล็กเกาะน้อยที่สวยงามมาก เป็นพื้นที่ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยว ซึ่งนักธุรกิจไทยเองก็มีความเชี่ยวชาญในด้านการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยวอยู่แล้ว และมีบริษัทด้านการท่องเที่ยวอยู่เป็นจำนวนมาก จึงเป็นอุตสาหกรรมหนึ่งที่จะสร้างประโยชน์ให้สองประเทศได้อย่างมาก

จังหวัดกาญจนบุรีกับประเทศพม่าเป็นแหล่งวัตถุดิบของอุตสาหกรรม จากเกษตรกรรม ก๊าซธรรมชาติ แร่ธาตุ อัญมณี ป่าไม้ และอาหารทะเล ซึ่งสามารถใช้ประโยชน์จาก

แรงงานของประเทศพม่าในภาคอุตสาหกรรม เพื่อลดต้นทุนการผลิต เนื่องจากมีค่าจ้างที่ต่ำ ปัจจุบันมีผู้ประกอบการไปตั้งโรงงานในเขตพื้นที่ชายแดนด่านพระเจดีย์สามองค์อยู่จำนวนหนึ่งแล้ว เพราะมีความพร้อมด้านเศรษฐกิจ การค้า การลงทุน แต่ในปัจจุบันการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรียังมีมูลค่าไม่มาก ทั้งที่มีความพร้อมทางการค้า แต่ติดขัดปัญหาทางการเมืองระหว่างประเทศ เช่น การปิดด่านบ้านพระเจดีย์สามองค์ ที่อำเภอสังขละบุรี การไม่พอใจในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับพม่าของสื่อมวลชนไทย เป็นต้น ทำให้การค้าชายชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีไม่เติบโตเท่าที่ควร โดยในปัจจุบันไทยขาดดุลกับประเทศพม่ามาโดยตลอด เนื่องจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่าเป็นจำนวนมาก สำหรับจังหวัดกาญจนบุรี เป็นหนึ่งในกลุ่มจังหวัดทางตะวันตก (กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และตาก) ที่มีชายแดนติดต่อกับประเทศพม่า มีมูลค่าการค้าชายแดนรวมในช่วงพ.ศ. 2549 – 2551 ไม่มากนัก แต่มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยลำดับ โดยเพิ่มจาก 77,997.50 ล้านบาท ในปี 2549 เพิ่มขึ้นเป็น 79,479.53 และ 89,584.69 ล้านบาท ในปี 2550 และ 2551 ตามลำดับ อย่างไรก็ตาม ประมาณร้อยละ 99 เป็นมูลค่าการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากประเทศพม่า ซึ่งเกือบทั้งหมดเป็นมูลค่าการค้าจากด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี

โดยจังหวัดกาญจนบุรีได้ร่วมกับ ภาคีการพัฒนาทุกภาคส่วนในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 (กาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ระนอง และตาก) จัดทำประเด็นยุทธศาสตร์การพัฒนา กลุ่มจังหวัด โดยประเด็นยุทธศาสตร์การส่งเสริมการค้าชายแดนเป็นหนึ่งในประเด็นยุทธศาสตร์ที่มีความสำคัญยิ่ง สำหรับการพัฒนาและยกระดับจุดผ่อนปรนทางการค้าให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรนั้น ไม่ได้ขึ้นกับความต้องการหรือนโยบายในประเทศไทยเท่านั้น ยังต้องขึ้นกับความเห็นชอบของฝั่งประเทศพม่าด้วย การเสริมสร้างความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ จึงมีความสำคัญยิ่งต่อการก้าวไปสู่การพัฒนาในด้านต่างๆ ต่อไป เพื่อให้ประเทศเพื่อนบ้านมีความไว้วางใจ และให้ความร่วมมือฝ่ายไทยในการส่งเสริมการค้าชายแดน เพื่อยกระดับจุดผ่อนปรนทางการค้าให้เป็นจุดผ่านแดนถาวรในอนาคต จากการสอบถามประชาชนและผู้เข้าร่วมชมงาน Business Matching ที่เมืองทวาย จำนวน 32 ราย พบว่า ประชาชนเมืองทวาย ยังรู้จักจังหวัดในกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง 1 ค่อนข้างน้อย ซึ่งส่วนใหญ่มีความสนใจและพอใจจากการจัดกิจกรรมลักษณะนี้ รวมถึงต้องการให้มีการจัดงานเช่นนี้อีก โดยการติดต่อการค้าระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี - ย่างกุ้ง มีผู้ประกอบการชาวพม่าสนใจเจรจาธุรกิจ (Business Matching) จำนวน 15 ราย และจะมีการเจรจาติดต่อกลับภายหลัง จำนวน 6 ราย ประเภทสินค้าที่ได้รับความสนใจ ได้แก่ การบริการด้านการรักษาพยาบาล การศึกษา รองเท้าแตะ ปลากระป๋องและปุ๋ยเคมี ส่วนการติดต่อการค้าระหว่างจังหวัดกาญจนบุรี – ทวาย มีผู้ประกอบการชาวพม่าสนใจเจรจาธุรกิจ (Business Matching) จำนวน 18 ราย

และจะมีการเจรจาติดต่อกลับภายหลัง จำนวน 9 ราย ประเภทสินค้าที่ได้รับความสนใจ ได้แก่ การบริการด้านการศึกษา การรักษาพยาบาล รถจักรยานยนต์ และรองเท้าแตะ

1.4 สถานะการค้าผ่านแดนกับประเทศในอนุภาค

ในส่วนของการค้าผ่านแดนไทยของจังหวัดกาญจนบุรีกับประเทศพม่า ได้มีการพัฒนาโครงข่ายเส้นทางคมนาคม การพัฒนาท่าเรือน้ำลิกทวาย นิคมอุตสาหกรรมและเส้นทางคมนาคม เชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลิกทวาย - จังหวัดกาญจนบุรี โดยรัฐบาลไทยสนับสนุนการก่อสร้างท่าเรือน้ำลิกทวาย นิคมอุตสาหกรรมและเส้นทางคมนาคม เช่น ถนน รถไฟ ท่อก๊าซและน้ำมัน และสายส่งไฟฟ้า เชื่อมต่อระหว่างเมืองทวายกับชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่าที่บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ตามที่ได้ตกลงในบันทึกความเข้าใจว่าด้วยการสร้างท่าเรือน้ำลิกทวายลงนาม เมื่อเดือนพฤษภาคม 2551 ขณะนี้รัฐบาลพม่าและบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลลอปเม้นต์ จำกัด อยู่ระหว่างการก่อสร้างโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณท่าเรือน้ำลิกทวาย โดยโครงการนี้จะเป็นการเชื่อมโยงโครงข่าย Economic Corridor ระหว่างทะเลอันดามันกับอ่าวไทยที่ช่วยลดระยะเวลาการขนส่งและการพัฒนาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่ช่วยรองรับการพัฒนาพื้นที่และความกินดีอยู่ดีของประชาชนทั้งสองฝ่าย จังหวัดกาญจนบุรีมีความพร้อมด้านโครงสร้างพื้นฐานและปัจจัยการผลิตที่เอื้อต่อการค้า การลงทุน มีวัตถุดิบ แรงงานที่มีศักยภาพ และโครงสร้างพื้นฐานด้านการขนส่งและระบบโลจิสติกส์ โดยนายวิระ เรืองสุขศรีวงศ์ อธิบดีกรมทางหลวง ได้เปิดเผยสื่อมวลชนว่าพร้อมสนับสนุนนโยบายการก่อสร้างทางหลวงพิเศษระหว่างเมือง หรือมอเตอร์เวย์ ช่วงบางใหญ่ด่านศุลกากรบ้านน้ำพุร้อน ของจังหวัดกาญจนบุรี เป็นถนนฝั่งละ 2 เลน รวม 4 ช่องจราจร เพื่อเชื่อมการขนส่งจากท่าเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือทวายประเทศพม่า ตามนโยบายของรัฐบาล ระยะทางประมาณ 98 กม. ในวงเงิน 3.6 หมื่นล้านบาท โดยโครงการนี้ผ่านการพิจารณาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมเรียบร้อยแล้ว ส่วนช่วงกาญจนบุรีถึงด่านศุลกากรบ้านน้ำพุร้อน (ชายแดนไทย) ระยะทางประมาณ 70 กม.นั้น ได้ตั้งงบประมาณศึกษาความเหมาะสม ความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจ และผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อมในงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2555 แต่ปัจจุบันแนวเส้นทางนี้มีถนนทางหลวง 2 ช่องจราจรรองรับการจราจรอยู่แล้ว อาจต้องกำหนดแนวเส้นทางใหม่

แผนภาพที่ 4.1 : โครงข่ายทางหลวงเชื่อมโยงท่าเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือทวาย

อย่างไรก็ตาม หากรัฐบาลให้การสนับสนุนด้านงบประมาณ กรมทางหลวงก็จะสามารถดำเนินการก่อสร้างให้แล้วเสร็จได้ทันที ส่วนรูปแบบการลงทุนนั้นรัฐบาลจะใช้วิธีการให้เอกชนเข้าร่วมลงทุนแบบ Public Private Partnerships หรือ PPPs ส่วนงานก่อสร้างจะใช้เวลาก่อสร้างประมาณ 3 ปี ทั้งนี้ กรมทางหลวงได้แบ่งการก่อสร้างมอเตอร์เวย์ช่วงบางใหญ่-นครปฐม-กาญจนบุรี ออกเป็น 2 ระยะ คือ ระยะที่ 1 ช่วงบางใหญ่-นครปฐม ระยะทาง 51 กม. วงเงินลงทุน 23,430 ล้านบาท แบ่งเป็นค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน 4,900 ล้านบาท และค่าก่อสร้าง 18,530 ล้านบาท ส่วนระยะที่ 2 ช่วงนครปฐม-กาญจนบุรี ระยะทาง 47 กม. วงเงินลงทุน 12,280 ล้านบาท แบ่งเป็นค่าจัดกรรมสิทธิ์ที่ดิน 650 ล้านบาท และค่าก่อสร้าง 11,630 ล้านบาท สำหรับเส้นทางนี้เป็นโครงการที่น่าสนใจเพราะจะเป็นเส้นทาง Land bridge ที่เสร็จเร็วที่สุดเชื่อมระเบียงเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก (East-West Corridor) หรือจากอ่าวไทยไปยังอ่าวเบงกอลที่ระยะทางสั้นที่สุดคือ ระยะทางจากโครงการท่าเรือทวายไปถึงชายแดนฝั่งไทยที่ด่านศุลกากรบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรีระยะทาง 160 กิโลเมตร ระยะทางจากบ้านพุน้ำร้อน-เมืองกาญจนบุรี ระยะทาง 70 กิโลเมตร และจากจังหวัดกาญจนบุรีเข้ากรุงเทพมหานคร อีก 160 กิโลเมตร เบ็ดเสร็จรวมระยะทางจากทวายถึงกรุงเทพฯ ประมาณ 390 กิโลเมตรเท่านั้น แนวทางเตรียมความพร้อมการค้าผ่านแดน

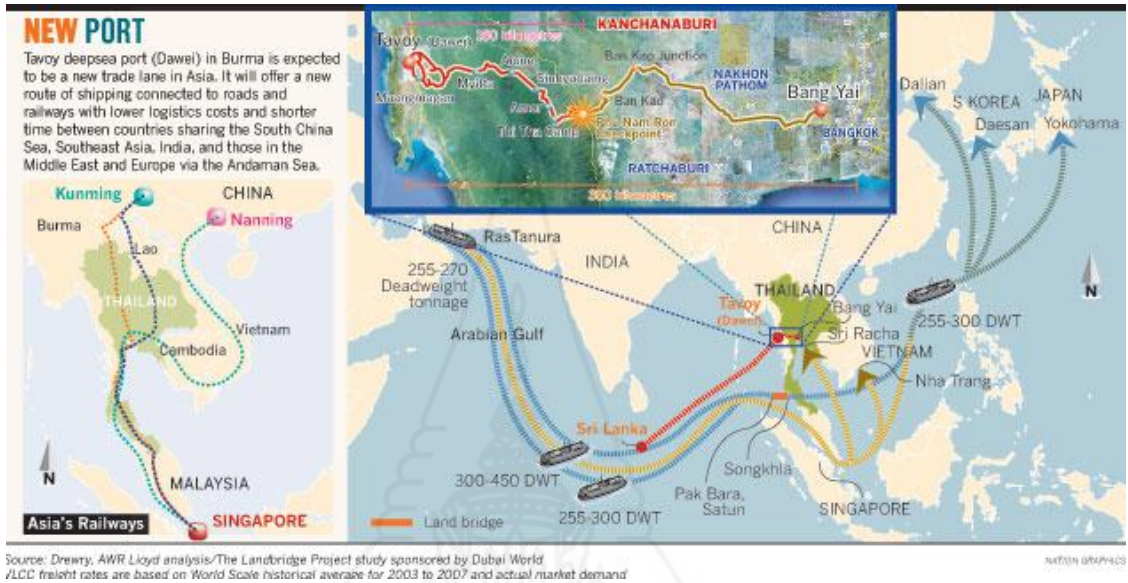
กับประเทศในอนุภาคของจังหวัดกาญจนบุรี ได้ศึกษาความเป็นไปได้ในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเชื่อมต่อประเทศพม่าทั้งทางถนน รถไฟ สายส่งไฟฟ้า ท่อก๊าซและน้ำมัน พัฒนาด่านชายแดนและสิ่งอำนวยความสะดวกทางการค้าและยกระดับด่านบ้านพุน้ำร้อนเป็นด่านถาวร และเตรียมการพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจบริเวณชายแดนและจังหวัดกาญจนบุรี ปัจจุบันที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อนมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเป็นอย่างมาก แต่อย่างไรก็ตาม ปัญหาบริเวณที่ดินบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่าก็ยังคงติดปัญหาในเรื่องเอกสารสิทธิ์ที่ดินเนื่องจากส่วนมาก หรือเกือบทั้งหมดเป็นที่ดินของราชพัสดุที่ได้ให้ทหารดูแลและใช้ประโยชน์ในพื้นที่ทำให้การดำเนินการต่าง ๆ ไม่คล่องตัว นักลงทุนเอกชนไม่กล้าลงทุนแต่ก็ยังพบการเก็งกำไรตามธรรมชาติ เพราะอนาคตบริเวณท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย จะเป็นจุดเชื่อมโยงเศรษฐกิจที่ใหญ่ที่สุดระหว่างประเทศพม่ากับประเทศไทย ซึ่งจังหวัดกาญจนบุรีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ก็วางตำแหน่งให้จังหวัดกาญจนบุรีเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจภาคตะวันตก โดยมีเป้าหมายในการเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือทวายกับท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งคาดการณ์ว่าจะมีปริมาณสินค้าที่จะขนส่งผ่านตามขีดความสามารถ (capacity) ของท่าเรือทวาย ที่สามารถรองรับเรือเดินสมุทรขนาดใหญ่ได้มากกว่า 1 แสนตันต่อเวดตัน หรือขนาดเรือบรรทุกความจุตู้คอนเทนเนอร์ 5,500-6,000 ทีอียู/ลำ

นอกจากนี้ที่ผ่านมา ก็มีการประชุมคณะกรรมการพัฒนาระบบการบริหารจัดการขนส่งและบริการของประเทศ (กบส.) ได้มีมติแต่งตั้งนายไตรรงค์ สุวรรณคีรี รองนายกรัฐมนตรี ในเวลานั้น เป็นประธานคณะกรรมการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน เชื่อมโยงฝั่งตะวันตกกับประเทศเพื่อนบ้าน เพื่อรองรับท่าเรือน้ำลึกทวายและเขตนิคมอุตสาหกรรมทวาย นอกจากนี้ กบส. ยังกำหนดแผนพัฒนาการขนส่งและโลจิสติกส์ เชื่อมโยงพื้นที่อุตสาหกรรมชายฝั่งทะเลตะวันออกของไทย (อิเทิร์นซีบอร์ด) จากท่าเรือแหลมฉบัง-ท่าเรือน้ำลึกทวาย ซึ่งภาคเอกชนได้เสนอให้รัฐบาลลงทุนระบบราง เพื่อเชื่อมโยงการขนส่งทางรางระหว่างชายแดนไทย-พม่าถึงท่าเรือน้ำลึกทวาย โดยเสนอให้ยกระดับสถานีรถไฟท่าม่วง จังหวัดกาญจนบุรี เป็นชุมทางขนส่งสินค้า และเชื่อมโยงกับเส้นทางรถไฟในฝั่งประเทศพม่าเพื่อส่งไปยังท่าเรือน้ำลึกทวายต่อไป

สำหรับท่าเรือน้ำลึกทวาย ตั้งอยู่ที่ศตวันตกเฉียงใต้ของพม่า มีศักยภาพในการพัฒนาเป็นท่าเรือน้ำลึกที่สามารถรองรับเรือสินค้าน้ำหนัก 3 แสนตัน และสามารถเชื่อมโยงตลาดยุโรป แอฟริกา ตะวันออกกลาง และเอเชียใต้ ผ่านทางมหาสมุทรอินเดียและทะเลอันดามัน เบื้องต้นจะเริ่มก่อสร้างภายในปีนี้ คาดจะแล้วเสร็จในพ.ศ. 2556 โดย บริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวล็อปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ได้รับสัมปทานก่อสร้างท่าเรือ น้ำลึกทวาย และได้ลงนามในสัญญาไปเรียบร้อยแล้ว โดยพื้นที่ท่าเรือและพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมหลังที่ถูกออกแบบไว้เพื่อรองรับอุตสาหกรรม มีพื้นที่ประมาณ 250 ตารางกิโลเมตรหรือมากกว่า 60,000 ไร่ มีขนาดใหญ่กว่าพื้นที่ท่าเรือแหลมฉบัง และ

นิคมอุตสาหกรรมภาคตะวันออก ประมาณ 3 เท่า มีความลึกร่องน้ำที่ประมาณ 25-40 เมตร และมีแนวกันคลื่นธรรมชาติ

แผนภาพที่ 4.2 : เครือข่ายการเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวายกับท่าเรืออื่น ๆ

สำหรับแผนงานโดยย่อของบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลอปเมนต์ จำกัด (มหาชน) ที่จะดำเนินโครงการพัฒนาท่าเรือทวายคือ

ส่วนที่ 1 เป็นการเตรียมใช้เวลาในการเตรียมการประมาณ 2 ปีเศษ เช่น การเตรียมพื้นที่ การศึกษาผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม การทำแผนโครงการและแผนด้านการเงิน ซึ่งบริษัทได้เสนอตัวต่อรัฐบาลพม่า ขอเป็นผู้ศึกษาเส้นทางจากทวายมาไทยหลายเส้นทางและผลสรุปเส้นทางที่จะมาเชื่อมกับไทยอยู่ที่บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า และบริษัทกำลังดำเนินการก่อสร้างเส้นทางอยู่

ส่วนที่ 2 เป็นงานก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐาน แบ่งออกเป็น 3 เฟส คือ เฟส 1 ระยะเวลา 5 ปี (1 มกราคม พ.ศ. 2554 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2558) ประกอบด้วยท่าเรือน้ำลึกพร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก รวมทั้งพื้นที่นิคมอุตสาหกรรม โครงข่ายถนนหลักภายในโครงการและสาธารณูปโภคพื้นฐานหลักของนิคมฯ และเส้นทางเชื่อมต่อโครงการไปยังประเทศไทย เฟส 2 มีระยะเวลา 5 ปี จะเริ่มหลังจากเฟสที่ 1 เริ่มไปได้ 3 ปี (1 มกราคม พ.ศ. 2556 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2561) ประกอบด้วยโครงข่ายถนนภายในโครงการระยะที่ 2 และระบบสาธารณูปโภคเพิ่มเติมของโครงการรวมทั้งศูนย์การค้าและศูนย์ราชการ และเฟสที่ 3 มีระยะเวลา 5 ปี จะเริ่มหลังจากเฟส 1 แล้วเสร็จ (1 มกราคม พ.ศ. 2559 - 31 ธันวาคม พ.ศ. 2563) ประกอบด้วยท่าเรือน้ำลึกส่วนที่ 2 พร้อมสิ่งอำนวยความสะดวก

ความสะดวกและโครงข่ายถนนภายในโครงการเต็มรูปแบบ รวมทั้งทางรถไฟ Standard Gauge รวงกว้าง 1.435 เมตร จากโครงการถึงประเทศไทย ระบบสายส่งไฟฟ้าแรงสูง จากโรงไฟฟ้าในพื้นที่โครงการถึงประเทศไทย และระบบท่อส่งน้ำมัน และก๊าซจากโครงการถึงประเทศไทย อย่างไรก็ตาม ปัญหาเรื่องการเปิดดำเนินการค้าชายแดนของไทยกับประเทศพม่า ปัจจุบันยังเป็นเรื่องที่ยังคงค้าง ละเอียดอ่อน และเกี่ยวข้องกับความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศ ทำให้โครงการพัฒนาพื้นที่เมือง ทวายมีความเสี่ยงที่ยังคงสูง ประกอบกับความไม่แน่นอนทางการเมืองของรัฐบาลพม่า การเปิด และปิดด่านอันมาจากรากฐานของพรมแดนยังขาดความชัดเจน ถ้ายังไม่มี ความชัดเจนในพื้นที่และ ในนโยบายแล้วก็จะอาจเกิดลักษณะแม่สอด ที่พัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษนาร่องไปแล้ว แต่ขาด ความคืบหน้าในการเชื่อมต่อพื้นที่และการบูรณาการจัดการด้านชายแดนทั้งระบบ หรือเกิดปัญหา เขตแดนของประเทศไทยกับประเทศกัมพูชาในปัจจุบัน ซึ่งก็ส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดนในพื้นที่ไป โดยปริยาย ดังนั้นปัญหาเขตแดนจึงเป็นปัญหาที่จะต้องเร่งแก้ไขไปพร้อมๆ กับการพัฒนาโครงการ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่าอีกด้วย นอกจากนี้จังหวัดกาญจนบุรี ยังมีสนามบิน 2 แห่ง คือ สนามบินของทหารในเขตอำเภอเมือง ที่สามารถพัฒนาเป็นสนามบินเพื่อการ ท่องเที่ยว และสนามบินเก่าที่อำเภอสังขละบุรี ที่สามารถพัฒนาเป็นสนามบินสำหรับการขนถ่าย สินค้าขนาดเล็กได้

2. บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ การค้าชายแดน

การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ปัจจุบันมีแนวโน้มที่จะขยายตัว เนื่องจากการเปิดตัวและการส่งเสริมการค้าการลงทุนตามนโยบายของรัฐบาลพม่า ประกอบกับมีความก้าวหน้าของการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับโครงการสี่เหลี่ยมเศรษฐกิจ โดยมีนโยบายเปิดประตูมุ่งลงใต้ของจีนเป็นตัวขับเคลื่อนที่สำคัญ ส่งผลให้การค้าผ่านแดนของประเทศไทยกับประเทศจีน ถือเป็นปัจจัยหลักที่มีอิทธิพลต่อการค้าชายแดนประเทศไทยและประเทศพม่า เพิ่มสูงขึ้น นโยบายกระตุ้นการพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนและแผนยุทธศาสตร์ของประเทศไทย ภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง หรือ ACMECS ก็เป็นปัจจัยให้ การค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่ามีอัตราสูงขึ้น รวมทั้งความสัมพันธ์ทางสังคม และวัฒนธรรม โดยเฉพาะในผู้ประกอบการที่มีเชื้อสายจีน ทั้งในประเทศไทย พม่า และจีน เป็น ปัจจัยสำคัญในการขับเคลื่อนการค้าชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่า และการค้าผ่านแดนไปยัง ประเทศจีน ซึ่งปัญหาและอุปสรรคสำคัญที่พบว่า ปัญหาทางการเมืองภายในของพม่าเป็นอุปสรรค ที่สำคัญต่อการค้าชายแดนประเทศไทยกับประเทศพม่า ตลอดจนความร่วมมือในกรอบสี่เหลี่ยม

เศรษฐกิจและกรอบยุทธศาสตร์ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอิระวดี-เจ้าพระยา-แม่น้ำโขง หรือ ACMECS เพราะประเทศพม่ายังไม่สามารถทำความตกลงกับชนกลุ่มน้อยในพื้นที่รัฐฉาน ซึ่งเป็นพื้นที่ในเขตความร่วมมือระหว่างประเทศได้ ส่งผลให้รัฐบาลพม่ายังมีมาตรการคุมเข้มทางการเมืองและเศรษฐกิจในบริเวณชายแดน รวมถึงพื้นที่ในรัฐฉาน และมีการกำหนดกฎระเบียบด้านการค้าที่ไม่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ นอกจากนี้ยังพบว่าประเทศพม่ายังขาดความพร้อมทางด้านประสิทธิภาพของเจ้าหน้าที่ในด้านการค้า การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และระบบสาธารณูปโภคที่เอื้อต่อการค้าระหว่างประเทศ

2.1 ความจำเป็นในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

ในปัจจุบันการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษกาญจนบุรียังไม่มีความคืบหน้ามากนัก แม้ว่าจะมีการวางแผนของจังหวัดและส่วนท้องถิ่นมาเป็นระยะเวลานานแล้วก็ตาม แต่ทางจังหวัดกาญจนบุรี ก็ได้มีการเตรียมตั้งคณะกรรมการจัดทำรอบพัฒนาเศรษฐกิจพิเศษรองรับแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน และรองรับกับนโยบายของประชาคมอาเซียนในการเปิดประเทศในกลุ่มภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ส่วนทางด้านหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี ก็มีการดำเนินงานในการรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษอยู่แล้ว และพร้อมดำเนินการตามนโยบายของจังหวัดและองค์การบริหารส่วนจังหวัด รวมทั้งพร้อมให้คำแนะนำ จัดอบรม และให้ข้อเสนอแนะตามท้องที่การบริหารส่วนจังหวัดร้องขอมา และพร้อมช่วยประสานงานขอความร่วมมือกับผู้ประกอบการและนักลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนจะช่วยเพิ่มเรื่องของการท่องเที่ยวได้อีกด้วย จากเดิมที่มีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวจังหวัดกาญจนบุรีประมาณ 5 ล้านคนต่อปี โดยเป้าหมายของการพัฒนาคือพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีต้องไม่ใช่เพียงแค่ทางผ่าน แต่ต้องได้รับประโยชน์ในเชิงพื้นที่ด้วย ส่วนภาคเอกชนมีความเคลื่อนไหวในระดับหนึ่งในการก่อสร้างในพื้นที่ทวาย ประเทศพม่า แต่ฝั่งประเทศไทยกลับยังไม่มีความคืบหน้าและไม่มีความชัดเจน กรณีการก่อสร้างโครงสร้างพื้นฐานบางโครงการยังเป็นเพียงแค่แผนงาน เช่น ทางหลวงพิเศษระหว่างเมืองหรือมอเตอร์เวย์ ตลอดจนโครงการรถไฟทางคู่ เนื่องจากยังขาดความชัดเจนเรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีในระดับชาติ โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษยังถือเป็นยุทธศาสตร์ชายแดนที่สำคัญที่จะต้องมีความชัดเจนก่อน โดยเฉพาะเรื่องการปักปันเขตแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า แต่ปรากฏว่าจนถึงขณะนี้ยังไม่ได้มีการหารือกันอย่างจริงจังในหลาย ๆ ฝ่ายที่เกี่ยวข้อง แต่เมื่อทำเรื่องทวายกำลังก่อสร้างและกำลังจะเปิดให้บริการ รวมทั้งจะมีนิคมอุตสาหกรรมเกิดขึ้นจะส่งผลให้มีการขนส่งสินค้าเข้ามายังประเทศไทยและส่งต่อไปยังประเทศอื่นๆ ขณะเดียวกันจะเป็น

ประโยชน์ต่อไทยในการส่งสินค้าออกไปทางท่าเรือทวายสู่ฝั่งตะวันตก โดยไม่ต้องอ้อมลงภาคใต้ ถือว่าเป็นการเปิดประตูเศรษฐกิจในโซนตะวันตกที่สำคัญของประเทศไทยอีกด้วย ซึ่งจะเกิดผลดีแก่ธุรกิจการค้าบริเวณชายแดน ธุรกิจท่องเที่ยว หรือธุรกิจบริการเพื่อรองรับการเดินทางไปสู่พื้นที่อุตสาหกรรมดังกล่าว อีกทั้งพื้นที่กาญจนบุรีก็ควรมีการบริหารจัดการทั้งอุตสาหกรรมขนาดเล็กและขนาดใหญ่ในพื้นที่กาญจนบุรีรองรับ โดย นายธีรชัย ชูดีมันต์ ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี กล่าวว่า ในส่วนภาคธุรกิจมีความตื่นตัวมานานแล้วและหวังว่ารัฐบาลชุดใหม่จะให้ความสำคัญเร่งผลักดันต่อไป เพราะในภาพรวมนั้นทั้งประเทศไทยและประเทศพม่าล้วนได้ประโยชน์ทั้ง 2 ฝ่าย ทั้งนี้ยังไม่รวมภาพรวมที่ยังส่งผลดีต่อภูมิภาคอื่นๆ ที่จะขนส่งสินค้าผ่านเส้นทางนี้ โดยทางหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรีต้องการความชัดเจนโดยเร็วสำหรับการจัดตั้งให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งในเขตพื้นที่อำเภอสังขละบุรีและที่บ้านพุน้ำร้อน เพื่อให้เป็นพื้นที่รองรับการท่องเที่ยวเพราะปัจจุบันมีนักท่องเที่ยวกว่า 5 ล้านคนต่อปีที่มาเที่ยวในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ดังนั้นหากมีเขตเศรษฐกิจพิเศษเกิดขึ้นจำนวนนักท่องเที่ยวก็จะเพิ่มขึ้น ดังจะเห็นได้จากที่มีนักลงทุนไทยและพม่าตื่นตัวสนใจจะไปลงทุนในท่าเรือทวาย ทั้งการสร้างโรงแรมที่พักและในส่วนอื่นๆ ปัจจุบันยังมีการก่อสร้างถนนไปเชื่อมชายแดนเสร็จแล้ว แม้หลายฝ่ายมองว่าจะเกิดผลดีต่อประเทศไทย แต่เนื่องจากโครงการท่าเรือทวายตั้งอยู่ในประเทศพม่า ที่รับรู้กันว่ามีปัญหาด้านความมั่นคง และความสัมพันธ์ทางประวัติศาสตร์ที่เป็นเรื่องละเอียดอ่อนค่อนข้างมากมาเป็นอุปสรรค ทำให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนจึงต้องระมัดระวังในหลายๆ เรื่อง โดยเฉพาะผลกระทบด้านเศรษฐกิจ หรือความมั่นคง การศึกษาผลดีผลเสียที่จะเกิดตามมาภายหลัง แต่ในภาพรวมแล้วการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนน่าจะเกิดผลดีต่อหลายๆ ฝ่าย โดยเฉพาะการยกระดับเศรษฐกิจในพื้นที่กาญจนบุรีและใกล้เคียง เพราะนโยบายของรัฐบาลพม่าก็เปลี่ยนแปลงไปสู่การเปิดประเทศมากขึ้น และสร้างการยอมรับในระดับนานาชาติมากขึ้น ประกอบกับการนับถอยหลังอีกเพียง 4 ปี (ในพ.ศ. 2558) ที่ประเทศไทยจะเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (ASEAN Economic Community : AEC) ที่จะต้องเตรียมความพร้อมรับกติกาใหม่ ที่ต้องเปิดเสรีการค้าเคลื่อนย้ายเงินทุน สินค้า แรงงาน กลายเป็นตลาดเดียวทั้งอาเซียน โอกาสของประเทศไทยก็คือ "การขยายตลาด" ในฐานะศูนย์กลางการเชื่อมต่ออาเซียนและจีน ให้สามารถเพิ่มมูลค่าการค้ากับประเทศเพื่อนบ้านทั้งภาคการส่งออก และการค้าชายแดน

และเมื่อสรุปมูลค่าการค้าชายแดน ปี 2553 ข้อมูลจากกรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (มกราคม - ธันวาคม 2553) มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 778,061 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.74 (มกราคม - ธันวาคม 2553 มีมูลค่า 639,136 ล้านบาท) การส่งออกรวม 486,488 ล้านบาท ขยายตัว

ร้อยละ 32.88 การนำเข้ารวม 291,573 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 6.80 การเกินดุลการค้าสะสมมีมูลค่าถึง 194,915 ล้านบาท แบ่งเป็นการค้าชายแดน 4 ตะเข็บ คือ

- ไทย-มาเลเซีย มูลค่า 497,590 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 28.48 แบ่งเป็น สินค้าส่งออก 320,404 ล้านบาท นำเข้า 177,186 ล้านบาท ได้ดุลการค้า 143,218 ล้านบาท

- ไทย-ลาว มีมูลค่ารวม 87,191 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 21.6 แบ่งเป็น สินค้าส่งออก 64,117 ล้านบาท นำเข้า 23,074 ล้านบาท ได้ดุลการค้า 41,044 ล้านบาท

- ไทย-พม่า มีมูลค่า 137,869 ล้านบาท การส่งออก 50,854 ล้านบาท นำเข้า 87,015 ล้านบาท ไทยเสียดุลการค้า 36,160 ล้านบาทจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติร้อยละ 27.03

- ไทย-กัมพูชา มูลค่า 55,411 ล้านบาท เพิ่มขึ้นร้อยละ 22.12 แบ่งเป็น สินค้าส่งออก 51,113 ล้านบาท นำเข้า 4,298 ล้านบาท ได้ดุลการค้า 46,814 ล้านบาท

ส่วนสถิติการค้าชายแดนผ่านด่านศุลกากรมูลค่าสูงสุด 10 อันดับแรก คือ ด้านศุลกากร สะเดา ด้านปาดังเบซาร์ ด้านสังขละบุรี ด้านหนองคาย ด้านอรัญประเทศ ด้านแม่สอด ด้านมุกดาหาร ด้านคลองใหญ่ ด้านระนอง และด่านแม่สาย

จะเห็นว่ามูลค่าการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า อยู่ในระดับต้น ๆ ของประเทศมีด่านศุลกากรที่รองรับ เช่น ด้านสังขละบุรีในจังหวัดกาญจนบุรี ส่วน นาย ณฑุพลย์ วิเชียรเพริศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ข้อมูลจากจังหวัดกาญจนบุรี กระทรวงมหาดไทยได้กล่าวว่า จังหวัดได้เตรียมแผนรองรับการเปิดด่านบ้านพุน้ำร้อน ที่หมู่ 12 ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี เชื่อมโยงไปสู่เมืองทวาย ของประเทศพม่า โดยได้ให้ทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเร่งจัดทำแผนและรายละเอียดงบประมาณสนับสนุนจำนวน 7 เรื่อง ได้แก่

1) การวางผังชายแดน เพื่อกำหนดจุดที่ตั้งศูนย์ราชการ คลังสินค้าทัณฑ์บน จุดเปลี่ยนรถ หัวลาก ฯลฯ สำนักงานโยธาธิการจังหวัดรับผิดชอบ

2) ให้ศูนย์สร้างทางกาญจนบุรี ดำรวจออกแบบ และกำหนดจุดเส้นทาง การเข้า-ออก ชายแดนที่บ้าน พุน้ำร้อน ซึ่งจะเชื่อมต่อกับมอเตอร์เวย์สายบางใหญ่-กาญจนบุรี และการตั้งไม่ให้ รถบรรทุกขนาดใหญ่ที่จะวิ่งจากกรุงเทพฯ ไปยังท่าเรือน้ำลึก ที่เมืองทวายวิ่งผ่านชุมชนและกลาง เมืองกาญจนบุรี

3) จัดทำระบบ สาธารณูปโภคต่าง ๆ รองรับศูนย์ราชการ แหล่งชุมชน และอุตสาหกรรม บริเวณชายแดน

4) จัดตั้งศูนย์โลจิสติกส์ทางบกที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อน และทางอากาศที่สนามบินกองพล ทหารราบที่ 9 ค่ายสุรสีห์ สร้างสนามบินพาณิชย์ พัฒนาสถานีรถไฟบ้านหนองตาบ่ง อำเภอท่าม่วง เป็นศูนย์กระจายสินค้า

5) การพัฒนาบุคลากรเรื่องรองรับการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น การพัฒนาบุคลากรให้มีความรู้ในภาษาพม่า เป็นต้น

6) การดูแลเรื่องสิ่งแวดล้อมโดยนำต้นแบบ Ecotown ในญี่ปุ่นมาใช้

7) ทหารและตำรวจทำแผนเรื่องความมั่นคงและความปลอดภัยรองรับการขยายตัวด้านเศรษฐกิจและอุตสาหกรรม

โดยสามารถสรุปการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน เป็นกลยุทธ์การพัฒนาจุดผ่านแดนทั้ง 2 แห่ง คือ ด่านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี เป็นยุทธศาสตร์ “การค้าชายแดน” โดยประเทศพม่าได้เปิดด่านพญาตองซูตรงข้ามด่านพระเจดีย์สามองค์ไปแล้วเมื่อ 6 ธันวาคม พ.ศ. 2553 พร้อมไปกับการพัฒนาค่าน้ำบ้านพุน้ำร้อนให้เป็นยุทธศาสตร์ “การค้าผ่านแดน”

2.1.1 บ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี

บ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี มีความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนมากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากมีความการค้าดั้งเดิมอยู่แล้ว มีชุมชนเมืองทั้งฝั่งประเทศไทยและประเทศพม่ารองรับ มีการเคลื่อนย้ายเงินทุน และวัตถุดิบเข้ามาในพื้นที่บ้านเจดีย์สามองค์อยู่แล้ว มีการจัดตั้งโรงงานแล้วประมาณ 10 แห่ง โดยการจัดตั้งโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณนี้จะได้รับประโยชน์ในด้านแรงงานราคาถูกชาวพม่าที่ข้ามเข้ามาทำงานในเขตประเทศไทย ซึ่งการพัฒนาค่าน้ำบ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี ควรจะต้องปรับปรุงซ่อมแซมผิวจราจรถนน 70 กิโลเมตร ซึ่งในปัจจุบันแขวงทางยังไม่ได้รับอนุมัติงบประมาณเนื่องจากถนนสายดังกล่าวติดกับเขตพื้นที่อนุรักษ์ ซึ่งปัญหาพื้นที่ถือเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนาพื้นที่ ทำให้ในปัจจุบันไม่สามารถขยายเป็นถนนขนาด 4 เลนได้ ภาครัฐจึงควรเร่งเข้ามาสนับสนุนการขยายช่องจราจร ซึ่งปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีทำได้เพียงการปรับปรุงผิวจราจร และเปิดเลนที่ 3 ในบางจุดที่เสี่ยงอันตราย ถ้าภาครัฐเข้ามาดำเนินการอย่างบูรณาการสามารถบริหารจัดการด้านสิ่งแวดล้อมได้อย่างลงตัวแล้วจะทำให้การคมนาคมขนส่งสะดวกมากยิ่งขึ้น โดยใน พ.ศ. 2554 บริเวณด่านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรีได้มีการพิธีเปิดงานตลาดนัดชายแดน ซึ่งพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี ได้ร่วมกับหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี และอำเภอสังขละบุรีร่วมกันจัดงานตลาดนัดชายแดนขึ้นเพื่อเป็นการสนับสนุนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดด้านการค้าชายแดน เนื่องจากจังหวัดได้เล็งเห็นความสำคัญของการพัฒนาเศรษฐกิจการค้าผ่านชายแดนและการค้าผ่านแดน จังหวัดจึงกำหนดยุทธศาสตร์การค้าผ่านแดนเป็นหนึ่งในยุทธศาสตร์หลักของจังหวัด ทั้งในด้าน การพัฒนาช่องทางการค้า และการเสริมสร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกันระหว่างประชาชนที่บริเวณชายแดน เพื่อจะต่อยอดไปสู่

การค้าผ่านแดนต่อไปโดยโครงการตลาดนัดชายแดน มีวัตถุประสงค์เพื่อเพิ่มมูลค่าการส่งออก การค้าการลงทุน การท่องเที่ยว บริเวณจุดผ่อนปรนทางการค้าบ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี เพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประชาชนและส่วนราชการทั้ง 2 ประเทศให้มีความสัมพันธ์อันแน่นแฟ้นยิ่งขึ้น เพื่อสร้างอาชีพรายได้บริเวณจุดผ่อนปรนทางการค้าบ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี และเพื่อส่งเสริมและพัฒนาค้ากับประเทศเพื่อนบ้านให้มีระบบ กฎเกณฑ์ยึดถือระบบค้าเสรี และประโยชน์ร่วมกัน

การพัฒนาการค้าชายแดนด้านด่านบ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรีจะไปเชื่อมกับพญาทองชู จังหวัดตันบูช้ายัด ผังประเทศพม่า เพราะที่ผ่านมาในอดีตเคยมีเงินสะพัดบริเวณนี้เฉลี่ยประมาณ 5 ล้านบาทต่อวัน แต่ปัจจุบันการค้าซบเซาอย่างมากมียอดค้าขายต่อวันประมาณเพียง 5 แสนบาทเท่านั้น ทั้งที่การพัฒนาการค้าชายแดนเป็นเรื่องสำคัญที่ทุกฝ่ายต้องให้ความสำคัญ ผ่านการเจรจากับรัฐบาลพม่าเพื่อช่วยขยายเวลาเปิดด่านในแต่ละวันให้มากขึ้น จากที่มุ่งเน้นไปที่การค้าแรงงานเท่านั้น จากเดิมที่การเปิดด่านสามารถทำได้เพียงเวลา 06.00-06.30 น. หรือเพียง 30 นาที ในช่วงเช้า และเปิดอีกครั้งในเวลา 18.00 น. เท่านั้นเพื่อประโยชน์ของทั้งสองประเทศ นอกจากนี้จะต้องเร่งฟื้นฟูโครงการทางรถไฟสายเก่า ที่ผ่านจากตัวเมืองกาญจนบุรีมาสู่น้ำตกไทรโยคเชื่อมเส้นทางสายเดิมเข้ามาถึงชายแดนด้านเจดีย์สามองค์ ผ่านไปยังจังหวัดตันบูช้ายัดเข้าสู่กรุงย่างกุ้ง เพราะจะช่วยเสริมให้การค้าชายแดนขยายตัวมากขึ้น เพราะช่องทางการค้าด้านนี้มีความพร้อมอยู่แล้ว ขาดเพียงแต่การเชื่อมโยงการขนส่งในระบบราง เพราะเมื่อคมนาคมสะดวกและปลอดภัยจะสามารถลดค่าใช้จ่ายในเรื่องการขนส่ง ผู้ประกอบการและนักลงทุนจะกล้าที่จะเข้ามาลงทุนบริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ ขณะที่การซื้อขายน้อย ๆ น้อยบริเวณชายแดนก็จะคึกคักมากขึ้น และมีราคาที่ถูกกลง และการส่งเสริมการลงทุนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ในลักษณะการตั้งนิคมอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน จะช่วยแก้ไขการลักลอบเข้าเมืองของแรงงานชาวพม่าได้ไปด้วยอีกทางหนึ่ง และช่วยอำนวยความสะดวกในการส่งสินค้าออกไปยังประเทศพม่าผ่านไปยังประเทศอื่นๆ สามารถทำได้มากยิ่งขึ้น

2.1.2 บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี

ผลการศึกษาโครงการพัฒนาเส้นทางด่านชายแดนบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี กับท่าเรือน้ำลึกทวายและนิคมอุตสาหกรรม ประเทศพม่า โดยคณะรัฐมนตรีมีมติ เมื่อวันที่ 29 มิถุนายน 2553 เห็นชอบแนวทางที่จะสนับสนุนการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายของประเทศพม่า ซึ่งมีศักยภาพในการพัฒนาทั้งในด้านกายภาพและการพัฒนาพื้นที่ ทำให้สามารถรองรับการขยายฐานอุตสาหกรรมของไทยได้ในระยะยาว โดยเฉพาะอุตสาหกรรมปิโตรเคมี เหล็ก

และเหล็กกล้า และยานยนต์ และมีศักยภาพที่จะเชื่อมโยงโครงข่ายการขนส่งในระดับภูมิภาคได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยที่ประเทศไทยมีความจำเป็นต้องพัฒนาเส้นทางขนส่งสินค้าเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวาย ท่าเรือแหลมฉบัง และประเทศอื่นในภูมิภาค เพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาค โดยได้มอบหมายให้กระทรวงคมนาคม นำไปพิจารณา ทบทวนและปรับรูปแบบโครงการก่อสร้างท่าเทียบเรือน้ำลึกปากบารา จังหวัดสตูล ให้เป็นท่าเรือเอนกประสงค์รองรับการขนส่งสินค้าในพื้นที่ภาคใต้และสนับสนุนการท่องเที่ยวในพื้นที่ โดยให้ความสำคัญลำดับสูงกับการป้องกันผลกระทบด้านสิ่งแวดล้อม และการยอมรับของประชาชนในพื้นที่ รวมทั้งวางแผนการพัฒนาโครงข่ายการขนส่งเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวาย ท่าเรือแหลมฉบัง และประเทศอื่นในภูมิภาค และให้กระทรวงการต่างประเทศทำงานร่วมกับกระทรวงคมนาคม และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย และท่าเรือน้ำลึกปากบารา เป็นกรอบในการกำหนดยุทธศาสตร์และแนวทางการสร้างความร่วมมือกับประเทศเพื่อนบ้าน รวมทั้งมอบหมายให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน กระทรวงอุตสาหกรรม จัดทำแนวทางและมาตรการส่งเสริมบทบาทภาคเอกชนไทยให้มีส่วนร่วมในการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย และพื้นที่อุตสาหกรรมตามโครงการ ซึ่งจะช่วยขยายโอกาสการสร้างความร่วมมือในการพัฒนาเศรษฐกิจในภูมิภาค

ส่วนโครงการพัฒนาโครงข่าย Westgate Land Bridge โครงการเส้นทางทวาย-บ้านพุน้ำร้อน เป็นโครงการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมโยงชายฝั่งทะเลตะวันตก-ทวาย-พุน้ำร้อน-กาญจนบุรี-แหลมฉบัง ภายใต้วางแผนความร่วมมือของรัฐบาลไทยกับรัฐบาลพม่า ซึ่งมีการลงนามไปแล้วเมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2551 ระหว่างเมืองทวาย ซึ่งเป็นจังหวัดหนึ่งในมณฑลตะนาวศรี ประกอบด้วย จังหวัดทวาย มะริด และเกาะสอง กับ จังหวัดกาญจนบุรี ที่บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า เป็นโครงการความร่วมมือในการก่อสร้างถนน 8 ช่องจราจร ระยะทาง 160 กม. จากเมืองทวายมายังบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี โดยบริษัท อิตาเลียนไทย ดีเวลล็อปเม้นท์ จำกัด (มหาชน) ระยะเวลาดำเนินโครงการตั้งแต่ ปี 2554-2558 พื้นที่เหมาะสมในการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึก ตั้งอยู่ที่ ตำบลนาบูเร อยู่ห่างจากตัวจังหวัดทวาย 10 กม. มีพื้นที่หน้าหาดลึก 13 เมตร หากสร้าง Bridge ระยะทาง 5 กม. ขึ้นในทะเล จะได้น้ำลึกเกิน 18-20 เมตร สามารถรองรับเรือขนาด Super Tanker 300,000 dwt เข้าเทียบท่าได้ และเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด โดยตัดถนนจากทิศตะวันตกมาทางทิศตะวันออก สู่ช่องทางบ้านพุน้ำร้อน อำเภอบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งจะเป็น Westgate Land Bridge จากชายฝั่งทะเลตะวันตกสู่ฝั่งตะวันออกเชื่อมโยงระหว่างฝั่งอันดามันสู่อ่าวไทย คาดว่าโครงการจะแล้วเสร็จในพ.ศ. 2556 เพื่อพัฒนาช่องทางบ้านพุน้ำร้อนให้เปิดเป็นจุดผ่านแดนถาวรต่อไป

โดยในปัจจุบันเส้นทางถนนเชื่อมโยงระหว่างบ้านพุร้อน –เมืองทวาย มีหลายเส้นทาง ได้แก่ เส้นทาง บ้านพุร้อน - ตำบลบ้านเก่า - เมืองปัลลิก - ชองเข่ง เส้นทางด่านเจดีย์สามองค์ - สังขละบุรี - เมืองพญาทองชู - เมืองเยห์ - เมืองกะแหล่งอ่อง - ทวาย เส้นทางนี้ยังไม่มี การสร้างเส้นทาง เนื่องจากยังมีปัญหาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อย ในเมืองยะวะดี ซึ่งเป็นอุปสรรคในการสร้างถนน เส้นทางอำเภอไทรโยค - ด่านบ้องตี้ - เมืองเจ้าโตง - เมืองเสงดา - เมืองทวาย เส้นทางนี้เป็นเส้นทางที่เข้าประเทศไทยสั้นที่สุด ที่ด่านบ้องตี้ อำเภอไทรโยค แต่จะอ้อมเขาตะนาวศรีมากกว่าด่านบ้านพุร้อน ส่วนเส้นทางจากจังหวัดกาญจนบุรีถึงบ้านพุร้อน ระยะทางประมาณ 70 กม.อยู่ในแผนการก่อสร้างของกระทรวงคมนาคม แล้ว ยังขาดระยะทางอีก 600 เมตร ซึ่งยังต้องปักปันเขตแดนกับสหภาพพม่า ตามแนวสันปันน้ำ เส้นทางในประเทศพม่าจะผ่านช่องเขาตะนาวศรี - แม่น้ำตะนาวศรี - หมู่บ้านเต่าตอง - บ้านพุร้อน

นายสมภพ ธีระสานต์ ประธานสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี เปิดเผยว่า ขณะนี้โครงการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษทวายโปรเจกต์ เริ่มดำเนินการโดยบริษัท อิตาลีเลียนไทย ดีเวล็อปเม้นต์ จำกัด (มหาชน) แล้ว มีการปรับโครงการทางหลวงระหว่างประเทศ เส้นทางกาญจนบุรี-ทวาย ระยะทาง 170 กิโลเมตร เป็นถนนลาลองลูกรังบดอัดเสร็จเรียบร้อยแล้ว โดยสามารถเดินทางจากชายแดนบ้านพุร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี ไปยังเมืองทวาย ประเทศพม่าได้แล้ว ใช้เวลาเดินทางประมาณ 5 ชั่วโมง และหลังจากหมดฤดูฝนก็จะพัฒนาให้เป็นถนนมาตรฐาน 4 เลน คาดว่าจะแล้วเสร็จภายใน 4 ปี โดยทางสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีได้ร่วมหารือกับกรมการค้าต่างประเทศเพื่อจัดงานแสดงสินค้านำเข้าแดน เปิดตัวสินค้าและนักธุรกิจระหว่าง 2 ประเทศร่วมกันเป็นครั้งแรก และได้เตรียมเชิญผู้ประกอบการค้าเมืองทวายให้นำสินค้าผ่านเข้ามาทางรถยนต์มาร่วมงานบริเวณลานข้างสนามกีฬาจังหวัด ซึ่งจะจัดสัมมนาเกี่ยวกับการดำเนินการธุรกิจการค้าชายแดน และการค้าผ่านแดนร่วมกันระหว่างนักธุรกิจไทยและพม่า และจัดร่วมกับจังหวัดกาญจนบุรีนำผู้ประกอบการและนักลงทุนในจังหวัดกาญจนบุรี นำสินค้าผ่านทางรถยนต์จากบ้านพุร้อนไปจัดแสดงสินค้านำเข้าเมืองทวายอีกด้วย และส่วนหน่วยงานราชการในทวาย ประเทศพม่าได้ดำเนินการก่อสร้างศูนย์ราชการแล้วเสร็จไปแล้วกว่ามากกว่าร้อยละ 60 โดยผู้ว่าราชการเมืองทวายได้ประกาศจะเดินหน้าขอให้เป็นที่ปลอดภาษีนำเข้า เพื่อส่งเสริมให้เกิดการลงทุนและการค้าชาย โดยให้เมืองทวายเป็นศูนย์กลางขยายการส่งต่อขึ้นไปยังกรุงย่างกุ้งต่อไป จึงมีความจำเป็นที่ทางฝั่งประเทศไทย ต้องเร่งดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในฝั่งประเทศไทยให้เสร็จเรียบร้อยและดำเนินการได้โดยเร็ว เพื่อรองรับกับทางฝั่งประเทศพม่า

2.2 แนวทางการพัฒนา

2.2.1 การพัฒนาด้านกายภาพ รัฐบาลต้องเร่งผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อแก้ปัญหา ชุมชน ปรับปรุงพื้นที่พัฒนาการค้า การท่องเที่ยว ตลอดจนพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลัก ให้เป็นไปตามแผนปฏิบัติการพัฒนาเมืองชายแดน และจัดเตรียมอำเภอสังขละบุรี และบริเวณตำบลบ้านเก่าด้วยการจัดทำผังเมือง เพื่อรองรับการพัฒนาในลักษณะเขตการผลิตร่วม เป็นการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานและด้านสังคม โดยแบ่งการพัฒนาในพื้นที่เป็น 2 ระดับ คือ

1) ระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษครอบคลุม 2 อำเภอ ได้แก่ อำเภอเมืองกาญจนบุรี และอำเภอสังขละบุรี โดยแบ่งการพัฒนาเป็น 3 ด้าน คือ พัฒนาระบบคมนาคมเชื่อมโยงพื้นที่กับภาคเหนือตอนบนและประเทศเพื่อนบ้านทั้งทางบกและทางน้ำตามแนวเหนือ-ใต้ (ไทย-จีน) ตลอดจนการเชื่อมโยงทางอากาศ พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานเพื่อเตรียมความพร้อมเมือง โดยเฉพาะโครงสร้างพื้นฐานชุมชนและการจัดวางผังเมือง และเริ่มโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นองค์ประกอบหลักของเขตเศรษฐกิจพิเศษ เช่น ท่าเทียบเรือ สถานีขนถ่ายสินค้าและเขตประกอบการอุตสาหกรรมในพื้นที่เชิงขนและแม่สาย และพัฒนาด้านสังคมและสิ่งแวดล้อม ได้แก่ การศึกษาผลกระทบสิ่งแวดล้อม การศึกษากลไกการมีส่วนร่วมของประชาชน การจัดฝึกอบรม/พัฒนาฝีมือแรงงาน เป็นต้น

2) ระดับพื้นที่เขตการลงทุนอุตสาหกรรม โดยดำเนินการกำหนดที่ตั้งสำหรับเขตลงทุนอุตสาหกรรมตามการแบ่งเขตการใช้ที่ดินจากผังเมืองรวม เพื่อให้สามารถกำหนดที่ตั้งสำหรับเขตพื้นที่พัฒนาอุตสาหกรรม และพื้นที่สำหรับกำจัดกากของเสียจากโรงงานอุตสาหกรรมและจากชุมชนอย่างชัดเจน และพิจารณารูปแบบและแนวทางการบริหารจัดการ กำหนดประเภทอุตสาหกรรม และขนาดการลงทุนที่เหมาะสมโดยไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม

2.2.2 ด้านกฎระเบียบและข้อบังคับอื่นๆ แก้ไขกฎระเบียบที่เป็นอุปสรรคต่อการลงทุน โดยการผ่อนคลายข้อจำกัดของกฎระเบียบต่างๆ ของไทย และพยายามเจรจากับประเทศพม่า ทั้งในลักษณะทวิภาคีและพหุภาคี เพื่อร่วมกันปรับปรุงกฎระเบียบการค้าชายแดนให้เอื้อต่อการค้าการลงทุนมากขึ้นทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และควรเร่งเจรจาด้านการขนส่งสินค้าและผู้โดยสารผ่านแดน การลดขั้นตอนพิธีการทางศุลกากร การจัดทำเอกสารทั้งสองประเทศให้เป็นมาตรฐาน เป็นต้น โดยแบ่งการปรับปรุงใน 2 ระดับ คือ

1) ระดับการปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศ ควรดำเนินการปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศทั้งหมดที่เกี่ยวข้องกับการลงทุนและการผลิตในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดย

มุ่งเน้น 4 ประเด็น ได้แก่ การให้สิทธิประโยชน์ทางภาษีและไม่ใช่ภาษี ในระยะแรกดำเนินการปรับแก้ไขให้เขตประกอบการให้สามารถได้รับสิทธิประโยชน์สูงสุดภายใต้กฎหมายที่มีในปัจจุบัน (กฎหมาย 4 ฉบับ คือ (1) พ.ร.บ. โรงงาน พ.ศ. 2535 (2) พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ. 2522 (3) กฎหมายของเขตปลอดอากรภายใต้ พ.ร.บ.ศุลกากร (ฉบับที่ 18) พ.ศ. 2543 และ (4) ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนที่ 1/2543 เรื่องนโยบายและหลักเกณฑ์ส่งเสริมการลงทุน เขต 3) และเร่งศึกษาปรับแก้กฎหมายให้ได้สิทธิประโยชน์ในรูปแบบเฉพาะสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะสามารถร่างกฎหมายใช้ในระยะเวลา ด้านแรงงานและนโยบายความมั่นคง กำหนดมาตรการใช้แรงงานต่างด้าวในเขตเศรษฐกิจพิเศษให้ครอบคลุมหลักเกณฑ์และเงื่อนไขในการควบคุมการใช้แรงงาน ระยะเวลาการอนุญาตให้เข้าเมือง พื้นที่อยู่อาศัยและอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำให้สอดคล้องนโยบายด้านความมั่นคงของประเทศ การให้บริการรูปแบบ One Stop Services ดำเนินงานจัดตั้ง One Stop Services เป็นโครงการนำร่อง 2 แห่ง คือ One Stop Services บริเวณชายแดน และ One Stop Services ในเขตประกอบการ โดยดำเนินการศึกษารูปแบบบริหารจัดการ ตลอดจนการร่างกฎหมายเพื่อนำมาใช้ และการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ โดยเร่งศึกษารายละเอียดการอำนวยความสะดวกในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศต่อผู้ประกอบการในเขตเศรษฐกิจพิเศษ ทั้งเพื่อการค้าชายแดน และการลงทุนในเขตประกอบการ เพื่อให้มีบทบัญญัติของกฎหมายรองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งมีความพร้อมของข้อกำหนดและระเบียบต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อดึงดูดการลงทุนและการดำเนินธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

2) ระดับนโยบายส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ ควรเร่งจัดทำกลยุทธ์ในการประชาสัมพันธ์และเผยแพร่ความพร้อมโครงการระหว่างประเทศ ปรับปรุงความตกลงระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ด้านการค้า การผ่านแดน ด้านการใช้แรงงานต่างด้าวอย่างถูกต้องตามกฎหมาย กฎระเบียบด้านความมั่นคง และในระยะยาวจะต้องผลักดันให้มีปรับปรุงกฎหมายของประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะการขอให้เงินลดอัตราภาษีศุลกากรนำเข้าสินค้าจากประเทศไทยให้เท่าเทียมกับประเทศพม่าและประเทศลาว

2.2.3 การกำหนดนโยบายบริหารจัดการแรงงานต่างชาตินให้เป็นระบบและมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในพื้นที่จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะต้องอาศัยแรงงานพม่าเป็นหลัก ดังนั้นจึงจำเป็นต้องพิจารณาจัดระเบียบการบริหารจัดการแรงงานต่างชาตินี้ให้เหมาะสมและถูกต้องตามกฎหมาย รวมทั้งต้องเตรียมมาตรการรองรับในการจัดการกับการแอบลักลอบเข้าสู่เมืองของแรงงานชาวพม่าอย่างเป็นระบบ

2.2.4 การกำหนดการทำงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ เช่น หน่วยงานด้านความมั่นคง หน่วยงานด้านปราบปรามยาเสพติด หน่วยงานด้านศุลกากร หน่วยงานด้านสิทธิมนุษยชน องค์การภาคเอกชนในเรื่องสิ่งแวดล้อม และหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง โดยอาจกำหนดเป็นรูปแบบของการประชุมร่วมกันเพื่อกำหนดแนวทางในการแก้ไขปัญหาาร่วมกัน เพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนสามารถดำเนินงานได้ในลักษณะที่ประเทศชาติได้รับประโยชน์และประชาชนในท้องถิ่นก็ได้รับประโยชน์ควบคู่กันด้วย

2.3 รูปแบบการพัฒนา

จากการศึกษาแนวคิดในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจของประเทศต่างๆ สามารถนำมาสู่การกำหนดกรอบแนวทางในการกำหนดรูปแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดกาญจนบุรี ที่ผสมผสานกันใน 4 มิติ คือ

2.3.1 มิติด้านกายภาพ แบ่งเป็น 2 ระดับ คือ ระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษในภาพรวมครอบคลุมพื้นที่ 2 อำเภอ เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน และแผนงานสนับสนุนอื่นๆ การพัฒนาเขตการลงทุนที่จะเป็นฐานการผลิตหลักของเขตเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ประกอบการจะได้รับสิทธิประโยชน์และการอำนวยความสะดวกสูงสุดภายใต้กฎหมายที่มีในปัจจุบัน โดยเน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสังคม การดำเนินการตามแผนงานและ/หรือโครงการ โดยหน่วยงานเจ้าของโครงการจะต้องทำการตกลงรายละเอียดกับสำนักงานประมาณต่อไป เพื่อให้การเบิกจ่ายงบประมาณมีความคล่องตัว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับแผนงานทั้งในส่วนที่ขอรับจัดสรรงบประมาณและจะต้องดำเนินการตามแผนงาน และ/หรือโครงการภายใต้แผนปฏิบัติการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ให้เป็นไปตามระยะเวลาที่กำหนด และต้องเร่งหาข้อยุติการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานหลักให้เสร็จเรียบร้อยโดยเร็ว

2.3.2 มิติด้านการปรับปรุงกฎหมายและนโยบายสนับสนุน โดยส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่นต้องทำงานร่วมกันอย่างเป็นระบบ และควรเร่งปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศ ปรับปรุงกฎระเบียบที่เกี่ยวกับการลงทุนให้แตกต่างไปจากการส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่อื่นที่มีอยู่ในปัจจุบัน มุ่งเน้นด้านการปรับปรุงสิทธิประโยชน์ทั้งด้านภาษีและไม่ใช่ภาษี การอำนวยความสะดวกแบบ One-Stop services การผ่อนปรนใช้แรงงานต่างด้าว และการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศ ส่วนนโยบายการส่งเสริมการลงทุนระหว่างประเทศ เจรจากับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อปรับปรุงด้านกฎระเบียบด้านการค้า การผ่านแดน การใช้แรงงานต่างด้าวให้เอื้อต่อการลงทุน ในการเร่งปรับปรุงกฎระเบียบในประเทศ ในระยะแรกเห็นควรให้สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุนปรับแก้ไขกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เขตประกอบการสามารถได้รับสิทธิประโยชน์

สูงสุดภายใต้กฎหมายที่มีในปัจจุบัน เช่น การกำหนดการยกเว้นภาษีเงินได้นิติบุคคล หรือกิจการที่เข้ามาลงทุนในพื้นที่ชายแดน ส่วนการจัดตั้งโครงการ ONE STOP SERVICES ควรเป็นโครงการใน 2 แห่ง ได้แก่ ONE STOP SERVICE บริเวณชายแดน ให้บริการตรวจปล่อยสินค้านำเข้า-ส่งออกให้เป็นไปอย่างสะดวกรวดเร็ว และการเข้า-ออกแรงงานต่างด้าว นักท่องเที่ยว ประชาชน ในเขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างถูกต้องตามกฎหมาย โดยอาจมอบอำนาจเพื่อให้ศุลกากรดำเนินการได้เต็มรูปแบบ และ ONE STOP SERVICE บริเวณนิคมอุตสาหกรรม ให้บริการตั้งแต่อนุมัติการลงทุนจนถึงการอำนวยความสะดวกการประกอบการให้เสร็จสิ้นภายในแห่งเดียวและต้องมีอำนาจในการตัดสินใจ และสามารถระบุระยะเวลาในการให้บริการที่แน่นอนได้ ซึ่งอาจมอบอำนาจหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นมาพิเศษสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษให้สามารถดำเนินการได้เต็มรูปแบบ

ส่วนนโยบายด้านความมั่นคงและการใช้แรงงานชาวพม่า ควรกำหนดมาตรการการใช้แรงงานชาวพม่าและอื่นๆ ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้สามารถทำงานได้สอดคล้องกัน ด้วยการกำหนดประเภท จำนวน สัดส่วน ระยะเวลา พื้นที่อยู่อาศัย และอัตราค่าจ้างแรงงานขั้นต่ำของการใช้แรงงานต่างด้าวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษอย่างชัดเจน รวมทั้งการใช้กฎหมายความมั่นคงในพื้นที่เพื่อกำหนดกรอบพื้นที่ที่ชัดเจนในการทำงานของแรงงานต่างด้าวเอาไว้ โดยอาจต้องทำการประชาสัมพันธ์ให้ผู้ประกอบการในพื้นที่เข้าใจและช่วยควบคุม รวมทั้งประสานความร่วมมือไปยังตำรวจในพื้นที่ ในการช่วยเหลือไม่ให้ชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนไม่ถูกรบกวนกระทบกระเทือนชีวิตและความเป็นอยู่ ส่วนการทำธุรกรรมทางการเงินในการค้าขายระหว่างประเทศควรให้ธนาคารแห่งประเทศไทยเข้ามาศึกษารายละเอียดในการอำนวยความสะดวก ต่อผู้ประกอบการในการทำธุรกรรมเงินตราต่างประเทศในเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยเฉพาะเรื่องการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านธนาคารในประเทศพม่าที่ไม่ได้รับการยอมรับจากนานาประเทศ จึงมีความจำเป็นต้องหารูปแบบการทำธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบใหม่ๆ เช่น การเจรจากับรัฐบาลพม่าในการเปลี่ยนแปลงระเบียบข้อปฏิบัติในการทำธุรกรรมทางการเงินผ่านธนาคารในพม่าเท่านั้น ซึ่งอาจทำธุรกรรมทางการเงินผ่านประเทศที่สามเพื่อเพิ่มความมั่นใจกับนักลงทุน เป็นต้น

2.3.3 มิติด้านการดำเนินนโยบายระหว่างประเทศ ควรให้กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงการต่างประเทศ และสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน เพื่อกำหนดทิศทางดำเนินการที่เกี่ยวข้องครอบคลุมทั้งในระดับพหุภาคีและทวิภาคี การนโยบายรัฐบาลไทยที่มีต่อการพัฒนาท่าเรือทวายของรัฐบาลพม่า เพื่อนำมากำหนดเป็นแนวทางการพัฒนาควบคู่กับอุตสาหกรรมและระบบโลจิสติกส์ การวางยุทธศาสตร์การพัฒนาโลจิสติกส์ของไทยจะต้องเปิดให้เป็นประตูเศรษฐกิจใหม่ (Open New West Gate) ด้านชายฝั่งอันดามัน ให้สินค้าสามารถส่งออกไปซีกโลกตะวันตกได้ดีมากยิ่งขึ้นและมีความคุ้มค่าในเชิงพาณิชย์ รวมทั้งภาครัฐต้องให้ความสำคัญกับการ

เชื่อมโยงกรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคภายใต้กรอบความร่วมมือต่างๆ เช่น GMS ACMECS IMT-GT โดยจัดให้มีระบบ Transport Cluster เชื่อมโยงกับประเทศต่างๆ ในภูมิภาค และที่สำคัญต้องสามารถพัฒนาเชื่อมโยงท่าเรือทวายซึ่งอยู่ในประเทศพม่าทางภาคใต้ ผ่านท่าเรือแหลมฉบัง ไปสู่ท่าเรือกัมพูชา ซึ่งเป็นภูมิภาคทางด้านใต้ของ GMS และจะเชื่อมโยงระบบขนส่งทั้งระบบ รวมทั้งเรื่องท่าเรือระหว่างประเทศ ภายใต้การเปิดเสรีทางการค้าตามกรอบ AEC Connectivity ใน พ.ศ. 2558 ตลาดในประชาคมอาเซียน (AEC) จะเป็นไปในลักษณะ Single Market ท่าเรือตั้งอยู่ที่ไหนก็ถือเป็นของอาเซียน แม้แต่ในปัจจุบันท่าเรือแหลมฉบัง มีสินค้ากว่าร้อยละ 70 ก็ต้องไปขนถ่ายที่ฮ่องกง มาเลเซีย สิงคโปร์ ซึ่งต้องพึ่งพิงเพื่อนบ้าน ด้านการนำเข้าก็ยังคงพึ่งผลประโยชน์ด้านต้นทุนโลจิสติกส์ที่ต่ำในการแข่งขันกับคู่แข่ง ซึ่งปัจจุบันสินค้าที่ส่งออกผ่านท่าเรือแหลมฉบัง กว่าร้อยละ 70 จะไปเปลี่ยนเรือขนถ่ายสินค้าที่ท่าเรือของประเทศเพื่อนบ้าน เช่น มาเลเซีย สิงคโปร์ และฮ่องกง เพียงแต่อาจเพิ่มสัดส่วนไปใช้ท่าเรือทวายบ้าง และการที่ประเทศพม่ายกเลิกประกาศกระทรวงพาณิชย์ ประเทศพม่า ฉบับที่ 9/99 วันที่ 26 พฤศจิกายน พ.ศ. 2542 ที่เคยห้ามนำเข้าสินค้า 15 รายการ (เดิมเคยมีประกาศฉบับที่ 5/98 ลงวันที่ 20 มี.ค.1998 กำหนดรายการสินค้าห้ามนำเข้าด้านชายแดน 10 รายการสินค้า ประกอบด้วย ผงชูรส น้ำหวาน/เครื่องดื่ม(Soft drink) ขนมปังกรอบทุกชนิด(Biscuits) หมากฝรั่ง ขนมเค้ก ขนมเวเฟอร์ ช็อกโกแลต อาหารกระป๋อง(เนื้อสัตว์ และผลไม้) เส้นหมี่ทุกชนิด เหล้า เบียร์ บุหรี่ ผลไม้ทุกชนิด ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือน และใช้ส่วนตัวทุกชนิด สินค้าต้องห้ามอื่น ๆ ที่มีกฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า ทำให้การค้าชายแดนประเทศไทยและประเทศพม่ากลับมาคึกคักมากขึ้น แม้ว่าทางการพม่า ยังคงปิดด่านฯเมียวดี อยู่ก็ตาม เพราะที่ผ่านมามีสินค้าจำพวกดังกล่าวต้องมีการลักลอบนำเข้าพม่าอย่างยากลำบาก เนื่องจากทหารพม่าตรวจเข้มหากพ่อค้ารายใดฝ่าฝืนจะถูกจับกุมดำเนินคดีรวมทั้งขึ้นบัญชีดำทันที เมื่อประเทศพม่ายกเลิกประกาศห้าม ส่งผลให้ ผงชูรส หลายยี่ห้อ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป และเครื่องดื่มชูกำลัง ผู้ประกอบการไทยต้องเตรียมรับมือกับการแข่งขันที่เพิ่มขึ้นด้วย เนื่องจากที่ผ่านมามีสินค้าทั้ง 15 รายการแม้ว่าประเทศพม่าจะห้ามนำเข้า แต่ก็มีคำสั่งซื้อเข้ามาตลอด แต่จากนี้เป็นต้นไปจะสามารถนำเข้าได้ทุกจุด ไม่ว่าจะเป็นการขนผ่านท่าเรือคลองเตย มาเลย์ สิงคโปร์ จีน ฯลฯ นั้นหมายถึงจะมีผู้ค้าในสินค้ากลุ่มนี้ในตลาดประเทศพม่ามากขึ้น และทุกรายสามารถโฆษณา ทำตลาดได้อย่างเปิดเผย แข่งขันกันอย่างเสรี ซึ่งอาจทำให้คำสั่งซื้อที่เคยอยู่ในมือกลุ่มผู้ค้าตามแนวชายแดนไทยถูกแข่งขันจากต่างประเทศมากขึ้น จากที่เคยถือครองส่วนแบ่งทางการตลาดเกือบทั้งหมด ดังนั้นรัฐบาลจึงควรเร่งเข้ามาดูแลในจุดนี้อาจอยู่ในรูปแบบการเจรจาทางการค้าหรือการแลกเปลี่ยนกับสินค้าที่ประเทศพม่าต้องการ เพื่อรักษาส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้าไทยในประเทศพม่า ประกอบกับชายแดนในส่วนจังหวัดอื่นๆ ของประเทศไทย เช่น แม่สอด จังหวัดตากที่เคยได้เปรียบ

มากที่สุดในการขนส่งสินค้าจากไทยเข้าอย่างถ่วง (เมืองหลวงเก่าของพม่า) ก็ยังมีปัญหาอุทกทางการพม่าสั่งปิดมานานกว่า 1 ปี ตั้งแต่วันที่ 18 กรกฎาคม พ.ศ. 2553 จนถึงขณะนี้ยังไม่ได้รับการคลี่คลาย ซึ่งถ้าสามารถผลักดันแก้ไขปัญหาและจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณด่านบ้านพระเจดีย์สามองค์ และด่านบ้านพุน้ำร้อน ในจังหวัดกาญจนบุรีได้สำเร็จก็จะเพิ่มช่องทางการค้าให้ไหลเวียนมาผ่านจังหวัดกาญจนบุรีเพิ่มสูงขึ้น

2.3.4 มิติด้านการจัดตั้งกลไกการบริหารจัดการแบ่งเป็น 3 ระดับ ได้แก่ คณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนระดับชาติ เพื่อช่วยประสานงานกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการศึกษารายละเอียดและผลักดันการพัฒนา ทั้งการกำหนดการปรับปรุงและการร่างกฎหมายใหม่ การควบคุมกลไกบริหารจัดการ และผลักดันการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในภาพรวม คณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนระดับพื้นที่เขตเศรษฐกิจ มีอำนาจในการจัดตั้งองค์กรที่มีความสามารถควบคุมการบริหารจัดการในลักษณะเบ็ดเสร็จ ในระดับพื้นที่ โดยมีอำนาจหน้าที่ งบประมาณ และบุคลากรของตนเอง โดยเสนอให้องค์กรบริหารส่วนจังหวัดจัดตั้งคณะทำงานเพื่อประสานงานกับส่วนกลาง และเป็นศูนย์ข้อมูลในระดับพื้นที่เพื่อให้ข้อมูลกับนักลงทุนและประชาชนในพื้นที่ และคณะกรรมการพัฒนาเขตเศรษฐกิจชายแดนในระดับเขตลงทุน (เขตนิคมอุตสาหกรรม) เพื่อร่วมผลักดันการพัฒนาทั้งด้านนโยบายและการพัฒนาทางกายภาพให้เกิดเป็นรูปธรรมระดับเขตลงทุน โดยเร่งจัดตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการในรูปแบบเขตนิคมอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินการพัฒนาพื้นที่โครงการ โดยองค์กรบริหารส่วนจังหวัดหรือหน่วยงานที่จัดตั้งขึ้นพิเศษในการดูแลเขตเศรษฐกิจพิเศษต้องทำงานร่วมกับ การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย กรมศุลกากร กรมโยธาธิการและผังเมือง กรมโรงงานอุตสาหกรรม สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน และจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อเป็นการเพิ่มในการตัดสินใจของนักลงทุนที่จะเข้ามาลงทุนในอนาคต

2.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

2.4.1 ระดับประเทศและภูมิภาค จะเป็นการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศและกลุ่มจังหวัดภาคตะวันตก โดยการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูการค้าที่สำคัญของประเทศและของภูมิภาค รวมทั้งจะเป็นการพัฒนาบริการ โครงสร้างพื้นฐานทางกายภาพที่เชื่อมโยงจุดที่ตั้งกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ทั้งภายในและกับประเทศเพื่อนบ้านอื่นๆ อุตสาหกรรมของคนไทยอาจจะย้ายฐานการผลิตไปสู่ประเทศพม่า และใช้ประเทศพม่าเป็นฐานการส่งออกนารายได้เข้าสู่ประเทศไทย สามารถช่วยลดระยะเวลาในการขนนํ้ามันดิบจากตะวันออกกลาง โดยเฉพาะจากท่าเรือเจดดาห์ มาสู่ท่าเรือทวาย โดยนํ้ามันทั้งหมดจะถูกขนถ่ายขึ้นมาจากนิคมอุตสาหกรรมโดยไม่ต้องแล่นผ่านช่องแคบมะละกา ส่วนหนึ่งใช้ในการผลิต ถังแก๊ส และผลผลิตจะถูกส่งผ่านท่อเข้าสู่

ประเทศไทย ด้านชายแดนบ้านพุน้ำร้อน จะทำให้สามารถลดระยะทางและเวลาในการเดินทางมาถึงด้านอินโดจีนได้ถึง 5 วัน เนื่องจากท่าเรือทวายมีน้ำลึกมาก จึงทำให้เรือขนน้ำมันขนาดใหญ่ 300,000 ตัน สามารถจอดห่างฝั่งได้ไม่เกิน 5-10 กม. สามารถโหลดน้ำมันมาใช้บนฝั่งได้เลย และน้ำมันจะถูกส่งไปอินโดจีน และสาธารณรัฐประชาชนจีน ส่งผลให้โรงกลั่นน้ำมันในไทยจะได้ น้ำมันที่มีราคาถูกลงกว่า ไม่ว่าจะผ่านเข้าประเทศใดก็ตาม เรือสินค้าจากท่าเรือแหลมฉบังไม่จำเป็นต้องอ้อมไปสิงคโปร์ ซึ่งจะช่วยย่นระยะทางในการขนถ่ายสินค้า แต่เรือสินค้าสามารถใช้ท่าเรือแหลมฉบัง มาตาพุด และทวายแทน ซึ่งประเทศไทยจะได้ประโยชน์ในการประหยัดค่าขนส่ง ส่งผลให้ได้สินค้าราคาถูก โดยพื้นที่โครงการท่าเรื่อน้ำลึกทวายและเขตนิคมอุตสาหกรรมทั้งหมด 250 ตารางกิโลเมตรถูกกำหนดเป็น Economic Free Zone เช่นเดียวกับ คูไบ เชียงไฮ้ และเสิ่นเจิ้น สามารถครอบคลุมให้ประโยชน์ทั้งสองฝั่ง ฝั่งตะวันตกตั้งแต่อินเดีย ปากีสถาน ตะวันออกกลาง ไปถึงแอฟริกา มาดากัสกา และทวาย อุตสาหกรรมทุกขนาดจะเอื้อประโยชน์ร่วมกัน ซึ่งจะมีขนาดอุตสาหกรรมใหญ่กว่านิคมอุตสาหกรรมแหลมฉบังและมาตาพุดรวมกันสิบเท่า นิคมอุตสาหกรรมจะถูกสร้างคู่ขนานไปกับระบบสาธารณูปโภค โดยการลงทุนก่อสร้างในลักษณะร่วมทุนจากนักลงทุนทั่วโลกโดยไม่ใช้งบประมาณจากรัฐบาลทั้งสองประเทศ แต่เน้นความเจริญมาสู่ประเทศไทยและประเทศพม่ามากยิ่งขึ้น

2.4.2 ระดับจังหวัดและชุมชน เป็นการส่งเสริมชุมชนในระดับรากหญ้าให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นจากการเพิ่มปริมาณการค้า การลงทุน การผลิต โดยเฉพาะอุตสาหกรรมชนบทและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมทั้งในเขตพื้นที่ชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี และพื้นที่โดยรอบๆ พื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งยังช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวในพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษเพื่อนำไปสู่การจ้างงาน ลดปัญหาการว่างงานและเพิ่มรายได้ และปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคเพื่อช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดและในระดับท้องถิ่น

3. บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมีความให้ความสำคัญในการรับฟังปัญหาจากกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เพื่อนำข้อเรียกร้องข้อเสนอแนะต่างๆ มาปรับปรุงเพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีมีความเหมาะสมในเชิงพื้นที่ ประวัติศาสตร์และวิถีชีวิตของประชาชนกาญจนบุรี

3.1 หน่วยงานท้องถิ่น

ในส่วนของหน่วยงานท้องถิ่นที่มีหน้าที่โดยตรงในการกำหนดรูปแบบ แบบแผน ขั้นตอนและวิธีการปฏิบัติในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี โดย

นายวิจารณ์ กุลชนะรัตน์ ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมองว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี ในส่วนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมีความพร้อมและได้ทำการศึกษาทั้งผลดีและผลเสีย รวมทั้งผลกระทบทั้งทางด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมืองมาโดยตลอดหลายปีแล้ว ซึ่งองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีถือว่ามิบทบาทหน้าที่รับผิดชอบในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยตรง และยังได้ทำงานร่วมกับจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อสนับสนุนและแลกเปลี่ยนข้อมูล มีการประชุมร่วมกันเพื่อผลักดันให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรม แต่ในปัจจุบันก็ยังพบว่าปัญหาที่สำคัญในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจ คือ ไม่มีพื้นที่ในการรองรับ อันเนื่องมาจากปัญหาที่ดินในจังหวัดกาญจนบุรีที่เป็นพื้นที่ทหารและเป็นพื้นที่ป่าไม่ทำให้ติดขัดในข้อกฎหมายและการดำเนินการ รวมทั้งการดำเนินการขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจยังเกี่ยวข้องกับเรื่องความมั่นคงของพื้นที่และของประเทศ ปัญหาความมั่นคงมักถูกหยิบยกขึ้นมาจากฝ่ายทหารมาโดยตลอด ทำให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีต้องดูแลและวางแผนให้ฝ่ายธุรกิจกับฝ่ายความมั่นคงสามารถดำเนินการไปได้ควบคู่กันไป ซึ่งถือเป็นเรื่องยากที่จะหาจุดสมดุลที่ลงตัวได้

ซึ่งในปัจจุบันองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ได้พยายามทำงานร่วมกับหน่วยงานในส่วนกลาง เช่น กระทรวงต่าง ๆ และหน่วยงานส่วนภูมิภาค เช่น จังหวัดกาญจนบุรี มาโดยตลอด เพื่อให้สามารถหาข้อยุติในปัญหาเรื่องที่ดินให้ได้เป็นอันดับแรก ประกอบกับยังต้องรอความชัดเจนในส่วนของนโยบายจากรัฐบาลด้วย เพื่อนำมาผลักดันออกเป็นกฎหมายให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีง่ายในการบริหารจัดการ และสะดวกในการทำงานเพราะจะมีนโยบายและกฎหมายเข้ามารองรับมากยิ่งขึ้น ซึ่งในบทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ก็ได้มีการวางแผนรองรับการเติบโตของการค้าชายแดนที่ถือเป็นเอกลักษณ์ของจังหวัดกาญจนบุรีอย่างหนึ่ง เพราะมีพื้นที่ติดประเทศพม่าค่อนข้างมากและมีการค้าขายกันมายาวนานแล้ว โดยปัญหาที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ความสำคัญมาโดยตลอด เช่น การแก้ปัญหาแรงงานต่างด้าว ปัญหาการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดน ปัญหาการท่องเที่ยว ปัญหาการอนุรักษ์ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม การจัดตั้งโรงงาน เป็นต้น

ส่วนนายเดือน ทองยิ้ม ประธานสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ก็มีความเห็นในลักษณะเดียวกันที่ว่าอยากได้ความชัดเจนและการสนับสนุนจากรัฐบาล เพื่อทางสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จะได้ผลักดันอย่างเต็มที่ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ รวมทั้งจะเป็นการเพิ่มความมั่นใจให้กับนักลงทุน ซึ่งทางสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมองว่า โครงการเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรีต้องเกิดขึ้นแน่นอนเนื่องจาก ผลของการเกิดประชาคมอาเซียนและการเปิดเสรีทางเศรษฐกิจที่มากขึ้นของรัฐบาลพม่า เช่น การเกิดเขต

เศรษฐกิจในประเทศพม่าในหลายๆ แห่ง รวมทั้งการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรม ทวายของประเทศพม่า ซึ่งในปัจจุบันทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดก็ได้มีการกำหนดงบประมาณ ในการพัฒนาสาธารณูปโภค และโครงสร้างพื้นฐานบริเวณชายแดนไว้เป็นจำนวนมากรองรับไว้ แล้ว เช่น โครงการขยายถนน การเพิ่มไฟฟ้าและประปา เป็นต้น โดยพื้นที่ที่เหมาะสมในการจัดตั้ง เขตเศรษฐกิจพิเศษก็คือ บ้านพระเจดีย์สามองค์ และบ้านพุน้ำร้อน เนื่องจากมีความพร้อมค่อนข้าง มากกว่าพื้นที่อื่นๆ และมีพื้นที่ติดชายแดนในจุดยุทธศาสตร์ที่เอื้ออำนวย

โดยนายวิชา ไตรรุ่งตระกูล สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เขตอำเภอ สังขละบุรี ซึ่งเป็นเจ้าของพื้นที่เป้าหมายในการกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษก็ให้ความเห็นว่า บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี มีความพร้อมในบริบทเชิงพื้นที่มากกว่าบ้านพุน้ำ ร้อนเสียด้วยซ้ำ เนื่องมาจากการที่บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ เป็นด่านชายแดนชั่วคราวและจุด ผ่อนปรนทางการค้ามาก่อน ทำให้มีชุมชนทั้งทางฝั่งไทยและทางฝั่งพม่ารองรับ ชาวบ้านในพื้นที่ไป มาระหว่างกันและมีการค้าขายกันอยู่เป็นประจำอย่างยาวนานตั้งแต่อดีต มีความปลอดภัยใน เส้นทางการคมนาคมขนส่งมากกว่าบ้านพุน้ำร้อนเนื่องจากบ้านพุน้ำร้อนยังเป็นพื้นที่ใหม่ ไม่เคยมี ด่านทางการค้ามาก่อน และมีปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อยในฝั่งพม่าอยู่มาก ไม่มีชุมชนของทั้งสองฝ่าย รองรับ เป็นเพียงการเปิดพื้นที่ใหม่ของทางฝั่งประเทศพม่า ทำให้ประเทศไทยต้องเปิดพื้นที่บริเวณ บ้านพุน้ำร้อนมารองรับ เพราะมีความสะดวกในการคมนาคมขนส่งมากกว่าการจะไปขนส่งผ่าน ด่านอื่นๆ ที่เข้ามาสู่ประเทศไทย รวมทั้งบริเวณบ้านพุน้ำร้อนมีความสะดวกกว่าบริเวณด่านบ้าน พระเจดีย์สามองค์ในการขนส่งและการพัฒนาระบบโลจิสติกส์เท่านั้น ซึ่งถือว่าเป็นเรื่องของอนาคต แต่ในพื้นที่บ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี มีศักยภาพค่อนข้างมากพร้อมเปิดดำเนินการ เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนได้ทันที และในปัจจุบันก็มีโรงงานที่ใช้แรงงานพม่าเป็นหลัก ตั้งอยู่มากมายแล้ว เช่น โรงงานเย็บถุง โรงงานทำรองเท้า เป็นต้น ซึ่งในส่วนของการส่งเสริมการ จัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ในเขตอำเภอสังขละบุรี ก็ได้มี การพยายามแก้ไขปัญหาระดับพื้นที่เป็นปัญหาหลักในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เพราะเดิมพื้นที่ บริเวณด่านบ้านพระเจดีย์สามองค์ทางจังหวัดกาญจนบุรีได้เข้ากับกรมป่าไม้ ในฐานะที่เป็นเจ้าของ พื้นที่ ซึ่งสัญญาเช่ากำลังจะหมดอายุลงในพ.ศ.2559 และองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีก็มี แผนในการเป็นผู้เช่ากับกรมป่าไม้แทนจังหวัดกาญจนบุรี เพื่อนำพื้นที่มาบริหารจัดการเอง หรือ รองรับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในอนาคต ซึ่งจะแตกต่างไปจากบริเวณบ้านพุน้ำร้อน อำเภอ เมืองกาญจนบุรีที่เป็นพื้นที่ของกรมธนารักษ์ที่ให้ทหารเป็นผู้ครอบครอง ซึ่งจะไม่มีความคล่องตัว ในการบริหารจัดการพื้นที่เหมือนที่บริเวณบ้านพระเจดีย์สามองค์ เพราะในอนาคตที่ดินบริเวณด่าน พระเจดีย์สามองค์ จะเป็นพื้นที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีเข้ามาดูแลเองในอนาคต

รวมทั้งในพื้นที่บ้านพระเจดีย์สามองค์ยังมีการจัดตั้งอาสาป้องกันชายแดน เพื่อมาดูแลพื้นที่และปัญหาต่างๆ เช่น การลักลอบเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว ปัญหายาเสพติด ซึ่งได้จัดตั้งมาเป็นระยะเวลาหนึ่งแล้ว และในปัจจุบันก็มีการประสานงานกับกรมป่าไม้ในการพัฒนาถนนจาก 2 ช่องทาง ให้เป็นถนน 4 ช่องทาง เพื่อรองรับการเติบโตทางเศรษฐกิจและลดปัญหาอุบัติเหตุในพื้นที่ และที่สำคัญบ้านพระเจดีย์สามองค์ยังเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของจังหวัดและของประเทศ มีการส่งเสริมการท่องเที่ยวธรรมชาติและประวัติศาสตร์ในอำเภอสังขละบุรีมาโดยตลอด รวมทั้งทางองค์การบริหารส่วนจังหวัด ก็ได้พยายามผลักดันทางการค้าที่ไม่ค่อยถูกกฎหมายในฝั่งประเทศพม่า แต่ถูกส่งออกไปอย่างถูกต้องในฝั่งประเทศไทย ให้สามารถดำเนินธุรกิจได้อย่างถูกต้องและรัฐและท้องถิ่นได้รับประโยชน์มากขึ้น ลดการถูกจับกุมในฝั่งประเทศพม่า ด้วยการตั้งคณะทำงานในระดับท้องถิ่นของทาง 2 ฝ่ายเพื่อสร้างกรอบการทำงานให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้ประกอบการและนักลงทุนชาวไทยมากขึ้น

นายประสาน สงวนพันธ์ นายกองจัดการบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า ในฐานะเจ้าของพื้นที่บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า ให้ความเห็นว่า ในส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่าได้พยายามผลักดันเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณบ้านพุน้ำร้อนมาหลายปีแล้ว โดยได้ประสานความร่วมมือกับทางจังหวัดกาญจนบุรีและองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีมาโดยตลอด ผ่านกลไกระบบราชการที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่อุปสรรคที่สำคัญในพื้นที่ ก็จะเป็นเรื่องของปัญหาที่ดินที่เป็นเขตที่ดินของธนารักษ์ที่ได้ให้ทหารเป็นผู้ครอบครอง ทำให้ไม่สามารถพัฒนาในเชิงพื้นที่ได้มาก ประกอบการก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ในประเทศพมามีความเชื่อมโยงกับพื้นที่บ้านพุน้ำร้อน ทำให้องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า พยายามผลักดันในส่วนของการขยายและพัฒนาถนนเพื่อรองรับระบบ โลจิสติกส์ มีการให้ข้อมูลกับศูนย์สร้างทางจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อนำข้อมูลไปจัดทำแผนก่อสร้างทาง ซึ่งในปัจจุบันมีความคืบหน้าค่อนข้างมากไปแล้ว มีร่างโครงการและงบประมาณที่ชัดเจนแล้ว เช่น จากอำเภอบางใหญ่ จังหวัดคนทบุรีมายังอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี และส่วนต่อขยายจากอำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี มาสู่บ้านพุน้ำร้อนอยู่ในระหว่างดำเนินการซึ่งคาดว่าจะเกิดขึ้นเร็วๆ นี้ และทางองค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า ก็ได้พยายามทำความเข้าใจกับชาวบ้านที่ถูกเวนคืนที่ดิน มีการตั้งคณะทำงานเข้ามาเยียวยาผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการสร้างทาง โดยในส่วนของการใช้พื้นที่บริเวณบ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า ในลักษณะการค้าผ่านแดน องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า พยายามผลักดันให้พื้นบริเวณบ้านพุน้ำร้อนมีบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัด ไม่ใช่เพียงแค่ทางผ่านของสินค้าเท่านั้น และที่สำคัญคนในพื้นที่ต้องได้รับประโยชน์ด้วย และส่วนขององค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่ายังได้มีแผนในการพัฒนาพื้นที่ที่แต่เดิมเป็นพื้นที่การเกษตร ให้สามารถรองรับการแปรรูปเพื่อส่งเข้าสู่

ระบบอุตสาหกรรมที่จะเกิดขึ้นในพื้นที่ เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชาชน รวมทั้งมีแผนในการส่งเสริมการท่องเที่ยวให้มีความน่าสนใจและรู้จักตำบลบ้านเก่าที่มีประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมมาอย่างยาวนานได้ดีมากยิ่งขึ้น ส่วนในเรื่องของปัญหาสิ่งแวดล้อมทางตำบลบ้านเก่าก็ได้ทำความเข้าใจกับชาวบ้านในพื้นที่ถึงข้อดีข้อเสีย และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในพื้นที่ ซึ่งในปัจจุบันชาวบ้านในพื้นที่มีความเข้าใจ และพร้อมให้รัฐบาลจัดตั้งเป็นนิคมอุตสาหกรรมที่มีระบบป้องกันที่ดีไม่ให้เป็นแบบมาบตาพุด รวมทั้งเร่งประสานงานกับฝ่ายทหารในการบริหารจัดการพื้นที่

โดยบทบาทของหน่วยงานส่วนท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

- วางแผนการทำงานในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษแต่ขาดการสนับสนุนและความชัดเจนของนโยบายระดับชาติ
- ให้ข้อมูลสนับสนุนการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ชี้แจงและเยียวยาผู้ที่จะได้รับผลกระทบจากการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ
- เพิ่มงบประมาณในการสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานรองรับ
- สร้างความร่วมมือระหว่างชุมชนท้องถิ่นกับภาครัฐ

3.2 หน่วยงานส่วนภูมิภาค

ในส่วนของหน่วยงานส่วนภูมิภาค จะพบว่ามิตบทบาทที่สำคัญต่อการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรีมีบทบาทสำคัญมากที่สุด และจะเป็นหน่วยงานที่เชื่อมโยงและต้องให้ข้อมูลกับรัฐบาล โดยจังหวัดกาญจนบุรีได้ยึดหลักการในเรื่องของบทบาทในการกิจของกระทรวงมหาดไทยในการสนับสนุนความร่วมมือภาครัฐและเอกชน ส่งเสริมกลไกความร่วมมือภาครัฐและภาคเอกชนในภูมิภาค กลไกกระบวนการพัฒนาความร่วมมือภาครัฐและเอกชน: การแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและภาคเอกชน (กรอ.) ระดับชาติเข้ามาดูแลปัญหาของจังหวัดกาญจนบุรีและการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยจังหวัดกาญจนบุรีเป็นเจ้าภาพในการเชื่อมโยงกับหน่วยงานต่างๆ โดย นายณัฐพลย์ วิเชียรเพริศ ผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ได้กล่าวว่า จังหวัดกาญจนบุรีได้จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการรองรับด้านการค้าผ่านแดน รองรับนโยบายเปิดด่านเชื่อมกาญจนบุรี-ทวาย ประเทศพม่า และได้จ้าง บริษัท ไลน์ ดิไซน์ คอนซัลแตนท์ จำกัด เป็นที่ปรึกษา และทำการศึกษาแผนแม่บทศูนย์ราชการชายแดนบ้านพุน้ำร้อนรองรับศูนย์ราชการชายแดน โดยทางจังหวัดมีปลัดจังหวัดกาญจนบุรีเป็นประธานกำกับดูแลบริษัทที่ปรึกษาทำตามวัตถุประสงค์ของโครงการ 3 ส่วนคือ 1.จัดทำแผนแม่บทและแผนปฏิบัติการบริหารจัดการพัฒนา

เชิงพื้นที่เมืองชายแดนบ้านพุน้ำร้อนเป็นศูนย์ราชการชายแดน และพื้นที่ใกล้เคียงให้สอดคล้องกับนโยบายกระทรวงมหาดไทยด้านการวางผังและแนวทางใช้ที่ดินและการพัฒนา 2. กำหนดแผนงานโครงการ ต่างๆ ในพื้นที่โครงการศูนย์ราชการชายแดนบ้านพุน้ำร้อน จัดลำดับความสำคัญการพัฒนาโครงการ รวมทั้งกรอบวิธีการดำเนินโครงการในแต่ละขั้นตอน และ 3. ทำการสำรวจออกแบบรายละเอียดงานสาธารณูปโภคภายในพื้นที่โครงการ รวมทั้งการจัดวางผังอาคารศูนย์ราชการภายในพื้นที่โครงการ และเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2554 ได้จัดประชุมครั้งแรกเพื่อรับฟังความคิดเห็นข้อเสนอแนะจากประชาชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวบรวมมาจัดทำแผนให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น จากนั้นจะเปิดรับฟังรอบสอง ก่อนส่งรายงานความก้าวหน้าไปใช้จัดซื้อจัดจ้างต่อไป และแผนงานทั้งหมดจะทำให้แล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2554

นายชัยวัฒน์ ลิ้มลิขิตอักษร รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี ได้ให้ความเห็นว่าคุณลักษณะจังหวัดกำลังร่างเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยนำแนวทางของเมืองทวายมาเป็นหลักผนวกกับแนวเขตเศรษฐกิจพิเศษ อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก มาปรับใช้ด้วยอีกทาง เพื่อเตรียมความพร้อมให้สถาบันการศึกษาผลิตบุคลากรกลุ่มแรงงานให้ตรงตามความต้องการ รวมทั้งเร่งศึกษาสภาพถนนปัจจุบันในพื้นที่กาญจนบุรีที่จะรองรับการขนส่ง เพราะเส้นทางดังกล่าวเป็นชุมชนและไม่ได้เป็นถนนเลียบริมแม่น้ำ จะต้องวางแผนปรับขยายและก่อสร้างทางเลียบริมแม่น้ำเพื่อรองรับปริมาณรถจำนวนมาก ยังได้รับการสนับสนุนจากรัฐบาล อภิมาโพรเจกต์ทวายจะเกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว และในเร็วๆ นี้กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ จะเตรียมจัดงาน "การแสดงสินค้าชายแดน" ซึ่งจะมีร้านค้ามาแสดงสินค้า 200 ร้าน รวมถึงมีการสัมมนา "การปรับตัวเข้าสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนในปี 2558" จัดกิจกรรมจับคู่ธุรกิจระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า และภายในกันยายน พ.ศ. 2554 นี้ จะเปิดสำนักงานสาขารวมการค้าต่างประเทศบริเวณศาลากลางจังหวัด สนับสนุนและให้คำแนะนำผู้ส่งออกอุตสาหกรรมในกาญจนบุรี

ส่วนนางปทุมภรณ์ แยมเกิด นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี ให้ความเห็นว่า การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษของจังหวัดกาญจนบุรีควรมีลักษณะพิเศษที่เหมาะสมเฉพาะกับจังหวัดกาญจนบุรี ไม่ควรเอาโมเดลของการค้าชายแดนของจังหวัดอื่นๆ มาลอกเลียนเนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีมีเอกลักษณ์เฉพาะตัว เช่น การเป็นเมืองท่องเที่ยว รวมทั้งไม่ควรเร่งเปิดพื้นที่โดยไม่มีแผนรองรับ ซึ่งอาจจะส่งผลให้เกิดความเสื่อมโทรมในพื้นที่ประกอบด้วยคุณภาพสินค้าไทยยังเป็นที่ต้องการของตลาดในประเทศพม่า ทั้งในส่วนของคุณภาพก็ยังไม่เป็นที่ยอมรับจากประเทศพม่ามากเป็นระยะเวลายาวนานอีกด้วย แต่สิ่งเหล่านี้จะเกี่ยวพันกับการเมืองระหว่างประเทศและการเปิดด่านชายแดน บางครั้งมีสินค้าแต่ก็อาจไม่สามารถส่งผ่านออกไปได้ ถ้าจะส่งออกไปได้ต้องขนส่งไปยังพื้นที่ด่านอื่นๆ ที่ได้รับอนุญาตทำให้เสียทั้งเวลาและ

เพิ่มต้นทุน ในทางกลับกันบางครั้งที่มีสินค้าขาดแคลน เช่น น้ำมันปาล์ม ก็ไม่สามารถนำสินค้าเข้ามาได้โดยทันที ดิถีปัญหาเรื่องค่าการค้ำ และข้อกฎหมายมากมายก็ถือว่าการเสียโอกาสของคนไทยในการใช้ผลิตภัณฑ์ที่มีราคาถูก ดังนั้นในระดับแรกควรเร่งเปิดด่านชายแดน ทั้งด่านถาวร ด่านชั่วคราว และจุดผ่อนปรนทางการค้า เพื่อให้กลไกทางการค้าชายแดนสามารถดำเนินการไปได้ สภาพความมั่นคงแห่งชาติและองค์การบริหารส่วนจังหวัดจะต้องบูรณาการในการทำงาน และร่วมมือกับภาคเอกชนให้มากขึ้นในส่วนของพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรีก็ได้พยายามให้ข้อมูลที่ทันต่อเหตุการณ์และความรู้ใหม่ๆ ให้กับประชาชนและผู้ประกอบการในจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อใช้เป็นแนวทางในการค้าชายแดนและการค้าอื่นๆ มาโดยตลอด ให้ประชาชนได้รับข้อมูลที่ถูกต้องรวดเร็วและง่ายในการรับทราบข้อมูลข่าวสาร

โดยนายชัยยง โกศลวิทยานันท์ หัวหน้าฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี มองว่าการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะต้องมีการบูรณาการงานอย่างเป็นระบบ ซึ่งอุตสาหกรรมต้องเกี่ยวข้องกับผังเมือง ดังนั้นพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษจึงควรมีระบบการวางผังเมืองที่ดีที่สามารถรองรับทั้งในปัจจุบันและอนาคต มีการส่งเสริมเทคโนโลยี และภาครัฐควรสนับสนุนธุรกิจที่เน้นนวัตกรรมมากกว่าธุรกิจที่เน้นแต่การผลิตของราคาถูกเหมือนในอดีตที่ผ่านมา เนื่องจากศักยภาพทางการแข่งขันของประเทศไทยไม่ใช่แรงงานราคาถูกอีกต่อไปแล้ว ดังนั้นกระทรวงอุตสาหกรรมในปัจจุบัน จึงหันมาให้ความสำคัญกับการส่งเสริมการลงทุนในธุรกิจที่มีศักยภาพในการสร้างมูลค่าเพิ่มให้กับสินค้า รวมทั้งสนับสนุนธุรกิจที่ผลิตในพื้นที่ชายแดนที่มีต้นทุนแรงงานที่ถูกในการผลิตออกจำหน่ายไปยังต่างประเทศ และที่สำคัญในส่วน of โรงงานผลิตสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัดพยายามสร้างความซื่อสัตย์ในการผลิตสินค้าจึงจะสามารถผลิตขายได้ตลอดในระยะยาว ไม่ใช่เพียงแค่ผลิตขายราคาถูกๆ โดยไม่คำนึงถึงคุณภาพ รวมทั้งให้ความสำคัญกับระบบชลประทาน เนื่องจากน้ำถือเป็นหัวใจสำคัญในการผลิตในระบบโรงงานเป็นอย่างมาก

ซึ่งเป็นไปในทิศทางเดียวกันกับ นางสาวฐปณีย์ มัครสุวรรณธรรม นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี ที่มองว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี และจังหวัดกาญจนบุรี ควรเร่งผลักดันให้เกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขึ้น ซึ่งในส่วน of งานท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรีได้พยายามสร้างองค์ความรู้ให้กับประชาชนในท้องถิ่น เช่น ในอำเภอท่ามะกา ที่มีโรงงานตั้งอยู่เป็นจำนวนมาก มีการหลั่งไหลเข้าไปของแรงงานต่างด้าวเป็นจำนวนมากแต่ก็มีระบบบริหารจัดการที่ดี ทำให้ชุมชนชาวไทยสามารถอยู่ร่วมกับคนพม่าได้เป็นอย่างดี ส่วนการที่แรงงานชาวพม่ามักถูกมองในเรื่องของปัญหาอาชญากรรม แต่ในความเป็นจริงปัญหาอาชญากรรมในจังหวัดกาญจนบุรี ที่มีจำนวนแรงงานชาวพม่าจำนวนมากก็

ไม่ได้เป็นปัญหาอย่างที่มีความเชื่อ เนื่องจากการที่เป็นปัญหาเกิดจากการเสนอข่าวของ สื่อสารมวลชน เมื่อเทียบในอัตราส่วนแล้วถือว่าเป็นส่วนน้อยมาก และปัญหาประการหนึ่งก็เกิดจาก นายจ้างชาวไทยคดีแรงงานชาวพม่า ดังนั้นการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษก็จะเป็นการเสมือนการกัก แรงงานชาวพม่าไม่ให้ต้องเข้ามาหางานทำในพื้นที่เมืองชั้นในทั้งในตัวจังหวัดกาญจนบุรี และใน กรุงเทพมหานคร รวมทั้งควรมีการส่งเสริมการท่องเที่ยวควบคู่ไปกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และเพื่อเป็น ประตูเศรษฐกิจ (Gate Way) แห่งใหม่ของโลกตะวันตก-ตะวันออก เสริมศักยภาพของ ประเทศไทยในการเป็น โลจิสติกส์ฮับในภูมิภาค เอเชีย และเป็นช่องทางขยายโอกาสและ ผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจร่วมกันระหว่างสองประเทศ

โดยบทบาทของหน่วยงานส่วนภูมิภาคสามารถสรุปได้ดังนี้

- รับแผนจากรัฐบาลมากำหนดเป็นแผนในระดับปฏิบัติการ
- สร้างความเข้าใจและเพิ่มศักยภาพของผู้ประกอบการ และนักลงทุนในการอำนวยความสะดวกทางการค้าชายแดน

ความสะดวกทางการค้าชายแดน

- ส่งเสริมความรู้ในการปกครองโดยประชาชนและพัฒนาร่วมกันของ

ประชาชนต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- ให้ข้อมูลความรู้ในเชิงวิชาการและข้อมูลทางการค้า เพื่อสนับสนุนการค้าชาย ให้กับผู้สนใจและนักลงทุน

3.3 กลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่น

ในส่วนของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่น สามารถแบ่งเป็นกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็น หน่วยงานของรัฐ และกลุ่มผลประโยชน์ที่เป็นหน่วยงานของเอกชน โดยกลุ่มผลประโยชน์ทั้ง 2 กลุ่มถือว่าเป็นหน่วยทางสังคมที่มีความสำคัญต่อการพัฒนาในพื้นที่ค่อนข้างมาก เพราะถือว่าเป็น องค์การที่มีความใกล้ชิดกับชุมชน มีบทบาทสำคัญในการกำหนดและส่งเสริมการพัฒนาเขต เศรษฐกิจพิเศษมากเป็นพิเศษ เช่น การส่งเสริมการมีส่วนร่วมระหว่างภาครัฐและเอกชนในการ พัฒนาท้องถิ่น การทำความเข้าใจระหว่างชุมชนในพื้นที่กับจังหวัดกาญจนบุรีหรือองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดกาญจนบุรีเพื่อนำนโยบายไปปฏิบัติ รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนในเรื่องผังเมืองและ สิ่งแวดล้อม ทั้งที่สอดคล้องและไม่สอดคล้องกับคนในพื้นที่

นายนิพนธ์ เจริญกิจการ ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นกลุ่มคณะทำงาน ที่ได้ทำการศึกษา การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดกาญจนบุรีมาอย่างยาวนานโดยได้ทำงาน ร่วมกับสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมาโดยตลอด โดยทางหอการค้าจังหวัดมีบทบาทในการเสริมสร้างผู้ประกอบการค้าในจังหวัดกาญจนบุรี ให้มี

ศักยภาพและเพิ่มช่องทางทางการค้าใหม่ๆ และที่สำคัญการค้าชายแดนถือเป็นบทบาทสำคัญ และถือเป็นหัวใจของเศรษฐกิจของจังหวัดกาญจนบุรี ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในบริบทของด้านการค้าที่หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรีรับผิดชอบ ก็พยายามผลักดันให้เปิดด่านเป็นอันดับแรก เพราะปัญหาที่สำคัญของการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี คือ ไม่สามารถขนสินค้าเข้าออกบริเวณด่านได้อย่างคล่องตัว สินค้าบางอย่างเป็นที่ต้องการของประเทศพม่าประเทศไทยมีศักยภาพในการผลิต แต่ไม่สามารถขนส่งสินค้าออกไปได้อย่างเต็มที่ เช่น ปูนซีเมนต์ ในทางกลับกันสินค้าบางประเภทที่ประเทศไทยขาดแคลนก็ไม่สามารถนำเข้าจากประเทศพม่าได้ เช่น ยางพารา น้ำมันปาล์ม เป็นต้น

ในมุมมองของหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี มองว่า ภาครัฐทั้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ส่วนภูมิภาค และส่วนกลาง ต้องริบรุมณาและจัดการปัญหาอย่างเป็นระบบโดยเร่งด่วน เพราะประเทศพม่าสามารถจัดการปัญหาเรื่องชนกลุ่มน้อย และความมั่นคงภายในประเทศพม่าได้ดีในระดับหนึ่งแล้ว รวมทั้งแรงกดดันจากสังคมภายนอกทำให้ประเทศพม่าได้หันมาให้ความสำคัญกับด้านเศรษฐกิจมากขึ้น ประกอบกับการที่ประเทศพม่าเป็นประเทศที่มีระบอบการปกครองแบบเผด็จการทหาร ทำให้เรื่องบางอย่างในทางปฏิบัติสามารถกระทำได้ง่ายและคล่องตัวมากกว่าในประเทศไทย ทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจค่อนข้างเร็ว รวมทั้งได้รับความช่วยเหลือจากประเทศจีนค่อนข้างมาก ประเทศไทยจึงต้องเร่งทำความเข้าใจกับหน่วยงานต่างๆ และกำหนดนโยบายทางการค้าระหว่างประเทศให้ชัดเจน เหมาะสมและเอื้อประโยชน์ต่อนักลงทุนให้มากยิ่งขึ้น เพราะในปัจจุบันบทบาทและการรวมตัวของผู้ประกอบการค้าในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีค่อนข้างมีมากอยู่แล้ว มีการอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนองค์ความรู้ ศึกษาดูงานในประเทศพม่าอยู่เป็นประจำ และส่วนมากจะทำงานร่วมกับหน่วยงานส่วนภูมิภาคและส่วนกลาง เช่น จังหวัดกาญจนบุรี สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีมากกว่าหน่วยงานส่วนท้องถิ่น เช่น องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี หรือองค์การบริหารส่วนตำบล ทำให้ขาดบริบทในส่วนของคนพื้นที่และความเชื่อมโยงกับชุมชน เพราะอย่างไรก็ตามที่ตั้งทางยุทธศาสตร์ของจังหวัดกาญจนบุรีถือว่าค่อนข้างได้เปรียบกว่าจังหวัดอื่นๆ เช่น ระนอง และประจวบคีรีขันธ์ เป็นต้น ซึ่งการบริหารจัดการสามารถลอกเลียนกันได้แต่ที่ตั้งและทำเลถือเป็นจุดยุทธศาสตร์ที่ไม่สามารถลอกเลียนกันได้

ดังนั้นหอการค้าจังหวัด จึงได้มีบทบาทในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายแดนให้เข้ามามีบทบาททางการค้า และเน้นพัฒนาคนพื้นที่ให้เข้ามาเป็นที่เลี้ยงทางธุรกิจ เพราะมีความชำนาญพื้นที่และเชี่ยวชาญการค้าชายกับประเทศพม่า ทั้งทางด้านวัฒนธรรมและภาษา และที่สำคัญความชื่นชอบในสินค้าไทยของชาวพม่าก็มีวันหมดอายุได้ เพราะถ้าถูกสินค้าจากประเทศจีนที่มีราคาถูกเข้ามาถูกรุกคืบตลาด จนอาจทำให้เข้ามาแย่งส่วนแบ่งทางการตลาดของสินค้าไทยไปในอนาคต เพราะ

เหตุการณ์นี้ก็เคยเกิดขึ้นกับประเทศไทย ที่เคยถูกสินค้าจากประเทศจีนว่าไม่มีคุณภาพ เน้นใช้สินค้าที่ผลิตจากประเทศในยุโรป แต่ในที่สุดการที่สินค้าจากประเทศจีนมีราคาถูกก็ทำให้เข้ามาติดตลาดในประเทศไทย จนทำให้สินค้าจากยุโรปหลายๆ ตัวไม่สามารถแข่งขันกับสินค้าจากประเทศจีนได้ในที่สุด และปฏิเสธไม่ได้ว่าทุนข้ามชาติมีอิทธิพลทางการค้าในปัจจุบันค่อนข้างมาก การค้าขายไร้พรมแดนมากขึ้น ถ้าประเทศพม่าสามารถสร้างความเชื่อถือกับนานาประเทศ และแก้ไขปัญหาด้านความเชื่อมั่น ได้บริษัททุนข้ามชาติที่เคยใช้ประเทศไทยเป็นฐานการผลิต ก็อาจย้ายการลงทุนเข้าไปในประเทศพม่ามากขึ้น ซึ่งเมื่อ พ.ศ. 2558 ประเทศไทยจะต้องเผชิญกับเรื่องประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ที่เป็นการรวมกลุ่มของประเทศในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในการขับเคลื่อนเพื่อนำไปสู่การเป็นตลาดและฐานการผลิตเดียวกัน ทำให้มีการเคลื่อนย้ายสินค้า บริการ การลงทุน เงินทุน และแรงงานฝีมืออย่างเสรี แต่ประเทศยังไม่มียุทธศาสตร์รองรับในจุดนี้มากนัก แทนที่จะได้ประโยชน์จากการเกิดประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน กลับทำให้สูญเสียโอกาสไป เช่นเดียวกับสมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย -พม่า สาขากาญจนบุรี ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่างนักธุรกิจ ไทย-พม่า เพื่อประโยชน์ในการดำเนินธุรกิจร่วมกัน มีแนวทางที่ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในทุกๆด้าน เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันระหว่างประเทศไทย-พม่า ในอนาคต โดยบทบาทของสมาคมจะเน้นในการไม่ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองโดยเด็ดขาด ทำงานผ่านการนำเสนอปัญหาต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เกิดความร่วมมือกันในการแก้ไขปัญหาเพื่อมุ่งให้เกิดประโยชน์ต่อประเทศโดยรวม

โดย พันเอก (พิเศษ) สุรินทร์ จันเพียร ประธานสมาคมวัฒนธรรมและเศรษฐกิจไทย-พม่า สาขากาญจนบุรี มองว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีแนวชายแดนติดต่อสหภาพพม่า ระยะทางประมาณ 370 กิโลเมตร มีช่องทางเข้า-ออก ตามแนวชายแดนทั้งหมดประมาณ 43 ช่องทาง โดยมีจุดผ่อนปรนทางการค้าจำนวน 1 แห่ง คือ ด่านพรมแดนบ้านพระเจดีย์สามองค์ อำเภอสังขละบุรี และยังมีบริเวณบ้านพุน้ำร้อน เป็นจุดที่สามารถพัฒนาเป็นช่องทางเข้าออกที่มีศักยภาพที่จะพัฒนาและลงทุนในอุตสาหกรรม ซึ่งอาจถึงขั้นพัฒนาเป็นจุดผ่านแดนชั่วคราวหรือจุดผ่อนปรนทางการค้าได้ในอนาคต ไม่นับรวมช่องทางบ้านอิต้อง อำเภอทองผาภูมิ ที่ก็เป็นอีกจุดที่เหมาะสมที่จะทำธุรกิจการค้ากับประเทศพม่า โดยแนวชายแดนด้านฝั่งตะวันตกของประเทศไทย มีประเทศพม่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพที่จะร่วมพัฒนาอุตสาหกรรมเหมืองแร่ อัญมณี การเกษตรกรรม ปศุสัตว์ การประมง และแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติ ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรมที่คล้ายคลึงกับประเทศไทยด้วย อีกทั้งเป็นการพัฒนาความสัมพันธ์ทั้งสองประเทศให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น ซึ่งจะสร้างความมั่นคงและกินคืออยู่ดีของประชาชนทั้งสองประเทศและภูมิภาคต่อไป โดยปัจจุบันสมาคมได้มีการจัดตั้งบริษัทและส่งเสริมพัฒนาเศรษฐกิจไทย-พม่า เพื่ออำนวยความสะดวก ส่งเสริมและช่วยตรวจสอบ

ให้แก่ธุรกิจไทยที่ต้องการลงทุนในประเทศพม่า และยังทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการประสานงานระหว่าง นักธุรกิจไทยและพม่า เพื่อสร้างประโยชน์ในการดำเนินการธุรกิจร่วมกัน มีแนวทางที่ส่งเสริมสนับสนุนซึ่งกันและกันในทุกๆ ด้าน

พันโทสวัสดิ์ ชมพูนาม ตัวแทนจากกองพลทหารราบที่ 9 ที่ถือเป็นหน่วยงานทางทหารที่มีบทบาทค่อนข้างมากในจังหวัดกาญจนบุรี มีภารกิจดูแลด้านพื้นที่และความมั่นคง ที่มักจะมีปัญหาเกี่ยวกับนักลงทุนและผู้ประกอบการค้าชายแดนอยู่เป็นประจำ ทั้งเรื่องการปิดด่าน การตรวจจับและตรวจค้นสินค้าและผลิตภัณฑ์เพื่อของความมั่นคงของประเทศ โดยทางทหารพร้อมให้ความร่วมมือกับนโยบายของรัฐบาลมาโดยตลอด และพร้อมให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้ประกอบการและนักลงทุน ที่จะพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ขอให้ทุกภาคส่วนควบคุมและรักษากฎระเบียบของตนเองอย่างเคร่งครัด เพื่อให้ทหารสามารถทำงานได้สะดวก เพราะว่าการค้าชายมีความสำคัญต่อประเทศแต่ความมั่นคงก็มีความสำคัญด้วยเช่นเดียวกัน ถ้าภาครัฐออกระเบียบหรือเชิญไปให้ความเห็น หรือขอข้อมูลมายังหน่วยงานก็พร้อมให้ความร่วมมือ แต่ที่ในปัจจุบันทางทหารยังต้องตรวจเข้ม ก็เพราะว่ายังมีผู้ประกอบการหรือนักลงทุน ยังเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวโดยไม่คำนึงถึงประเทศชาติ ถ้าทุกคนมีเจตนาดีและมุ่งแต่การทำการค้าโดยสุจริตทหารก็พร้อมให้ความดูแลในทุกกรณี ซึ่งสอดคล้องกับเจตนารมณ์ของหนังสือพิมพ์มติกาญจน์ ที่เป็นหน่วยงานในการติดตามและให้ความร่วมมือกับหน่วยงานและกลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในการเป็นกระบอกเสียงในการเผยแพร่ แสดงความคิดเห็น และคัดค้านในบางประเด็นที่ไม่เป็นประโยชน์กับประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรี

โดยหนังสือพิมพ์มติกาญจน์ได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาของจังหวัดกาญจนบุรีมาโดยตลอด มีนักข่าวที่มาทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบการทำงานขององค์การบริหารส่วนจังหวัดโดยตลอด ทั้งการประชุม การอภิปรายของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งยังเป็นการช่วยเผยแพร่การทำงาน นโยบายของสภาองค์การบริหารส่วนจังหวัดไปสู่ประชาชนในจังหวัดกาญจนบุรีอีกด้วย รวมทั้งยังทำงานร่วมกับภาคธุรกิจ ได้แก่ หอการค้าจังหวัด กลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน ในการนำเสนอความเคลื่อนไหวและนำเสนอข่าวสาร เช่น การอบรมสัมมนา หัวข้อความรู้ต่างๆ ที่จะเป็นประโยชน์ต่อชาวจังหวัดกาญจนบุรี

โดยบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นสามารถสรุปได้ดังนี้

- เป็นสื่อกลางและรับฟังข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าชายแดน เพื่อนำเสนอไปสู่ภาครัฐ
- นำเสนอข้อมูลที่เป็นประโยชน์และผลกระทบที่จะเกิดขึ้นต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

- เป็นตัวแทนของกลุ่มต่างๆ ในการแสดงความคิดเห็นและคัดค้านโครงการ ในการเสวนา ประชุม ระดมความคิดเห็น ทั้งในภาครัฐและเอกชน
- เพิ่มขีดความสามารถและศักยภาพให้กับผู้สนใจในการค้าชายแดนและผ่านแดน

4. แนวโน้มปัญหาและผลที่จะเกิดจากการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน มีข้อจำกัดในการพัฒนาพื้นที่และขาดอำนาจและการวางแผนอย่างเป็นระบบ และเมื่อมีการดำเนินการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นแล้ว คาดว่าจะมีปัญหาจากการจัดตั้งและการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษใน 4 ด้าน ได้แก่

4.1 ปัญหาด้านนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน

4.1.1 การส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จะต้องได้รับการสนับสนุนอย่างต่อเนื่องตั้งแต่การกำหนดนโยบายในระดับชาติ ระดับจังหวัด และในระดับท้องถิ่น ทั้งการกำหนดพื้นที่เป้าหมายในการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง การกำหนดผู้บริหารจัดการพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษ การพัฒนาเมืองชายแดนอื่นๆ ที่มีศักยภาพในการกำหนดให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษอุตสาหกรรมชายแดนเพื่อมารองรับ และพัฒนาควบคู่ไปกับเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งในอดีตการพัฒนาพื้นที่ชายแดนเป็นไปในลักษณะที่แต่ละจังหวัดเป็นผู้คิดนโยบายและบริหารจัดการ ทำให้นโยบายในการค้าชายแดนไม่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน และขาดความเชื่อมโยงในการบริหารจัดการในจังหวัดที่มีพื้นที่ติดชายแดนประเทศพม่า เช่น ในพื้นที่แม่สอด จังหวัดตาก หรือในพื้นที่แม่สาย จังหวัดเชียงราย เป็นต้น แต่ในปัจจุบันก็มีพัฒนาที่ดีขึ้นมีการสร้างความร่วมมือในระดับจังหวัดที่มากขึ้น มีการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้กันมากขึ้น แต่ก็ยังขาดเจ้าภาพในการดำเนินการที่ชัดเจน ซึ่งส่วนใหญ่จะเกิดขึ้นในกลุ่มภาคเอกชนมากกว่าภาครัฐบาล ทำให้การบูรณาการในพื้นที่ไม่สามารถเกิดขึ้นได้อย่างเป็นรูปธรรม หรือเกิดขึ้นแต่ก็ขาดความสามารถในการดำเนินการให้ประสบความสำเร็จ เช่น การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษในจังหวัดตาก หรือที่เรียกกันว่า “แม่สอดโมเดล” ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ยังติดขัดในการดำเนินการค่อนข้างมาก ทั้งการเชื่อมโยงระหว่างหน่วยงานราชการกับหน่วยงานราชการ หน่วยงานราชการกับเอกชน และยังขาดความเชื่อมโยงในเรื่องความมั่นคงกับผลประโยชน์ทางธุรกิจ สิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดจากการที่ยังไม่มีนโยบายในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนที่ชัดเจน นโยบายการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษควรสามารถส่งเสริมความมั่นคงควบคู่ไปกับการทำธุรกิจของภาคเอกชน เพื่อให้พื้นที่อุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพิงแรงงานต่างด้าวจำนวนมาก สามารถย้ายฐานการผลิตไปอยู่ตามตะเข็บชายแดนในเมืองที่มีศักยภาพ เช่น บ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ฯลฯ และการไม่ได้พัฒนาในระดับภูมิภาค เช่น การยกระดับด่านชายแดนที่มีศักยภาพให้เป็นลักษณะ Gate Way ของประเทศ และต้องส่งเสริมให้เป็น Border Town คือ เมืองเศรษฐกิจชายแดน เพื่อในการจัดทำผังเมืองอุตสาหกรรม ท่องเที่ยวและ โลจิสติกส์เป็นไปอย่างเป็นระบบที่มาเชื่อมโยงกับนโยบายเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี โดยประเทศไทยมีนโยบายที่จะรวมศูนย์การพิจารณาปัญหาชายแดนเช่นเดียวกับที่ประเทศพม่าทำอยู่ แต่การรวมศูนย์ก็ควรที่จะนำเอามิติอื่นๆ เข้ามาประกอบด้วยไม่ใช่เพียงแต่มิติทางการค้าเท่านั้น เพราะในปัจจุบันปัญหาการค้าไม่ใช่ปัญหาหลักในการค้าชายชายแดน แต่จะเป็นเรื่องของนโยบายทางการเมืองเป็นหลัก ผู้ที่มีอำนาจของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ควรที่จะพิจารณาปัญหาทางการเมืองภายในของประเทศพม่าผ่านสื่อ โดยไม่คำนึงถึงผลที่จะเกิดขึ้นกับการค้าชายแดนและ ประชาชนในพื้นที่ชายแดน และที่สำคัญปัญหาของการไว้วางใจกันและหลักการเป็นเพื่อนบ้านที่ดีต่อกันก็ยังไม่ได้รับการแก้ไขแม้ว่าทั้ง 2 ประเทศจะมีการตั้งคณะทำงานร่วมกันในหลายๆ ระดับแล้วก็ตาม แม้แต่ปัญหาที่พบมากในเรื่องพรมแดน คือ ปัญหาการปราบปรามยาเสพติด ซึ่งก็ต้องคำนึงถึงมิติในการค้าชายแดนเข้ามาประกอบด้วย การส่งปิดด่านการค้าโดยไร้เหตุผลเพื่อป้องกันปัญหาเรื่องยาเสพติด และสกัดกั้นการขนย้ายสารตั้งต้นบางชนิดที่ใช้ในการผลิตสารเสพติด ไม่เพียงแต่ไม่ลดปัญหายาเสพติดแต่อาจเพิ่มปริมาณผู้ค้าให้มากขึ้นอีกก็เป็นได้ เนื่องจากประชาชนตามแนวชายแดนทั้ง 2 ฝ่าย ถูกกีดกันจากการประกอบอาชีพโดยปกติ

4.1.2 ปัญหาด้านนโยบายของรัฐบาลต่อการเพิ่มขีดความสามารถให้กับจังหวัดชายแดน ซึ่งในปัจจุบันศูนย์ข้อมูลการค้าชายแดนยังมีน้อยมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งระบบข้อมูลข่าวสารข้อมูลและความเคลื่อนไหวของการค้าชายแดนยังไม่ทันต่อเหตุการณ์ ยังต้องมีการพัฒนาในการให้บริการข้อมูลให้ทันสมัยและทันกับเหตุการณ์ รวมทั้งยังต้องระมัดระวังเรื่องการให้ข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลทีในปัจจุบันขาดการควบคุม และมีความคาดเคลื่อนอยู่ในการนำเสนอข้อมูลและการให้ข้อมูลเชิงวิเคราะห์กับผู้ค้าและผู้สนใจ ก็ยังขาดหน่วยงานที่เข้ามาดูแลที่ดีเพียงพอส่วนมากจะเป็นลักษณะต่างคนต่างทำ รับผิดชอบเฉพาะงานที่หน่วยงานตนดูแล ทำให้ผู้ค้าและผู้สนใจยังไม่ได้รับความสะดวกในการใช้บริการ

4.1.3 ปัญหาในการให้ความสำคัญกับผลกระทบพรมแดนระหว่างประเทศ อันเกิดจากการลงทุนสร้างโรงงานที่อยู่ตามชายแดน เช่น การสร้างโรงไฟฟ้า หรือ สร้างเขื่อนในชายแดนของประเทศเพื่อนบ้าน การค้าชายชายแดนยังต้องพึ่งพาระบบพาหนะขนส่งของประเทศเป็นหลักในการเชื่อมโยงระหว่าง 2 ประเทศ แต่ในปัจจุบันทั้งการคมนาคมทางบก ทางน้ำ และทางอากาศยังมีไม่มีมาตรฐานเพียงพอ เส้นทางเดินทางไม่สะดวกสำหรับการใช้รถโดยสารขนาดใหญ่ มีความจำเป็นต้องใช้รถขับเคลื่อนสี่ล้อในการเดินทาง ข้อกำหนดในการเดินทางในประเทศพม่าก็มี

ข้อจำกัดที่มากและยังไม่เปิดกว้างจะต้องสัญจรและเข้าพื้นที่ในเวลาและในเส้นทางที่จำกัด รวมทั้งความไม่มั่นคงทางการเมืองภายในประเทศทำให้ไม่สามารถเข้าถึงพื้นที่ในบางพื้นที่ได้

4.1.4 นโยบายทางการค้าชายแดนของรัฐบาล ในปัจจุบันยังไม่สัมพันธ์กับนโยบายเรื่องสิ่งแวดลอม ทำให้หลายๆ เรื่องๆ หลายๆ นโยบายที่ออกมาขัดแย้งและไม่สอดคล้องกัน เช่น การพัฒนาเส้นทางคมนาคมเข้าพื้นที่ชายแดนขัดแย้งกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ทำให้เกิดปัญหาในการตัดถนนเชื่อมต่อเขตการค้าชายแดนที่อยู่ในพื้นที่เขตอุทยานหรือเขตป่าสงวน ทำให้การพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษไม่สามารถพัฒนาได้อย่างเต็มที่

4.2 ปัญหาด้านนโยบายการส่งเสริมการค้าชายแดนกับความนโยบายความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ

4.2.1 การค้าชายแดนในปัจจุบันได้ถูกยกระดับไปสู่การค้าข้ามแดน เนื่องจากการขนส่งสินค้าไปยังประเทศเพื่อนบ้านมีแนวโน้มใช้การขนส่งทางถนน และจะมีสัดส่วนเพิ่มมากขึ้นในอนาคต โดยเฉพาะประเทศในเขตลุ่มแม่น้ำโขง หรือในภูมิภาคเอเชียทั้งหมดจะถูกเชื่อมโยงทางการค้ากันมากขึ้น แต่ปัจจุบันหน่วยของรัฐที่เกี่ยวข้องขาดการบูรณาการกันและขาดเอกภาพ ยังไม่มีการจัดตั้งหน่วยงานที่ดูแลการค้าข้ามแดนที่ไม่ใช่การค้าชายแดน เพื่อเป็นหน่วยงานส่งเสริมการส่งออกนำเข้าสำหรับสินค้าที่มีการขนส่งทางถนน ทั้งค้าชายแดนและข้ามแดนไปสู่ประเทศเพื่อนบ้าน และควบคุมดูแลภาคบริการโลจิสติกส์ด้วย ทำให้ในปัจจุบันแม้จะมีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนและการค้าข้ามแดนขึ้น แต่ขาดหน่วยงานที่ทำหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาและอำนวยความสะดวกทางการค้าก็จะไม่เกิดประโยชน์ทางการค้ามากนัก โดยเฉพาะความต้องการสินค้าของประเทศจีนที่มีปริมาณมหาศาลจึงถือเป็นเป้าหมายของหลายๆ ประเทศที่จะเข้าไปรุกตลาดในประเทศจีน แม้ว่าประเทศไทยจะมีภูมิศาสตร์ที่ได้เปรียบประเทศอื่นๆ จากการก่อตั้งท่าเรือน้ำลึกและเขตนิกมอุตสาหกรรมทวาย แต่ถ้าล่าช้าก็อาจเสียโอกาสให้กับประเทศจีนที่สนใจในพื้นที่ท่าเรือน้ำลึกและเขตนิกมอุตสาหกรรมทวายเพื่อเชื่อมโยงไปประเทศจีน รวมทั้งการพัฒนาของประเทศจีนในการพัฒนาเส้นทางระหว่างประเทศเส้นทางใหม่ๆ จำนวนมาก ถ้าประเทศไทยล่าช้าก็จะส่งทำให้เสียโอกาสให้กับประเทศอื่นๆ โดยเฉพาะจากประเทศจีน เพราะประเทศจีนมีการพัฒนาเส้นทางคมนาคมใหม่ๆ ตลอดทั้ง เส้นทางรถยนต์ รถไฟ เชื่อมเข้าไปยังประเทศที่จีนมีพรมแดนที่ต่อมากมาย ทั้งประเทศพม่าและลาว เวียดนาม ซึ่งจะทำให้ประเทศไทยสูญเสียโอกาสทางการค้าไปได้ รัฐบาลจึงต้องเร่งปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ระเบียบ คำสั่งเดิมให้เหมาะสมกับสถานการณ์ปัจจุบัน เพื่อก้าวไปสู่การเป็นประเทศรองรับการค้าชายแดนและการเป็นประชาคมอาเซียนในอนาคต

4.2.2 ปัญหาการค้าชายแดน ในปัจจุบัน มีการให้คำนิยามของการค้าชายแดนว่า คือการทำธุรกรรมทางการค้าที่กระทำผ่านชายแดนของทั้งสองประเทศ ซึ่งมีมูลค่าในการส่งออก และนำเข้าไม่เกิน 500,000 บาทต่อครั้ง ซึ่งประเทศไทยสมควรจะได้มีการทบทวนการค้าชายแดน กับประเทศพม่าใหม่ โดยเริ่มตั้งแต่คำนิยามเป็นต้นไป เพราะเหตุที่จำกัดการค้าชายแดนหมายความว่า แต่เฉพาะการค้าที่มีมูลค่าไม่เกิน 500,000 บาทต่อครั้ง ในปัจจุบันจะไม่ใช้คำนิยามที่เหมาะสมกับ สถานการณ์อีกต่อไป เนื่องจากในความเป็นจริงมูลค่าการค้ามีมากและหลากหลายมากขึ้น ในการ ขนส่งแต่ละเที่ยวก็มีมูลค่ามากกว่านั้น

4.2.3 ปัญหาการกีดกันการใช้ท่าเรือ เป็นปัญหาการเมืองในกรณีประเทศพม่า ปิดด่านชายแดน ซึ่งในอนาคตท่าเรื่อน้ำลึกทวายจะกลายเป็นท่าเรือสากล จะต้องมีการไกล่เกลี่ยทางชาติ คุ่มครองความมั่นคงของการใช้ท่าเรือแห่งนี้ เนื่องจากประเทศไทยและประเทศพมามีปัญหาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศค่อนข้างบ่อย อาจจำเป็นต้องพึ่งพากลไกของอาเซียนเป็นทางออกที่ดี ที่สุด เพราะในปัจจุบันก็ยังไม่การรับประกันว่าการปิดด่านจะไม่เกิดขึ้นอีก เนื่องจากประเทศพม่าจะ เป็นประเทศที่ได้รับประโยชน์จากท่าเรื่อน้ำลึกทวายมากที่สุด ส่วนทุกประเทศจะอยู่ในลักษณะ การ ใช้ผลประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้เป็นหลักประกันว่า ไม่ว่าจะเกิดเหตุเปลี่ยนแปลงทางการเมืองใดๆ ก็ ตามประเทศพม่า ยังคงมีพันธะกรณีที่จะต้องไม่กีดกันประเทศใดในการใช้ประโยชน์จากท่าเรื่อน้ำ ลึก และนิคมอุตสาหกรรมทวายในฐานะเป็นท่าเรือสากล และมีกลไกของกฎหมายระหว่างประเทศ มาช่วยคุ้มครองนักลงทุนในประเทศไทยให้การเข้ามาลงทุนและพัฒนาพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

4.3 ปัญหาด้านความมั่นคง

4.3.1 ข้อจำกัดทางการเมือง ประเทศไทยมีข้อจำกัดด้านความมั่นคงบริเวณ พรมแดนไทยกับประเทศพม่า โดยเฉพาะด้านจังหวัดกาญจนบุรี พบว่าใน รอบปีพ.ศ. 2552 มีการ ปะทะกันระหว่างทหารพม่ากับกองกำลังพม่าเชื้อสายกะเหรี่ยง รวม 23 ครั้ง จุดที่มีการโจมตีมาก ที่สุด คือ บริเวณพื้นที่ตรงข้ามพรมแดนไทยด้านจังหวัดกาญจนบุรีตรงข้ามช่องทางด่านเจดีย์สาม องค์ อำเภอสังขละบุรี ซึ่งปัญหาดังกล่าว อาจส่งผลกระทบต่อการค้าชายแดน ระหว่างประเทศไทย กับประเทศพม่าตลอดจนการลงทุนจากต่างประเทศ และการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้า ชายแดน เพราะในการพัฒนาพื้นที่ในเขตจังหวัดกาญจนบุรีคงไม่สามารถพึ่งพาเฉพาะในลงทุนชาว ไทยเท่านั้น แต่จะต้องพึ่งพานักลงทุนจากต่างประเทศในการดึงดูดให้เข้ามาลงทุนบริเวณพื้นที่เขต เศรษฐกิจพิเศษ ดังนั้นการที่ปัจจุบันปัญหาด้านความมั่นคงก็ยังถูกหยิบยกขึ้นมาเจรจาอยู่ตลอด และ ยังไม่มีสัญญาณที่ชัดเจนจากทั้ง 2 ประเทศ ทำให้การพิจารณาด้านความมั่นคง ในการพึ่งพาการใช้ ท่าเรือของประเทศพม่า ยังไม่มีความชัดเจนจากรัฐบาล รวมทั้งการพึ่งพิงด้านโลจิสติกส์กับประเทศ

อื่นๆ เช่น ประเทศลาว กัมพูชา จึงต้องมองในมิติของความมั่นคงควบคู่กับผลประโยชน์และความคุ้มค่าทางเศรษฐกิจไปด้วยอยู่เสมอ

4.3.2 ปัญหาชนกลุ่มน้อย ปัจจุบันปัญหาการค้าชายแดนกับประเทศพม่าก็ต้องเผชิญกับปัญหาชนกลุ่มน้อย ซึ่งปัญหาชนกลุ่มน้อยสร้างความไม่ไว้วางใจของทั้ง 2 ประเทศมาโดยตลอด รวมทั้งการปราบปรามชนกลุ่มน้อยของประเทศพม่าก็กระทบต่อการค้าชายแดนโดยตรงทาง แต่ประเทศไทยมีการให้ความสนใจในเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างการเคลื่อนไหวของขบวนการชนกลุ่มน้อยและการค้าชายแดนที่น้อย มีแต่การศึกษาเฉพาะการค้าที่อยู่ภายใต้กฎระเบียบของพม่า หากแต่ควรศึกษาถึงกฎระเบียบทางการค้าของมอญ กะเหรี่ยง ว่า ไทยใหญ่ และอื่นๆ ประกอบกันด้วย และควรศึกษาให้ลึกซึ้งถึงความสัมพันธ์ของกลุ่มการเมืองเหล่านี้กับทางการพม่าประกอบด้วย เพื่อให้รัฐบาลสามารถนำข้อมูลมาให้กับประชาชนในพื้นที่ และสามารถอธิบายให้กับนักลงทุนได้ เชื่อมมั่นและกล้าที่จะเข้าลงทุนในพื้นที่ รวมทั้งสามารถนำข้อมูลไปบริหารจัดการแก้ไขปัญหาลดอุปสรรคชายแดนเขตติดบริเวณชายแดนควบคู่ไปได้อีกด้วย

4.3.3 ปัญหาแรงงานต่างด้าว จากข้อมูลสถานการณ์แรงงานจังหวัดกาญจนบุรี ในช่วงระหว่างเดือนกรกฎาคม 2552 - มิถุนายน 2553 พบว่า จังหวัดกาญจนบุรี มีแรงงานต่างด้าวที่ขออนุญาตทำงาน ณ สำนักงานจัดหางานจังหวัดกาญจนบุรี ที่ถูกกฎหมายจำนวน 22, 563 คน (ข้อมูล ณ วันที่ 29 สิงหาคม 2553) ซึ่งเป็นภาระของจังหวัดในเรื่องการจัดหาสาธารณูปโภค สาธารณูปการ การศึกษา สาธารณสุข ปัญหาอาชญากรรม ตลอดจนปัญหาสังคมอื่นๆ ตามมา เนื่องจากการเข้ามาทำงานในประเทศไทยของแรงงานชาวมาก็เป็นเรื่องปกติ ตามกลไลของตลาดและสถานการณ์ทางเศรษฐกิจ ถ้าเมื่อใดที่เศรษฐกิจของเรามีโอกาสที่ดีกว่า ย่อมเป็นธรรมดาที่จะมีการย้ายข้ามประเทศเข้ามาทำงาน แต่ในปัจจุบันปัญหาแรงงานต่างด้าวถูกมองเกี่ยวข้องกับภัยความมั่นคง แต่ต้องเปลี่ยนมุมมอง คือ ไม่ใช่เพียงแต่จำนวนผู้เข้ามา แต่ต้องพิจารณาถึงการเข้ามาอยู่มากกว่า ว่าเข้ามาในลักษณะใด ต้องเปลี่ยนทัศนคติและพยายามยอมรับแรงงานต่างด้าวว่าเป็นส่วนหนึ่งของสังคม ควบคุมการเข้ามาของแรงงานอย่างเหมาะสม เปิดโอกาสให้แรงงานต่างด้าวให้ตำแหน่งที่ขาดแคลน เช่น ในภาคก่อสร้าง หรือภาคการผลิต เป็นต้น และไม่ให้เกิดกระทบกับโอกาสการจ้างงานของคนไทย ซึ่งในปัจจุบันการปิดกั้นแรงงานต่างด้าวที่จะเข้ามาทำงานอย่างถูกกฎหมายจนเกินไป จนกระทบไปถึงภัยความมั่นคงอื่นๆ เช่น เรื่องยาเสพติด การประกอบอาชีพไม่สุจริต เนื่องแรงงานต่างด้าวถูกมองว่าเขาเป็นภัยคุกคามต่อความมั่นคง จึงไปออกกฎระเบียบจนปฏิบัติไม่ได้ จนปัจจุบันกลายเป็นภัยคุกคามจริงๆ เพราะกลายเป็นการเข้ามาใช้แรงงานอย่างผิดกฎหมาย ขาดการควบคุม การส่งเสริมการจัดระบบแรงงานต่างด้าวแบบเข้าไปเย็นกลับให้มากขึ้นจากปัจจุบัน

เพื่อลดปัญหาด้านแรงงานเข้ามาทำงานอย่างผิดกฎหมาย หรือการลักลอบเข้าไปขายแรงงานในเมือง
ชั้นในที่เป็นปัญหาอยู่ในปัจจุบัน

5. ทิศทางและนโยบายของเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

แม้ว่าจังหวัดกาญจนบุรีมีโอกาสนในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน เนื่องจากมีความพร้อมในปัจจัยประกอบหลายๆ ด้าน ประกอบกับนโยบายการสนับสนุนในการเพิ่มศักยภาพทางเศรษฐกิจของจังหวัดและประเทศไทยให้สูงขึ้น ซึ่งอยู่ในขั้นตอนในการดำเนินการให้สอดคล้องกับศักยภาพของพื้นที่ และเร่งรัดการดำเนินการตามข้อตกลงภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุทวีป ได้แก่ ประเทศไทย อินเดีย ศรีลังกา บังกลาเทศ และพม่า ที่ต้องมีเขตเศรษฐกิจพิเศษมารองรับ อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันจังหวัดกาญจนบุรีมีความพร้อมหลายประการเพื่อการพัฒนาไปสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนเกิดขึ้น ดังนั้น เพื่อเป็นการเตรียมความพร้อมของจังหวัดกาญจนบุรีสู่การเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จึงควรมีทิศทางในการดำเนินการดังนี้

5.1 เร่งรัดให้มีการศึกษาความเป็นไปได้ใน การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน จังหวัดกาญจนบุรีอย่างเร่งด่วน เพื่อเสนอแนะรูปแบบของการพัฒนาพื้นที่ที่เหมาะสมกับศักยภาพทางกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งการประเมินสถานการณ์ด้านความมั่นคง กฎหมายที่เกี่ยวข้อง และความพร้อมของเมืองในประเทศพม่าในฐานะประเทศคู่ค้า โดยควรมอบหมายอำนาจให้ คณะอนุกรรมการพัฒนารูปแบบการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองท้องถิ่น ในลักษณะเครือข่ายหรือกลุ่มพื้นที่และรูปแบบการจัดตั้งองค์กรบริหารจัดการในพื้นที่พิเศษ ที่จัดตั้งขึ้นภายใต้ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น รับไปพิจารณาดำเนินการ โดยเฉพาะด้านการปรับปรุงนโยบายควรศึกษารายละเอียดและปรับปรุงกฎระเบียบ สิทธิประโยชน์ ด้านต่างๆ ให้แล้วเสร็จอย่างรวดเร็ว และที่สำคัญควรริบจัดตั้งโครงการ ONE STOP SERVICES ให้เป็นโครงการนำร่องทั้งบริเวณชายแดนและในเขตนิคมอุตสาหกรรม

5.2 เร่งรัดการดำเนินการตามข้อตกลงภายใต้กรอบความร่วมมือทางเศรษฐกิจ ใน อนุทวีป ได้แก่ ประเทศไทย อินเดีย ศรีลังกา บังกลาเทศ และพม่า เช่น การก่อสร้างถนนเชื่อมโยง ทวายกับจังหวัดกาญจนบุรี รวมทั้งส่งเสริมการพัฒนาและก่อสร้างท่าเรือน้ำลึกและนิคม อุตสาหกรรมทวายในประเทศพม่าให้แล้วเสร็จโดยเร็ว โดยเฉพาะด้านกลไกการบริหารจัดการ ควร จัดตั้งกลไกการพัฒนาพื้นที่เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนระดับชาติ และคณะกรรมการบริหารจัดการ เขตลงทุนอุตสาหกรรมเพื่อดำเนินการพัฒนาโครงการในระยะแรก ตลอดจนกำหนดรูปแบบ องค์กรปกครองพิเศษให้แล้วเสร็จ และศึกษารายละเอียดเพื่อยกร่างกฎหมายที่เกี่ยวข้อง โดยใน ระยะแรกควรพัฒนาที่เน้นการเสริมสร้างประสิทธิภาพทางการค้าและการท่องเที่ยวในเขตเศรษฐกิจ ก่อน แล้วจึงพัฒนาในส่วนของด้านอุตสาหกรรม เช่น การจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรม

5.3 เตรียมการรองรับการเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน โดยปรับปรุงมาตรการและกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการส่งเสริมการลงทุนในพื้นที่เศรษฐกิจพิเศษชายแดน และการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ เช่น การปรับปรุงและขยายเส้นทางคมนาคมไปยังชายแดนอำเภอสังขละบุรี จากที่ดำเนินการไปเบื้องต้นแล้ว และพัฒนาทุกเส้นทางที่เชื่อมต่อไปยังประเทศพม่า โดยเฉพาะด้านโครงสร้างพื้นฐาน ต้องสามารถจัดระบบการพัฒนาให้เหมาะสมกับการใช้ที่ดินตามหลักผังเมืองและไม่ก่อให้เกิดผลกระทบทางสิ่งแวดล้อม ดำเนินการแก้ไขปัญหาและจัดเตรียมเมืองเพื่อรองรับการพัฒนาด้วยการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานชุมชน ปรับปรุงพื้นที่พัฒนาการค้าการท่องเที่ยว ตลอดจนริเริ่มพัฒนาโครงการหลัก ได้แก่ กำหนดเขตลงทุนและจัดตั้งนิคมอุตสาหกรรมบริเวณชายแดน

5.4 เตรียมความพร้อมของชุมชน ท้องถิ่น ภาครัฐ และภาคเอกชน ที่จะรองรับการพัฒนาในอนาคต ตาม เจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 โดยสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี และเสริมสร้างขีดความสามารถในการให้บริการสาธารณะขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะด้านสังคมต้องสามารถสร้างความเข้าใจกับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย และเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนา โดยมีมหาวิทยาลัยในพื้นที่เป็นกลไกสำคัญในการดำเนินการ

5.5 พัฒนาองค์ความรู้ของไทยทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาชนทั่วไป ที่มีต่อประเทศพม่า เพื่อให้เกิดความมั่นใจและลดอุปสรรคในการเข้าไปลงทุน รวมทั้งความสิ่งจำเป็นในการเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับพม่าและประเทศเพื่อนบ้านต่างๆ อย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนไทยได้มีความรู้มากขึ้นและลึกซึ้งขึ้น ผ่านการส่งเสริมให้มีการศึกษางานวิจัยทั้งในด้านเศรษฐกิจ ด้านวัฒนธรรม การเมือง ความเป็นอยู่ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริงของสภาพเศรษฐกิจการค้า ภูมิประเทศ สังคม วัฒนธรรม การศึกษา ฯลฯ ของประชาชนของเมืองย่างกุ้งและทวาย ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงลึกในการนำไปวางแผนการพัฒนาให้สอดคล้องกับประเทศพม่าต่อไป เช่น ให้ประชาชนของทั้ง 2 ประเทศสามารถซื้อของเล็กๆ น้อยๆ ตามแนวชายแดนระหว่างท้องถิ่นและมูลค่าไม่สูงมาก ซึ่งจะเป็นการคงเอกลักษณ์และวัฒนธรรมเดิมของพื้นที่เอาไว้ เป็นต้น

5.6 วางแผนศึกษาแนวทางหรือโครงการในการเข้าไปพัฒนาภูมิภาคของประเทศพม่า รวมถึงแนวทางในการพัฒนาด้านคมนาคม ระบบสื่อสาร สิ่งอำนวยความสะดวก ท่าเรือ น้ำลึกและ นิคมอุตสาหกรรม เพื่อนำมาใช้พัฒนาจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นจุดเชื่อมโยงต่อไป และใช้เป็น ข้อมูลในการวางแผนเตรียมความพร้อมในการรองรับด้านการค้า การท่องเที่ยว การลงทุน การ กระจายรายได้ เพื่อให้ส่งผลต่อความสัมพันธ์อันดีระหว่าง 2 ประเทศให้มากขึ้น รวมทั้งการกำหนด ยุทธศาสตร์การพัฒนาอุตสาหกรรมไทยแบบยั่งยืน โดยให้ความสำคัญในเรื่อง การสร้างคุณค่าด้วย เทคโนโลยีและนวัตกรรมที่ไม่ทำลายพื้นที่ป่าไม้ที่มีมากในจังหวัดกาญจนบุรี การพัฒนาเขต อุตสาหกรรมที่สามารถอยู่ร่วมกับชุมชนอย่างยั่งยืน การพัฒนาและดำเนินธุรกิจแบบรวมกลุ่ม เครือข่ายวิสาหกิจอย่างเป็นระบบ การสนับสนุนปัจจัยเอื้อต่อการประกอบธุรกิจอุตสาหกรรม และ การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ผู้มีความยั่งยืนของอุตสาหกรรม

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นต่อการกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน และเพื่อศึกษาแนวโน้มปัญหา และผลที่คาดว่าจะเกิดจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี การศึกษานี้ใช้วิธีการศึกษาเชิงคุณภาพ จากการวิจัยเอกสาร การสัมภาษณ์ และการสำรวจวิจัยพื้นที่

1. สรุปการวิจัย

การศึกษาพบว่า การค้าชายระหว่างประเทศและการค้าบริเวณชายแดน และการขนส่งสินค้าข้ามแดน ปัจจุบันมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ จึงความจำเป็นที่จะต้องมีการบริหารจัดการพื้นที่ที่มีประสิทธิภาพ และส่งเสริมต่อการค้าชายบริเวณชายแดนและประกอบธุรกิจอันเกี่ยวข้อง โดยการที่จะสามารถกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน เพื่อมาสนับสนุนการค้าชายในพื้นที่ชายแดนและการค้าผ่านแดนได้นั้น ต้องได้รับการสนับสนุนจากกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นในพื้นที่ เพื่อให้สามารถกำหนดนโยบายการส่งเสริมเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนที่เกิดประโยชน์ต่อประเทศและตรงกับความต้องการของท้องถิ่น รวมทั้งให้ทราบถึงแนวโน้มของปัญหาจากนโยบายการพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีที่มีบทบาทหน้าที่สำคัญในการพัฒนาท้องถิ่น ตามรูปแบบการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นได้มีอิสระในการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น

1.1 พื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรีที่เหมาะสม

1.1.1 บ้านพระเจดีย์สามองค์ ตำบลหนองลู อำเภอสังขละบุรี มีความพร้อมในการพัฒนาพื้นที่เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนมากที่สุดในจังหวัดกาญจนบุรี เนื่องจากมีภูมิประเทศติดต่อกับประเทศพม่าและมีความการค้าชายกันและด่านชายแดนตั้งอยู่ก่อนแล้ว รวมทั้งมีลักษณะความเป็นชุมชนเมืองริมชายแดนทั้ง 2 ฝั่งรองรับ

1.1.2 บ้านพุน้ำร้อน ตำบลบ้านเก่า อำเภอเมืองกาญจนบุรี มีเหมาะสมในการพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าผ่านแดนมากที่สุดในประเทศไทย เนื่องจากมีความเหมาะสมเชิงพื้นที่ในรองรับการเกิดขึ้นของท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวาย ประเทศพม่า เพื่อให้เกิดการพัฒนาเส้นทางการค้าที่เชื่อมต่อจากท่าเรือแหลมฉบัง ของประเทศไทยไปสู่ท่าเรือน้ำลึกทวาย ประเทศพม่า เพื่อให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางการขนส่งและโลจิสติกส์ของภูมิภาค

1.2 การค้าชายแดนประตูอนุภาคของจังหวัดกาญจนบุรี

จากข้อมูลของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี เกี่ยวกับการค้าชายแดนของประเทศไทยกับประเทศพม่า ของจังหวัดกาญจนบุรี ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 พบว่า มูลค่าการส่งออกลดลงจาก 627,225,812.96 บาท ในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2554 ลดลงเหลือ 155,357,183.09 บาท ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 และมูลค่าการนำเข้าก็ลดลงจาก 17,278,462,904.50 บาท ลดลงเหลือ 8,413,570,814.51 บาท ในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 เช่นเดียวกัน และมีแนวโน้มลดลงมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2551 เป็นต้นมา อันเนื่องมาจากปัญหาการปิดด่านชายแดน ปัญหาการเมืองระดับประเทศ และขาดการส่งเสริมอย่างจริงจังของรัฐบาล ทำให้การขนส่งสินค้าออกจากประเทศไทยไปประเทศพม่าใช้การขนส่งไปออกทางด่านแม่สอด จังหวัดตาก แทนเป็นส่วนใหญ่ แต่ในภาพรวมของการค้าชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ก็ยังมีปริมาณการค้าที่เพิ่มขึ้นมาโดยตลอด อย่างไรก็ตาม จากรายงานของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรีแสดงให้เห็นว่า การค้าบริเวณชายแดนระหว่างไทยกับพม่าก็มีปัญหาอุปสรรคอยู่พอสมควรกล่าวเช่น การที่รัฐบาลพม่ากำหนดมาตรการในการจำกัดปริมาณการนำเข้าสินค้าโดยอ้างว่า เพื่อสงวนเงินตราต่างประเทศและคุ้มครองอุตสาหกรรมภายในประเทศ ซึ่งปัจจุบันก็เริ่มมีมาตรการที่ผ่อนปรนมากขึ้น และเส้นทางคมนาคมระหว่าง 2 ประเทศที่ไม่สะดวก มีการสู้รบระหว่างรัฐบาลพม่ากับกองกำลังชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดน เป็นต้น เนื่องจากหลายๆ อำเภอของจังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ติดอยู่กับชายแดนไทย - พม่า ทำให้มีแรงงานพม่าเข้ามาทำงานในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเป็นจำนวนมาก ทั้งโดยถูกกฎหมายและผิดกฎหมายส่งผลให้เกิดปัญหาการหลบหนีเข้าเมือง ปัญหาการแย่งงานคนไทย ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความมั่นคง การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี จะช่วยเพิ่มปริมาณการค้าชายแดนและการค้าผ่านแดนผ่านจังหวัดกาญจนบุรีที่มากขึ้นการพัฒนาพื้นที่ และพัฒนาชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนบริเวณชายแดนรวมทั้งช่วยลดปัญหาการหลบหนีเข้าเมืองของแรงงานต่างด้าว ปัญหาอาชญากรรม และปัญหาความมั่นคงได้อีกทางด้วย

1.3 การวิเคราะห์การค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรีและการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

จากการศึกษาพบว่า บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์มีอิทธิพลค่อนข้างมากในการกำหนดเป็นแผนในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ เนื่องจากกลุ่มผลประโยชน์มีบทบาทและรู้จักบริบทในเชิงพื้นที่ค่อนข้างดีกว่าหน่วยงานส่วนภูมิภาคอื่นๆ เพราะมีความคลุกคลีและทำกิจกรรมในพื้นที่ค่อนข้างมาก ทำให้ทราบถึงความต้องการของท้องถิ่นได้เป็นอย่างดี และการปกป้องผลประโยชน์ของท้องถิ่น ส่วนบทบาทของหน่วยงานท้องถิ่นจะเป็นเรื่องของการประสานและทำความเข้าใจระหว่างส่วนภูมิภาคกับประชาชนในพื้นที่ การรับนโยบายเพื่อจัดทำแผนตามนโยบายของส่วนภูมิภาคหรือที่ส่วนกลางกำหนด โดยมีหน่วยงานส่วนภูมิภาคที่มีบทบาทในการให้ข้อมูลเชิงวิชาการ องค์กรความรู้ต่างๆ งบประมาณ และการจัดการทรัพยากรต่างๆ เพื่อให้สามารถกำหนดเป็นเขตเศรษฐกิจการค้าชายแดน เป็นสามารถดำเนินงานได้ประสบความสำเร็จได้รับการยอมรับจากประชาชน เนื่องจากประชาชนได้มีส่วนร่วมมากขึ้น

1.3.1 จุดแข็ง (Strength) เมื่อพิจารณาจุดแข็งของการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี จะพบว่า มีจุดแข็งสำคัญหลายประการได้แก่ 1) เศรษฐกิจการค้าชายแดน เนื่องจากจังหวัดกาญจนบุรีเป็นพื้นที่ที่มีพรมแดนติดต่อกับประเทศพม่า และมีช่องทางการติดต่อซื้อขายสินค้าระหว่างไทยกับพม่าที่สำคัญได้แก่ ด่านชายแดนบ้านพระเจดีย์สามองค์ ซึ่งมีความสำคัญทั้งทางค้าและทางประวัติศาสตร์มีปริมาณซื้อขายมากในระดับหนึ่งและสะดวกต่อการขนส่งสินค้าเข้าไปในหลายๆ เมืองสำคัญของประเทศพม่า สินค้าที่ไทยที่ส่งออกไปประเทศพม่าผ่านช่องทางในจังหวัดกาญจนบุรีส่วนมากเป็นสินค้าเพื่อการอุปโภคบริโภค ได้แก่ นมและอาหารเสริม เครื่องดื่มให้พลังงาน สบู่ กาแฟสำเร็จรูปผงซักฟอก ขนม และ น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว เป็นต้น ส่วนสินค้าที่ไทยซื้อจากพม่าผ่านช่องทางในจังหวัดกาญจนบุรีได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ ไม้ไผ่ โคน – กระบือ และ จี๊เหล็ย เป็นต้น 2) แหล่งผลิตและจ้างงาน จังหวัดกาญจนบุรีมีโรงงานตั้งอยู่ในเขตอำเภอสังขละบุรี เป็นจำนวนมากและมีการจ้างแรงงานในพื้นที่รวมถึงแรงงานจากพม่าเข้ามาทำงานเป็นจำนวนมาก ส่งผลให้เกิดการหมุนเวียนทางเศรษฐกิจมากในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี 3) ความเข้มแข็งของนักธุรกิจการค้าชายแดนในพื้นที่ในการสนับสนุนและการผลักดันในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ มีการส่งเสริมในการประสานงานกับฝ่ายการเมืองทั้งในพื้นที่และระดับชาติมาเป็นระยะเวลานานแล้ว 4) รายได้จากการชายแดน โดยอำเภอที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศพม่า เช่น อำเภอสังขละบุรี อำเภอเมืองกาญจนบุรี อำเภอไทรโยคมีรายได้ทางเศรษฐกิจสูงกว่าอำเภออื่นของจังหวัดกาญจนบุรี อันเนื่องมาจากการค้าชายแดนระหว่างชายแดนไทย – พม่า 5) การมีส่วนร่วมทางการเมือง จังหวัดกาญจนบุรีถือว่าเป็นจังหวัดที่มีส่วนร่วมทางการเมืองและตื่นตัวทางการเมืองค่อนข้างมาก ดูได้จาก

การเมืองค์กรภาคประชาชนจำนวนมาก เช่น หอการค้าจังหวัด กลุ่มอนุรักษ์กาญจน์ กลุ่มประชาสังคมจังหวัดกาญจนบุรี กลุ่มองค์กรภาคประชาชนต่างๆ มากมาย เป็นต้น

1.3.2 จุดอ่อน (Weakness) สำหรับจุดอ่อนของการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรี ได้แก่ 1) ความมั่นคง ถือว่าเป็นประเด็นที่มีความอ่อนไหวต่อการนำเสนอรูปแบบการบริหารและพัฒนาพื้นที่เป็นอย่างมาก เพราะว่า จังหวัดกาญจนบุรีมีพื้นที่ติดอยู่กับชายแดนประเทศพม่า ทำให้มักมีการกระทบกระทั่งในบริเวณชายแดนอยู่เสมอ ทั้งจากการสู้รบระหว่างกองทหารพม่ากับกองทหารชนกลุ่มน้อย และจากความสัมพันธ์ระหว่างไทยกับพม่าที่มีความขัดแย้งกันในบางครั้ง รวมถึงการที่มีชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยเดินทางเข้ามาทำงานตามโรงงานต่างๆ ในเมืองชั้นในของจังหวัดกาญจนบุรี เช่น อำเภอท่าม่วงและอำเภอท่ามะกาทั้งที่ถูกกฎหมายและไม่ถูกกฎหมายเป็นจำนวนมาก 2) สภาพพื้นที่ โดยพื้นที่ส่วนมากของจังหวัดกาญจนบุรียังเป็นพื้นที่ของกระทรวงกลาโหมและกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทำให้ติดขัดในข้อกฎหมายในการพัฒนาพื้นที่หรือการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ และพื้นที่ส่วนมากยังเป็นพื้นที่ชนบทเป็นส่วนมาก

1.3.3 โอกาส (Opportunity) ในแง่ของโอกาส จังหวัดกาญจนบุรีมีโอกาที่จะมาสนับสนุนการเกิดเขตเศรษฐกิจพิเศษหลายประการ ได้แก่ 1) ความได้เปรียบของพื้นที่ เนื่องจากหลายๆ พื้นที่ที่มีเศรษฐกิจที่ดีเพราะเป็นช่องทางการค้าชายแดนที่สำคัญกับประเทศพม่ามานาน และยังสามารถพัฒนาศักยภาพให้สูงมากกว่าที่เป็นอยู่ได้ หากมีการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคที่เพียงพอเช่น การขยายถนน การพัฒนาระบบไฟฟ้าและประปา เป็นต้น ก็จะทำให้โอกาสทางการค้าชายแดนเพิ่มมากขึ้น 2) การสนับสนุนจากรัฐบาล เนื่องจากศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจทางการค้าบริเวณชายแดนมีความโดดเด่นและมีความสำคัญมากขึ้นเรื่อยๆ รวมทั้งรูปแบบทางการค้าในปัจจุบันเปลี่ยนแปลงเป็นการค้าระหว่างประเทศที่มากขึ้น การขนส่งและระบบโลจิสติกส์ถูกให้ความสำคัญเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ และรัฐบาลก็มีนโยบายในการเปิดประตูการค้าฝั่งตะวันตกของประเทศ จึงมีความเป็นไปได้มากที่จะมีรัฐบาลที่ให้ความสนใจและมีนโยบายส่งเสริมจังหวัดกาญจนบุรีให้มีเขตเศรษฐกิจพิเศษ 3) ความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า ความสัมพันธ์ระหว่าง 2 ประเทศในปัจจุบันก็มีแนวโน้มไปในทางที่ดีทั้งความร่วมมือทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคมและในฐานะประเทศในกลุ่มประเทศอาเซียนด้วยกัน 4) ศักยภาพการพัฒนาของประเทศพม่า โดยประเทศพม่าก็เริ่มหันมาพัฒนาความสัมพันธ์ระหว่างประเทศกับโลกภายนอกมากขึ้นแทนการปิดประเทศแบบเดิม ทำให้แนวโน้มความสัมพันธ์ระหว่างประเทศไทยดีขึ้น ซึ่งจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจการค้าชายแดนด้วย

1.3.4 สิ่งคุกคาม (Threat) ในประเด็นที่จะคุกคามต่อการพัฒนาพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี มีอยู่หลายประการ ได้แก่ 1) การรุกทางการค้าของประเทศจีน ในปัจจุบันสินค้าจากประเทศจีนมีการรุกเข้ามาขยายส่วนแบ่งทางการตลาดในหลายประเทศทั่วโลก รวมทั้งในประเทศพม่าด้วย และทั้งสองประเทศยังมีพรมแดนติดต่อกันทางตอนเหนือของพม่าและทางตอนใต้ของจีน ซึ่งประเทศจีนเป็นมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของโลกมีความแข็งแกร่ง และได้เปรียบประเทศไทยอยู่มากในการค้าขายกับประเทศพม่า แม้ว่าในอดีตที่ผ่านมาการลงทุนของจีนจะยังไม่มากนักเช่น ใน พ.ศ. 2550 จีนมีสัดส่วนการลงทุนในพม่าเพียงประมาณร้อยละ 3.23 ของการลงทุนทั้งหมดของต่างประเทศในพม่า แต่ในปัจจุบันมีการเพิ่มสัดส่วนการลงทุนในพม่าของประเทศไทยจำนวนมาก และเน้นลงทุนในสาขาที่สำคัญต่อการเติบโตของเศรษฐกิจของจีน เช่น สาขาพลังงาน และสาขาสินค้าอุปโภคบริโภค อาทิ ก๊าซธรรมชาติ น้ำมันดิบ ที่ใช้ป้อนการผลิตไฟฟ้าทางเศรษฐกิจของจีน และทำให้การค้าชายแดนระหว่างจีนกับพม่ามีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้น 2) การเปิดการค้าเสรี การที่เศรษฐกิจโลกเข้าสู่ยุคของการเปิดการค้าเสรี รวมทั้งการเกิดขึ้นของประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนทำให้มีการลดและเลิกมาตรการทางภาษีและไม่ใช่ภาษีทางการค้าระหว่างประเทศในกลุ่มอาเซียน ส่งผลให้เกิดแข่งขันทางการค้ากันอย่างเสรีมากขึ้น ประกอบกับประเทศพม่ามีทรัพยากรธรรมชาติทั้งป่าไม้ น้ำมัน แร่ธาตุ อัญมณี เป็นจำนวนมาก ทำให้ประเทศต่างๆ ทั้งในและนอกกลุ่มประเทศอาเซียนต่างก็มุ่งเข้าไปลงทุนและพัฒนาการค้าขายกับประเทศพม่าเพิ่มมากขึ้นเช่น ญี่ปุ่น อังกฤษ สิงคโปร์ และมาเลเซีย เป็นต้น ทำให้เศรษฐกิจของการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีอาจถูกคุกคามหากยังไม่มีมาตรการในการดำเนินการทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

2. อภิปรายผล

ในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรี ขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เป็นการส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น โดยให้องค์กรท้องถิ่นที่มีความใกล้ชิดกับพื้นที่และประชากรในพื้นที่สามารถกำหนดรูปแบบการดำเนินการ และให้ประชาชนในท้องถิ่น และกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการกำหนดรูปแบบการปกครองและการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนที่จะเกิดขึ้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่ เช่น ในอำเภอสังขละบุรี และอำเภอเมืองกาญจนบุรี ได้มีส่วนร่วมในการเสนอปัญหาในการตัดสินใจ การกำหนดรูปแบบ ทิศทางและมาตรการต่างๆ การตรวจสอบการทำงานและร่วมรับบริการสาธารณะต่างๆ เพื่อให้ตรงกับความต้องการของประชาชนในพื้นที่ องค์กรส่วนกลางและส่วนภูมิภาคควรทำหน้าที่เพียงกำกับดูแลเท่านั้น ซึ่งจะทำการจัดการระบบสาธารณูปโภค การค้า การท่องเที่ยว

ศิลปวัฒนธรรม และสิ่งแวดล้อมเป็นไปอย่างเหมาะสมกับบริบทของพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีมากที่สุด โดยเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของจังหวัดกาญจนบุรีที่จะจัดตั้งควรเป็นลักษณะของเขตพื้นที่ในการค้าชายชายแดน การประกอบอุตสาหกรรม และการค้าที่ได้สิทธิพิเศษทางภาษีและศุลกากร เพื่อให้เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะเกิดขึ้นสามารถดึงดูดการลงทุนจาก ต่างประเทศให้เข้ามาลงทุนในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีเพื่อช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาระบบเศรษฐกิจของจังหวัดและของประเทศ

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่มีบทบาทในการส่งเสริมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษค่อนข้างสูง เช่น การรวมกลุ่มผู้ประกอบการค้าชายแดน การทำข้อตกลงระดับท้องถิ่นในการแลกเปลี่ยนองค์ความรู้และสินค้าระหว่าง 2 ประเทศมาโดยตลอด เช่น การส่งเสริมภาษาพม่าให้กับผู้ที่สนใจเข้าไปลงทุนในประเทศพม่า การอบรมสัมมนาทางการค้าชายแดนและเพิ่มขีดความสามารถของผู้ประกอบการ เป็นต้น เพื่อพัฒนาศักยภาพในการแข่งขันในพื้นที่ และกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่ก็มีบทบาทในการปรับปรุง และเปลี่ยนแปลงการให้บริการของภาครัฐที่ขาดความเป็นเอกภาพและการให้บริการที่ล่าช้า ไม่มีประสิทธิภาพที่เป็นอุปสรรคต่อการค้าชายชายแดนและการค้าชายผ่านแดนมาโดยตลอด รวมทั้งการเรียกร้องในการแก้ไขปัญหาที่ดินที่เป็นอุปสรรคสำคัญในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ ที่ทำให้นักลงทุนจากต่างประเทศไม่กล้าเข้ามาลงทุนในพื้นที่ชายแดนจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งการส่งเสริมให้เกิดการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้นยังมีวัตถุประสงค์เพื่อให้เกิดการสร้างแรงจูงใจในการลงทุน เพราะการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษย่อมต้องมีกฎเกณฑ์ที่ใช้บังคับแตกต่างไปจากปกติ เพื่อเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของจังหวัด และการพัฒนาพื้นที่ให้เป็นประตูการค้าในฐานะแหล่งผลิตและขนส่งสินค้าของผู้ประกอบการ โดยจะมีข้อได้เปรียบในเรื่องของความใกล้ชิดแหล่งวัตถุดิบ แรงงาน ความสะดวกและลดเวลาในการขนส่ง และการกระจายสินค้าไปยังประเทศพม่าและประเทศอื่นๆ ได้ดีมากขึ้น และเขตเศรษฐกิจพิเศษยังจะช่วยในเรื่องการควบคุมดูแลสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นระบบ ซึ่งเหล่านี้ล้วนส่งผลต่อการพัฒนาและเจริญเติบโตของพื้นที่บริเวณชายแดนแทบทั้งสิ้น

โดยกลุ่มผลประโยชน์ในพื้นที่มองว่าเขตเศรษฐกิจพิเศษ จะช่วยทำให้รัฐบาลเร่งเจรจาในการผ่อนคลายนโยบายต่างๆ ที่กีดขวางทางการค้าการลงทุนระหว่างประเทศไทยกับพม่าและง่ายต่อการปรับปรุงกฎหมายนโยบายเพื่อสนับสนุนการลงทุนในพื้นที่ เช่น สิทธิประโยชน์ต่างๆ การจัดตั้งศูนย์บริการแบบเบ็ดเสร็จ(One-Stop Service) เพื่อให้การดำเนินการทางด้านการค้าการลงทุน การผลิต และการบริการสามารถดำเนินการได้ง่ายและคล่องตัว ซึ่งการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจก็ยิ่งจะช่วยผ่อนปรนการใช้แรงงานต่างด้าวในภาคการผลิตที่ขาดแคลนแรงงานอยู่ และลดปัญหาการเข้ามาแย่งการทำงานของแรงงานต่างด้าวในเขตอำเภอชั้นใน และในจังหวัดใหญ่ๆ ของประเทศไทยได้อีกด้วย

ซึ่งเขตเศรษฐกิจพิเศษจะนำไปสู่การจ้างงาน ลดปัญหาการว่างงานและเพิ่มรายได้และการปรับปรุงโครงสร้างพื้นฐานและสาธารณูปโภคต่างๆ ในพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรี ทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตและสภาพแวดล้อมที่ดีขึ้น รวมทั้งทำให้เศรษฐกิจเติบโตควบคู่ไปกับการสนับสนุนความมั่นคงและแก้ปัญหาสังคมเช่น ลดการเคลื่อนย้ายแรงงานในการขนยาเสพติด

โดยการการค้าชายแดนสามารถสร้างรายได้มากมายให้กับชาวกาญจนบุรี และเกี่ยวข้องกับเอกลักษณ์ของจังหวัดกาญจนบุรีอีกด้วย แต่การค้าชายแดนไม่ได้เกี่ยวข้องกับองค์การปกครองเท่านั้น แต่ยังเกี่ยวข้องกับหน่วยงานอื่นๆ มากมาย ทำให้การปกครองส่วนท้องถิ่นต้องมีการพัฒนาสำหรับในการเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตั้งแต่ กรม กอง ต่างๆ ของกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงอุตสาหกรรม ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตและการค้าโดยตรง และยังคงรวมถึงหน่วยงานอื่นๆ โดยเฉพาะงานศุลกากรและหน่วยงานด้านความมั่นคงที่ต้องเชื่อมโยงในเรื่องของการพิธีการทางการค้าระหว่างประเทศและการผ่านสินค้าข้ามแดน ที่ปัจจุบันถือเป็นปัญหาในพื้นที่ชายแดนเป็นอย่างมาก เพราะระเบียบปฏิบัติแต่ละหน่วยงานขัดแย้งกันเอง ทำให้ผู้ได้รับผลกระทบคือประชาชนและผู้ประกอบการค้าชายแดนในพื้นที่ ทั้งการนำเข้า (Import) สินค้าต่างๆ เข้ามาใช้หรือบริโภครในราชอาณาจักร การนำกลับเข้ามา (Re - Import) โดยการส่งออกมาก่อนแล้วจึงนำกลับเข้ามาภายหลัง การส่งออก (Export) สินค้าไปนอกราชอาณาจักร และการส่งกลับออกไป (Re - Export) โดยการนำเข้ามาก่อนแล้วจึงส่งกลับออกไปภายหลัง และการค้าชายแดนในจังหวัดกาญจนบุรียังมีอีกรูปแบบหนึ่ง คือ นำผ่าน หรือ ส่งผ่านประเทศ (Transit or Transshipment) คือเป็นการขนส่งสินค้าผ่านประเทศไทยโดยมิได้ใช้ประโยชน์ หรือนำไปสร้างรายได้ให้เกิดขึ้นในประเทศ สินค้าประเภทนี้จะไม่มีภาระในอันที่จะต้องเสียภาษี และไม่มีภาระในอันที่จะต้องขออนุญาตนำเข้าและส่งออก หรืออาจเป็นรูปแบบการขนส่งผ่านประเทศโดยการเสียภาษีที่ถูกต้องเพื่อลดระยะเวลาและค่าใช้จ่ายที่จะต้องเสียเมื่อต้องอ้อมไปทางทะเล เป็นต้น ซึ่งการค้าผ่านแดนในปัจจุบันยังมีมูลค่าไม่สูงมากนัก แต่ในอนาคตการเกิดขึ้นของท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรมทวายจะทำให้การค้าในรูปแบบการค้าผ่านแดนมีมูลค่าสูงขึ้นเป็นอย่างมาก เนื่องจากประเทศไทย โดยเฉพาะจังหวัดกาญจนบุรีมีความพร้อมในทางภูมิศาสตร์และศักยภาพในการดำเนินการได้ สิ่งที่ได้กล่าวมาแล้วในข้างต้น จะเห็นได้ว่าเกี่ยวข้องกับกลุ่มผลประโยชน์ และประชาชนเป็นจำนวนมาก ทั้งเรื่องการค้า การค้าชาย วิถีชีวิต และยังเกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ทั้งกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะที่มีอาชีพเดียวกัน เช่น กลุ่มการค้าในจังหวัดกาญจนบุรี หรือกลุ่มที่มีแนวคิดหรืออุดมการณ์เดียวกัน เช่น กลุ่มอนุรักษ์กาญจน์ ประชาคมกาญจนบุรี เป็นต้น

นั่นพิจารณาตามหลักของความเป็นจริงจากพฤติกรรมแล้วเป็นการรวมตัวของกลุ่มชนที่มีผลประโยชน์ได้ยึดถือเอาแนวอาชีพเดียวกันเป็นหลัก เมื่อการรวมตัวกันดำเนินไปได้ด้วยดี มีการ

จัดองค์การที่ดี มีประสิทธิภาพแล้ว ก็จะสามารถสร้างพลังและเปลี่ยนแปลงกลายเป็นกลุ่มที่มีอิทธิพล (Influence) และอำนาจ (Power) เหนือรัฐบาล เหนือผู้บริหารประเทศได้ พลังอำนาจที่ว่านี้รวมไปถึงจำนวนสมาชิกที่เข้าร่วมในกลุ่มด้วย โดยแต่ละกลุ่มผลประโยชน์ก็จะมีจุดมุ่งหมายและนโยบายที่แตกต่างกันออกไปในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ประกอบกรนโยบายของส่วนภูมิภาคทำให้องค์กรท้องถิ่น โดยเฉพาะองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีที่มีบทบาทสำคัญต่อการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน ควรต้องนำประเด็นต่างๆ มาพิจารณาข้อดีข้อเสีย ข้อเสนอแนะ จากกลุ่มผลประโยชน์เหล่านี้ เพราะมีความเชี่ยวชาญในพื้นที่ มีประสบการณ์ เพื่อให้การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจเป็นไปตามความต้องการของประชาชนในพื้นที่อย่างแท้จริง และไม่ผลส่งผลกระทบต่อทั้งในระยะสั้นและระยะยาวกับสังคม และกับคนในพื้นที่ รวมทั้งมีทิศทางและเป้าหมายที่ชัดเจนเพื่อให้เป็นแบบอย่างกับพื้นที่ชายแดนอื่นๆ นำไปประยุกต์ปฏิบัติใช้ได้อีกด้วย โดยสามารถสรุปปัญหาการส่งเสริมการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจการค้าชายแดน ได้ดังนี้

1) ปัญหาด้านที่ดิน ถือเป็นเรื่องที่ถูกหน่วยงานมีความเห็นไปในทิศทางเดียวกัน ที่ควรแก้ไขเป็นอันดับแรก เนื่องจากปัญหาที่ดินของจังหวัดกาญจนบุรียังเกี่ยวข้องกับเรื่องความมั่นคงและด้านสิ่งแวดล้อม การดำเนินการในเรื่องการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษจึงมีอุปสรรคที่ทางองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีต้องรีบดำเนินการแก้ไขร่วมกับองค์กรในระดับภูมิภาคและในระดับรัฐบาล เพื่อให้ความมั่นใจกับประชาชนและผู้จะมาลงทุน

2) ปัญหาด้านการทำงานของหน่วยงานของรัฐ เนื่องจากการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐขาดความเชื่อมโยงกัน ต่างคนต่างทำงาน ต่างยึดถือกฎหมายของหน่วยงานตน ทำให้การดำเนินการทางด้านการค้าชายชายแดนและการค้าผ่านแดนมีขั้นตอนและระเบียบการที่มาก รวมทั้งบางครั้งทำไม่ได้เพราะติดขัดข้อกฎหมาย ประชาชนและผู้ประกอบการขาดความชัดเจน ไม่สะดวกในการทำการค้าชายแดน รวมทั้งต้องมีแผนพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภครองรับการพัฒนาพื้นที่

3) ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม ถือเป็นปัญหาที่จะต้องทำให้เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งไม่ส่งผลเสีย และสร้างมลภาวะทั้งในระยะและระยะยาว เหมือนเช่น นิคมอุตสาหกรรมมาบตาพุด และนิคมอุตสาหกรรมแม่เมาะ และเขตโรงงานอื่นๆ ต้องเผชิญอยู่ และต้ององค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีต้องมีแผนในการดำเนินรองรับด้านสิ่งแวดล้อมอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อสร้างความมั่นใจให้กับประชาชนในพื้นที่ องค์การสิ่งแวดล้อม และนักลงทุน

4) ปัญหาด้านความนโยบายของรัฐบาล ปัจจุบันปัญหาการเมืองและนโยบายทางการเมืองไม่มีความชัดเจน ขาดความต่อเนื่องในการดำเนินการของรัฐบาล จึงควรให้ความสำคัญต่อการกำหนดเป็นนโยบายที่สำคัญของประเทศ เช่น นโยบายเปิดประตูการค้าฝั่งตะวันตก เป็นต้น เพื่อให้มีกรอบดำเนินการและงบประมาณที่ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ไม่เปลี่ยนแปลงไปตามรัฐบาล รวมทั้ง

การประสานความร่วมมือระหว่าง 2 ประเทศ เพื่อสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกันมากขึ้น แก้ไขข้อพิพาทและผ่อนปรนทางการค้าชายแดนให้มากขึ้น ทั้งในระดับชาติ ระดับภูมิภาค และระดับท้องถิ่นของทั้ง 2 ประเทศ

5) ปัญหาด้านองค์ความรู้ ควรมุ่งเน้นการทำวิจัยในเขตพื้นที่จังหวัดกาญจนบุรีให้มากขึ้น เพื่อที่มากำหนดกรอบการศึกษา และจัดประชุมในพื้นที่เพื่อสอบถามความเห็นของประชาชน ผู้ประกอบการ นักวิชาการ และสนับสนุนให้มีการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษขึ้น เพื่อหาข้อสรุปและรับฟังข้อคัดค้านในการบริหารจัดการในเขตเศรษฐกิจพิเศษว่าจะมีรูปแบบใด รวมทั้งร่างกฎหมายเขตเศรษฐกิจพิเศษควรมีลักษณะใด เป็นต้น เพื่อเป็นการให้ความรู้กับชุมชนและเพิ่มการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน

3. ข้อเสนอแนะ

1) ภาครัฐควรมีนโยบาย และมาตรการส่งเสริมการลงทุนของสาขาอุตสาหกรรมเป้าหมายที่มีศักยภาพสูงสุดในเขตเศรษฐกิจพิเศษจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งได้แก่ อุตสาหกรรมสิ่งทอ และเสื้อผ้าสำเร็จรูป อุตสาหกรรมแปรรูปผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร และอุตสาหกรรมไม้และเฟอร์นิเจอร์

2) ภาครัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีมาตรการจูงใจในการดึงดูดนักลงทุนให้เข้าไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษ

3) เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้งควรมีการบริหารจัดการแรงงานต่างด้าวที่เข้ามาทำงานเป็นแรงงานในภาคอุตสาหกรรมและภาคเกษตรกรรมให้ถูกกฎหมาย และส่งเสริมอุตสาหกรรมที่มีศักยภาพเติบโตในอนาคต รวมทั้งอุตสาหกรรมที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม เช่น อุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานเข้มข้นเพื่อสร้างมูลค่าในเชิงการแข่งขัน เนื่องจากจะได้แรงงานราคาถูกจากประเทศพม่า หรืออุตสาหกรรมที่ใช้แหล่งวัตถุดิบในท้องถิ่น เป็นต้น

4) ภาครัฐ ควรมีการพัฒนาด้านโครงสร้างพื้นฐานให้เพียงพอเพื่อการรองรับความเจริญ และการลงทุนในด้านอุตสาหกรรม

5) ในการนำไปใช้ในการปฏิบัติงานควรให้ทุกภาคส่วน นำไปใช้เป็นฐานข้อมูลในส่วนที่รับผิดชอบ และระดมความคิดร่วมกัน โดยเฉพาะการค้าระหว่างประเทศ และการค้าชายแดน รวมถึงการนำผลที่ได้ไปใช้ในการวางแผนการพัฒนาท้องถิ่น เพื่อรองรับการพัฒนาภูมิภาคแถบนี้ต่อไป

6) เขตเศรษฐกิจพิเศษที่จะจัดตั้ง ควรเร่งดำเนินการประสานงานระหว่างประเทศในด้านการเปิดด่านถาวรบ้านพุน้ำร้อน เพื่อให้มีจุดรองรับของการนำสินค้าต่าง ๆ มาจำหน่าย รวมทั้ง

เตรียมจัดตั้งด้านบุคลากรที่บ้านพุน้ำร้อน เพื่อรองรับการเปิดทำการค้า และเตรียมการด้านการจัดเก็บภาษีต่างๆ ที่ดีและมีประสิทธิภาพ

7) องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรีและทุกภาคส่วน ควรผลักดันให้เกิดจุดผ่านแดนชั่วคราวและ/หรือ จุดผ่อนปรนทางการค้า การท่องเที่ยว ในระดับท้องถิ่นมากขึ้น รวมทั้งการพัฒนาธุรกิจ การค้า การลงทุน รวมทั้งการพัฒนา การท่องเที่ยวระหว่างทวาย-กาญจนบุรี เพื่อให้สามารถขับเคลื่อนเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน

8) ในการเสนอรูปแบบการเมืองการบริหารเขตเศรษฐกิจพิเศษ ควรมีรูปแบบการบริหารในรูปแบบดังนี้ รูปแบบที่หนึ่ง คือ การจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ โดยการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษทำให้มีการลงทุนในเขตอำเภอเมืองและอำเภอสังขละบุรีเพิ่มมากขึ้นซึ่งจะเป็นผลดีต่อเศรษฐกิจของท้องถิ่น และจังหวัดกาญจนบุรีโดยรวมด้วย โดยมีการสร้างแรงจูงใจให้กับนักลงทุนเข้ามาลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษแตกต่างกับการได้รับสิ่งตอบแทนในทางด้านภาษีที่จัดเก็บในอัตราที่ต่ำในเขตเศรษฐกิจพิเศษนี้รวมถึงสิ่งอำนวยความสะดวกในการประกอบธุรกิจในเขตเศรษฐกิจพิเศษ แต่ต้องระวังในเรื่อง ความเหลื่อมล้ำในการพัฒนาระหว่างพื้นที่นอกเขตเศรษฐกิจพิเศษ กับพื้นที่ในเขตเศรษฐกิจพิเศษที่อาจมีอยู่มากเพราะพื้นที่ส่วนใหญ่ยังเป็นพื้นที่ชนบท และมีความเจริญไม่มากนัก อาจเกิดปัญหาทางการเมืองและสังคมตามมาได้ โดยเป็นรูปแบบความร่วมมือระหว่างองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นในเขตพื้นที่ ได้แก่ เทศบาลนคร เทศบาล องค์การบริหารส่วนตำบล โดยการสนับสนุนของหน่วยงาน พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรีในการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ

9) เร่งทบทวนผลการศึกษารการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน เพื่อเตรียมการจัดตั้งเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษ ตามระยะเวลาที่เหมาะสม ติดตามประเมินผล และประสานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อทบทวนและจัดเตรียมโครงการ ให้เป็นไปตามแผนพัฒนาและแปรแผนไปสู่ปฏิบัติ และประชาสัมพันธ์โครงการเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับประชาชนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในการพัฒนา และเปิด โอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- โกวิทช์ พวงงาม (2547) *คู่มือมติใหม่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น: ผู้บริหารท้องถิ่น ที่มาจากการเลือกตั้งโดยตรงของประชาชน* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์เสมาธรรม
- โกวิทช์ พวงงาม(2548) *การปกครองท้องถิ่น ไทย : หลักการและมติใหม่ในอนาคต* กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์วิญญูชน
- ตระกูล มีชัย (2538) *การกระจายอำนาจ กรุงเทพมหานคร สำนักนโยบายศึกษา*
- ชเนศวร์ เจริญเมือง (2540) *100 ปี การปกครองท้องถิ่นไทย พ.ศ. 2440-2540* กรุงเทพมหานคร
โครงการจัดพิมพ์ คบไฟ
- ธานัญญารัตต์ ล้วนสมบูรณ์ (2551) *นโยบายและมาตรการของรัฐบาลไทย ในการจัดการการค้าชายแดน : กรณีศึกษา ด้านศุลกากรเชียงแสน อำเภอเชียงแสน จังหวัดเชียงราย*
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- นุศรา ตันลาพุด (2548) *ศักยภาพในการจัดการเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของจังหวัดเชียงราย*
วิทยานิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- บรรพต วีระสัย และคณะ (2531) *รัฐศาสตร์ทั่วไป (PS 103)* โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง
- ปธาน สุวรรณมงคล (2541) *บทบาทรัฐและโครงสร้างองค์การระบบราชการไทย.* กรุงเทพฯ :
สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
- ประเวศ วะสี (2537)*การพัฒนาประชาธิปไตยและการปฏิรูปการเมือง* กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์
หมอชาวบ้าน
- ประทาน คงฤทธิศึกษากร (2534) *การปกครองท้องถิ่น* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์อุษาการพิมพ์
- ปานิสรา ดาวเรือง (2545) *แนวทางการพัฒนาเมืองชายแดน : กรณีศึกษา เมืองเชียงแสน จังหวัด
เชียงราย* วิทยานิพนธ์สถาปัตยกรรมศาสตรมหาบัณฑิต จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ราชกิจจานุเบกษาวันที่ 24 มีนาคม 2522
- รายงานของคณะกรรมการเศรษฐกิจการพาณิชย์และอุตสาหกรรมวุฒิสภาพิจารณาศึกษาเรื่อง
“ร่างพระราชบัญญัติเขตเศรษฐกิจพิเศษ”
- วิบูลย์ ตั้งกิตติภรณ์ (2538) *เขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนตะวันตกภาคเหนือและเขต เศรษฐกิจ
พิเศษชายแดนตะวันออกเฉียงเหนือ* บทบัณฑิตย์
- วุฒิสาร ต้นไชย (2547) *การกระจายอำนาจและการปกครองท้องถิ่น : ความก้าวหน้าหลัง
รัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2540* กรุงเทพมหานคร โรงพิมพ์คลังวิชา จำกัด

- ศิริเพ็ญ แดปรเมสามัย (2549) ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับที่ดินของเขตเศรษฐกิจพิเศษ กรุงเทพมหานคร คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย สถาบันดำรงราชานุภาพ(2543) รายงานการศึกษาวิจัยเรื่อง การกระจายอำนาจของกระทรวง ทบวง กรม ลงสู่ภูมิภาคและท้องถิ่น กรุงเทพมหานครสำนักพิมพ์เสมาธรรม
- สยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์ปีที่ 51 ฉบับที่ 50, (25 กุมภาพันธ์ – 3 มีนาคม 2548)
- สมคิด เลิศไพฑูรย์ (2547) สาระนุกรมการปกครองท้องถิ่นไทย หมวดโครงสร้างภายนอก : รัฐธรรมนูญกับ การปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร บริษัทธรรมดาเพรส จำกัด
- สมภพ โทตระกิตย์ (2504) การควบคุมกฎหมายที่ขัดรัฐธรรมนูญ วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1. วารสารนิติศาสตร์ ปีที่ 2 ฉบับที่ 1
- สุชาติ ชุมแก้ว (2548) บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัดกับการพัฒนาท้องถิ่น : ศึกษาเฉพาะ กรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดสมุทรสาคร ภาคนิพนธ์รัฐศาสตรมหาบัณฑิต คณะ รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- สนิท จรอนันต์ (2549) ความเข้าใจเรื่องการปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร สำนักนโยบายศึกษา หนังสือพิมพ์มติชนรายวัน, (12 มกราคม 2548)
- อุทัย หิรัญโต(2523) การปกครองท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร สำนักพิมพ์ โอเดียนสโตร์

เอกสารอิเล็กทรอนิกส์

- http://www.mesac.net/board_ans.php?q_id=475
- http://www.dtn.moc.go.th/web/147/index_th.asp?G_id=147, 23 March 2007
- <http://www.freezonespm.com/information.htm>
- <http://mfa.go.th/web/865.php?code=f>, 4 february 2007
- <http://cac.kku.ac.th/laos/images/stories/AUGUST09/border%20trad.doc>
- <http://www.kanchanaburi.go.th/au/provplan.php>

การสัมภาษณ์

ชัยวัฒน์ ลิ้มปวีร์รณชะ (2554, 15 สิงหาคม) รองผู้ว่าราชการจังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์โดย
สุรพงษ์ ปิยะโชติ ศาลากลางจังหวัดกาญจนบุรี

ชัยยง โกศลวิทยา (2554, 15 สิงหาคม) หัวหน้าฝ่ายโรงงานอุตสาหกรรม สำนักงาน
อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ สำนักงาน
อุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรี

ฐปानीย์ มกรศวรยธรรม (2554, 15 สิงหาคม) นักส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นชำนาญการ
สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ ศาลาว่า
กลางจังหวัดกาญจนบุรี

เดือน ทองยิ้ม (2554, 15 สิงหาคม) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เขตอำเภอสังขละบุรี
สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

ชวิช ไตรรุ่งตระกูล (2554, 15 สิงหาคม) สมาชิกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี เขตอำเภอ
สังขละบุรี สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

ปทุมภรณ์ แยมเกิด (2554, 1 กรกฎาคม) นักวิชาการพาณิชย์ชำนาญการพิเศษ สำนักงาน
พาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ สำนักงานพาณิชย์
จังหวัดกาญจนบุรี

ประสาน สงวนพันธ์ (2554, 1 กรกฎาคม) นายกองกำกับการบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า สัมภาษณ์โดย
สุรพงษ์ ปิยะโชติ องค์การบริหารส่วนตำบลบ้านเก่า จังหวัดกาญจนบุรี

นิพัฒน์ เจริญกิจการ (2554, 1 กรกฎาคม) ประธานหอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์โดย
สุรพงษ์ ปิยะโชติ หอการค้าจังหวัดกาญจนบุรี

วิจารณ์ กุลชนะรัตน์ (2554, 15 สิงหาคม) ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี สัมภาษณ์
โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี

สวัสดี ชมพูนาม (2554, 12 กรกฎาคม) กองพลทหารราบที่ 9 สัมภาษณ์โดย สุรพงษ์ ปิยะโชติ
โรงแรมริเวอร์ จังหวัดกาญจนบุรี

ภาคผนวก

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

สืบราชสันตติวงศ์

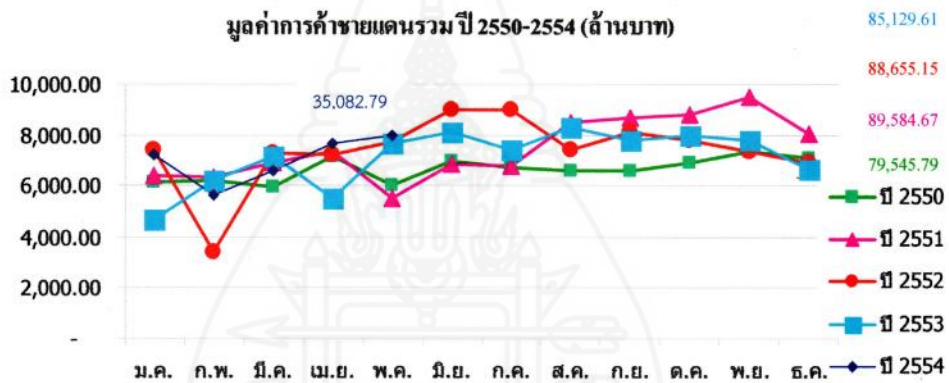
ภาคผนวก ก

สรุปภาวะการค้าชายแดนด้านจังหวัดกาญจนบุรี

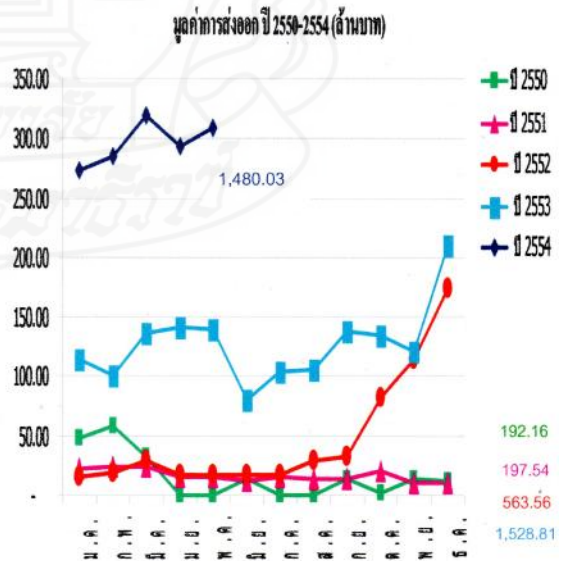
สรุปภาวะการค้าชายแดนด้านจังหวัดกาญจนบุรี
ประจำเดือนพฤษภาคม 2554

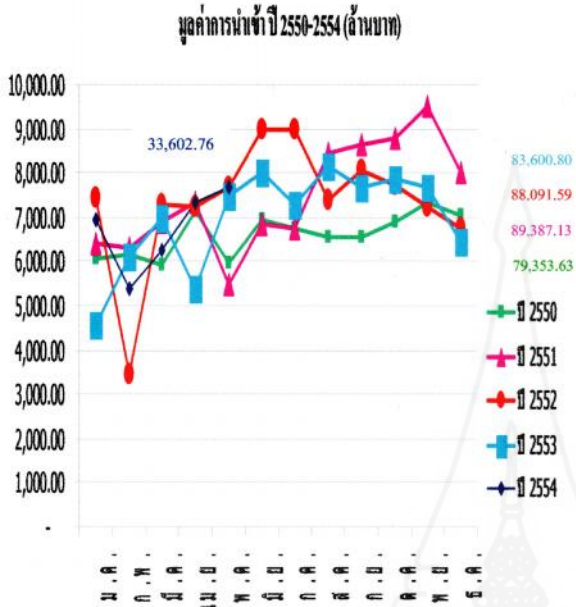
การค้าชายแดนเดือนพฤษภาคม 2554

การค้าชายแดนกับประเทศพม่า ด้านจังหวัดกาญจนบุรี ประจำเดือนพฤษภาคม 2554 มีมูลค่ารวมทั้งสิ้น 7,966.82 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมา 323.97 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.24 (เมษายน 2554 มูลค่า 7,642.85 ล้านบาท) และเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนเพิ่มขึ้น 336.29 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.41 (พฤษภาคม 2553 มูลค่า 7,630.53 ล้านบาท) โดยเดือนนี้การส่งออกและการนำเข้ามีมูลค่าเพิ่มขึ้น สินค้าส่งออกที่สำคัญ คือ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและนม , เครื่องดื่มชูกำลัง , ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกายและเครื่องสำอาง , ผงซักฟอกและผลิตภัณฑ์ซักล้าง และกาแฟสำเร็จรูป เป็นต้น สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญ คือ ก๊าซธรรมชาติ, ไม้ไผ่ลำ และโค-กระบือมีชีวิต เป็นต้น

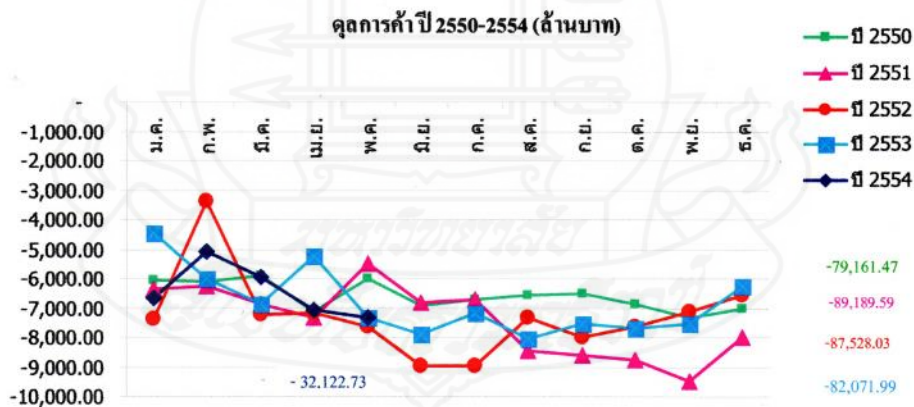
การส่งออก เดือนพฤษภาคม 2554 มีมูลค่าการส่งออกรวม 308.60 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน 15.47 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 5.28 (เมษายน 2554 มูลค่า 293.13 ล้านบาท) เป็นการส่งออกผ่านทางบ้านพระเจดีย์สามองค์ ซึ่งเป็นช่องทางอนุเมตติเฉพาะคราวตามมาตรา 5 ทวิ ในขณะที่ช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนมีการส่งออก 140.35 ล้านบาท เพิ่มขึ้นคิดเป็นร้อยละ 119.88 โดยสินค้าสำคัญที่ส่งออกในเดือนนี้ คือ ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและนม , เครื่องดื่มชูกำลัง , ผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกายและเครื่องสำอาง , ผงซักฟอก และผลิตภัณฑ์ซักล้าง และกาแฟสำเร็จรูป เป็นต้น

การนำเข้า เดือนพฤษภาคม 2554 มีมูลค่าการนำเข้ารวม 7,658.22 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากเดือนที่ผ่านมา 308.50 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.20 (เมษายน 2554 มูลค่า 7,349.72 ล้านบาท) และเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนลดลง 168.04 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 2.24 (พฤษภาคม 2553 มูลค่า 7,490.18 ล้านบาท) ซึ่งเป็นการนำเข้าก๊าซธรรมชาติทางท่อผ่านช่องทางบ้านอีต่อง ต.ปิล็อก อําเภอทองผาภูมิ จำนวน 7,649.73 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 99.89 ส่วนสินค้ารายการอื่น ๆ มีการนำเข้าเพียงเล็กน้อยผ่านด่านพรมแดนบ้านพระเจดีย์สามองค์ซึ่งเป็นช่องทางอนุวัติเฉพาะคราวตามมาตรา 5 ทวิ ได้แก่ ไม้ไผ่ลำ และโค-กระบือมีชีวิต เป็นต้น

ดุลการค้า เดือนพฤษภาคม 2554 ขาดดุลการค้า 7,349.62 ล้านบาท ขาดดุลเพิ่มขึ้นจากเดือนก่อน 293.03 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 4.15 (เมษายน 2554 ขาดดุลการค้า 7,056.59 ล้านบาท) และเมื่อเทียบกับช่วงเวลาเดียวกันของปีก่อนขาดดุลลดลง 0.21 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 0.003 (พฤษภาคม 2553 ขาดดุล 7,349.83 ล้านบาท)

จุดที่มีการซื้อขายในเดือนพฤษภาคม ๒๕๕๔ ในความรับผิดชอบของด่านศุลกากรสังขละบุรี

๑. จุดนำเข้าก๊าซธรรมชาติ บ้านอีต่อง ต.ปิล็อก อ.ทองผาภูมิ
๒. ด่านพรมแดนบ้านพระเจดีย์สามองค์ อ.สังขละบุรี ได้แก่ สินค้าเฟอร์นิเจอร์, ไม้ค้ำบัว, น้ำมันเชื้อเพลิง, สินค้าทั่วไป

สินค้านำเข้า-ส่งออกที่สำคัญระหว่างไทย-พม่า ด้านจังหวัดกาญจนบุรี ประจำเดือนพฤษภาคม 2554

ที่	ส่งออก		ที่	นำเข้า	
	รายการสินค้า	มูลค่า (บาท)		รายการสินค้า	มูลค่า (บาท)
1	ผลิตภัณฑ์อาหารเสริมและนม	104,949,327.44	1	ก๊าซธรรมชาติ	7,649,729,832.08
2	เครื่องตีมชักำลัง	45,798,636.50	2	โค-กระบือมีชีวิต	3,870,000.00
3	สบู่และผลิตภัณฑ์ทำความสะอาดร่างกายเครื่องสำอาง	30,301,373.86	3	ไม้ไผ่ลำ	4,262,009.04
4	ผงซักฟอกและผลิตภัณฑ์ซักล้าง	23,028,777.58	4	เฟอร์นิเจอร์ทำด้วยไม้และสิ่งประดิษฐ์ทำด้วยไม้	194,500.00
5	กาแฟสำเร็จรูป	18,186,130.79	5	ซีลี้อย	160,000.00
6	น้ำผลไม้, น้ำอัดลม และเครื่องดื่ม	16,473,403.68			
7	บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป	12,157,315.62			
8	ขนมขบเคี้ยว	10,325,346.34			
9	เครื่องปรุงรส	9,320,662.08			
10	น้ำมันดีเซลหมุนเร็ว	7,615,845.16			
11	น้ำมันปาล์ม	5,319,380.40			
12	น้ำมันเบนซินไร้สาร	5,004,382.69			
13	อื่นๆ	9,261,852.13			
14	เครื่องจักร*(ใบสุทหนักกลับ)	9,825,655.83			
	รวม	308,598,090.10		รวม	7,658,216,341.12

สินค้าที่ลักลอบและมีการจับกุม ประจำเดือนพฤษภาคม 2554

ที่	รายการสินค้า	ราคา (บาท)	ค่าภาษี/อากร(บาท)	มูลค่า (บาท)
จับกุมโดย ด่านศุลกากรสังขละบุรี				
	ไม่มีการจับกุม			
	รวม 0 คดี			
จับกุมโดย หน่วยงานอื่น (ตำรวจ)				
ที่	รายการสินค้า	ราคา	ค่าภาษี/อากร (บาท)	มูลค่า
	ไม่มีการจับกุม			
	รวม 0 คดี			
รวมคดีศุลกากร-ตำรวจ 0 คดี				

ที่มา: ด่านศุลกากรสังขละบุรี

ปัญหา/อุปสรรค

ณ วันที่ 31 มีนาคม 2554 ทางฝั่งพม่าได้ยกเลิกข้อตกลง การอนุญาตให้ผู้ประกอบการใช้ยานพาหนะบรรทุกสินค้า เข้า - ออก ได้เวลา 06.00 - 18.00 น. ทุกวัน ให้จำกัดเวลาเป็น 06.00 - 06.30 น. จึงส่งผลกระทบต่อในเรื่องการค้าขายระหว่างกัน เนื่องจากเวลาที่มีการจำกัดไว้เพียงครึ่งชั่วโมง

ข้อเสนอแนะ

มูลค่าสินค้าส่งออก-นำเข้า บริเวณชายแดนไทย-พม่า ด้านจังหวัดกาญจนบุรี ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554 แยกเป็นรายเดือน

หน่วย : บาท

เดือน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2554			
	มูลค่ารวม	ส่งออก	นำเข้า	ตุลการค่า
ตุลาคม 2553	7,978,923,602.30	134,780,565.57	7,844,143,036.73	- 7,709,362,471.16
พฤศจิกายน	7,796,617,853.12	120,539,444.00	7,676,078,409.12	- 7,555,538,965.12
ธันวาคม	6,661,463,861.17	210,088,286.22	6,451,375,574.95	- 6,241,287,288.73
มกราคม 2554	7,218,723,479.67	272,765,422.53	6,945,958,057.14	- 6,673,192,634.61
กุมภาพันธ์	5,657,041,176.59	285,443,704.42	5,371,597,472.17	- 5,086,153,767.75
มีนาคม	6,578,839,362.20	320,094,112.36	6,258,745,249.84	- 5,938,651,137.48
เมษายน	7,642,847,559.06	293,126,496.68	7,349,721,062.38	- 7,056,594,565.70
พฤษภาคม	7,966,814,431.22	308,598,090.10	7,658,216,341.12	- 7,349,618,251.02
มิถุนายน				
กรกฎาคม				
สิงหาคม				
กันยายน				
รวม	57,501,271,325.33	1,945,436,121.88	55,555,835,203.45	- 53,610,399,081.57

ที่มา : ด้านศุลกากรสังขละบุรี

รายงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี 100/38 ถ.แม่น้ำแม่กลอง ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
 โทร. 0 3456 4293 โทรสาร 0 3462 2159
 มูลค่าการส่งออก ปี พ.ศ.2550-2554

หน่วย : บาท

เดือน	2550	2551	2552	2553	2554
ม.ค.	47,187,788.68	22,128,772.69	14,596,013.52	114,581,780.71	272,765,422.53
ก.พ.	58,620,201.30	23,091,188.33	18,522,881.55	100,982,412.61	285,443,704.42
มี.ค.	31,715,444.41	24,064,402.41	29,402,512.05	136,134,914.47	320,094,112.36
เม.ย.	-	14,840,249.78	17,100,157.29	141,361,374.25	293,126,496.68
พ.ค.	1,155,980.00	16,048,266.44	17,061,663.96	140,349,899.33	308,598,090.10
มิ.ย.	14,191,377.20	12,129,901.24	17,751,920.48	80,642,598.45	
ก.ค.	-	15,948,423.99	16,435,017.59	104,668,775.81	
ส.ค.	513,069.60	13,989,537.40	29,242,987.36	105,977,459.64	
ก.ย.	13,247,073.00	14,200,825.82	32,451,974.27	138,714,752.31	
ต.ค.	1,455,018.00	20,441,903.30	82,173,615.58	134,780,565.57	
พ.ย.	12,936,657.20	10,110,402.40	114,829,237.09	120,539,444.00	
ธ.ค.	11,527,061.10	10,550,670.03	173,997,173.28	210,088,286.22	
รวม	192,549,670.49	197,544,543.83	563,565,154.02	1,528,822,263.37	1,480,027,826.09

รายงานการค้าชายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี 100/38 ถ.แม่น้ำแม่กลอง ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
 โทร. 0 3456 4293 โทรสาร 0 3462 2159
 มูลค่าการนำเข้าปี พ.ศ.2550-2554

หน่วย : บาท

เดือน	2550	2551	2552	2553	2554
ม.ค.	6,074,956,559.98	6,400,111,469.79	7,418,951,147.02	4,562,909,739.29	7,844,143,036.73
ก.พ.	6,162,684,929.72	6,299,614,165.05	3,423,964,485.74	6,101,309,135.17	5,371,597,472.17
มี.ค.	5,922,620,030.77	6,878,090,137.30	7,271,462,051.00	6,992,230,235.88	6,277,260,977.54
เม.ย.	7,129,320,563.64	7,322,582,800.84	7,210,588,606.70	5,379,709,608.08	7,349,721,062.38
พ.ค.	5,990,374,446.47	5,479,467,866.52	7,680,797,217.44	7,490,183,186.17	7,658,216,341.12
มิ.ย.	6,948,295,220.27	6,829,383,121.52	9,000,133,169.10	7,990,741,212.60	
ก.ค.	6,732,112,951.62	6,738,252,106.46	8,991,195,920.62	7,278,642,638.02	
ส.ค.	6,572,679,837.28	8,457,196,292.95	7,359,530,948.16	8,157,401,414.73	
ก.ย.	6,543,948,453.49	8,647,947,061.11	8,038,772,080.41	7,676,078,409.12	
ต.ค.	6,888,016,469.76	8,797,514,263.84	7,714,784,957.07	7,844,143,036.73	
พ.ย.	7,336,836,353.52	9,513,101,744.41	7,230,861,124.70	7,676,078,409.12	
ธ.ค.	7,051,775,381.67	8,023,890,755.80	6,750,558,480.92	6,451,375,574.95	
รวม	79,353,621,198.19	89,387,151,785.59	88,091,600,188.88	83,600,802,599.86	34,500,938,889.94

รายงานการค้าขายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี 100/38 ถ.แม่น้ำแม่กลอง ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
 โทร. 0 3456 4293 โทรสาร 0 3462 2159
 มูลค่าการค้ารวม พ.ศ.2550-2554

หน่วย : บาท

เดือน	2550	2551	2552	2553	2554
ม.ค.	6,122,144,348.66	6,422,240,242.48	7,433,547,160.54	4,677,491,520.00	7,218,723,479.67
ก.พ.	6,221,305,131.02	6,322,705,353.38	3,442,487,367.29	6,202,291,547.78	5,657,041,176.59
มี.ค.	5,954,335,475.18	6,902,154,539.71	7,300,864,563.05	7,128,365,150.35	6,597,355,089.90
เม.ย.	7,129,320,563.64	7,337,423,050.62	7,227,688,763.99	5,521,070,982.33	7,642,847,559.06
พ.ค.	5,991,530,426.47	5,495,516,132.96	7,697,858,881.40	7,630,533,085.50	7,966,814,431.22
มิ.ย.	6,962,486,597.47	6,841,513,022.76	9,017,885,089.58	8,071,383,811.05	
ก.ค.	6,732,112,951.62	6,754,200,530.45	9,007,630,938.21	7,383,311,413.83	
ส.ค.	6,573,192,906.88	8,471,185,830.35	7,388,773,935.52	8,263,378,874.34	
ก.ย.	6,557,195,526.49	8,662,147,886.93	8,071,224,054.68	7,814,793,161.43	
ต.ค.	6,889,471,487.76	8,817,956,167.14	7,796,958,572.65	7,978,923,602.30	
พ.ย.	7,349,773,010.72	9,523,212,146.81	7,345,690,361.70	7,796,617,853.12	
ธ.ค.	7,063,302,442.77	8,034,441,425.83	6,924,555,654.20	6,661,463,861.17	
รวม	79,546,170,868.68	89,584,696,329.42	88,655,165,342.81	85,129,624,863.20	35,082,781,736.44

รายงานการค้าขายแดนไทย-พม่า ด้านอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี
 สำนักงานพาณิชย์จังหวัดกาญจนบุรี 100/38 ถ.แม่น้ำแม่กลอง ต.ปากแพรก อ.เมือง จ.กาญจนบุรี 71000
 โทร. 0 3456 4293 โทรสาร 0 3462 2159
 คู่มือการค้า พ.ศ.2550-2554

หน่วย : บาท

เดือน	2550	2551	2552	2553	2554
ม.ค.	- 6,027,768,771.30	- 6,377,982,697.10	- 7,404,355,133.50	- 4,448,327,958.58	- 6,673,192,634.61
ก.พ.	- 6,104,064,728.42	- 6,276,522,976.72	- 3,405,441,604.19	- 6,000,326,722.56	- 5,086,153,767.75
มี.ค.	- 5,890,904,586.36	- 6,854,025,734.89	- 7,242,059,538.95	- 6,856,095,321.41	- 5,957,166,865.18
เม.ย.	- 7,129,320,563.64	- 7,307,742,551.06	- 7,193,488,449.41	- 5,238,348,233.83	- 7,056,594,565.70
พ.ค.	- 5,989,218,466.47	- 5,463,419,600.08	- 7,663,735,553.48	- 7,349,833,286.84	- 7,349,618,251.02
มิ.ย.	- 6,934,103,843.07	- 6,817,253,220.28	- 8,982,381,248.62	- 7,910,098,614.15	
ก.ค.	- 6,732,112,951.62	- 6,722,303,682.47	- 8,974,760,903.03	- 7,173,973,862.21	
ส.ค.	- 6,572,166,767.68	- 8,443,206,755.55	- 7,330,287,960.80	- 8,051,423,955.09	
ก.ย.	- 6,530,701,380.49	- 8,633,746,235.29	- 8,006,320,106.14	- 7,537,363,656.81	
ต.ค.	- 6,886,561,451.76	- 8,777,072,360.54	- 7,632,611,341.49	- 7,709,362,471.16	
พ.ย.	- 7,323,899,696.32	- 9,502,991,342.01	- 7,116,031,887.70	- 7,555,538,965.12	
ธ.ค.	- 7,040,248,320.57	- 8,013,340,085.77	- 6,576,561,307.64	- 6,241,287,288.73	
รวม	-79,161,071,527.70	- 89,189,607,241.76	- 87,528,035,034.95	-82,071,980,336.49	- 32,122,726,084.26

มูลค่าการค้าขายแดน ปีงบประมาณ 2550-2554
 ตำบลจังหวัดกาญจนบุรี

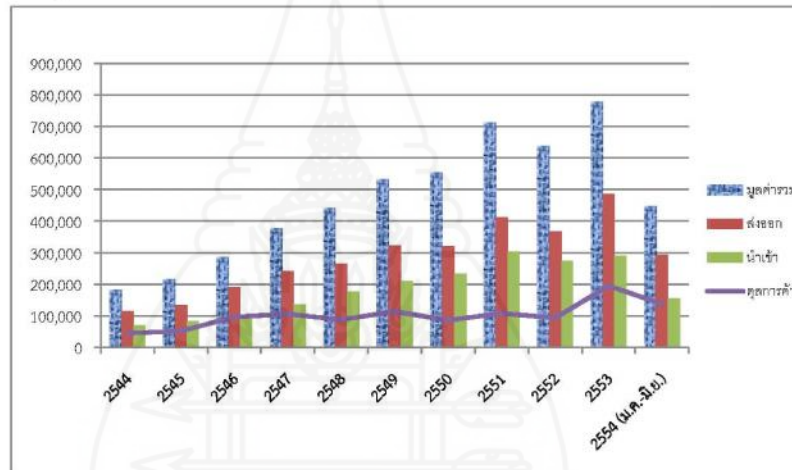
เดือน	มูลค่าการค้ารวม														
	2550			2551			2552			2553			2554		
	มูลค่ารวม	ไม่รวมก๊าซ	ก๊าซ	มูลค่ารวม	ไม่รวมก๊าซ	ก๊าซ	มูลค่ารวม	ไม่รวมก๊าซ	ก๊าซ	มูลค่ารวม	ไม่รวมก๊าซ	ก๊าซ	มูลค่ารวม	ไม่รวมก๊าซ	ก๊าซ
ต.ค.	6,971.02	21.57	6,949.45	6,889.48	2.78	6,886.70	8,817.95	44.07	8,773.88	7,796.95	107.50	7,689.45	7,978.92	149.72	7,829.20
พ.ย.	6,822.91	24.61	6,798.30	7,349.78	19.32	7,330.46	9,523.21	19.63	9,503.58	7,345.69	118.38	7,227.31	7,796.62	466.74	7,329.88
ธ.ค.	7,091.85	37.58	7,054.27	7,063.31	33.40	7,029.91	8,034.44	23.73	8,010.71	6,924.56	202.77	6,721.79	6,661.43	228.58	6,432.85
ม.ค.	6,122.15	68.44	6,053.71	6,422.24	30.14	6,392.10	7,433.55	22.40	7,411.15	4,677.49	124.33	4,553.16	7,218.72	279.07	6,939.65
ก.พ.	6,221.30	74.42	6,146.88	6,322.70	30.58	6,292.12	3,442.48	24.48	3,418.00	6,202.29	108.16	6,094.13	5,657.04	292.49	5,364.55
มี.ค.	5,954.34	47.12	5,907.22	6,902.15	31.71	6,870.44	7,300.86	37.79	7,263.07	7,128.36	158.13	6,970.23	6,597.35	338.60	6,258.75
เม.ย.	7,129.32	2.63	7,126.69	7,337.42	19.88	7,317.54	7,227.69	26.84	7,200.85	5,521.07	151.66	5,369.41	7,642.85	301.32	7,341.53
พ.ค.	5,991.53	1.55	5,989.98	5,495.52	24.11	5,471.41	7,697.86	24.57	7,673.29	7,630.53	150.41	7,480.12	7,966.82	317.09	7,649.73
มิ.ย.	6,962.50	28.30	6,934.20	6,841.51	22.00	6,819.51	9,017.88	35.67	8,982.21	8,071.38	109.93	7,961.45	-	-	-
ก.ค.	6,732.11	-	-	6,754.20	25.76	6,728.44	9,007.64	25.43	8,982.21	7,383.31	171.86	7,211.45	-	-	-
ส.ค.	6,573.19	1.23	6,571.96	8,471.01	19.26	8,451.75	7,388.77	33.59	7,355.18	8,263.38	146.91	8,116.47	-	-	-
ก.ย.	6,557.20	37.86	6,519.34	8,662.15	18.88	8,643.27	8,071.22	34.01	8,037.21	7,814.79	187.61	7,627.18	-	-	-
รวม	79,129.42	7,077.42	72,052.00	84,511.47	277.82	84,233.65	92,963.55	352.21	92,611.34	84,759.80	1,737.65	83,022.15	57,519.75	2,373.61	55,146.14
		คิดเป็น%	91.06		คิดเป็น%	99.67		คิดเป็น%	99.62		คิดเป็น%	97.95		คิดเป็น%	95.87

ภาวะการค้าชายแดนในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554

1. ภาพรวมการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 มีมูลค่า 448,765.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ซึ่งมีมูลค่า 388,628.5 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 15.5 โดยเป็นมูลค่าการส่งออก 293,114.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ซึ่งมีมูลค่า 243,645.6 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 20.3 และมูลค่าการนำเข้าคิดเป็น 155,650.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ซึ่งมีมูลค่า 144,983.0 ล้านบาท หรือคิดเป็น ร้อยละ 7.4 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้าในช่วงหกเดือนแรกปี 2554 เพิ่มขึ้นร้อยละ 39.3

แผนภูมิ 1 การค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ระหว่าง พ.ศ. 2544-2554

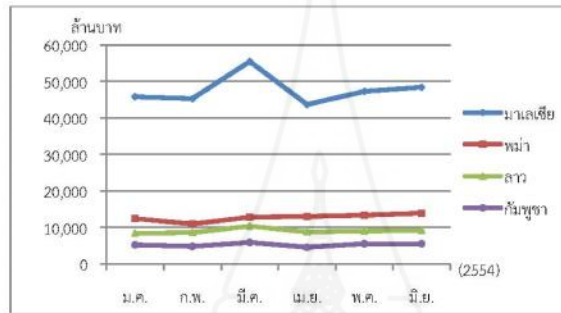

ตาราง 1 อัตราเฉลี่ยมูลค่าการค้าชายแดน

ประเภท	มูลค่า (ล้านบาท)			การเปลี่ยนแปลง (%)			
	2553		2554	YoY			
	2553	2554	2553	2553	2554	YoY	
ช่วงเวลา	H1	H2	รวม	H1	H1	H2	H1
มูลค่าการค้ารวม	388,628	389,432	778,060	448,765	33.0	12.2	15.5
ส่งออก	243,645	242,842	486,487	293,114	49.3	19.7	20.3
นำเข้า	144,983	146,590	291,573	155,650	12.6	1.6	7.4
ดุลการค้า	98,662	96,252	194,914	137,464	186.9	64.2	39.3

การค้าชายแดนในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 (ม.ค.-มิ.ย.) การค้าด้านมาเลเซีย มีมูลค่าสูงสุด โดยมีมูลค่า 285,952 ล้านบาท คิดเป็นสัดส่วนร้อยละ 63.7 ของมูลค่าการค้าชายแดนทั้งหมด รองลงมาคือ การค้าชายแดนด้านสหภาพพม่า โดยมีมูลค่า 76,642 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 17.1 และด้าน สาธารณรัฐประชาชนลาว มีมูลค่า 54,381 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 12.1 สำหรับการค้าด้านกัมพูชา จะมีมูลค่าน้อยที่สุด คือประมาณ 31,789 ล้านบาท มีสัดส่วนร้อยละ 7.1 ตามลำดับ

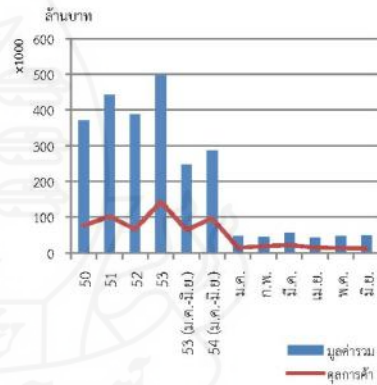
แผนภูมิ 2 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับเพื่อนบ้าน

2. มูลค่าการค้าชายแดนจำแนกรายประเทศ ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกด้าน โดย

ด้านไทย-มาเลเซีย มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มสูงขึ้นทุกประเภท โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวม 285,952.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 15.6 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.9 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 3.3 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 50.9 สูงกว่าอัตราเฉลี่ยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา (อัตราการเพิ่มขึ้นเฉลี่ยร้อยละ 15.4) ที่ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยสินค้าส่งออกที่สำคัญ ได้แก่ ยางพารา เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และ ส่วนประกอบผลิตภัณฑ์อื่นๆ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ สื่อบันทึกข้อมูลภาพ เสียง ส่วนประกอบคอมพิวเตอร์ เครื่องคอมพิวเตอร์และอุปกรณ์ เป็นต้น ทั้งนี้การที่ไทยได้เปรียบดุลการค้าในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 เพิ่มขึ้นมาก เนื่องจากไทยส่งออกสินค้าหลักเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะยางพารา ที่มีราคาสูงขึ้นถึงประมาณร้อยละ 107

แผนภูมิ 3 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-มาเลเซีย

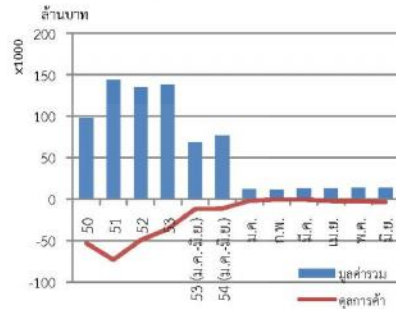

ด้านไทย-พม่า ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวม 76,641.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 11.6 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 15.0 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.3 ซึ่งไทยยังเสียเปรียบดุลการค้าร้อยละ 4.34 ซึ่งไทยขาดดุลการค้ากับพม่ามาโดยตลอด เนื่องจากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติ อย่างไรก็ตาม การขาดดุลการค้ามีอัตราลดลง โดยสินค้าที่ไทยส่งออก ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติ สัตว์น้ำ ผลิตภัณฑ์ไม้ เป็นต้น

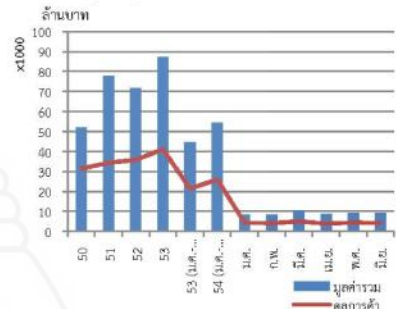
ด้านไทย-ลาว มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มสูงขึ้น โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวม 54,381.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 22.1 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.0 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.5 ตลอด 10 ปีที่ผ่านมาไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยสินค้าที่ไทยส่งออก ได้แก่ น้ำมันดีเซล รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ น้ำมันเบนซิน เป็นต้น สินค้าที่นำเข้า ได้แก่ ทองแดงและผลิตภัณฑ์ไม้แปรรูป เสื้อผ้าสำเร็จรูป เป็นต้น ซึ่งภายหลังจากที่เขตใช้สะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 นครพนม-คำม่วน ซึ่งกำหนดแล้วเสร็จ พฤศจิกายน 2554 คาดว่ามูลค่าการค้าชายแดนด้านนี้ จะขยายตัวเพิ่มขึ้นมาก

ด้านไทย-กัมพูชา มูลค่าการค้าชายแดนเพิ่มสูงขึ้นเช่นเดียวกัน โดยไม่ได้รับผลกระทบจากการที่ไทยถอนตัวจากการเป็นสมาชิกภาคีสันติภาพว่าด้วยการคุ้มครองมรดกโลก (UNESCO) เมื่อ 26 มิถุนายน 2554 โดยในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 มีมูลค่าการค้ารวม 31,789.5 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 13.2 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 8.9 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มสูงถึงร้อยละ 92.0 ซึ่งไทยได้เปรียบดุลการค้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 4.1 โดยในรอบ 10 ปีที่ผ่านมา ไทยได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด โดยสินค้าที่ไทยส่งออก ได้แก่ น้ำตาลทราย เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ และส่วนประกอบ ยางยานพาหนะ เป็นต้น ส่วนสินค้านำเข้า ได้แก่ ผักและของปรุงแต่งจากผัก เหล็กอะลูมิเนียมและผลิตภัณฑ์ เป็นต้น

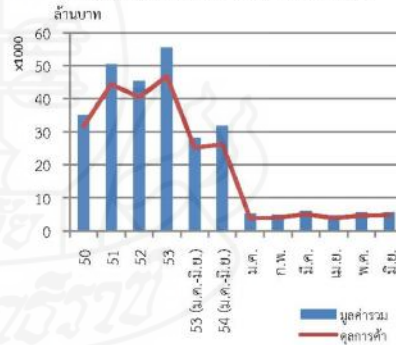
แผนภูมิ 4 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-พม่า

แผนภูมิ 5 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-ลาว

แผนภูมิ 6 มูลค่าการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

3. มูลค่าการค้าชายแดนจำแนกตามรายด่านศุลกากรที่มีมูลค่าสูงสุด 10 ด่านฯ ขยายตัวเพิ่มขึ้นทุกด่านฯ ยกเว้นด่านฯ แม่สอด

ตาราง 2 ด่านการค้าชายแดนที่มีมูลค่าการค้ามากที่สุด 10 อันดับ ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554

ชื่อด่าน	ด่าน	จังหวัด	มูลค่าการค้า (ล้านบาท)	อัตราการ เปลี่ยนแปลง 53-54 (%)
1. ด่านศุลกากรสะเตา	มาเลเซีย	สงขลา	158,075.2	14.2
2. ด่านศุลกากรปาดังเบซาร์	มาเลเซีย	สงขลา	122,106.1	16.9
3. ด่านศุลกากรสังขละบุรี	พม่า	กาญจนบุรี	44,120.0	12.2
4. ด่านศุลกากรหนองคาย	ลาว	หนองคาย	22,003.8	17.0
5. ด่านศุลกากรอรัญประเทศ	กัมพูชา	สระแก้ว	18,544.0	20.9
6. ด่านศุลกากรระนอง	พม่า	ระนอง	14,159.3	90.5
7. ด่านศุลกากรมุกดาหาร	ลาว	มุกดาหาร	13,583.0	7.0
8. ด่านศุลกากรคลองใหญ่	กัมพูชา	ตราด	10,504.4	5.3
9. ด่านศุลกากรแม่สอด	พม่า	ตาก	10,059.1	-42.7
10. ด่านศุลกากรแม่สาย	พม่า	เชียงราย	5,475.8	59.1

ที่มา : กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ ประมวลโดยสำนักยุทธศาสตร์และการวางแผนพัฒนาพื้นที่, สศช.

ในช่วง 6 เดือนแรกของปี 2554 ด่านฯ ที่มีมูลค่าการค้าชายแดนสูงสุดยังคงเป็นด่านฯ สะเตา จ.สงขลา ซึ่งมีมูลค่ารวม 158,075.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 14.2 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.3 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 6.1 รองลงมาคือด่านฯ ปาดังเบซาร์ จ.สงขลา มีมูลค่ารวม 122,106.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 16.9 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มขึ้นร้อยละ 23.1 และมูลค่าการนำเข้าลดลงร้อยละ 8.4 ส่วนด่านฯ ที่มีมูลค่าสูงสุดเป็นลำดับสาม คือ ด่านฯ สังขละบุรี จ.กาญจนบุรี โดยมีมูลค่ารวม 44,120.0 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากช่วงเวลาเดียวกันของปี 2553 ร้อยละ 12.2 โดยมูลค่าการส่งออกเพิ่มสูงถึงร้อยละ 142.4 และมูลค่าการนำเข้าเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5

อย่างไรก็ตาม เมื่อพิจารณาอัตราการเปลี่ยนแปลงของมูลค่าการค้า พบว่า ด่านฯ ระนอง มีอัตราการเปลี่ยนแปลงเพิ่มขึ้นสูงสุด คือร้อยละ 90.5 ปรับเลื่อนจากลำดับที่ 9 ขึ้นมาอยู่ในลำดับที่ 6 ขณะที่ด่านฯ แม่สอด มีอัตราการเปลี่ยนแปลงลดลงสูงสุดคือร้อยละ 42.7 เลื่อนจากลำดับที่ 6 ตกมาอยู่ในลำดับที่ 9 เนื่องจากได้รับผลกระทบที่ทางการพม่า สั่งปิดด่านฯ ด่านตรงข้าม เนื่องจากปัญหาภายในประเทศ

ตาราง 3 มูลค่าการค้าชายแดนไทยกับประเทศเพื่อนบ้านระหว่าง ม.ค.-มิ.ย.54

หน่วย: ล้านบาท

เดือน ประเทศ	ประเภท	ม.ค.	ก.พ.	มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	อัตราการ เปลี่ยนแปลง พ.ค.-มิ.ย. (%)
มาเลเซีย	มูลค่าการค้ารวม	45,796.12	45,280.37	55,461.85	43,690.35	47,289.14	48,434.42	2.42
	ส่งออก	30,267.89	31,994.47	38,725.23	29,346.05	30,332.83	30,678.78	1.14
	นำเข้า	15,528.23	13,285.90	16,736.62	14,344.30	16,956.31	17,755.64	4.71
	ดุลการค้า	14,739.66	18,708.57	21,988.61	15,001.75	13,376.52	12,923.14	-3.39
พม่า	มูลค่าการค้ารวม	12,457.76	10,984.37	12,837.24	13,026.34	13,383.70	13,952.50	4.25
	ส่งออก	5,190.10	5,309.10	6,205.00	5,370.37	5,433.72	5,085.62	-6.41
	นำเข้า	7,267.66	5,675.27	6,632.24	7,655.97	7,949.98	8,866.88	11.53
	ดุลการค้า	-2,077.56	-366.17	-427.24	-2,285.60	-2,516.26	-3,781.26	-50.27
ลาว	มูลค่าการค้ารวม	8,405.77	8,586.26	10,395.90	8,775.10	9,053.63	9,164.68	1.23
	ส่งออก	6,395.31	6,330.25	7,669.59	6,342.83	6,726.81	6,721.89	-0.07
	นำเข้า	2,010.46	2,256.01	2,726.31	2,432.27	2,326.82	2,442.79	4.98
	ดุลการค้า	4,384.85	4,074.24	4,943.28	3,910.56	4,399.99	4,279.10	-2.75
กัมพูชา	มูลค่าการค้ารวม	5,257.03	4,845.13	5,940.52	4,589.96	5,572.87	5,583.95	0.20
	ส่งออก	4,551.16	4,409.01	5,513.04	4,221.97	5,098.46	5,195.11	1.90
	นำเข้า	705.87	436.12	427.48	367.99	474.41	388.84	-18.04
	ดุลการค้า	3,845.29	3,972.89	5,085.56	3,853.98	4,624.05	4,806.27	3.94
รวม	มูลค่าการค้ารวม	71,916.68	69,696.13	84,635.51	70,081.75	75,299.34	77,135.55	2.44
	ส่งออก	46,404.46	48,042.83	58,112.86	45,281.22	47,591.82	47,681.40	0.19
	นำเข้า	25,512.22	21,653.30	26,522.65	24,800.53	27,707.52	29,454.15	6.30
	ดุลการค้า	20,892.24	26,389.53	31,590.21	20,480.69	19,884.30	18,227.25	-8.33

ภาคผนวก ข

ความเห็นและข้อเสนอแนะ

เรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนด้านตะวันตกของประเทศ”

ที่ ศศ ๐๐๐๑/ ๑๐๔๔

สำนักงานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
๑๒๔ อาคารพญาไทพลาซ่า ถนนพญาไท กทม ๑๐๔๐๐

๕ มิถุนายน ๒๕๕๒

เรื่อง ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ เรื่อง "การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนด้านตะวันตกของประเทศ"

กราบเรียน นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย ความเห็นและข้อเสนอแนะของสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จำนวน ๑ ชุด

ด้วยสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงการพัฒนากิจการเจริญเติบโตทางด้านเศรษฐกิจ โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านในแถบชายแดน โดยเฉพาะด้านตะวันตกของประเทศไทยคู่ขนานกับบริเวณชายแดนของสหภาพพม่า จึงได้ดำเนินการศึกษาความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีพื้นที่ติดต่อกันของประเทศไทย และสหภาพพม่าในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยต้องการมุ่งเน้นไปที่อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และสิ่งที่เกี่ยวข้อง ปัญหาที่เกิดขึ้นและแนวทางการแก้ไขเพื่อนำไปสู่การพัฒนาในภาคอุตสาหกรรมที่มีประสิทธิภาพและความยั่งยืน พร้อมทั้งประมวลจัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะ เพื่อเสนอคณะรัฐมนตรีพิจารณาต่อไป

สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ในคราวประชุมครั้งที่ ๙/๒๕๕๒ เมื่อวันที่ ๑๔ พฤษภาคม ๒๕๕๒ ได้พิจารณาเรื่องดังกล่าว และมีมติให้เสนอความเห็นและข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรี เรื่อง "การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนด้านตะวันตกของประเทศ" ประกอบด้วยข้อเสนอแนะ ประเด็นหลัก ๆ ดังนี้

๑. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าเพื่อเพิ่มปริมาณสินค้าไปยังสหภาพพม่า และประเทศที่สาม เช่น จีน เกาหลีใต้ อินเดีย บังคลาเทศ ฯลฯ โครงสร้างพื้นฐานที่ต้องเร่งพัฒนา เพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการคมนาคม ได้แก่ ถนน ระบบราง และท่าเรือน้ำลึก โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

๑.๑ ถนน และระบบราง ประกอบไปด้วย ๔ เส้นทางลำดับความสำคัญสูง ได้แก่

๑.๑.๑ แม่สอด-เมียวดี-เมะลาโย-ย่างกุ้ง

เส้นทางนี้เป็นเส้นทางในกรอบการพัฒนา GMS อยู่แล้วหากแต่ในปัจจุบันการดำเนินการยังล่าช้า ซึ่งแต่เดิมรัฐบาลไทยมีนโยบายจะให้ความช่วยเหลือเส้นทางช่วงแม่สอด-เมียวดี-กอกะเร็ก-ผาอัน-ท่าดอนระยะทางประมาณ ๑๙๘ กิโลเมตร โดยจะสร้างถนนให้เปล่าในช่วง ๑๘ กิโลเมตรแรก และให้

/เงินกู้ค่า...

เงินกู้ค่าก่อสร้างในส่วนที่เหลือ ซึ่งรัฐบาลอาจพิจารณาเสนอเป็นเงินให้เปล่าทั้งหมด เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง โดยเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงถึงอย่างกึ่งเมืองหลวงเก่า ซึ่งสภาพพม่ากำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งปัจจุบันพม่าก็มีนโยบายในการพัฒนาเมืองเมียวดีให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเน้นการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าในขั้นแรกเชื่อมโยงกับเมืองแม่สอดของไทย การพัฒนาเส้นทางดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้ แม่สอดยังสามารถเชื่อมโยงไปถึงท่าเรือดานัง โดยผ่านมุกดาหาร และสะพานนะเขต ภายใต้กรอบการพัฒนาเส้นทางคมนาคมของโครงการ East-West Economic Corridor อีกด้วย

๑.๑.๒ ชุมพร-ระนอง

สืบเนื่องจากการที่จังหวัดระนองสามารถพัฒนาไปเป็นประตูการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศในซีกโลกตะวันตก โดยผ่านเส้นทางการบินเรือ เพื่อเชื่อมโยงการค้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา รวมถึงยุโรปได้โดยไม่ต้องผ่านช่องแคบมะละกาที่มีการจราจรคับคั่ง อีกทั้งเป็นการย่นระยะเวลาในการเดินทาง และลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าให้กับผู้นำเข้า และส่งออก โดยในปัจจุบันจังหวัดระนองมีท่าเรือน้ำลึกแล้วของการท่าเรือแห่งประเทศไทย และท่าเรือเอกชนอีก ๑ แห่งซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง แต่ปัญหาของท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดระนองประสบในปัจจุบันคือ การมีเรือต่างประเทศเข้ามาใช้บริการไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดแรงจูงใจ สาเหตุเนื่องมาจากการขาดโครงข่ายเชื่อมโยงของถนน และระบบราง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปยังท่าเรือระนองโดยรวมมีราคาสูงมาก ดังนั้นจึงต้องเร่งพิจารณาพัฒนาโครงข่ายคมนาคมที่สำคัญเพื่อส่งเสริมท่าเรือของจังหวัดระนอง อันได้แก่

- พัฒนาระบบถนน เป็น ๔ ช่องจราจร เส้นทางระหว่างสี่แยกปฐมพร จังหวัดชุมพร ถึงท่าเรือระนอง ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้จัดทำแผนแม่บทด้านการขนส่งและจราจรจังหวัดชุมพรและระนอง โดยมีข้อเสนอให้มีการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมระบบถนน ๔ ช่องจราจรชุมพร-ระนอง เพื่อเปิดระนองสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและรองรับการขนถ่ายสินค้าจากท่าเรือเอนกประสงค์ระนองไปสู่จังหวัดใกล้เคียง ตั้งแต่ ปี ๒๕๕๗ หากแต่โครงการดังกล่าวก็ยังไม่มีความคืบหน้าอันเป็นรูปธรรมในปัจจุบันแต่อย่างใด
- พัฒนาระบบรางที่มีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งตู้บรรจุสินค้า โดยเฉพาะเส้นทางเชื่อมต่อจากสถานีพิสัยจังหวัดชุมพร ถึงท่าเรือระนอง

๑.๑.๓ กาญจนบุรี-ทวาย

รัฐบาลสหภาพพม่ามีนโยบายให้สร้างท่าเรือน้ำลึกที่ทวาย ดังนั้นกาญจนบุรีต้องเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมเข้าสู่ท่าเรือดังกล่าว โดยเส้นทางที่มีศักยภาพ ได้แก่ เส้นทางสาย บ้านเก่า-ทวาย โดยเริ่มจากตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ออกสู่สหภาพพม่าที่ช่องทวน้ำร้อนถึงเมืองทวาย รวมระยะทางทั้งสิ้น ๑๓๐ กิโลเมตร เส้นทางดังกล่าวสามารถรองรับอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกของไทย

/เนื่องจาก...

เนื่องจากเชื่อมต่อกับเขตอุตสาหกรรมสำคัญของไทยได้ ตั้งแต่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ตลอดจนถึงกรุงเทพฯ และ เขตปริมณฑล โดยการเชื่อมโยงเส้นทางดังกล่าวสู่ท่าเรือน้ำลึกที่ทวายจะทำให้เกิดการจัดการระบบโลจิสติก ที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถขนส่งสินค้าสู่มหาสมุทรอินเดียโดยไม่ต้องอ้อมแหลมมะละกา นอกจากนี้ การเกิดเส้นทางดังกล่าวยังเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดชุมชนทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ตลอดเส้นทาง เนื่องจากเกิดการเคลื่อนย้ายของทุน เทคโนโลยี วัตถุดิบ และแรงงาน ตลอดเส้นทางเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาเส้นทางดังกล่าวมีความเป็นไปได้สูงทั้งในเชิงศักยภาพทางเศรษฐกิจและเชิงกายภาพ ทั้งนี้ ภาครัฐไทยโดยกรมทางหลวง ได้มีแผนแม่บทฯ ในการพัฒนาทางหลวงหมายเลข ๓๒๑๕ สายบ้านลำทราย-บ้านห้วยน้ำขาว-บ้านพุน้ำร้อน ตอนอันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของ ถนนสายกาญจนบุรี-ทวาย ซึ่งเป็นโครงข่ายทางหลวงอาเซียนที่จะเชื่อมระหว่างท่าเรือแหลมฉบังกับท่าเรือทวาย การก่อสร้าง ณ เดือนมิถุนายน ๒๕๕๑ รวมระยะทาง ๒๓.๘๑๖ กิโลเมตร

๑.๑.๔ ประจวบคีรีขันธ์-มะริด

เส้นทางนี้จะทำให้สามารถเชื่อมต่อกับเมืองมะริด ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรหนาแน่น ปัจจุบันเป็นเมืองท่าด้านการประมง และศูนย์กลางการค้าไข่มุกที่สำคัญของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้ รัฐบาลสหภาพพม่ายังมีแผนในการพัฒนาหมู่เกาะมะริดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตด้วย การเชื่อมโยงดังกล่าว จะทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของไทยสามารถเชื่อมโยงศักยภาพทั้งในด้านการค้า การท่องเที่ยว การประมง และอุตสาหกรรมเกษตร รวมถึงเหมืองแร่และพลังงานซึ่งเป็นจุดแข็งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ เข้ากับมะริดได้ด้วย ทั้งนี้ เส้นทางประจวบคีรีขันธ์-มะริดเป็นเส้นทางที่ใช้ประโยชน์มาแล้วตั้งแต่สมัยโบราณ โดยผ่านด่านสิงขรซึ่งเป็นด่านพรมแดนในปัจจุบัน ประกอบกับเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางขนส่งผ่านหินจากสหภาพพม่าเข้ามายังด่านสิงขรของไทย ทำให้เส้นทางในช่วง ๓๐ กิโลเมตรแรกจะมีสภาพที่ค่อนข้างดี

๑.๒ ท่าเรือน้ำลึก ประกอบด้วย ๔ จุดสำคัญเพื่อรองรับเส้นทางคมนาคมข้างต้น

๑.๒.๑ ทวาย : ทวายเป็นเมืองหลักทางภาคใต้ของพม่า สภาพภูมิประเทศเป็นปากแม่น้ำสามารถกั้นคลื่นลมเหมาะสำหรับสร้างท่าเรือน้ำลึก อีกทั้งพม่าก็มีนโยบายในการส่งเสริมการสร้างท่าเรือในบริเวณดังกล่าว โดยท่าเรือดังกล่าวสามารถเป็นจุดรองรับสินค้าจากประเทศไทยที่จะส่งออกไปยังประเทศแถบเอเชียได้และซีกโลกตะวันตก ปัจจุบันประเทศไทยได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่องการพัฒนาท่าเรือน้ำลึก และพัฒนาด่านเชื่อมโยงระหว่างท่าเรือน้ำลึกทวายมายังไทยด้านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี หากแต่การดำเนินการยังไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

๑.๒.๒ กันบ็อก : เนื่องจากชายหาดบริเวณเมืองทวายนั้นมีปะการังอยู่มาก ประกอบกับมีชุมชนอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น หากสร้างท่าเรือน้ำลึกเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ข้อเสนอคือควรพัฒนาทวายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากกว่า พร้อมทั้งเสนอให้สร้างท่าเรือบริเวณตรงจุดกันบ็อก เหนือทวายขึ้นมาบริเวณแนวทอแก๊ส ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวเว้าเข้ามาโดยธรรมชาติ มีปะการังและชุมชนอยู่น้อย และมีเส้นทางหมายเลข ๘ ซึ่งเป็นทางสายเดิมผ่านอยู่แล้ว และสามารถเชื่อมต่อกับเมืองทวายได้

๑.๒.๓ ต้นบุญไธยต์ : จุดที่น่าสนใจในการสร้างท่าเรือน้ำลึก อีกแห่ง คือ ที่เมืองต้นบุญไธยต์ เนื่องจากดีดออกไปจากชายฝั่งเมืองต้นบุญไธยต์ จะมีหมู่เกาะบริเวณน้ำอู่ ซึ่งหากสร้างท่าเรือน้ำลึกบริเวณนี้จะมีศักยภาพรองรับเรือได้ถึง ๑๐๐,๐๐๐ ตัน โดยใช้วิธีการดูดทรายจากข้างใต้มาถมเกาะให้สูงขึ้น นอกจากนี้การสร้างท่าเรือน้ำลึกในจุดนี้จะเป็นการรองรับเส้นทางรถไฟเดิมจากด่านเจดีย์สามองค์เพื่อประโยชน์ทางพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

๑.๒.๔ เป้ : การสร้างท่าเรือในจุดดังกล่าวจุดประสงค์หลักเพื่อรองรับการส่งออกเชื่อมโยงแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทยคือจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี กรุงเทพฯ และเขตปริมณฑลบนเส้นทางราชบุรี-สวนผึ้ง-เป้ ซึ่งจุดดังกล่าวจะเป็นจุดที่อยู่ใกล้ที่สุด ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่มีปากแม่น้ำอีกทั้งมีเกาะขนาดใหญ่เป็นที่กำบังคลื่นลมตามธรรมชาติ

๒. การยกระดับ และเพิ่มจำนวนจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้า และการลงทุน ซึ่งปัจจุบันมีจุดค้าขายบริเวณชายแดนไทย-พม่าเพียง ๔ จุด เท่านั้นที่ถือเป็นจุดผ่านแดนได้แก่

๒.๑ ท่าซี้เหล็ก-แม่สาย

๒.๒ เมียวดี-แม่สอด

๒.๓ พญาตองซู-ด่านพระเจดีย์สามองค์

๒.๔ เกาะสอง-อำเภอเมืองระนอง ที่สะพานปลา และบริเวณอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ในส่วนของด่านพญาตองซูกับด่านพระเจดีย์สามองค์ยังคงปิดอยู่ ซึ่งรัฐบาลไทยควรหาทางเร่งเจรจาให้เปิดโดยเร็ว ตัวอย่างช่องทางที่ควรพิจารณายกระดับให้เป็นจุดขนส่ง และค้าขาย

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายช่องทางในจังหวัดราชบุรี แม่ฮ่องสอน และประจวบคีรีขันธ์ ในบริเวณด่านสิงขร-บ้านมุดอง อำเภอเมือง ซึ่งแต่เดิมรัฐบาลพม่าในสมัยพลเอก ชิน หยุน ได้มีความพยายามจะยกระดับให้เป็นเขตการค้าชายแดน แต่แล้วก็ล้มเลิกไปเมื่อ พลเอกชิน หยุน ถูกปลด ตลอดจนจังหวัดระนอง นักธุรกิจท้องถิ่นเคยให้ความเห็นว่าแม้แต่ช่องทางเดินเท้า ซึ่งเป็นช่องทางติดต่อทางธรรมชาติก็ควรสนับสนุนให้มีตลาดการค้าในฝั่งไทย เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านพม่าในเขตตรงข้ามเข้ามาซื้ออาหาร ข้าวของเครื่องใช้ฝั่งไทย ถือเป็นประโยชน์ลึกลับของไทยไปในตัว ลักษณะและรูปแบบการค้าระดับชาวบ้าน หรือท้องถิ่น ก็ควรได้รับการกระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชากรระดับรากหญ้าในชุมชนชายแดนไทย-พม่า ซึ่งรัฐบาลได้กระจายอำนาจไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแล้ว หากแต่ในส่วนภูมิภาคยังไม่ค่อยกล้าดำเนินการ ซึ่งรัฐบาลต้องตอกย้ำความจำเป็นและถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นให้เพิ่มศักยภาพทางการค้าชายแดน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับราชการในท้องถิ่น

๓. การเร่งรัดการค้าเนืองงานตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่อำเภอแม่สอดให้เป็นจริงโดยด่วน ทั้งนี้ เพราะโครงการนี้ได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีไปแล้ว เหลืออยู่เพียงการค้าเนืองงานให้เป็นจริงเท่านั้น รัฐบาลควรจัดประชุมกับประชาคมแม่สอดว่าต้องการโมเดลแบบไหนที่จะสอดคล้องและรองรับการเจริญเติบโตของจังหวัดเมียวดีของสหภาพพม่า ตลอดจนเขตอุตสาหกรรมพิเศษที่ย่างกุ้ง มิงกะลา ดอนผาอัน และ

เหมาะสม โดย ซึ่งได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว เพราะหากเกิดการล่าช้าจะทำให้แม่สอดถูกมองข้ามความสำคัญไป ข้อเสนอแนะนี้จึงเป็นความสำคัญที่เร่งด่วนรองจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

๔. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

๔.๑ การแก้ไขกฎระเบียบ รัฐบาลควรพิจารณาปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบของหน่วยงานต่างๆ ที่ปฏิบัติงานในบริเวณชายแดนไปในทิศทางเดียวกัน คือ เอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุนในบริเวณชายแดน โดยหว่านล้อมให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ความมั่นคงของประเทศทั้งในปัจจุบัน และในอนาคตขึ้นอยู่กับ ความเจริญทางเศรษฐกิจที่กระจาย และเกื้อหนุนกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ใช่ความแข็งแกร่งของ นโยบายการเมือง หรือการทหาร

๔.๒ การก้าวผ่านทัศนคติเชิงลบที่มีต่อสหภาพพม่า รัฐบาลไทยควรสานสัมพันธ์กับ รัฐบาลสหภาพพม่าอย่างต่อเนื่อง มองข้ามอคติเดิม ๆ ที่มีต่อสหภาพพม่าเป็นศัตรู เพราะในความเป็นจริง ของปัจจุบันแล้ว สหภาพพม่าเป็นศูนย์กลางพลังงานของภูมิภาคนี้ที่ไทยจำเป็นต้องพึ่งพา นอกจากพลังงานที่มี อย่างเหลือเฟือแล้ว สหภาพพม่ายังมองอนาคตตนเองในฐานะเป็น Hub ทางพลังงาน ซึ่งสหภาพพม่ามี ศักยภาพที่จะพัฒนาไปได้ ดังนั้น จึงเป็นเรื่องจำเป็นต่ออนาคตประเทศไทยที่จะต้องหาตัวเองไปเป็นภาคีที่ สำคัญของสหภาพพม่านับตั้งแต่วันนี้ เพราะปัจจุบันนี้สหภาพพม่าแทบจะไม่ต้องง้อไทยเหมือนในอดีตที่ ผ่านมาแล้ว เพราะสหภาพพม่ามีมหาอำนาจทางเศรษฐกิจของเอเชีย เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่พร้อมจะไปลงทุน ร่วมทุน และถ่ายทอดเทคโนโลยีขั้นสูงในสหภาพพม่า หากไทยยังคงรีรอ และไม่ตกผลึก ทางด้านความคิด และนโยบายที่มีต่อสหภาพพม่า ไทยจะเสียโอกาสในการเสริมสร้างเศรษฐกิจของไทยให้ เจริญรุ่งเรืองไปอย่างน่าเสียดาย เพราะประเทศเหล่านั้น ได้เข้าไปจับจองพื้นที่การลงทุนในสหภาพพม่าเกือบ จะหมดแล้ว

(รายละเอียดปรากฏตามสิ่งที่ส่งมาด้วย)

จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา และหากผลการพิจารณาเป็นประการใด ขอได้โปรดแจ้ง ให้ทราบในโอกาสแรกด้วย จะเป็นพระคุณยิ่ง

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายโคทม อาริยา)

ประธานสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

สำนักกิจการสภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

โทร. ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๒๑๘

โทรสาร. ๐ - ๒๖๑๒ - ๙๑๕๒

ความเห็นและข้อเสนอแนะ
เรื่อง “การพัฒนาเศรษฐกิจชายแดนด้านตะวันตกของประเทศ”
โดย คณะทำงานอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม
สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

*****

1. ความเป็นมา

ศักยภาพ และความได้เปรียบด้านที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ของไทยอันเป็นศูนย์กลางของอาเซียนที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศเพื่อนบ้านโดยรอบ ประกอบกับความพร้อมของภาคเอกชนในการดำเนินการค้า การลงทุน การท่องเที่ยว และเทคโนโลยี ได้ส่งเสริมให้การค้าชายแดนของประเทศไทยในช่วงเวลาที่ผ่านมามีปริมาณเพิ่มมากขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านตะวันตกที่มีพรมแดนติดต่อกับสหภาพพม่า บทบาทของภาคเอกชนใน จังหวัดแม่ฮ่องสอน ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ชุมพร และจังหวัดระนอง ช่วยกระตุ้นให้เศรษฐกิจการค้าดีขึ้น โดยมีเมืองชายแดนต่าง ๆ ทำหน้าที่เป็นประตูสำคัญในการส่งออก และนำเข้าสินค้า บทบาทดังกล่าวนับเป็นการสนับสนุนนโยบายพัฒนาอนุภูมิภาครอบด้าน และเป็นการขยายความเจริญ และเสริมความแข็งแกร่งต่อภูมิภาคอาเซียนให้เกิดเป็นรูปธรรมมากยิ่งขึ้น

พื้นที่ชายแดนด้านตะวันตกของไทยคู่ขนานกับบริเวณชายแดนของพม่า ได้แก่ พื้นที่บริเวณ ตั้งแต่ จังหวัดแม่ฮ่องสอน ทางตอนเหนือ ผ่านจังหวัดตาก กาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ เพชรบุรี ชุมพร และจังหวัดระนอง ทางตอนใต้ ล้วนเป็นจังหวัดที่มีศักยภาพทางด้านเศรษฐกิจทั้งสิ้น ไม่ว่าจะเป็นอุตสาหกรรม และเกษตรกรรม รวมถึงความเข้มแข็งและมีศักยภาพในการลงทุนของภาคเอกชนอีกทั้งรัฐบาลไทยเองก็มีนโยบายสนับสนุนการค้า การลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน และประเทศในภูมิภาค ดังนั้น การเข้าไปร่วมลงทุนกับรัฐบาล และเอกชนพม่า เพื่อการพัฒนาศักยภาพของพื้นที่ในเขตภาคตะวันออกของพม่า ย่อมเป็นโอกาสอันดีของประเทศ

ปัจจุบันประเทศพม่าเป็นที่หมายปองของนานาประเทศ อาทิ ประเทศจีน ประเทศอินเดีย และประเทศเกาหลีใต้ เป็นต้น สำหรับประเทศอินเดียมีพื้นที่เชื่อมต่อกันทางทะเลผ่านมหาสมุทรอินเดีย และอ่าวเบงกอล สำหรับจีนได้เข้าไปสำรวจน่านน้ำ และบริเวณชายฝั่งทะเลของพม่า และพัฒนาท่าเรือสำคัญ และฐานทัพหลายแห่งของพม่า ประเทศเกาหลีใต้ได้เข้าไปลงทุนด้านพลังงาน อันได้แก่ การสำรวจก๊าซธรรมชาติที่บ่อฉ่วย (Shwe) ซึ่งเป็นแหล่งน้ำมัน และก๊าซธรรมชาติแหล่งใหม่ที่มีศักยภาพมหาศาลของพม่า ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่า มหาอำนาจทางด้านเศรษฐกิจของเอเชียได้เข้าไปผูกสัมพันธ์กับพม่าอย่างแนบแน่น และใกล้ชิดกับพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลของพม่าอยู่ในระดับสูง หากไทยในฐานะเพื่อนบ้านที่ใกล้ชิดละเลยโอกาสที่จะเข้าไปลงทุนร่วมกับรัฐบาลพม่า และธุรกิจท้องถิ่น อาจทำให้เสียโอกาสอันดีได้

อย่างไรก็ตามถึงแม้ว่าปัจจัยทางกายภาพ และภูมิศาสตร์ของบริเวณภาคตะวันออก และภาคใต้ของพม่า เป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพ และเอื้ออำนวยให้กับประเทศไทย ด้านการลงทุนสูง แต่ยังคงขาดนโยบายสนับสนุนทุนจากภาครัฐที่จะส่งเสริม และพัฒนา โดยเฉพาะการศึกษาพื้นที่เชิงลึก เพื่อแสวงหาช่องทาง และการร่วมทุนกับรัฐบาล หรือเอกชนของพม่า ซึ่งจะเป็นโอกาส และพื้นที่การลงทุน และในขณะเดียวกันก็จะเป็นช่องทางในการเชื่อมสัมพันธ์ไมตรีที่ดีกับพม่า และความเข้าใจที่ดีระหว่างรัฐบาลของประเทศทั้งสองให้ก้าวหน้าอย่างมีประสิทธิภาพ

ศักยภาพที่ต่างกันของไทย และพม่า โดยฝ่ายพม่ามีทรัพยากร และแรงงาน ส่วนฝ่ายไทย มีเทคโนโลยี และเงินทุน การร่วมมือกันในการพัฒนาเศรษฐกิจของทั้งสองประเทศจะส่งผลให้เกิดความเจริญเติบโตอย่างมั่นคงยิ่งขึ้น เกิดการจ้างงาน การกระจายรายได้เพิ่มคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น และสร้างความเป็นอยู่ที่ดีมีความสุขของประชาชนในท้องถิ่นทั้งสองประเทศ ปัจจุบันประเทศพม่ามีความพยายามผลักดันการพัฒนาเศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้นานาชาติยอมรับมากขึ้น ดังนั้น ความสัมพันธ์อันดีระหว่างสหภาพพม่ากับประเทศไทย จะส่งเสริมผลักดันการสร้างความร่วมมือกันทางเศรษฐกิจ อุตสาหกรรม การค้า สังคม วัฒนธรรม การท่องเที่ยว และเทคโนโลยี เป็นตัวอย่างของความเป็นอันหนึ่งอันเดียว ในการสร้างความร่วมมือในภูมิภาค

อนึ่งที่ผ่านมา คณะทำงานอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ได้ตระหนักถึงความสำคัญในการใช้ประโยชน์จากศักยภาพที่ตั้งทางภูมิศาสตร์ที่มีพื้นที่ติดต่อกับประเทศไทย และสหภาพพม่าในการพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน โดยต้องการมุ่งเน้นไปที่ อุตสาหกรรม พาณิชยกรรม และสิ่งที่เกี่ยวข้องจึงได้ดำเนินการศึกษาภาพรวม สถานการณ์จริง ณ ปัจจุบัน และข้อเสนอแนะต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องโดยนำมาประมวล วิเคราะห์ สังเคราะห์ จัดทำเป็นความเห็นและข้อเสนอแนะ เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจด้านตะวันตกของประเทศ อันจะเป็นการเชื่อมโยงเศรษฐกิจของสองประเทศร่วมกันต่อไป

2. การดำเนินงาน

คณะทำงานอุตสาหกรรม พาณิชยกรรม ได้ดำเนินการศึกษา ใน 4 แนวทางดังนี้

2.1 ศึกษาจากเอกสารวิชาการเป็นข้อมูลทุติยภูมิจากหน่วยงาน สถาบันการศึกษาทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนเอกสารอ้างอิงต่าง ๆ ทั้งของไทย ของพม่า และประเทศที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งการทำวิจัย

2.2 ประชุม สัมมนา สอบถามปรึกษาหารือ รับฟังข้อมูลกับผู้ที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ และภาคเอกชนในส่วนกลาง และพื้นที่จังหวัดด้านตะวันตกของประเทศที่มีพื้นที่ติดต่อกับสหภาพพม่า และการจัดเวทีสัมมนาระดมความคิดเห็นจากหน่วยงานภาครัฐทั้งส่วนกลาง และหน่วยงานในพื้นที่ รวมถึงภาคประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ประกอบด้วย ชุดไทยประจำพม่า ชุดพานิชไทยประจำ

พม่า ผู้แทนสหภาพพม่าประจำประเทศไทย ผู้แทนกระทรวงกลาโหม ผู้แทนกระทรวงมหาดไทย ผู้แทนกระทรวงต่างประเทศ สภาความมั่นคงแห่งชาติ ทหารตำรวจตามแนวชายแดน พ่อค้า นักลงทุนไทย ในพม่า พ่อค้าชายแดนทุกระดับ ตลอดจนนักวิชาการ ผู้ใช้แรงงาน พ่อค้า ผู้ลี้ภัย และประชาชนชาวพม่า ที่อยู่ในประเทศไทย เป็นต้น

2.3 การศึกษาดูงานพื้นที่จริงในกลุ่มจังหวัดด้านตะวันตกที่มีพื้นที่ และช่องทางติดต่อกับประเทศสหภาพพม่า ประกอบด้วย จังหวัดแม่ฮ่องสอน จังหวัดตาก จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดเพชรบุรี จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดชุมพร และจังหวัดระนอง

2.4 ประชุมร่วมรับฟังข้อมูลจากประชาชน พ่อค้า ข้าราชการ นักวิชาการชาวพม่า คนไทย ที่ทำงาน และทำการค้า หากินอยู่ในพม่า ผู้เกี่ยวข้องตามแนวชายแดน และเมืองใหญ่ที่ติดกับประเทศไทยแนวฝั่งทะเลอันดามัน ประกอบด้วย ย่างกุ้ง พะโค(หงสาวดี) เมาะตะมะ(มะตะบัน) มะละหม่ง(มะละลำโย) ทวาย มะริด(เมียว) ปอกเบี่ยน เกาะสอง(กอตอง) เมยวดี ผาอัน ตะนาวศรี (ทานินทาย) มุดอง(สิงขร) พญาตองซู (เจดีย์สามองค์) เป็นต้น

3. สารสำคัญของเรื่องและการวิเคราะห์

3.1 โอกาสของไทยในการเชื่อมเศรษฐกิจไทย-พม่า

เนื่องจากพม่า-ไทยพม่ามีอาณาเขตติดต่อกันยาวประมาณ 2401 กิโลเมตร และมีช่องทางไปมาหาสู่กันเป็นจำนวนไม่น้อยกว่า 200 ช่องทาง ในจำนวน 10 จังหวัดที่อยู่ชายแดนด้านตะวันตกติดกับพม่า อันได้แก่ แม่ฮ่องสอน เชียงราย เชียงใหม่ ตาก ราชบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี ชุมพร ประจวบคีรีขันธ์ และระนอง สภาพทางภูมิศาสตร์นี้เอื้อให้การค้าการลงทุนระหว่างไทยกับพม่ามีความสะดวกสบาย และไม่เปลืองค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าระหว่างกัน โอกาสทางเศรษฐกิจของไทยสามารถแจจแจงได้เป็นข้อดังนี้

1) **เครือข่ายธุรกิจดั้งเดิมบริเวณชายแดนพม่า** ไทยและพม่ามีต้นทุนทางการค้าขายกันมาช้านาน หากไม่นับย้อนไปถึงเวลาในประวัติศาสตร์ ซึ่งไทยและพม่าก็มีเส้นทางการค้าติดต่อกันมาเป็นเวลายาวนาน โดยมีกรุงศรีอยุธยา เมืองมะริด เป็นเมืองท่าสำคัญ แม้แต่ในช่วงประวัติศาสตร์สมัยใหม่ ไทยกับพม่าก็ทำการค้ากันอย่างมากมายในช่วงที่พม่าเปิดประเทศ และใช้การปกครองตลอดจนระบบเศรษฐกิจแบบ "สังคมนิยมวิถีพม่า" (พ.ศ. 2505-2531) โดยเน้นการค้าชายแดน และการค้าอนุกรมเป็นสำคัญ ที่เป็นการค้าอนุกรม เพราะผู้ประกอบการพม่าต้องลักลอบค้า เนื่องจากรัฐเป็นผู้ผูกขาดการค้าการลงทุน หากแต่อำนาจ และประสิทธิภาพของรัฐสังคมนิยมพม่ากระจายไม่ถึงชายแดน ส่งผลให้เอกชนเป็นผู้ดำเนินการค้าอย่างค่อนข้างเสรี สถานการณ์เช่นนี้ทำให้พ่อค้าไทย พ่อค้าพม่า และพ่อค้าที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ ชนกลุ่มน้อยบริเวณชายแดนมีความสัมพันธ์กันมาช้านานจนเกิดเป็นเครือข่ายธุรกิจสืบสานมาจนถึงปัจจุบัน

2) การเปิดรับการลงทุนจากต่างชาติ ปัจจุบันพม่าได้ยกเลิกระบบบังคับขมขืนวิถีพม่า และได้ออกกฎหมาย "การลงทุนของต่างชาติ" (Foreign Investment Law 1988) ในเดือนพฤศจิกายน 2531 (ค.ศ.1988) และหันมาใช้เศรษฐกิจระบบเสรี เปิดโอกาสให้ต่างชาติสามารถลงทุน เพื่อพัฒนาทรัพยากรอันหลากหลายโดยมีคนไทยนำขบวนไปลงทุนในพม่าเป็นอันดับแรก โดยเริ่มต้นจากการได้สัมปทานป่าไม้ และประมงจากรัฐบาลพม่า พร้อมทั้งการขยายการค้าบริเวณชายแดนให้เพิ่มขึ้น โดยมีนักธุรกิจจากส่วนกลางเข้าไปร่วมทำการค้า นอกเหนือไปจากนักธุรกิจตามบริเวณชายแดนที่ยังคงดำเนินการค้าต่อไปในปริมาณที่เพิ่มขึ้น

3) ความได้เปรียบของสินค้าไทยในตลาดพม่า สินค้าไทยยังเป็นที่ต้องการของตลาดพม่าอย่างมาก แม้ว่าในระยะ 10 ปีที่ผ่านมาเราจะเสียพื้นที่ให้กับสินค้าจากต่างชาติ โดยเฉพาะจีน มาเลเซีย สิงคโปร์ หากแต่คนพม่าก็ยังคิดถึงกับสินค้าไทยอยู่เหมือนเดิม ดังนั้น โอกาสของสินค้าไทยในตลาดพม่าก็ยังมีอยู่ค่อนข้างมาก หากไทยเร่งแผนพัฒนารูปแบบสินค้าไทยให้หลากหลาย และเหมาะกับตลาดทั้งระดับล่าง ระดับกลาง และระดับสูง ให้มากขึ้น และพิจารณาส่งเสริมการส่งออกในทุก ๆ ช่องทางติดต่อระหว่างไทยกับพม่าให้เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะเร่งพิจารณาเปิดจุดผ่อนปรน และด่านถาวร พร้อมกับจัดระบบการขนส่ง ระเบียบพิธีการศุลกากร ฯลฯ ให้สะดวก เพื่อเร่งการส่งออกให้รวดเร็ว และในปริมาณที่มาก ก็จะทำให้ไทยสามารถช่วงชิงพื้นที่ตลาดสินค้ากลับมาได้

4) ความก้าวหน้าของความสัมพันธ์ไทย-พม่า อาจกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ไทย-พม่าอยู่ในระดับดีเรื่อยมา นับตั้งแต่รัฐบาลสมัย พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ (พ.ศ. 2531-พ.ศ. 2534) เป็นต้นมา โดยเฉพาะในปัจจุบันรัฐบาลพม่าให้การยอมรับประเทศไทยมากขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะเหตุการณ์วาทภัย "นาร์กิส" (พฤษภาคม พ.ศ. 2551) ซึ่งไทยได้ให้ความช่วยเหลือประชาชนผู้ประสบภัยเป็นประเทศแรก อีกทั้งยังเป็นศูนย์กลางลำเลียงสิ่งของเครื่องใช้ อาหาร น้ำดื่ม ยารักษาโรค ที่ได้รับจากนานาประเทศทั่วโลก ส่งไปยังพม่าอย่างแข็งขันและมีประสิทธิภาพเป็นอย่างยิ่ง รวมถึงยังมีกระแสมูลเงินเข้าไปช่วยเหลือพม่าอย่างไม่ขาดสาย สิ่งเหล่านี้ทำให้ไทยได้พิสูจน์ความจริงใจของรัฐบาล และประชาชนไทยต่อประชาชนพม่าซึ่งก็เป็นที่ประทับใจของพม่าอยู่มาก ดังนั้น ไทยจึงควรใช้โอกาสนี้ในการติดต่อกับรัฐบาลพม่าอย่างเป็นรูปธรรมมากขึ้น และในขณะเดียวกันก็เข้าไปกรุยทางให้กับนักธุรกิจไทยที่ประสงค์จะเข้าไปลงทุนในพม่า รัฐบาลไทยและหน่วยราชการไทยที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นกระทรวงการต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ควรเข้าไปสานต่อความสัมพันธ์กับพม่าอย่างเร่งด่วนภายใต้บริบทที่เอื้ออำนวยในขณะนี้

5) แผนพัฒนาทางด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมของพม่า ปัจจุบันรัฐบาลพม่ามีแผนการพัฒนาทางด้านการเกษตรและอุตสาหกรรมในส่วนของภาคเกษตร พม่ายังคงต้องการเทคโนโลยีที่ทันสมัยทั้งด้านการเพาะปลูก ปศุสัตว์ และการประมง ซึ่งไทยมีความชำนาญและเชี่ยวชาญในเรื่องนี้เป็นอย่างดี กอปรกับประเทศไทยไม่สามารถผลิตพืชหลายชนิดได้เพียงพอตามต้องการ เช่น ปาล์มน้ำมัน

ลับประด มั่นลำปะหลัง ข้าวโพดเลี้ยงสัตว์ ถั่ว และธัญพืช เป็นต้น ดังนั้นจึงเป็นโอกาสอันดีที่สามารถขยายพื้นที่เพาะปลูกเข้าไปในเขตพม่าได้ ซึ่งถ้ารัฐบาลพม่าก็เต็มใจ โดยเฉพาะในกรอบความร่วมมือเกษตรพันธสัญญาในกรอบ ACMECS (ความร่วมมือทางเศรษฐกิจอริวรรดิ-เจ้าพระยา-แม่โขง) นอกจากด้านการเกษตรแล้ว รัฐบาลพม่ายังได้เปิดพื้นที่นิคมอุตสาหกรรมเพื่อเชิญชวนให้นักลงทุนต่างชาติเข้าไปร่วมทุนถึง 23 แห่ง ในจำนวนพื้นที่ส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้อยู่ใกล้ชายแดนไทยถึง 8 พื้นที่ด้วยกัน ได้แก่ เขตย่างกุ้ง ซึ่งมีถึง 4 เขต เขตผาอัน (รัฐกะเหรี่ยง) เขตเมียวดี (รัฐกะเหรี่ยงตรงข้ามอำเภอแม่สอดของไทย) เขตเมากะลำไย (รัฐมอญตรงข้ามจังหวัดกาญจนบุรี) และเขตมะริด (ตรงข้ามจังหวัดประจวบคีรีขันธ์) การลงทุนที่มีอยู่ของพม่าในเขตนิคมอุตสาหกรรมเหล่านี้ ส่วนใหญ่ยังเป็นอุตสาหกรรมขนาดกลางและขนาดย่อม การผลิตก็จำกัดอยู่กับการผลิตอาหารและเครื่องดื่ม สินค้าอุปโภคบริโภคต่าง ๆ ยังไม่มีรูปแบบที่ทันสมัย และเทคโนโลยีการผลิตยังไม่สูงพอ ทำให้ผู้ประกอบการไทยสามารถเข้าไปร่วมทุนได้ ซึ่งทางการพม่าก็ยินดีตอบรับ

6) โรงงานและคลังสินค้าบริเวณชายแดน ในกรณีที่นักธุรกิจหรือผู้ประกอบการบางรายยังไม่พร้อมที่จะเข้าไปลงทุนในพม่าก็สามารถพิจารณาตั้งโรงงานอุตสาหกรรม และคลังสินค้าบริเวณชายแดนไทยได้ โดยการบรรทุกขนส่งวัตถุดิบที่มีอยู่อย่างมหาศาลในพม่ามาทำการผลิตในเขตไทยตามบริเวณชายแดน พร้อมทั้งจ้างแรงงานพม่าที่มีอยู่จำนวนมาก นอกจากนั้นก็ยังสามารถตั้งโรงงานผลิตสินค้าที่พม่าต้องการเพื่อป้อนตลาดพม่า โดยเฉพาะในช่วงของการสร้างประเทศสินค้าที่จำเป็นและต้องการอย่างมาก ได้แก่ สินค้าประเภทวัสดุก่อสร้าง สินค้าประเภทเครื่องยนต์ สินค้าประเภทเวชภัณฑ์/ยารักษาโรค สินค้าประเภทเครื่องใช้ไฟฟ้า เป็นต้น

7) อัญมณีและเครื่องประดับ ไทยเป็นตลาดอัญมณีที่สำคัญ เนื่องจากมีช่างฝีมือที่มีความชำนาญการในการผลิตอัญมณีและเครื่องประดับที่ติดตลาดโลก ในขณะที่พม่ามีแหล่งอัญมณีมากมาย อาทิ หยก พลอยแดง เพชร ทอง ไข่มุก ฯลฯ ซึ่งส่วนใหญ่แล้วรัฐบาลเป็นผู้ผูกขาดการขายอัญมณี แต่กระนั้นก็มีการลักลอบนำมาขายในประเทศไทยเป็นจำนวนมาก ซึ่งวงการนี้เป็นที่รู้กันว่าสินค้าหมวดนี้ไม่ต่ำกว่าพันล้านบาทต่อปี ดังนั้นไทยควรหาทางร่วมทุนในอุตสาหกรรมอัญมณีและเครื่องประดับกับรัฐบาลหรือเอกชนพม่าอย่างเป็นทางการ เพื่อพัฒนาอุตสาหกรรมนี้ให้เจริญและมีการแข่งขันผลประโยชน์อย่างยุติธรรม

8) นโยบายเปิดพื้นที่ตะนาวศรี รัฐบาลพม่ามีนโยบายพัฒนาพื้นที่บริเวณภาคใต้ มณฑลตะนาวศรีเป็นสำคัญ เพราะพื้นที่ในเขตนี้ถูกละทิ้งมานาน เนื่องจากเพราะสถานการณ์การสู้รบระหว่างทหารพม่าและกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ในพื้นที่ ซึ่งปัจจุบันได้คลี่คลายไปมากแล้ว จึงทำให้รัฐบาลพม่าหันมาให้ความสำคัญในพื้นที่นี้ค่อนข้างสูง และได้วางยุทธศาสตร์ในจังหวัดทวาย มะริด และเกาะสองให้เป็นพื้นที่อุตสาหกรรม การค้า ส่งออก การขนส่งและการเกษตร โดยมีกิจกรรมที่เน้นเป็นพิเศษ ได้แก่ อุตสาหกรรมประมง เพาะเลี้ยงสัตว์น้ำ ธุรกิจต่อเนื่องด้านการแปรรูปอาหารทะเล การขนถ่ายสินค้า

ทางทะเลฝั่งอันดามัน โดยเฉพาะที่ทวาย ซึ่งถูกกำหนดให้เป็นเมืองท่าขนถ่ายสินค้าที่สำคัญ ทั้งนี้เพื่อรองรับการขยายฐานตลาดการค้าและการส่งออกสู่ประเทศอินเดีย และตะวันออกกลาง โดยมีแผนเชื่อมต่อเครือข่ายการขนส่งสินค้ากับไทยในเขตจังหวัดกาญจนบุรี และประจวบคีรีขันธ์ ในขณะที่มริตถูกกำหนดให้เป็นพื้นที่การประมง อุตสาหกรรมประมงต่อเนื่อง และเกาะสองเป็นพื้นที่การเพาะปลูก ยางพารา และปาล์มน้ำมัน พื้นที่ตอนใต้ที่อยู่ติดกับชายแดนไทยในจังหวัดกาญจนบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และระนอง ซึ่งมีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูงพอที่เข้าไปร่วมลงทุนในพม่า นอกเหนือไปจากการมีพื้นที่เชื่อมต่อกันอันเป็นปัจจัยสำคัญ

9) เขตอุตสาหกรรมพิเศษ เขตอุตสาหกรรมพิเศษที่พม่าเรียกว่า Special Economic Zones (SEZs) อยู่ที่ท่าเรือติลฉวา (Thilawa Port) หรือ Thilawa Special Industrial Zone (TSIZ) ท่าเรือติลฉวาอยู่ห่างจากย่างกุ้งไปประมาณ 25 กิโลเมตร เป็นเขตอุตสาหกรรมที่จีนเข้ามาร่วมลงทุนกับพม่าในอัตราส่วน 40:60 (พม่า:จีน) โดยมีเงินลงทุนเบื้องต้น 100 ล้านดอลลาร์สหรัฐ แบ่งเป็น 40:60 ล้านดอลลาร์สหรัฐตามสัดส่วนของผู้ลงทุน วัตถุประสงค์หลักเพื่อระดมทุนจากต่างชาติและเพื่อพัฒนาภาคอุตสาหกรรมเพื่อการส่งออก โดยจะเพิ่มอุตสาหกรรมด้านอุตสาหกรรมไฟฟ้า เครื่องจักร เครื่องยานยนต์ อุตสาหกรรมไบโอเทคโนโลยีและเวชภัณฑ์ สิ่งทอ เครื่องนุ่งห่ม อาหาร เครื่องดื่ม ผลิตภัณฑ์จากไม้ ฯลฯ โดยจะเริ่มดำเนินการตั้งแต่ พ.ศ. 2551 เป็นต้นไป โครงการนี้จะเปลี่ยนโฉมหน้าของย่างกุ้งไปเป็นเมืองท่าส่งออกและเมืองอุตสาหกรรม และเนื่องจากอยู่ใกล้แม่สอดเพียง 200 กว่ากิโลเมตร จึงน่าจะเป็นโอกาสอันดีที่รัฐบาลไทยต้องเตรียมเรื่องการก่อสร้างถนนจากแม่สอด-เมียวดี-ย่างกุ้ง ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

10) มะริดศูนย์กลางทางการประมง เขตอุตสาหกรรมต่อมาที่มีอนาคตคือ เมืองมะริด ปัจจุบันมะริดเป็นเขตนิคมอุตสาหกรรมที่รัฐบาลพม่ากำหนดให้เป็นศูนย์กลางการประมงและอุตสาหกรรมประมงครบวงจร ดังนั้นเมืองนี้จึงมีความจำเป็นต้องใช้น้ำมันในการทำการประมงเป็นจำนวนมาก ปัจจุบันบริษัทปตท.เป็นผู้ส่งออกน้ำมันรายใหญ่จากระนองไปยังเมืองมะริดและหากในอนาคตมะริดจะขยายตัวด้านการประมง จำเป็นต้องใช้น้ำมันมากขึ้น รัฐบาลไทยจึงควรพิจารณาเพิ่มประสิทธิภาพของการขนส่งน้ำมันจากโรงกลั่นไปยังระนองและจากระนองไปยังมะริดให้เป็นจริงมากขึ้น นอกจากน้ำมันแล้วมะริดและเกาะลัมโบ ซึ่งเป็นเขตอุตสาหกรรมที่รัฐบาลส่งเสริมทั้ง 2 แห่ง จะมีความจำเป็นต้องใช้ไฟฟ้าเพิ่ม การลงทุนผลิตโรงไฟฟ้าในเขตตะนาวศรีจึงเป็นการลงทุนที่มีอนาคตและไทยควรเข้าไปศึกษาในเรื่องนี้ ปัจจุบันพบว่าการไฟฟ้าฝ่ายผลิตของไทย (EGAT) กำลังศึกษาความเป็นไปได้ของการก่อสร้างโรงไฟฟ้าร่วมกับรัฐบาลพม่าที่ทวายและกันบ็อค (Kan-Bauk) ตลอดจนการสร้างเขื่อนไฟฟ้าที่แม่น้ำตะนาวศรี โดยบริษัทอิตาเลียนไทย การลงทุนในเรื่องเหล่านี้เป็นทั้งโอกาสและสิ่งจำเป็นของไทยที่จะต้องเข้าไปยึดพื้นที่ในมณฑลตะนาวศรีของพม่าก่อนที่จีนและอินเดียหรือญี่ปุ่นจะไปถึง

11) **โอกาสด้านพาณิชย์นาวี** นอกเหนือจากที่จีนจะไปลงทุนที่ท่าเรือติละวา ซึ่งจะส่งผลต่อแม่สอดแล้ว อินเดียก็ได้ลงนามในสัญญากับรัฐบาลพม่าในการที่จะไปลงทุนพัฒนาท่าเรือชิตด้วยในรัฐยะไข่ เพื่อเชื่อมเส้นทางคมนาคมทางน้ำผ่านแม่น้ำคะลาดาน ซึ่งเป็นแม่น้ำอยู่ระหว่างพรมแดนอินเดีย-พม่า อินเดียต้องการที่จะพัฒนาการขนส่งสินค้าจากแคว้นทางตะวันออกเฉียงเหนือของอินเดีย ซึ่งอยู่ติดพรมแดนจีน ภูฐาน ลิกซิม พม่า อันได้แก่ อรุณจัลประเทศ ฮัสสัม นากาแลนด์ ไมโซราม ตริปุระ มณีปุระ และเมฆาลัย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ด้วยแร่ธาตุและพืชผลทางการเกษตร หากแต่ติดต่อกับพื้นที่ส่วนกลางของอินเดียได้ยาก ต้องผ่านคอคอดเล็ก ๆ ชื่อ “คอคอดคิลิกูรี (Siliguri Strategic Neck)” ดังนั้น อินเดียจึงต้องแสวงหาเส้นทางใหม่ คือผ่านแม่น้ำคะลาดาน โอกาสของไทยที่จังหวัดระนองในการจะเชื่อมการค้าของไทยเข้าไปสู่แคว้นทั้ง 7 ของอินเดีย โดยการร่วมลงทุนกับพม่า จึงเป็นไปได้สูง เพราะประชากรในบริเวณนั้นของอินเดียมีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นรัฐบาลไทยจึงควรสนับสนุนภาคเอกชนของไทยที่ระนอง ชุมพร ในการศึกษาความเป็นไปได้ของการส่งออกทางทะเลไปยังพื้นที่ดังกล่าวของอินเดีย

12) **ความเชื่อมโยงทางภูมิศาสตร์** หากพิจารณาสภาพทางภูมิศาสตร์ของรัฐมอญ และภาคตะวันออกเฉียงใต้ จะเห็นว่าแทบจะเป็นพื้นที่เนื้อเดียวกับพื้นที่ในจังหวัดกาญจนบุรี ราชบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง ดังนั้นจึงเป็นโอกาสของไทยที่จะเข้าไปจับจองพื้นที่การลงทุนในเขตนี้ของพม่า เนื่องจากภาคเอกชนของไทยใน 5 จังหวัดนี้ มีความพร้อมด้านทุน ความชำนาญและมีเทคโนโลยีขั้นสูงอยู่แล้ว สิ่งที่สำคัญคือหลักประกันความเสี่ยงทางการลงทุน จึงเป็นหน้าที่ของรัฐบาลไทยที่จะเข้าไปเจรจากับรัฐบาลพม่า เพื่อให้หลักประกันแก่นักลงทุนของไทยผ่านหน่วยงานของกระทรวงพาณิชย์ และกระทรวงต่างประเทศที่มีสำนักงานในพม่า

13) **เครือข่ายการค้าคมนาคมขนส่งทางเลือก** ไทยเป็นประเทศที่พึ่งพิงการส่งออกเป็นหลัก แต่ปัจจุบันสินค้าไทยที่ส่งไปยังประเทศแถบเอเชียใต้และกลุ่มประเทศทางตะวันตกเกือบทั้งหมดต้องขนส่งโดยอ้อมผ่านช่องแคบมะละกา ซึ่งทำให้ต้นทุนของสินค้าสูงขึ้นทั้งในแง่ของเวลา และตัวเงิน การเปิดพรมแดนด้านตะวันตกและเชื่อมโยงเครือข่ายการค้าคมนาคมสู่ทะเลอันดามันในเขตทวาย จะเป็นตัวเลือกใหม่สำหรับเส้นทางการขนส่งที่จะช่วยประหยัดต้นทุนแก่ผู้ประกอบการได้ นับเป็นการลงทุนที่คุ้มค่าและส่งผลดีต่อภาคอุตสาหกรรมโดยรวมของไทยด้วย

14) **โอกาสทางการท่องเที่ยว** นอกเหนือจากโอกาสทางการค้า และการลงทุนทางการเกษตร และอุตสาหกรรม การท่องเที่ยวถือได้ว่าเป็นอีกโอกาสหนึ่งที่ภาคเอกชนไทยมีศักยภาพเข้าไปลงทุนในพม่า โดยเฉพาะบริเวณหมู่เกาะมะริดที่ประกอบไปด้วยเกาะใหญ่น้อยถึงกว่า 800 เกาะและมีความสวยงามเช่นเดียวกับหมู่เกาะฝั่งอันดามันของไทย ซึ่งทางการพม่ามีแผนที่จะพัฒนาการท่องเที่ยวบริเวณพื้นที่นี้อยู่แล้ว ในด้านนี้ภาคเอกชนไทยที่มีต้นทุนทางความพร้อม ความเชี่ยวชาญ และศักยภาพ

ทางการท่องเที่ยวอยู่เดิมจึงมีโอกาสและความเป็นไปได้ในการเข้าไปดำเนินธุรกิจท่องเที่ยว และสร้าง การเชื่อมโยงกับการท่องเที่ยวในฝั่งไทยได้เช่นเดียวกัน

3.2 ปัญหา/อุปสรรคของไทยโดยภาพรวม

3.2.1 ศักยภาพที่ถูกละเลย

1) **สินค้าต้องห้ามของพม่า** การค้าส่วนใหญ่ของไทยกับพม่าเป็นการค้าชายแดน หากไม่นับ การนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากพม่าที่จังหวัดกาญจนบุรี ไทยยังคงเป็นฝ่ายได้ดุลการค้ากับพม่า แต่การค้า ส่วนใหญ่ของไทยอยู่ในภาคการค้าอนุกรม เพราะพม่ามีรายการสินค้าต้องห้ามนำเข้าจากฝั่งไทย 15 รายการ ได้แก่ ผงชูรส ขนมหิงคอบ ผลไม้กระป๋อง บะหมี่สำเร็จรูป สุรา เบียร์ ผลไม้สด หมากฝรั่ง ขนมหัก ขนมหเวเฟอร์ ช็อคโกแลต ผลิตภัณฑ์พลาสติกใช้ในครัวเรือนและของใช้ส่วนตัว ซึ่งทั้งหมดเป็น สินค้าที่เป็นที่ต้องการของตลาดพม่า ส่งผลให้การส่งออกต้องดำเนินไปในรูปแบบลักลอบ หรืออยู่ นอกกระบวนการเก็บภาษีของพม่า แต่เป็นการค้าที่ถูกต้องในส่วนของไทย ลักษณะการค้าเช่นนี้ทำให้การ ส่งออกไม่สะดวกและไม่โปร่งใส ซึ่งเป็นที่กังวลของรัฐบาลพม่า สมควรได้รับการแก้ไขอย่างเป็นระบบ

สินค้านำเข้าจากพม่าซึ่งเป็นที่ต้องการของไทยก็เป็นสินค้าต้องห้าม ซึ่งรัฐบาลพม่าไม่อนุญาต ให้ส่งออก 32 รายการ เช่น ข้าว ปลายข้าว ยางพารา โบราณวัตถุ แร่ธาตุ ฝ้าย ไม้สัก น้ำตาล เป็นต้น ทำให้เกิดการลักลอบนำเข้าจากพม่า เพราะขายได้ราคาดีในตลาดไทย ลักษณะการค้าเช่นนี้ ควรได้รับ การหยิบยกมาเจรจากับรัฐบาลพม่าอย่างจริงจังและเปิดเผย

2) **มาตรการที่เป็นอุปสรรคต่อการค้า** สินค้านำเข้าซึ่งเป็นที่ต้องการของไทย และมีจำนวน มหาศาลในพม่าได้แก่ ไม้มีค่า ซึ่งรัฐบาลพม่าต้องการขาย หากแต่กฎระเบียบของไทยบังคับให้ต้องมี ใบแจ้งถิ่นกำเนิดของไม้ (CO) ซึ่งเป็นขั้นตอนที่ยุ่งยากและเสียเวลา ทำให้ผู้ประกอบการเสียโอกาส ในการซื้อไม้คุณภาพในราคาย่อมเยาจากพม่า และประหยัดค่าโลจิสติกส์ในการขนส่ง เพราะไทยกับพม่า มีพรมแดนติดต่อกัน นอกจากมาตรการกีดกันสินค้านำเข้าจากพม่าระหว่างประเทศยังส่งผลทางอ้อม ต่อการส่งออกไทยอย่างมีนัยยะสำคัญ ยกตัวอย่างเช่น การกีดกันการนำเข้าทับทิมและหยกจากพม่าไป สหรัฐฯ (JADE ACT 2008) ซึ่งการออกกฎหมายห้ามดังกล่าวไม่เพียงแต่ส่งผลต่อทับทิมและหยกจาก พม่าโดย ยังมีข้อบังคับที่เกี่ยวข้องไปยังประเทศส่งออกอัญมณีและเครื่องประดับ รวมถึงไทยด้วย ส่ง ผลให้การส่งออกหยกและทับทิมจากไทยไปสหรัฐฯ มีขั้นตอนต่าง ๆ มากขึ้น อันนำมาซึ่งการเสียเวลา และต้นทุนที่เพิ่มขึ้นตามมาด้วย นอกจากนี้ ยังส่งผลให้ราคาวัตถุดิบทั่วโลกสูงขึ้นด้วย สืบเนื่องจาก อุปทานที่ลดลง ซึ่งนอกจากสหรัฐฯ แล้ว ตลาดในประเทศอื่นๆ ของสินค้านี้ก็ถูกจำกัดลงด้วย เนื่องจากสหรัฐฯ ได้ชักชวนให้ประเทศอื่น ๆ มีการต่อต้านการนำเข้าหยกและทับทิมจากพม่าใน ลักษณะเดียวกันด้วย

3) **ช่องทางการค้า** ไทยมีช่องทางการติดต่อกับพม่าทั้งช่องทางที่เป็นธรรมชาติ และด้านถาวร ด้านผ่อนปรน ด้านท้องถิ่นมากมายตลอดพรมแดนไทยไม่ต่ำกว่า 200 ช่องทาง แต่ไม่สามารถยกระดับขึ้น มาเป็นช่องทางหรือด่าน/ประตูการค้าและส่งออกที่มีศักยภาพได้ ส่วนหนึ่งเป็นเพราะรัฐบาลพม่า ยังไม่พร้อม เช่น ด่านพญาตองซู ตรงข้ามอำเภอสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี ด่านมูตอง ตรงข้าม ด่านสิงขร อำเภอเมือง จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ และอีกหลายด่าน ตั้งแต่จังหวัดแม่ฮ่องสอน จรดจังหวัด ระนอง ในขณะเดียวกัน ฝ่ายความมั่นคงของไทยก็เกรงว่ามิอาจใช้เส้นทาง/ด่านเหล่านี้เป็นทาง ค้าขายยาเสพติด สินค้าผิดกฎหมาย เช่น ซิตีเก๊อน หรือเป็นช่องทางค้ามนุษย์ ทำให้ปิดโอกาสการใช้ ศักยภาพช่องทางเข้า-ออกกับประเทศพม่าไปอย่างน่าเสียดาย

3.2.2 โครงสร้างพื้นฐาน

โอกาสถนนที่ใช้เป็นเส้นทางขนส่งสินค้าจากไทยสู่พม่าและในทางกลับกันจากพม่าสู่ไทย ยังไม่ได้รับการลงทุนจากรัฐบาลไทยเลย นอกจากถนนจากเมียวดีไปกอกะเร็กที่ยาวเพียง 18 กิโลเมตร เท่านั้น ทั้ง ๆ ที่ไทยมีถนนที่สามารถเชื่อมต่อกับถนนในพม่ามากมายหลายสาย เพื่ออำนวยความสะดวก สะดวกด้านการขนส่งสินค้า ในขณะที่ถนนในเขตไทยได้รับการพัฒนาเป็นอย่างดี แต่ถนนในพม่ามาก มายยังต้องการการพัฒนา และซ่อมบำรุงค่อนข้างมาก ซึ่งพม่าก็พร้อมที่จะให้ไทยเข้าไปลงทุนให้ หากแต่รัฐบาลไทยยังคงริรอที่จะเข้าไปลงทุน ทั้ง ๆ ที่มีงบประมาณที่จะจัดสรรให้ได้ การริรอของรัฐบาลไทย ทำให้รัฐบาลพม่ามองว่า รัฐบาลไทยไม่มีความจริงจัง และจริงจังในความร่วมมือทางเศรษฐกิจ เพราะเมื่อเปรียบเทียบกับประเทศเพื่อนบ้านอื่น ๆ ของพม่า เช่น จีน และอินเดีย ทั้งสองประเทศนั้น เข้าไปสร้างโครงสร้างพื้นฐานในลักษณะให้เปล่าหลายโครงการแล้ว ทั้งสะพาน ถนน ทางรถไฟ ตลอดจนพัฒนาแม่น้ำสายหลัก เช่น อิรวดี เพื่อการคมนาคมทางน้ำของพม่า และการคมนาคม ระหว่างประเทศ ส่งผลให้ปริมาณการค้าชายแดนจีน-พม่า เพิ่มขึ้นทุกปี เช่นเดียวกับปริมาณการค้า ชายแดนอินเดีย-พม่า

โอกาสที่สูญเสีย ในขณะที่ไทยยังคงริรอในการพัฒนาเส้นทางคมนาคม ส่งผลให้พื้นที่สินค้า ไทยในตลาดพม่าถูกสินค้าจีนแย่งส่วนแบ่งไปมากมาย ทั้ง ๆ ที่ประชาชนพม่ายังคงนิยมสินค้าไทยและมีความรู้สึกดี ๆ ต่อสินค้าไทย ตลอดจนยังคงมี brand loyalty กับสินค้าไทย และโอกาสของสินค้าไทยที่ จะเข้าถึงตลาดพม่ากลับน้อยลงทุกที หากไม่มีการแก้ไขอาจทำให้เสียตลาดไปในที่สุด

3.2.3 ด้านการลงทุน

1) **นักลงทุนไทยขนาดกลางและขนาดเล็ก** ยังไม่นิยมไปลงทุนต่างประเทศ อาจเป็นเพราะ ไม่คุ้นเคยไม่กล้าเสี่ยง ไม่มีข้อมูลที่ชัดเจนและเป็นระบบ แต่ที่สำคัญคือไม่มีพฤติกรรมกรมการไปเสี่ยงภัย นอกบ้านเมื่อเทียบกับนักธุรกิจจีน อินเดีย ซึ่งต่างคุ้นเคยกับการไปแสวงโชคต่างประเทศ พฤติกรรมของ การไม่กล้าไปเสี่ยงภัยต้องแก้ไขด้วยการบริการจัดชุดข้อมูลของประเทศที่นำไปลงทุนไว้ให้พร้อมสรรพ

และชี้ให้เห็นประโยชน์ที่จะได้รับ พร้อมกันนั้นต้องมีสำนักงาน หน่วยงานที่จะทำหน้าที่ในการให้คำแนะนำ

2) รัฐบาลยังไม่มีแผนการกระตุ้นและแผนสนับสนุนให้นักลงทุน ไทยไปลงทุนต่างประเทศ อย่างเป็นระบบ โดยเฉพาะการลงทุนในประเทศพม่า เพราะข่าวสารข้อมูลเกี่ยวกับประเทศ และรัฐบาลพม่า ส่วนใหญ่เป็นข้อมูลที่เป็นลบ ประกอบกับคนไทยมีใจรักเกี่ยวกับประเทศพม่าเป็นทุนอยู่ก่อนแล้ว อันเนื่องมาจากความขัดแย้งในประวัติศาสตร์ เมื่อไม่ได้รับการสนับสนุนและไม่มีความเสี่ยงที่เพียงพอ ก็ทำให้เกิดความต้องการที่จะเข้าไปลงทุนในพม่า

3) ยังไม่มีหน่วยงานที่จะทำหน้าที่อำนวยความสะดวกด้านการลงทุน ให้กับนักธุรกิจไทยที่สนใจจะไปลงทุนในพม่า ทั้งที่ในประเทศไทย และประเทศพม่า จากการพูดคุยกับนักธุรกิจ บางรายระบุว่าหน่วยงานที่มี เช่น สำนักงานทูตพาณิชย์ ประเทศพม่ายังไม่สามารถให้บริการนักธุรกิจไทยด้านความรู้ และข้อมูลอย่างชัดเจน ทำให้นักธุรกิจและผู้ลงทุนยังไม่กล้าที่จะไปเสี่ยง

เช่นเดียวกับการประกอบการค้าบริเวณชายแดนไทยที่ผู้ประกอบการประสบกับปัญหาความสับสน และความซ้ำซ้อนของหน่วยงานที่ปฏิบัติงานในบริเวณชายแดน ผู้ประสงค์จะลงทุนตั้งโรงงานหรือเข้าไปลงทุนด้านเกษตร เหมือนแร่ ตามบริเวณชายแดนและในฝั่งพม่าก็ประสบปัญหาความไม่ชัดเจนของหน่วยงานเช่นกัน โดยเฉพาะฝ่ายความมั่นคงที่ดูเหมือนจะไม่สนับสนุนให้มีการข้ามแดนเข้าไปสำรวจเพื่อการลงทุนในเขตพม่า และหากต้องมีการติดต่อประสานงานก็มักจะไม่กล้าตัดสินใจ ทำให้ผู้ประกอบการและนักธุรกิจต้องเสียเวลา และไม่ได้รับการช่วยเหลือจนแทบหมดกำลังใจ และเลิกเข้าไปในที่สุด

4) การปรับปรุงและยกระดับมาตรฐานการค้าชายแดนให้เข้าสู่ระบบมากขึ้น รัฐบาลไทยควรหาทางเจรจากับรัฐบาลพม่าในการปรับปรุงรายการสินค้าต้องห้ามของพม่าจำนวน 15 รายการ เพื่อป้องกันการลักลอบส่งออกสินค้า ซึ่งปัจจุบันที่เก็บอยู่ตามแนวชายแดน ทั้งนี้ เพรินค้าต้องห้ามเหล่านี้เป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของประชาชนพม่า ในส่วนของรัฐบาลพม่าที่ต้องออกมาตรการห้ามนำเข้าสินค้าเหล่านี้ เพราะต้องการสนับสนุนอุตสาหกรรมการผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคของพม่า แต่ภาคธุรกิจของพม่ายังไม่พร้อมในเรื่องทุน เทคโนโลยี การบริหารจัดการโรงงาน และความชำนาญการของแรงงาน ดังนั้น ในกรณีนี้หากทางให้รัฐบาลพม่ายกเลิกห้ามนำเข้าไม่ได้ก็ให้รัฐบาลไทยพิจารณาชักชวนผู้ประกอบการไทยให้เข้าไปลงทุนในเขตเศรษฐกิจพิเศษหรือเขตนิคมอุตสาหกรรมในพม่าแทน เพื่อช่วยถ่ายเทเทคโนโลยี และเพิ่มประโยชน์จากการใช้ทรัพยากร และแรงงานในพม่า เพื่อเป็นการกระจายรายได้ และสร้างงานให้กับประชาชนพม่าอีกส่วนหนึ่ง

5) การสร้างชุมชนเศรษฐกิจชายแดน โดยรัฐควรพิจารณาสนับสนุนพิจารณาสนับสนุนให้มีการตั้งโรงงานอุตสาหกรรมบริเวณชายแดนเพื่อนำทรัพยากรธรรมชาติและวัตถุดิบจากพม่าเข้ามาทำการ

แปรรูปในฝั่งไทย เช่น การตั้งโรงงานแปรรูปสินค้าจำพวกไม้และหวาย เช่น ทำวงกบ ประตู พื้นไม้ปาเก้ เฟอร์นิเจอร์ไม้ และหวาย ไม้แกะสลัก เป็นต้น นอกจากนี้ ควรพิจารณาสนับสนุนธุรกิจบริการต่างๆ เช่น การซ่อมแซมเครื่องยนต์ เนื่องจากไทยมีความเชี่ยวชาญในการซ่อมบำรุงรักษา อีกทั้งชิ้นส่วนและอะไหล่ก็ผลิตในประเทศไทย ทั้งนี้ เพราะปัจจุบันประชาชนพม่ามีกำลังซื้อที่สูงขึ้น และมีรถยนต์ไว้ใช้มากขึ้น แต่การซ่อมแซมยังมีไม่มาก ควรทำให้ชายแดนเป็นที่รู้จักในด้านการซ่อมแซม และบำรุงรักษาเครื่องยนต์ รถจักรยานยนต์ และรถบรรทุก ฯลฯ

นอกจากนี้ยังควรพิจารณาสับสนุนให้เอกชนเข้าไปลงทุนสร้างคลังสินค้าบริเวณจังหวัดชายแดน เพื่อจัดเก็บสินค้า และให้บริการแก่ผู้ค้าที่มีปริมาณการค้าขายจำนวนมาก ทั้งนี้ จะช่วยลดต้นทุนการลำเลียงสินค้าจากแหล่งผลิตมายังจุดกระจายสินค้าบริเวณชายแดน นอกจากนี้ยังสามารถใช้คลังสินค้าดังกล่าวเป็นสถานที่บรรจุกีฬาพร้อมจำหน่าย และใช้เป็นที่รวบรวมสินค้าประเภทวัตถุดิบ สินค้าเกษตร หรือแร่ธาตุต่างๆจากพม่า ก่อนลำเลียงสู่แหล่งผลิต

6) การร่วมมือระหว่างรัฐและสถาบันการเงิน ในกรณีที่อยู่ประกอบการที่มีทุนน้อย รัฐบาลควรขอความร่วมมือจากธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินใช้เครือข่ายสาขามีอยู่ทั้งในส่วนของวงและภูมิภาคในจังหวัดชายแดนดำเนินการให้ความสำคัญในการปล่อยสินเชื่อแก่นักธุรกิจที่สนใจจะทำการค้ากับพม่า พร้อมทั้งพัฒนาเป็นศูนย์ข้อมูลแก่ผู้ที่สนใจจะทำการค้าและลงทุนในพม่า เนื่องจากธนาคารต้องทำการรวบรวมข้อมูล ข้อเท็จจริง และติดตามสถานการณ์รอบบ้าน เพื่อประเมินคู่ทางและโอกาสในการดำเนินธุรกิจการค้า และลงทุนในประเทศเพื่อนบ้านอยู่แล้ว จึงอยู่ในฐานะที่จะเป็นแหล่งเงินกู้ สินเชื่อ และแหล่งข้อมูลที่จะช่วยสนับสนุนความสัมพันธ์ทางการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้านได้โดยตรง

3.3. ปัญหาการเมืองภายใน

นอกเหนือจากปัจจัยในส่วนของไทยแล้ว ปัจจัยการเมืองระหว่างประเทศอันสัมพันธ์กับกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยในพื้นที่ ก็มีส่วนทำให้การค้าชายแดนหยุดชะงักเช่นกัน เช่น ปัญหาการสู้รบระหว่างทหารพม่ากับทหารไทยใหญ่ในจังหวัดท่าขี้เหล็กของพม่าในปี พ.ศ. 2544 ส่งผลให้พม่าสั่งปิดพรมแดนตลอดแนว เพราะพม่าหวาดระแวงว่าไทยให้ความช่วยเหลือทหารไทยใหญ่ (กองกำลัง Shan State Army--SSA) เหตุการณ์สั่งปิดพรมแดนล่าสุดได้แก่ การปิดด่านพญาทอง-ด่านเจดีย์สามองค์ ตั้งแต่เดือนมีนาคม 2550 จนถึงปัจจุบัน

นอกจากจะเป็นปัจจัยให้เกิดการปิดพรมแดนบ่อยครั้งแล้ว การดำรงอยู่ของกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์ชนกลุ่มน้อยยังทำให้พ่อค้าทั้งไทยและพม่าต้องเสียค่าภาษีนอกระบบให้กองกำลังเหล่านี้ ทำให้เสียค่าใช้จ่ายเพิ่มโดยไม่จำเป็น

3.4 ความไม่สอดคล้องของหน่วยงานไทย

ปัญหาความหลากหลาย และไม่สม่ำเสมอของเจ้าหน้าที่ไทยในการปฏิบัติงานในบริเวณชายแดน ซึ่งมีการกิจแตกต่างกันสุดโต่งสุดขีด ระหว่างเจ้าหน้าที่เฝ้าระวังความปลอดภัย และความมั่นคงบริเวณชายแดนกับเจ้าหน้าที่ฝ่ายส่งเสริมสนับสนุนการค้า และฝ่ายเอกชนที่ต้องการความรวดเร็ว และสะดวกในการขนส่งสินค้า ความไม่ลงตัวในพันธกิจ และเป้าประสงค์ ทำให้เกิดปัญหาความล่าช้าในการค้าขาย และความพยายามในการเพิ่มปริมาณการค้า ปัญหานี้เป็นสิ่งที่รัฐบาลจำเป็นต้องเข้ามาจัดการดูแล และทำการปรับปรุง "ยกเครื่อง" ให้มีเป้าประสงค์สอดคล้องและไปในทิศทางเดียวกัน ตัวอย่างรายชื่อหน่วยงานในพื้นที่บริเวณชายแดน

- 1) ตำรวจตรวจคนเข้าเมือง
- 2) ด่านศุลกากร
- 3) ตำรวจตระเวนชายแดน
- 4) ตำรวจภูธร
- 5) กองกำลังทหาร หน่วยเฉพาะกิจของกองทัพภาคที่ 1 ภาค 3 และภาค 4 ซึ่งดูแลชายแดนไทย/พม่า
- 6) สำนักงานข่าวกรอง
- 7) กรมป่าไม้
- 8) สาธารณสุขจังหวัด
- 9) ปศุสัตว์จังหวัด
- 10) ด่านกักกันพืช กระทรวงเกษตร
- 11) สำนักงานปราบปรามยาเสพติด (ปปส.)
- 12) สภาความมั่นคงแห่งชาติ (สมช.)
- 13) จังหวัด
- 14) อำเภอ
- 15) สำนักงานพาณิชย์จังหวัด
- 16) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

ฯลฯ

นอกจากจะมีพันธกิจ และภารกิจที่แตกต่างกันแล้ว แต่ละหน่วยงานยังถือกฎระเบียบคนละชุดอีกด้วย ทำให้การตีความกฎหมาย และกฎระเบียบขัดแย้งกัน ซึ่งเป็นปัญหาต่อผู้ส่งออก และผู้ทำการค้า จึงจำเป็นต้องมีการประสาน และจัดระเบียบว่าด้วยการบริหารงานบริเวณชายแดนใหม่ เพื่อให้

สอดคล้องกับนโยบายของรัฐในการพัฒนา และยกระดับพื้นที่บริเวณชายแดน และนโยบายส่งเสริมการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน

5. ข้อเสนอแนะแก่รัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1. การพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

ซึ่งจะเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพในการขนส่งสินค้าเพื่อเพิ่มปริมาณสินค้าไปยังประเทศพม่า และประเทศที่สาม เช่น จีน เกาหลีใต้ อินเดีย บังคลาเทศ ฯลฯ โครงสร้างพื้นฐานที่ต้องเร่งพัฒนาเพื่อรองรับการพัฒนาเศรษฐกิจ ประกอบไปด้วยโครงสร้างพื้นฐานเพื่อรองรับการคมนาคม ได้แก่ ถนน ระบบราง และท่าเรือน้ำลึก โดยมีรายละเอียดที่สำคัญดังต่อไปนี้

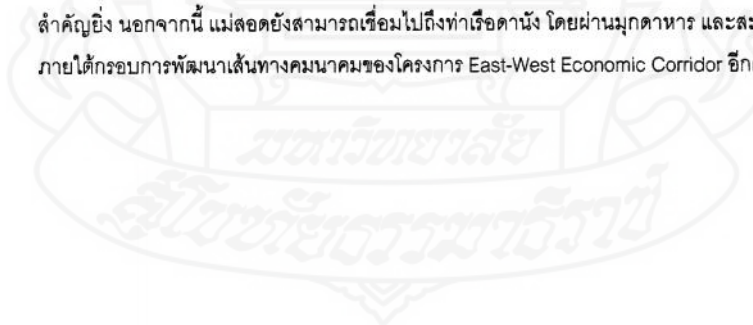
1.1 ถนน และระบบราง

ประกอบไปด้วย 4 เส้นทางลำดับความสำคัญสูง และ 4 เส้นทางลำดับความสำคัญรอง

4 เส้นทางลำดับความสำคัญสูง ได้แก่

1 แม่สอด-เมียวดี-มาะลำโย-ย่างกุ้ง

เส้นทางนี้เป็นเส้นทางในกรอบการพัฒนา GMS อยู่แล้วหากแต่ในปัจจุบันการดำเนินการยังล่าช้า ซึ่งแต่เดิมรัฐบาลไทยมีนโยบายจะให้ความช่วยเหลือเส้นทางช่วงแม่สอด-เมียวดี-กอกะเร็ก-ผาอัน-ท่าตอนระยะทางประมาณ 198 กิโลเมตร โดยจะสร้างถนนให้เปล่าในช่วง 18 กิโลเมตรแรก และให้เงินกู้ค่าก่อสร้างในส่วนที่เหลือ ซึ่งรัฐบาลอาจพิจารณาเสนอเป็นเงินให้เปล่าทั้งหมด เนื่องจากเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจสูง โดยเป็นเส้นทางที่เชื่อมโยงถึงย่างกุ้งเมืองหลวงเก่า ซึ่งพม่ากำลังพัฒนาให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจของประเทศ อีกทั้งปัจจุบันพม่าก็มีนโยบายในการพัฒนาเมืองเมียวดีให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษโดยเน้นการเป็นศูนย์กลางด้านการค้าในขั้นแรกเชื่อมโยงกับเมืองแม่สอดของไทย การพัฒนาเส้นทางดังกล่าวข้างต้นจึงเป็นการเสริมศักยภาพทางเศรษฐกิจที่สำคัญยิ่ง นอกจากนี้ แม่สอดยังสามารถเชื่อมไปถึงท่าเรือดานัง โดยผ่านมุกดาหาร และสะพานนะเขต ภายใต้กรอบการพัฒนาเส้นทางคมนาคมของโครงการ East-West Economic Corridor อีกด้วย

2. ชุมพร-ระนอง

สืบเนื่องจากการที่จังหวัดระนองสามารถพัฒนาไปเป็นประตูการค้าระหว่างประเทศของไทยกับประเทศในซีกโลกตะวันตก โดยผ่านเส้นทางการเดินเรือ เพื่อเชื่อมโยงการค้าสู่ประเทศต่าง ๆ ทั้งในเอเชียใต้ ตะวันออกกลาง แอฟริกา รวมถึงยุโรปได้โดยไม่ต้องผ่านช่องแคบมะละกาที่มีการจราจรคับคั่ง อีกทั้งเป็นการย่นระยะเวลาในการเดินทาง และลดต้นทุนในการขนส่งสินค้าให้กับผู้นำเข้า และส่งออก

โดยในปัจจุบันจังหวัดระนองมีท่าเรือน้ำลึกแล้วของการท่าเรือแห่งประเทศไทย และท่าเรือเอกชนอีก 1 แห่งซึ่งอยู่ระหว่างการก่อสร้าง แต่ปัญหาของท่าเรือน้ำลึกที่จังหวัดระนองประสบในปัจจุบัน คือ การมีเรือต่างประเทศเข้ามาใช้บริการไม่มากเท่าที่ควร เนื่องจากขาดแรงจูงใจ สาเหตุเนื่องมาจากการขาดโครงข่ายเชื่อมโยงของถนน และระบบราง ทำให้ค่าใช้จ่ายในการขนส่งไปยังท่าเรือระนองโดยรวมมีราคาสูงมาก ดังนั้นจึงต้องเร่งพิจารณาพัฒนาโครงข่ายคมนาคมที่สำคัญเพื่อส่งเสริมท่าเรือของจังหวัดระนอง อันได้แก่

- พัฒนาระบบถนน เป็น 4 ช่องจราจร เส้นทางระหว่างสี่แยกปฐมพร จังหวัดชุมพร ถึงท่าเรือระนอง ทั้งนี้ สำนักงานนโยบายและแผนการขนส่งและจราจร (สนข.) ได้จัดทำแผนแม่บทด้านการขนส่งและจราจรจังหวัดชุมพรและระนอง โดยมีข้อเสนอให้มีการพัฒนาโครงข่ายคมนาคมระบบถนน 4 ช่องจราจรชุมพร-ระนอง เพื่อเปิดระนองสู่การพัฒนาทางด้านเศรษฐกิจและรองรับการขนถ่ายสินค้าจากท่าเรือเอนกประสงค์ระนองไปสู่จังหวัดใกล้เคียง ตั้งแต่ ปี 2547 หากแต่โครงการดังกล่าวก็ยังไม่มีความคืบหน้าอันเป็นรูปธรรมในปัจจุบันแต่อย่างใด

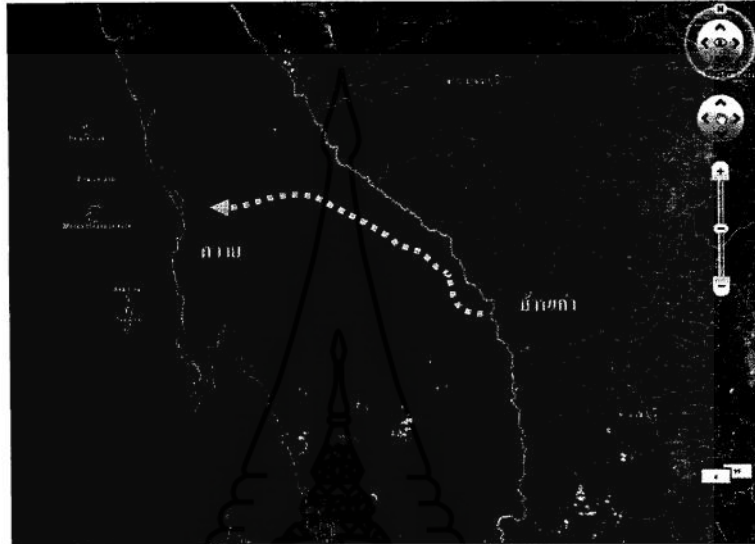
- พัฒนาระบบรางที่มีประสิทธิภาพสำหรับการขนส่งตู้บรรจุสินค้า โดยเฉพาะเส้นทางเชื่อมต่อกจากสถานีพิสัยจังหวัดชุมพร ถึงท่าเรือระนอง

3. กาญจนบุรี-ทวาย

รัฐบาลพม่ามีนโยบายให้สร้างท่าเรือน้ำลึกที่ทวาย ดังนั้น กาญจนบุรีต้องเชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมเข้าสู่ท่าเรือดังกล่าว โดยเส้นทางที่มีศักยภาพ ได้แก่ เส้นทางสาย บ้านเก่า-ทวาย โดยเริ่มจากตำบลบ้านเก่า อำเภอเมือง จังหวัดกาญจนบุรี ออกสู่ประเทศพม่าที่ช่องพุน้ำร้อนถึงเมืองทวาย รวมระยะทางทั้งสิ้น 130 กิโลเมตร เส้นทางดังกล่าวสามารถรองรับอุตสาหกรรม เพื่อการส่งออกของไทย เนื่องจาก เชื่อมต่อกับเขตอุตสาหกรรมสำคัญของไทยได้ ตั้งแต่จังหวัดราชบุรี เพชรบุรี ตลอดจนถึงกรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล โดยการเชื่อมโยงเส้นทางดังกล่าวสู่ท่าเรือน้ำลึกที่ทวายจะทำให้เกิดการจัดการระบบโลจิสติกส์ที่มีประสิทธิภาพ โดยสามารถขนส่งสินค้าสู่มหาสมุทรอินเดียโดยไม่ต้องอ้อมแหลมมะละกา นอกจากนั้น การเกิดเส้นทางดังกล่าวยังเป็นปัจจัยเอื้อให้เกิดชุมชนทางเศรษฐกิจใหม่ ๆ ตลอดเส้นทาง เนื่องจากเกิดการเคลื่อนย้ายของทุน เทคโนโลยี วัตถุดิบ และแรงงาน ตลอดเส้นทางเพิ่มมากขึ้น การพัฒนาเส้นทางดังกล่าวมีความเป็นไปได้สูงทั้งในเชิงศักยภาพทางเศรษฐกิจและเชิงกายภาพ ทั้งนี้ ภาครัฐไทยโดยกรมทางหลวงได้มีแผนแม่บทฯ ในการพัฒนาทางหลวงหมายเลข 3215 สายบ้านลำทราย-บ้านห้วยน้ำขาว-บ้านพุน้ำร้อน ตอนอันเป็นเพียงส่วนหนึ่งของถนนสายกาญจนบุรี-ทวาย ซึ่งเป็นโครงข่ายทางหลวงอาเซียนที่จะเชื่อมระหว่างท่าเรือแหลมฉบังกับท่าเรือทวาย การก่อสร้าง ณ เดือนมิถุนายน 2551 รวมระยะทาง 23.816 กิโลเมตร

4. ประจวบคีรีขันธ์-มะริด

เส้นทางนี้จะทำให้สามารถเชื่อมต่อกับเมืองมะริด ซึ่งเป็นเมืองที่มีประชากรหนาแน่น ปัจจุบันเป็นเมืองท่าด้านการประมง และศูนย์กลางการค้าไข่มุกที่สำคัญของเขตตะนาวศรี นอกจากนี้รัฐบาลพม่ายังมีแผนในการพัฒนาหมู่เกาะมะริดให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในอนาคตด้วย การเชื่อมโยงดังกล่าวจะทำให้จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ของไทยสามารถเชื่อมโยงศักยภาพทั้งในด้านการค้า การท่องเที่ยว การประมง และอุตสาหกรรมเกษตรกรรม รวมถึงเหมืองแร่และพลังงานซึ่งเป็นจุดแข็งของจังหวัดประจวบคีรีขันธ์เข้ากับมะริดได้ด้วย ทั้งนี้ เส้นทางประจวบคีรีขันธ์-มะริดเป็นเส้นทางที่ใช้ประโยชน์มาแล้วตั้งแต่สมัยโบราณ โดยผ่านด่านสิงขรซึ่งเป็นด่านพรมแดนในปัจจุบัน ประกอบกับเส้นทางดังกล่าวเป็นเส้นทางขนส่งด่านหินจากพม่าเข้ามายังด่านสิงขรของไทย ทำให้เส้นทางในช่วง 30 กิโลเมตรแรกจะมีสภาพที่ค่อนข้างดี

4 เส้นทางลำดับความสำคัญรอง ได้แก่

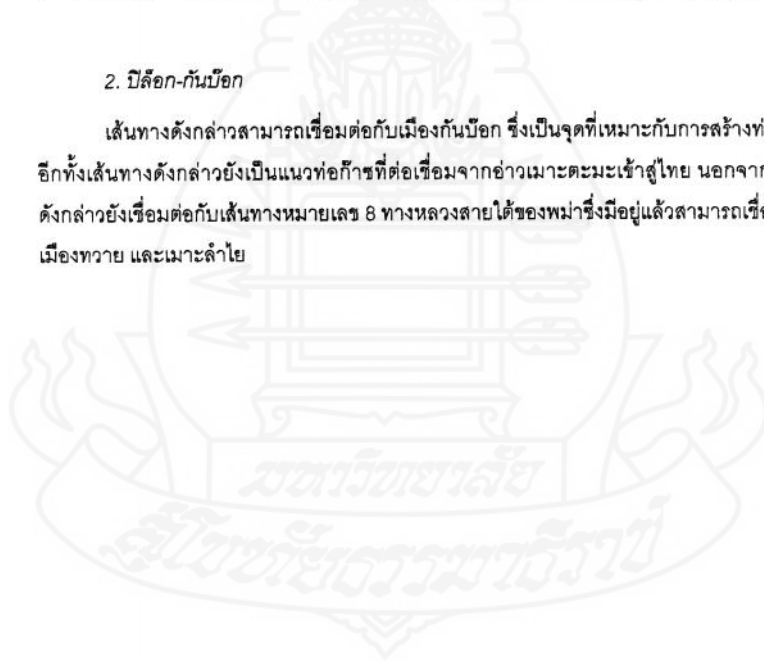
1. ด้านเจดีย์สามองค์-ตันทนุไชยัต

เส้นทางนี้ มีทางรถไฟเก่าที่สร้างขึ้นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 ที่เรียกกันโดยทั่วไปว่า "ทางรถไฟสายมรณะ" โดยต่อจากเมืองตันทนุไชยัต มีทั้งทางรถไฟ และทางรถยนต์ขึ้นไปทางเหนือ และลงไปทางใต้ ซึ่งจะสามารถเชื่อมต่อทั้งเมืองย่างกุ้ง และเมืองทวายได้ โดยระยะทางจากเมืองตันทนุไชยัต - เมาะลำไย - ย่างกุ้ง ประมาณ 370 กิโลเมตร รวมกับระยะทางจากด้านเจดีย์สามองค์ถึงเมืองตันทนุไชยัตอีกประมาณ 110 กิโลเมตร เป็น 480 กิโลเมตร ทำให้การพัฒนาทำได้ง่าย และสามารถเชื่อมไปถึงเนย์ปีดอร์ได้ โดยการรถไฟแห่งประเทศไทยได้ทำการศึกษาความเหมาะสมของการวางระบบคมนาคมแนวเส้นทางด้านเจดีย์สามองค์-ตันทนุไชยัตเพื่อรองรับการจัดระบบเศรษฐกิจตามแนวชายแดนไทย-พม่าในพื้นที่ของกาญจนบุรีเรียบร้อยแล้ว และในขณะนี้อยู่ระหว่างการนำเสนอขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการรถไฟแห่งประเทศไทยเพื่อรายงานปลัดกระทรวงคมนาคมรับทราบ

2. ปีส็อก-กันบ็อก

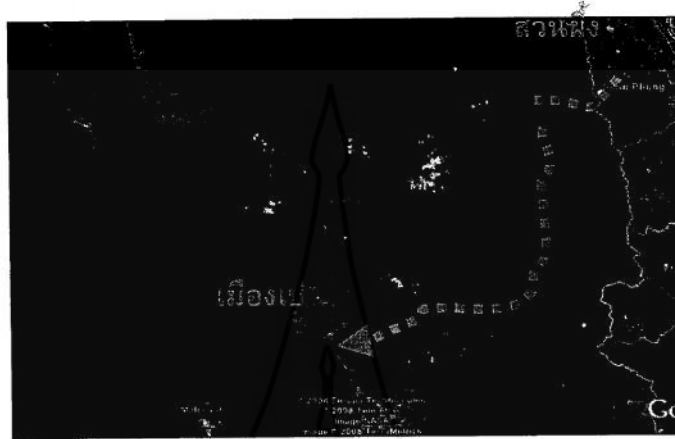
เส้นทางดังกล่าวสามารถเชื่อมต่อกับเมืองกันบ็อก ซึ่งเป็นจุดที่เหมาะสมกับการสร้างท่าเรือน้ำลึก อีกทั้งเส้นทางดังกล่าวยังเป็นแนวท่อก๊าซที่ต่อเชื่อมจากอ่าวเมาะตะมะเข้าสู่ไทย นอกจากนี้เส้นทางดังกล่าวยังเชื่อมต่อกับเส้นทางหมายเลข 8 ทางหลวงสายใต้ของพม่าซึ่งมีอยู่แล้วสามารถเชื่อมต่อได้ทั้งเมืองทวาย และเมาะลำไย

3. ราชบุรี-เป

ในด้านการสร้างท่าเรือน้ำลึกจังหวัดราชบุรีเป็นจุดที่เหมาะสมที่จะสร้างเส้นทางสู่มังทะเลอันดามัน เนื่องจากเป็นระยะทางที่สั้นที่สุด คือ จากกรุงเทพฯ ผ่านอำเภอสวนผึ้ง จังหวัดราชบุรี ออกสู่พม่าที่ด่านตะโกปิดทอง ไปสู่เมืองเป (Pe) ของพม่า ระยะทางรวม 284 กิโลเมตร โดยจะส่งผลดีต่อเศรษฐกิจของจังหวัดราชบุรี และจังหวัดใกล้เคียงมาก เนื่องจากบริเวณดังกล่าวเป็นแหล่งอุตสาหกรรมส่งออกที่สำคัญของไทย จึงสามารถใช้ท่าเรือที่เมืองเปแทนการใช้ท่าเรือแหลมฉบังที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งสามารถขย่นระยะเวลาได้ถึง 1 อาทิตย์ นอกจากนี้การสร้างทางคมนาคมดังกล่าว ยังจะได้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติตลอดเส้นทาง ซึ่งอุดมไปด้วยป่าไม้ และแร่ธาตุ ซึ่งมีอยู่มากในบริเวณต่ออำเภอสวนผึ้ง เช่น พลวง เพชรสป่า เป็นต้น

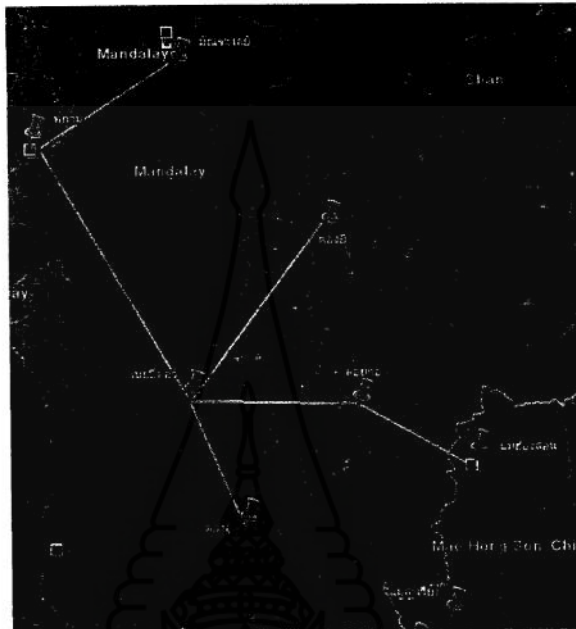

4. แม่ฮ่องสอน – เนย์ปิตอร์ – พุกาม – มณฑลเลย

เส้นทางนี้มีจุดเด่นที่น่าสนใจในเรื่องของการเชื่อมโยงด้านการท่องเที่ยว เพราะแต่ละพื้นที่มีธรรมชาติที่สวยงาม และร่ำรวยไปด้วยโบราณสถาน และสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ อีกทั้งเส้นทางดังกล่าวยังพาดผ่านกรุงเนย์ปิตอร์เมืองหลวงใหม่ของพม่า และเชื่อมต่อถึงเมืองมณฑลเลย ศูนย์กลางการค้าทางตอนเหนือของพม่า และยังสามารถเชื่อมต่อสู่เมืองลอยก่อ (เมืองหลวงรัฐคะยาห์) ตองยี (เมืองหลวงรัฐฉาน) และตองอู ซึ่งจะทำให้ไทยสามารถขยายขอบเขตของการค้าขายแดนเข้าสู่พื้นที่ตอนเหนือของพม่าได้ ซึ่งปัจจุบันมีแนวเส้นทางอยู่แล้วในทั้งสองประเทศเหลือเพียงแต่การปรับปรุงสภาพเส้นทางเท่านั้น

กรมทางหลวงได้มีโครงการปรับปรุงเส้นทางแม่สะเรียง จนถึงจุดผ่อนปรนบ้านเสาหิน ซึ่งติดกับบ้านน้ำมาง รัฐคะยาห์ ระยะทางประมาณ 98 กิโลเมตร ซึ่งการพัฒนาเส้นทางคมนาคมดังกล่าวจะสามารถเชื่อมไปถึงยังเมืองสำคัญๆ ของพม่า เช่น เนย์ปิตอร์ ลอยก่อ และมณฑลเลย

สำหรับการเชื่อมโยงระหว่างจังหวัดนั้น ด้วยลักษณะทางภูมิศาสตร์และเส้นทางคมนาคมอันคดเคี้ยวของแม่ฮ่องสอนนั้น ทำให้แม่ฮ่องสอนเป็นจังหวัดที่แปลกแยกจากจังหวัดใกล้เคียง กรมทางหลวงเองได้ริเริ่มหลายโครงการเพื่อพัฒนาการเดินทางและการขนส่งเพื่อเชื่อมโยงแม่ฮ่องสอนกับพื้นที่ใกล้เคียง โดยเฉพาะเชียงใหม่ อีกทั้งเพื่อเป็นการรองรับการขยายตัวของการค้าขายแดนในอนาคตด้วยโดยผ่านการพัฒนาคมนาคมทั้งทางถนนและทางอากาศ

1.2 ทำเรื่อน้ำลึก

ประกอบด้วย 4 จุดสำคัญเพื่อรองรับเส้นทางคมนาคมข้างต้น

1. ทวาย

ทวายเป็นเมืองหลักทางภาคใต้ของพม่า สภาพภูมิประเทศเป็นปากแม่น้ำสามารถกันคลื่นลม เหมาะสำหรับการสร้างท่าเรื่อน้ำลึก อีกทั้งพม่าก็มีนโยบายในการส่งเสริมการสร้างท่าเรือในบริเวณดังกล่าว โดยท่าเรือดังกล่าวสามารถเป็นจุดรองรับสินค้าจากประเทศไทยที่จะส่งออกไปยังประเทศแถบเอเชียได้ และซีกโลกตะวันตก ปัจจุบันประเทศไทยได้ร่วมลงนามในบันทึกความเข้าใจเรื่องการพัฒนาท่าเรื่อน้ำลึก และพัฒนาถนนเชื่อมโยงระหว่างท่าเรื่อน้ำลึกทวายมายังไทยด้านบ้านพุน้ำร้อน จังหวัดกาญจนบุรี หากแต่การดำเนินการยังล่าช้าไม่คืบหน้าเท่าที่ควร

2. กันบีอก

เนื่องจากชายหาดบริเวณเมืองทวายนั้นมีปะการังอยู่มาก ประกอบกับมีชุมชนอาศัยอยู่ค่อนข้างหนาแน่น หากสร้างท่าเรื่อน้ำลึกเกรงว่าจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อม ข้อเสนอคือควรจะพัฒนาทวายให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติมากกว่า พร้อมทั้งเสนอให้สร้างท่าเรือบริเวณตรง จุดกันบีอก

เหนือทวายขึ้นมาบริเวณแนวท่อแก๊ส ซึ่งมีลักษณะเป็นอ่าวเว้าเข้ามาโดยธรรมชาติ มีปะการังและชุมชนอยู่น้อย และมีเส้นทางหมายเลข 8 ซึ่งเป็นทางสายเดิมผ่านอยู่แล้ว และสามารถเชื่อมต่อกับเมืองทวายได้

3. ตันบูไซยัด

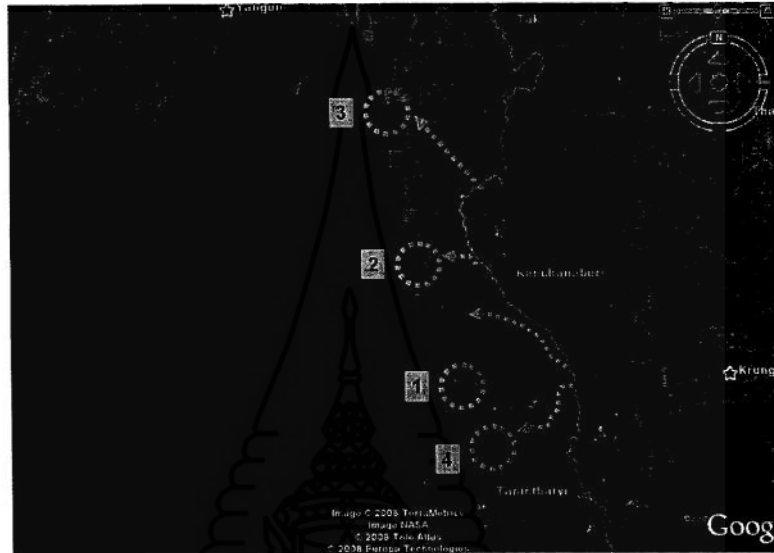
จุดที่น่าสนใจในการสร้างท่าเรือน้ำลึก อีกแห่ง คือ ที่เมืองตันบูไซยัด เนื่องจากถัดออกไปจากชายฝั่งเมืองตันบูไซยัด จะมีหมู่เกาะปริ่มน้ำอยู่ ซึ่งหากสร้างท่าเรือน้ำลึกบริเวณนี้จะมีศักยภาพรองรับเรือได้ถึง 100,000 ตัน โดยใช้วิธีการขุดทรายจากข้างใต้มาถมเกาะให้สูงขึ้น นอกจากนี้การสร้างท่าเรือน้ำลึกในจุดนี้จะเป็นการรองรับเส้นทางรถไฟเดิมจากด่านเจดีย์สามองค์เพื่อประโยชน์ทางพาณิชย์กรรมและการท่องเที่ยว

4. เป้

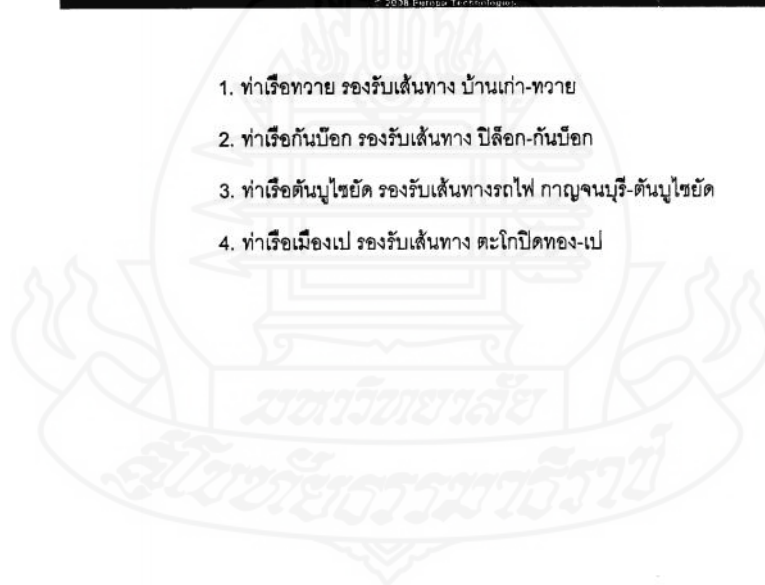
การสร้างท่าเรือในจุดดังกล่าวจุดประสงค์หลักเพื่อรองรับการส่งออกเชื่อมโยงแหล่งอุตสาหกรรมที่สำคัญของไทยคือจังหวัดราชบุรี เพชรบุรี กรุงเทพฯ และเขตปริมณฑล บนเส้นทางราชบุรี-สวนผึ้ง-เป้ ซึ่งจุดดังกล่าวจะเป็นจุดที่อยู่ใกล้ที่สุด ประกอบกับสภาพภูมิประเทศที่มีปากแม่น้ำอีกทั้งมีเกาะขนาดใหญ่เป็นที่กำบังคลื่นลมตามธรรมชาติ

ภาพแสดงจุดที่ตั้งท่าเรือน้ำลึก

1. ท่าเรือทวาย รองรับเส้นทาง บ้านเก่า-ทวาย
2. ท่าเรือกันบ็อก รองรับเส้นทาง บิล็อก-กันบ็อก
3. ท่าเรือตันบูไซยัด รองรับเส้นทางรถไฟ กาญจนบุรี-ตันบูไซยัด
4. ท่าเรือเมืองเป็ รองรับเส้นทาง ตะโกปิดทอง-เป็

2. การยกระดับ และเพิ่มจำนวนจุดผ่านแดนที่มีศักยภาพเพื่อเพิ่มมูลค่าการค้า และการลงทุน

ซึ่งปัจจุบันมีจุดค้าขายบริเวณชายแดนไทย-พม่าเพียง 4 จุด เท่านั้นที่ถือเป็นจุดผ่านถาวรได้แก่

1. ท่าซี้เหล็ก-แม่สาย
2. เมียวดี-แม่สอด
3. พญาตองซู-ด่านพระเจดีย์สามองค์
4. เกาะสอง-อำเภอเมืองระนอง ที่สะพานปลา และบริเวณอำเภอกระบุรี จังหวัดระนอง

ในส่วนของด่านพญาตองซูกับด่านพระเจดีย์สามองค์ยังคงปิดอยู่ ซึ่งรัฐบาลไทยควรหาทางเร่งเจรจาให้เปิดโดยเร็ว ตัวอย่างช่องทางที่ควรพิจารณายกระดับให้เป็นจุดขนส่ง และค้าขาย อาทิ ช่องทางในจังหวัดกาญจนบุรี ดังเช่น

1. ช่องทางบ้านน้ำร้อย ต.บ้านเก่า อ.เมือง
2. ช่องทางบ้องตี้ ต.บ้องตี้ อ.ไทรโยค
3. ช่องทางบ้านหินกอง ต.ห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ
4. ช่องทางบ้านผาสุก ต.ห้วยเขย่ง อ.ทองผาภูมิ
5. ช่องทางฮาล็อคคานี (ช่องมรชา) ต.หนองลู อ.สังขละบุรี
6. ช่องทางหกพันไร่ ต.หนองลู อ.สังขละบุรี
7. บ้านพระเจดีย์ (ช่องอนามัย) ต.หนองลู อ.สังขละบุรี เป็นต้น

นอกจากนี้ยังมีอีกหลายช่องทางในจังหวัดราชบุรี แม่ฮ่องสอน และประจวบคีรีขันธ์ ในบริเวณด่านสิงขร-บ้านมุดอง อำเภอเมือง ซึ่งแต่เดิมรัฐบาลพม่าในสมัยพลเอก ชิน หยุ่น ได้มีความพยายามจะยกระดับให้เป็นเขตการค้าชายแดน แต่แล้วก็ล้มเลิกไปเมื่อ พลเอกชิน หยุ่น ถูกปลด ตลอดจนจังหวัดระนอง นักธุรกิจท้องถิ่นเคยให้ความเห็นว่าแม้แต่ช่องทางเดินเท้า ซึ่งเป็นช่องทางติดต่อทางธรรมชาติก็ควรสนับสนุนให้มีตลาดการค้าในฝั่งไทย เพื่อกระตุ้นให้ชาวบ้านพม่าในเขตตรงข้ามเข้ามาซื้ออาหาร ข้าวของ เครื่องใช้ฝั่งไทย ถือเป็นโอกาสโฆษณาสินค้าไทยไปในตัว ลักษณะ และรูปแบบการค้าระดับชาวบ้าน หรือท้องถิ่นก็ควรได้รับการกระตุ้น และสนับสนุนให้เกิดขึ้น เพื่อเพิ่มรายได้ให้กับประชากรระดับรากหญ้าในชุมชนชายแดนไทย-พม่า ซึ่งรัฐบาลได้กระจายอำนาจไปให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้พิจารณาอนุมัติแล้ว หากแต่ในส่วนภูมิภาคยังไม่ค่อยกล้าดำเนินการ ซึ่งรัฐบาลต้องตอกย้ำความจำเป็นและถือว่าเป็นนโยบายของรัฐบาลในการกระตุ้นให้เพิ่มศักยภาพทางด้านการค้าชายแดน ทั้งนี้ เพื่อเพิ่มความมั่นใจให้กับราชการในท้องถิ่น

**3. การเร่งรัดการดำเนินงานตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนที่อำเภอแม่สอดให้เป็นจริง
โดยด่วน**

ทั้งนี้เพราะโครงการนี้ได้ผ่านมติคณะรัฐมนตรีไปแล้ว เหลืออยู่เพียงการดำเนินงานให้เป็นจริงเท่านั้น รัฐบาลควรจัดประชุมกับประชาคมแม่สอดว่าต้องการโมเดลแบบไหนที่จะสอดคล้องและรองรับ การเจริญเติบโตของจังหวัดเมียวดีของพม่า ตลอดจนเขตอุตสาหกรรมพิเศษที่ย่างกุ้ง มิงกะลา ดอนผาอัน และเมาระลำไย ซึ่งได้ดำเนินการไปบ้างแล้ว เพราะหากเกิดการล่าช้าจะทำให้แม่สอดถูก มองข้ามความสำคัญไป ข้อเสนอแนะนี้จึงเป็นความสำคัญที่เร่งด่วนรองจากการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน

6. ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การแก้ไขกฎระเบียบ รัฐบาลควรพิจารณาปรับปรุง แก้ไขกฎระเบียบของหน่วยงานต่าง ๆ ที่ปฏิบัติงานในบริเวณชายแดนไปในทิศทางเดียวกัน คือ เอื้ออำนวยต่อการค้าการลงทุนในบริเวณ ชายแดน โดยหว่านล้อมให้เกิดความเชื่อมั่นว่า ความมั่นคงของประเทศทั้งในปัจจุบัน และในอนาคต ขึ้นอยู่กับความเจริญทางเศรษฐกิจที่กระจาย และเกื้อหนุนกันระหว่างประเทศเพื่อนบ้าน ไม่ใช่ ความแข็งแกร่งของนโยบายการเมือง หรือการทหาร

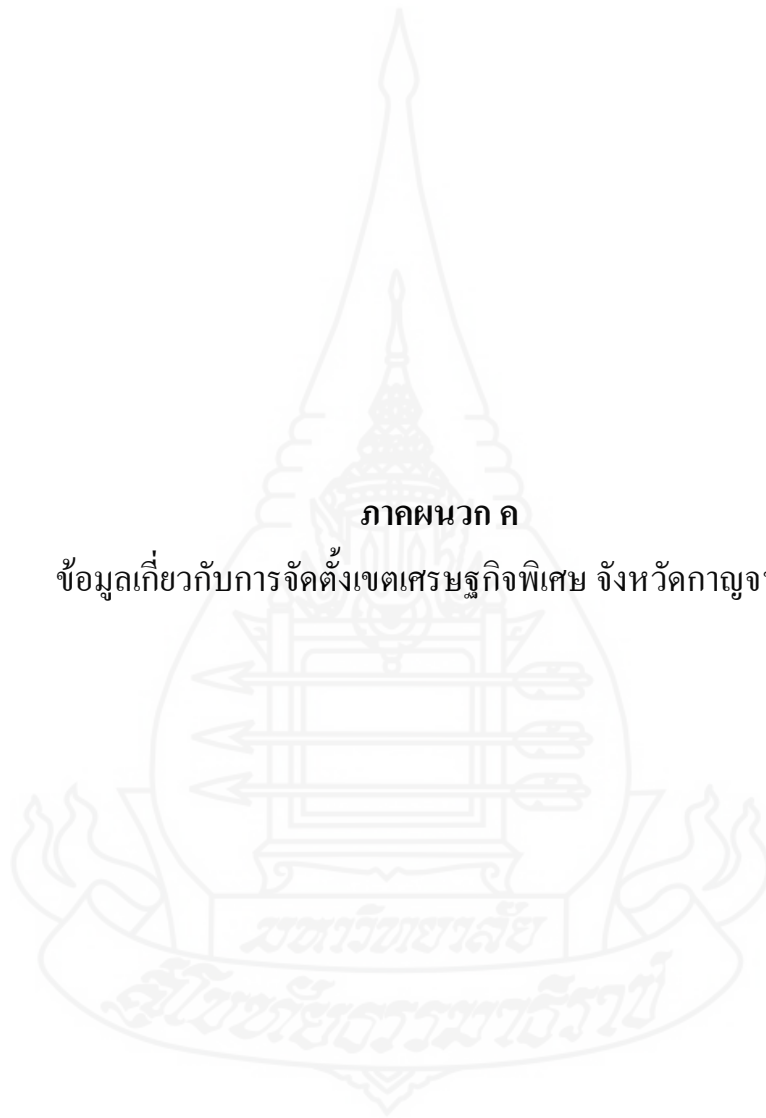
2. การก้าวผ่านทัศนคติเชิงลบที่มีต่อพม่า รัฐบาลไทยควรสานสัมพันธ์กับรัฐบาลพม่า อย่างต่อเนื่อง มองข้ามอคติเดิม ๆ ที่มองพม่าเป็นศัตรู เพราะในความเป็นจริงของปัจจุบันแล้ว พม่าเป็น ศูนย์กลางพลังงานของภูมิภาคนี้ที่ไทยจำต้องพึ่งพา นอกจากพลังงานที่มีอย่างเหลือเฟือแล้ว พม่ายัง มองอนาคตตนเองในฐานะเป็น Hub ทางพลังงาน ซึ่งพม่ามีศักยภาพที่จะพัฒนาไปได้ ดังนั้น จึงเป็น เรื่องจำเป็นต่ออนาคตประเทศไทยที่ต้องพาตัวเองไปเป็นภาคที่สำคัญของพมานับตั้งแต่วันนี้ เพราะ ปัจจุบันนี้พม่าแทบจะไม่ต้องจ้อไทยเหมือนในอดีตที่ผ่านมาแล้ว เพราะพม่ามีมหาอำนาจทางเศรษฐกิจ ของเอเชีย เช่น จีน อินเดีย ญี่ปุ่น และเกาหลีใต้ ที่พร้อมจะไปลงทุน ร่วมทุน และถ่ายทอดเทคโนโลยี ขึ้นสูงในประเทศพม่า หากไทยยังคงวิธธ และไม่ตกผลึกทางด้านความคิด และนโยบายที่มีต่อพม่า ไทยจะเสียโอกาสในการเสริมสร้างเศรษฐกิจของไทยให้เจริญมั่งคั่งไปอย่างน่าเสียดาย เพราะประเทศ เหล่านั้น ได้เข้าไปจับจองพื้นที่การลงทุนในพม่าเกือบจะหมดแล้ว

*****

ภาคผนวก ก

ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษ จังหวัดกาญจนบุรี

Export processing Zone

จุดใจคิดเขตเศรษฐกิจพิเศษ "เมืองทวาย" แล้วของไทยเรานั้นจะเป็นเขตอะไร?

โดย... ปราศไต้ ชีระนะ

คงพอย้อนความจำกันได้เมื่อปลายปี 2547 ประเทศไทยได้พยายามผลักดัน พ.ร.บ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ ให้ออกมาเป็นกฎหมายผ่านความเห็นชอบของคณะรัฐมนตรี แต่มีเสียงวิพากษ์วิจารณ์ชนิดอ่วมทลาย เกิดกระแสที่คิดเห็นว่าร่าง พ.ร.บ.ฉบับดังกล่าวจะกลายเป็นกฎหมายปัดน้ำชา? ...มีบางเสียงวิตกไปไกลจนถึงขั้นการผลักดันสภาปนาให้เป็นรัฐซ้อนรัฐขึ้นมา? บ้างเห็นเป็นกฎหมายเผด็จการ สุดท้ายมีการลงชื่อคัดค้านกันสุดเหี้ยม กระทั่ง “หลวงตามหาบัว ภัยภิธานศึกษา” ก็ออกมาแสดงความไม่เห็นด้วย แล้วในที่สุด พ.ร.บ.ฉบับนั้นก็สิ้นลมหายใจไปก่อนการพ้นไปจากอำนาจของรัฐบาล พ.ต.ท.ทักษิณ ชินวัตร...

มาวันนี้ได้ทราบถึงความเคลื่อนไหวซึ่งรัฐบาลพม่า ได้ประกาศให้ “เมืองทวาย” กลายเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดน ดังเป้าที่จะป็นให้เป็นศูนย์กลางเศรษฐกิจด้านตะวันตกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เพื่อก้าวขึ้นมาแทนเมืองมะริด นอกจากนั้นพม่าก็อนุมัติให้มีการก่อสร้างศูนย์ปฏิบัติราชการให้บริการแบบเบ็ดเสร็จจุดเดียว เป็นวันสตอปเซอร์วิสที่เมืองทวายอีกด้วย... นี่เป็นความเคลื่อนไหวที่น่าสนใจของเพื่อนบ้านซึ่งเราเคยดูแคลนว่า “คืออกว่า” โครงการทวายคงมีส่วนเชื่อมโยงกับประเทศไทยของเราเหมือนกัน เช่น มีทางหลวงที่เชื่อมโยงระหว่างประเทศ ตั้งแต่จุดของเมืองทวาย-กาญจนบุรี เป็นโครงข่ายที่เข้าถึงทั้งท่าเรือน้ำลึกและนิคมอุตสาหกรรม เฉพาะทางหลวงก็มีมูลค่าเป็นเงินไทยร่วม 400,000 ล้านบาท มีบริษัทอินเดียไทย ดิวลอปเมนต์ จำกัด (มหาชน) เป็นฝ่ายได้รับสัมปทานตั้งแต่ 2 พฤศจิกายน 2553 ...หลายวงกรการคิดว่าโครงการของเมืองทวายนี้จะเป็นเหตุผลสำคัญต่อการพลิกโฉมหน้าทางเศรษฐกิจของพม่าครั้งใหญ่?

คงมีคำถามสำคัญมาทางด้านประเทศไทยเหมือนกัน เราได้มีความพร้อมเพียงใดที่จะใช้ประโยชน์และเชื่อมโยงความสัมพันธ์เข้าหาโครงการที่เมืองทวายของพม่า... รัฐบาลไทยกำลังทำอะไรบ้าง? เท่าที่ทราบความเคลื่อนไหวล่าสุดก็เห็นสภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีได้พยายามจะนำเสนอ ไปถึงรัฐบาลพม่าเพื่อเป้าหมายในการลงทุนหลายอย่าง... เป็นโครงการอะไรบ้างไม่ทราบ? แต่แผนการลงทุนที่ถือ

เป็นบิกโปรเจกต์ในเมืองทวายก็ยังมีหลายสาขาอยู่แล้ว ทั้งโรงแรม รีสอร์ท ร้านอาหาร โรงงานขนาดเล็ก เพื่อแปรรูปอาหารทะเล ฯลฯ ... กลุ่มธุรกิจกับผู้ดูแลรับผิดชอบในเขตพื้นที่ของประเทศไทยที่กาญจนบุรีก็ดูเหมือนได้พูดถึงอย่างจริงจังซึ่งก็อยากให้เกิด “เมืองแปดกาญจนบุรี-ทวาย” สภาอุตสาหกรรมจังหวัดกาญจนบุรีได้เสนอให้รัฐบาลจัดตั้งเขตเศรษฐกิจพิเศษชายแดนของไทยขึ้นมารองรับ แล้วหวังว่า นายกรัฐมนตรีจะได้มีบัญชาให้ “คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” ร่วมกับ “กระทรวงมหาดไทย” ให้เป็นหน่วยงานหลักเพื่อความคืบหน้าที่จะเกิดรูปธรรมสำหรับเขตเศรษฐกิจพิเศษในประเทศไทยขึ้นมา นักธุรกิจส่วนมากเห็นว่าในฝั่งไทยนั้นมีความล่าช้าเฉื่อยชากว่าพม่า.. คือเอกชนเหล่านี้กำลังสะท้อนความจริงที่เดินไปไม่ถึงไหนและนับว่าเป็นความล้มเหลวของประเทศไทยเอง วิกฤตที่เราจะตามพม่าไปไม่ทันเสียแล้ว?

มาถึงตรงนี้ก็อยากจะย้อนไปที่ “ร่าง พ.ร.บ.เขตเศรษฐกิจพิเศษ” ซึ่งถูกทบทวนต้องล้มเลิกเมื่อครั้งรัฐบาล “พรรคไทยรักไทย” ดังนั้นการที่พูดถึงเรื่องที่ผ่านมาในอดีต ถ้ารัฐบาลนี้หรือพื้นที่ไม่รู้จะเกรงเสียหน้าอะไรบ้างหรือเปล่า? หรืออาจจะมีความกล้าซึ่งเดินไปตามรอยเหมือนหลายพฤติกรรมที่ผ่านมาให้เห็นคล้าย ๆ กับโครงการประชานิยมและประชารัฐวิวัฒนาการในทำนองนั้น... แต่ถ้าจะไม่ใช่เป็นแบบเขตเศรษฐกิจพิเศษซึ่งเคยโดนข้อหาจากพวกรักชาติที่จะกลายเป็น “รัฐซ้อนรัฐ” มันก็มีแนวคิด “EPZ” หรือ Export processing Zone ซึ่งเป็นเรื่องการประกอบกิจการในเขตอุตสาหกรรมส่งออกอันสืบเนื่องมาจาก พ.ร.บ.การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย พ.ศ.2522 ...กระทั่งต่อมาทราบว่าได้ผลักดันในเรื่อง EPZ ซึ่งเป็นเขตประกอบการและปลอดอากรขึ้นมารองรับแทนแนวคิดเรื่องเขตเศรษฐกิจพิเศษ?

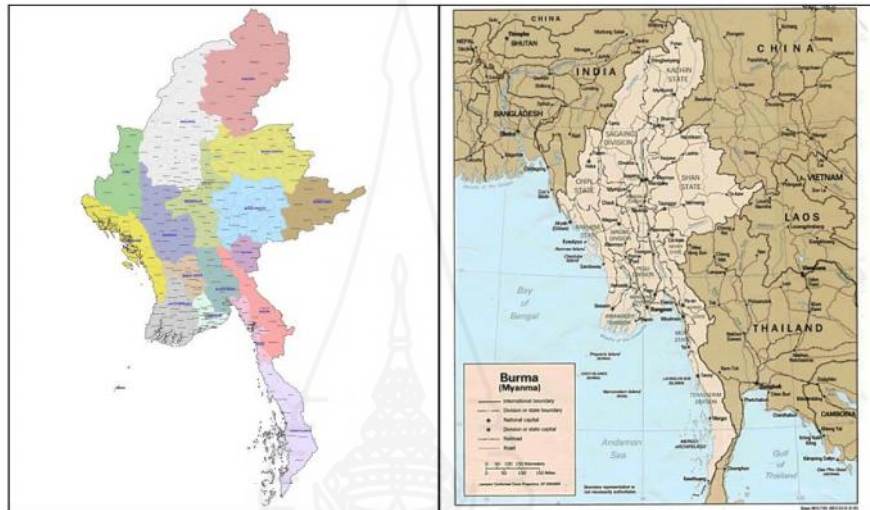
เท่าที่พอจะทราบ EPZ จะเป็นเขตประกอบการเสรี เมื่อคิดค้นบริษัท ซึ่งได้รับการส่งเสริมจาก BOI เป็นบริษัทต่างประเทศในนิคมอุตสาหกรรม จะอยู่ในเงื่อนไขที่เป็นเสมือนพื้นที่ที่ต่างประเทศตามความหมายของศุลกากร เมื่อมีการนำเข้าและส่งออก จะต้องผ่านพิธีการศุลกากรในลักษณะได้รับสิทธิพิเศษอะไรในทำนองนั้น? กระทั่งต่อมาก็คือความคืบหน้าที่จะเอาแนวคิดเรื่อง EPZ ผลักดันเข้ามาแทนแนวคิด “เขตเศรษฐกิจพิเศษ” เกิดเป็นการผลักดัน พ.ร.บ.เขตประกอบการเสรีและปลอดอากรขึ้นมา ให้การนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยเป็นผู้รับผิดชอบ ธุรกิจที่จะเข้าอยู่ในโครงการมิใช่จะมีเฉพาะอุตสาหกรรม แต่ขยายขอบข่ายเข้าสู่พาณิชย์กรรม... เหตุการณ์ผ่านมาจนถึงปัจจุบันก็เกือบ 4 ปีเข้าไปแล้ว พ.ร.บ.ฉบับนี้ยังคงเอาไปใช้งานอะไรไม่ได้? ที่ใช้งานไม่ได้ก็เพราะไม่อาจออกระเบียบในทางปฏิบัติ ดัดจริตการได้แย้งขัดข้องของหน่วยงานราชการซึ่งถูกฉีกเหลือเกิน หนักไปข้างกรมศุลกากรกับกรมการค้าต่างประเทศ ผลสุดท้ายการนิคมอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทยต้อง “แบ๊ะ แบ๊ะ” ลงท้ายเขตเศรษฐกิจพิเศษก็เกิดไม่ได้? เขตประกอบการเสรีและปลอดอากรก็เกิดไม่ได้... นี่เป็นตัวอย่างเล็ก ๆ ซึ่งบอกความคิดขัดในประเทศนี้ คล้ายกับมันไปไหนไม่ได้สักอย่าง? คงทำใจเออะสำหรับโครงการที่เมืองทวาย ทั้งทวายกับกาญจนบุรีก็จะเป็นคู่แข่งกันได้ แต่กาญจนบุรีของเรามันคงเป็นคู่แข่งที่น่ากลัว

*****

เปิดโอกาสการค้าไทย ด้วยนโยบายประตูตะวันตก

แผนที่ สาธารณพม่า

นโยบายประตูตะวันตก (West Gate Policy) เป็นส่วนหนึ่งของนโยบาย 5 ประตู (ประตูตะวันตก-ใต้-เหนือ-ตะวันออก-ตะวันออกเฉียงเหนือ) ที่ดำริ โดยรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายอลงกรณ์ พลบุตร) มีเป้าหมายเพื่อเปิดประตูการค้าไทยสู่ตลาดด้านตะวันตก ได้แก่ พม่า (48.1 ล้านคน) อินเดีย (1.1 พันล้านคน) จีน (1.3 พันล้านคน) ซึ่งเป็นตลาดที่มีประชากรเกือบครึ่งโลก คือ 2.4 พันล้านคน จากประชากรโลกทั้งสิ้น 6.8 พันล้านคน (ปี 2552) มากกว่าประชากรของ 10 ประเทศอาเซียน ซึ่งมี 583 ล้านคน (ไทย พม่า สิงคโปร์ มาเลเซีย บรูไน อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ ลาว เวียดนาม และกัมพูชา) กว่า 4 เท่า ดังนั้น ตลาดใหม่ด้านตะวันตกของไทย จึงเป็นตลาดที่มีขนาดใหญ่มาก ท้าย่างไร จะเปิดประตูการค้าตะวันตกเพื่อเข้าไปค้าขายทั้งการส่งออกและการนำเข้าวัตถุดิบต่างๆ ที่ไทยยังขาดแคลน

พม่าเป็นประเทศเพื่อนบ้านของไทยที่มีความใกล้ชิดกันในด้านเศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม และเป็นประเทศที่มีทรัพยากรธรรมชาติที่น้ำมันและก๊าซธรรมชาติ อัญมณี ถิ่นค้าประมง ถิ่นค้าเกษตร และป่าไม้ ซึ่งเป็น

ปัจจัยสำคัญอย่างยิ่งยวดในการขับเคลื่อนเศรษฐกิจและการพัฒนาประเทศพม่า ประเทศไทยมีพรมแดนติดต่อกับพม่ายาวถึง 2,400 กิโลเมตร โดยมีจังหวัดชายแดน 10 จังหวัดของไทยที่ติดต่อกับพม่า ประกอบด้วย เชียงราย แม่ฮ่องสอน เชียงใหม่ ตาก กาญจนบุรี ราชบุรี เพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ ชุมพร และระนอง

ในวันนี้ นโยบายประตูตะวันตกกำลังจะเปิดเส้นทางการค้าใหม่ของไทยเข้าสู่พม่ามากขึ้น ด้วยการเพิ่มด่านถาวร จุดผ่านแดน และการเปิดใช้เส้นทางการค้าใหม่ให้มากขึ้น ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกทางการค้า และการไปมาหาสู่กันระหว่างประชาชนของทั้งสองประเทศ รวมทั้ง รองรับการเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน ในปี 2558 ซึ่งหมายความว่า ในอนาคตอันใกล้นี้ ประเทศในอาเซียน 10 ประเทศ ซึ่งรวมทั้ง ไทยกับพม่าด้วย จะมีลักษณะการค้าขายระหว่างกันที่ไม่มีการกีดกันการค้า ยกเว้นเดียวกับสหภาพยุโรป

พม่าเป็นประเทศคู่ค้าที่สำคัญของประเทศไทย โดยเป็นคู่ค้าลำดับที่ 6 ในอาเซียน ขณะที่ประเทศไทยเป็นคู่ค้าลำดับที่ 1 ของพม่า ในปี 2552 มูลค่าการค้ารวมระหว่างไทยกับพม่ามีมูลค่า ประมาณ 1.48 แสนล้านบาท จำแนกเป็นมูลค่าการส่งออก 5.26 หมื่นล้านบาท และมูลค่าการนำเข้า 9.59 หมื่นล้านบาท โดยไทยขาดดุลการค้าพม่า จำนวน 4.33 หมื่นล้านบาท เนื่องจากประเทศไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจำนวนมากจากพม่าเพื่อใช้ในการผลิตกระแสไฟฟ้า ทั้งนี้ มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างกันมีจำนวนมากถึงร้อยละ 90 ของมูลค่าการค้ารวม

เมื่อเหลียวมองด้านการลงทุน ประเทศไทยนับเป็นประเทศที่ลงทุนสูงสุดเป็นลำดับที่ 1 ในพม่า ด้วยมูลค่าการลงทุนสูงถึง 2.44 แสนล้านบาท โดยในปี 2552 โดยสาขาการลงทุนของประเทศไทยในพม่าที่สำคัญ ได้แก่ ก๊าซธรรมชาติและน้ำมัน ไฟฟ้า สินค้าเกษตร และประมง

จากความสำคัญทางการค้าและการลงทุนกับพม่า จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องเร่งการเปิดประตูการค้าตะวันตกให้เร็วที่สุด

ภายใต้ นโยบายประตูตะวันตก ประเทศไทยมีแนวทางที่จะเปิดเส้นทางการค้าใหม่ อย่างน้อย 5 เส้นทาง ได้แก่

1) แม่ฮ่องสอน-เนปีดอ เพื่อเข้าสู่เมืองหลวงของพม่าด้วยระยะทางประมาณ 200 กิโลเมตร จากด่านห้วยต้นนุ่น อำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน และเข้าสู่ตลาดคอนเหนือของพม่าและจินคอนใต้ต่อไป

- 2) แม่ฮ่องสอน-ทันแว เพื่อเชื่อมโยง 17 จังหวัดภาคเหนือของไทยกับตลาดพม่าตอนกลาง พร้อมกับนำ 17 จังหวัดดังกล่าวออกสู่มหาสมุทรอินเดียที่เมืองทันแว
- 3) แม่สอด-เมะลาโย-ย่างกุ้ง เพื่อเข้าสู่ตลาดเมืองใหญ่ลำดับที่ 3 และลำดับที่ 1 ของพม่า และเชื่อมต่อทางหลวงเอเชีย (Asian Highway) ผู้อินเดีย
- 4) กาญจนบุรี-ทวาย เพื่อเชื่อมโยงการพัฒนาท่าเรือนี้ลึกทวายกับจังหวัดกาญจนบุรีและ ท่าเรือแหลมฉบัง ซึ่งจะเป็นการเพิ่มบทบาทของไทยในการเป็นศูนย์กลางการขนส่งระหว่างมหาสมุทรอินเดียกับมหาสมุทรแปซิฟิก
- 5) สิงขร-มะริด เพื่อเข้าสู่แหล่งวัตถุดิบด้านแร่ธาตุ สินค้าประมง และไม้ยางพารา ซึ่งอยู่ทางตอนใต้ของพม่า รวมทั้งเชื่อมโยงการท่องเที่ยว 14 จังหวัดภาคใต้ของไทยกับเมืองมะริด

พร้อมกันนี้ ประเทศไทยกำลังจะเชื่อมโยงเศรษฐกิจการค้ากับพม่าด้วยเส้นทางโลจิสติกส์รถไฟสายกาญจนบุรี-ทวาย และด่านเจดีย์สามองค์ กาญจนบุรี-เมืองต้นบุญชาวด ในพม่า ซึ่งเป็นเส้นทางรถไฟที่จะเข้าสู่กรุงย่างกุ้ง เมืองเศรษฐกิจอันดับ 1 ของพม่า และเข้าสู่นครคุนหมิงของจีน ซึ่งจีนมีแผนที่จะเชื่อมต่อเส้นทางรถไฟระหว่างคุนหมิง-ย่างกุ้ง แล้วเสร็จในปี 2556 หรืออีก 3 ปีข้างหน้า

อีกไม่นาน พม่าจะพลิกโฉมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างรวดเร็ว โดยในวันนี้ ประเทศไทยได้สังเกตเห็นภาพอนาคตอันสดใสของพม่าและเป็นโอกาสทองของจังหวัดชายแดน ไทย-พม่า 10 จังหวัดจากภาคเหนือจรดภาคใต้ กำลังจะพัฒนาก้าวสู่บทบาทใหม่ คือ การเป็นประตูหน้าด่านการค้าไทยสู่ตลาดพม่า อินเดีย บังกลาเทศ และจีน โดย 10 จังหวัด ชายแดนไทย-พม่า จะพลิกโฉมหน้าเช่นเดียวกัน นับจากวันนี้ นโยบายประตูตะวันตกจะทำให้จังหวัดชายแดนไทย-พม่า 10 จังหวัด เพิ่มศักยภาพในฐานะจังหวัดท่องเที่ยวที่น่าลงทุนและเป็นท่าเรือของการค้าชายแดนอย่างแท้จริง

นอกจากการเปิดประตูการค้า 10 จังหวัดชายแดนไทย-พม่า และการพัฒนาเส้นทางการค้าใหม่ 5 เส้นทางแล้ว ยังมุ่งเน้นการจับมือพม่าเพื่อพัฒนาพื้นที่เศรษฐกิจ 2 แห่ง คือ

- 1) เขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด และการก่อสร้างสะพานมิตรภาพไทย-พม่า แห่งที่ 2 อำเภอแม่สอด จังหวัดตาก เพื่อเชื่อมโยงกับเขตเศรษฐกิจพิเศษเมียวดีของพม่า ซึ่งได้สร้างเสร็จแล้ว และตั้งอยู่ตรงข้ามแม่สอด ทั้งนี้ ผังเขตเศรษฐกิจพิเศษแม่สอด จะประกอบด้วย ศูนย์โลจิสติกส์ นิคมอุตสาหกรรม คลังสินค้า และพื้นที่พาณิชย์กรรมกว่า 5,600 ไร่

2) การพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวาย โดยไทยจะเชื่อมโยงจังหวัดกาญจนบุรีกับท่าเรือน้ำลึกทวายของพม่า ระยะทาง 150 กิโลเมตร ขณะนี้ในฝ่ายพม่าอยู่ระหว่างการก่อสร้างเส้นทางเชื่อมต่อกับไทย ทั้งนี้ โครงการพัฒนาท่าเรือน้ำลึกทวายจะประกอบด้วย เขตนิคมอุตสาหกรรมและกิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่นๆ

พม่าและไทยต่างให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อความร่วมมือในการพัฒนาโครงการทั้งสอง เพราะโครงการดังกล่าวจะช่วยขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและยกระดับความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นของประชากรของทั้งสองประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่จังหวัดชายแดนระหว่างกัน

การเปิดประตูการค้าสู่ตะวันตก เริ่มต้นด้วยกลไกการประชุมร่วมทางการค้าสองฝ่าย ไทย-พม่า หรือที่เรียกชื่อทางการว่า “การประชุมคณะกรรมการร่วมทางการค้า (Joint Trade Commission : JTC) ไทย-พม่า ครั้งที่ 5” ซึ่งเป็นการประชุมระดับรัฐมนตรี ได้จัดขึ้นระหว่างวันที่ 2-5 เมษายน 2553 ณ กรุงเทพฯ และจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ โดยมีรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์ (นายอลงกรณ์ พลบุตร) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนฝ่ายไทย และรัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงพาณิชย์พม่า (พลจัตวา ออง ตุน : Brig-Gen Aung Tun) เป็นหัวหน้าคณะผู้แทนพม่า ซึ่งการประชุมครั้งนี้ เป็นนิมิตหมายที่ดีของการกระชับความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจการค้าสองฝ่าย และเป็นก้าวที่สำคัญยิ่งต่อแสดงการเป็นหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับพม่าอย่างจริงจัง ในการนำพาความผาสุกมาสู่ประชาชนของทั้งสองประเทศ และการพัฒนาเศรษฐกิจที่ยั่งยืน รวมทั้ง ก้าวเดินไปสู่การเป็นประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนร่วมกัน

กรมเจรจาการค้าระหว่างประเทศ
สำนักอาเซียน
กรกฎาคม 2553

ภาคผนวก ง
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระ เรื่อง

**บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ท้องถิ่นกับการส่งเสริมพัฒนาเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดนของ
องค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี**

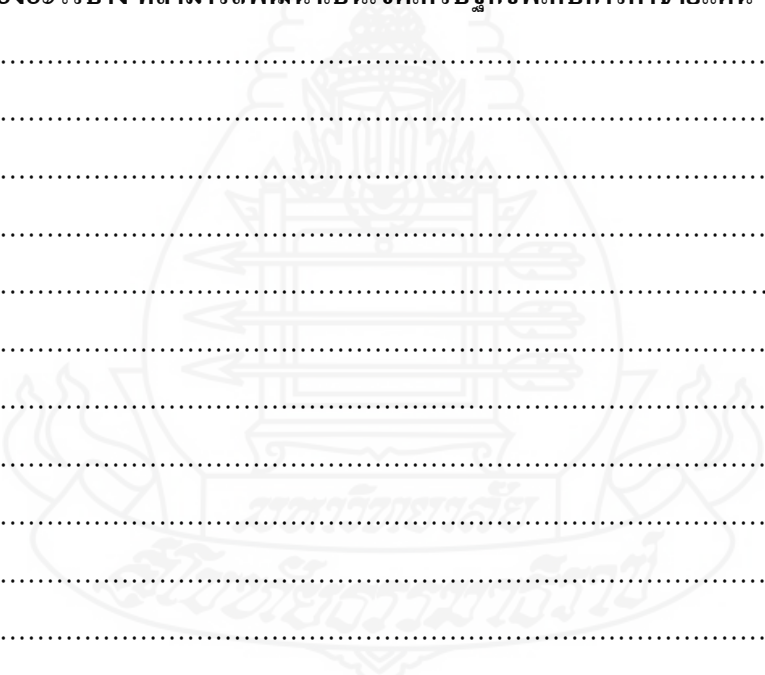
หลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต การเมืองการปกครอง มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

*****

ผู้ให้สัมภาษณ์ : ชื่อ .....นามสกุล.....
ชื่อหน่วยงาน.....ตำแหน่ง.....
เบอร์โทรศัพท์.....E-mail.....
วัน เดือน ปี ที่สัมภาษณ์.....

1. บริบทเชิงพื้นที่ของจังหวัดกาญจนบุรี มีศักยภาพและมีความโดดเด่นทางด้านเศรษฐกิจ
เรื่องอะไรบ้าง ที่สามารถพัฒนาเป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษการค้าชายแดน

.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....
.....

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายสุรพงษ์ ปิยะโชติ
วัน เดือน ปีเกิด	24 มีนาคม 2510
สถานที่เกิด	อำเภอแมริม จังหวัดเชียงใหม่
สถานที่ทำงาน	สภาผู้แทนราษฎร
ตำแหน่ง	สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดกาญจนบุรี เขต 3
ประวัติการทำงาน	รองนายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดกาญจนบุรี นายกองค์การบริหารส่วนตำบลสนามแย้ แพทย์ประจำตำบลท่ามะกา อำเภอท่ามะกา จังหวัดกาญจนบุรี ประธานกรรมการบริษัท แมรี่ แอน แคร์ โปรดักส์ จำกัด

